

చందమామ సీరియల్

మాయా సరోవరం

సేకరణ

భాస్కరభొట్ల జనార్ధనశర్మ

సమర్పణ

బొల్లప్రగడ సోమేశ్వరరావు

ఈ సీరియల్ చిత్రాల చిత్రకారుడు చిత్ర గురించి సమాచారం 'చిత్ర' అస్తమయం

జననం: 12 మార్చి 1913

మరణం: 6 మే 1978

చందమామ ప్రారంభించినది జగయ్యకు
చందమామ ప్రభువు దీక్షకారుడుగా ఇంది,
భారతదేశమంతటా అనేక లక్షల మందికి
అందినప్పటికైనా 'చిత్ర' మరణానంతర
తెలంగాణకి తెలియజేస్తున్నాము.

'చిత్ర' అనగా ఏమిటి? ఇది, చాతుర్యం.

అయితే మరలాను అర్థమవుతుంది, చూడండి.

అన్నింటాను, ఎన్.ఎస్.ఎల్.ఎ. సరకు చేసినాడు. 1933 లో మద్రాసు యుద్ధవయంబో
లో లక్షకారుని రోజులలో అయినాను విహారం జరిగింది. అప్పుడాయన ఏ. ఆర్. సి. వార్తాపా
కుంజుమారు. 1947 జూన్ 2 న చందమామలో తెలంగాణయందు క్లెన్ అండ్ సరెల్లో ప్లాక్
చేకర్-ఫాదర్ బాధ్యతగా, అక్కడనే యుద్ధం జరిగింది. ఇంతలో తెలంగాణకూ, దీక్షకారుడు
గానూ పని చేశాడు.

'చిత్ర' దీక్షకారులలో కలిసి వాంఛిత కళాకారుడు కాదు. స్వయం కృషితో
దీక్షకారుడైనవాడు. అయినా రోజుగ్రామం మంచి ప్రవేశం ఉన్నది. అయితే తెలంగాణకు
పరిశాలలో అందుతున్న చరిత్రలు. చందమామలో వస్తున్న చిత్రాల శిల్పం నష్టంపడిన
వాడు చిత్ర. అయిన చిత్రాలు చందమామలో నేడూను పనిచేసే వెలుగువాయి.

'చిత్ర' అస్తమయం చందమామకు కలిసి జరిగింది. మా పాఠకులందరూ ఈపాటి
గతం. చీకపాటి విద్యానం అనంతరం చందమామకు చిత్ర పాఠకుల రెండవ అంశైన
మెట్ట. ఇన్ని ఏళ్ళునుండి చందమామ చిత్రకారులు మా పాఠకులనాడు అనేక సమయం
ఉండదు. చిత్రకు విశిష్టమైనా ఎంతయినా సరే అది అందరికీ. అయిన చిత్రం
అనుకుంటూ అనేక "పల్లె" పరిశాలలో కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. బాధకరమైనది పల్లెలందరి
ముఖాల పరిశాలలందరినీ చిత్ర తెలిసినదే అప్పుడే పన్నుకీ అందు.

'చిత్ర' అక్కడ ఇంతి కళాకారుల కోసమే ఉన్నాడు.

వ్యవస్థాపకులు

చాలా కాలం క్రిందట ఆమరావతినగర రాజాగారి ఆస్థానంలో, కులశేఖరుడనే రాజుద్వేగి వుండేవాడు. ఆయనకు బయటికి ఒక్కగానొక్క కొడుకు, బాల్యంలోనే తల్లిని పోగొట్టుకున్న బయటిబిడ్డ. కులశేఖరుడు ఎంత గారాజంగా పెంచాడు. బయటిబిడ్డ జరవై విళ్ళ పడుచు వాడయినరికి, అన్ని విద్యలతో పాటు, క్షత్రియోపితమైన యుద్ధవిద్యలలో కూడా ప్రవీణుడవపించుకున్నాడు.

కులశేఖరుడు తన కొడుకును, రాజాగారికి పరిచయం చేసి, ఆస్థానంలో ఏదైనా ఉద్యోగంలో ప్రవేశపెట్టువామని అచోచి ప్రాండగా, హతాత్తుగా బబ్బు చేసి, కొద్ది రోజుల్లోనే మరణించాడు.

జయశిఖరి దిప్పడు ఒంటరివాడు. అతడి మంచి చెడ్డలు చూస్తూ, అతణ్ణి సక్రమ మార్గంలో నడిపించేందుకు దగ్గర బంధువులు కూడా ఎవరూ లేరు. ఈ పరిస్థితుల్లో జయశిఖరిదిగి, దుర్వ్యసనాల్లో మునిగి దెబ్బ కొండచు యువకులతో స్నేహం ఏర్పడింది. అతడు వాళ్ళతో కలిసి, తండ్రి పదిలిపోయిన అన్ని విషయవిడిగా అర్చుచేస్తూ, త్వరలోనే జాడగృహాలకు కూడా వెళ్ళటం ప్రారంభించాడు.

తండ్రి పోయిన నాలుగైదు నెలల్లోపునే జయశిఖరు తనకున్న అన్ని ఆంఖా పోగొట్టుకున్నాడు. ఆ దుర్లక్షలో అతడు ఒకసారి, మూడు రోజులపాటు తిండి

‘చందమామ’

కూడా లేకుండా, మాసిన గుడ్డలతో వీధిలోకి వచ్చేందుకు సిగ్గుపడి, జూదగృహంలోనే వుండిపోయాడు. జూదరులలో కొందరు దయతరించి పెట్టిన ఆహారాన్ని తినేందుకు అర్హులమనం అడ్డువచ్చి, జయశీలుడు సస్తులుండటం చూసి, దేవశర్మ అనే అరది మిత్రుడు, జయశీలుడికి దుఃఖం చూసి, ముందుపార్ల మేమిటో అలోచించమని హితవుచెప్పాడు.

అసలే అకలితోనూ, దుఃఖంతోనూ కుమిలిపోతున్న జయశీలుడు, మిత్రుడి మాటలకు కొపం తెచ్చుకుని, "దేవశర్మా, సుప్త్య చెప్పి హితవులా, నితెవాక్యాలూ నాకు తెలియనివి అనుకుంటున్నావా?

సుప్త్యయ్యకో, నా చావేదో నన్ను బావసి," అన్నాడు.

అ జవాబుకు దేవశర్మ చిరుసప్త్య సప్త్య, "జయశీలా, అన్ని తెలిసి, సుప్త్యం దుకి జూదగృహంలో అడుగుపెట్టావే, నా కర్తంకావటంలేదు! మనం అతే పొచి కలు దరిద్రదేవత నేత్రాలసి, బ్రహ్మ జూదగాడి ముఖాన దుమ్మే, పట్టు పడుపుగా; వీధులే, అళ్ళుగా లిఖిస్తాదని నీకు తెలిసినట్టు లేదు, సుప్త్య విద్యావంతుడివి. దుఃఖిస్తూ కూర్చోవటం ఎందుకు? బ్రతుకుతెరువుకు, ఏదైనా మార్గం అలోచించు," అన్నాడు.

జయశీలుడు కొంచెంసేపు మౌనంగా వూరుకుని, తరవాత ఏదో నిశ్చయానికి వచ్చినవాడిలా కలపంకిస్తూ, "దేవశర్మా, సుప్త్య నిజమైన మిత్రుడివ్వదగిన సలహా యిచ్చావు. ఎంతో గొప్పగా బతికిన యీ నగరంలో, పేదగా జీవించటం నా కిష్టంలేదు. మరేదైనా దోషానికి వెళ్ళి పోతాను. ఏమంటావు?" అన్నాడు.

ఈ మాటలకు దేవశర్మ జవాబివ్వబోయేంతలో జూదగృహం ముందు కలకలం బయలుదేరింది. జయశీలుడూ, దేవశర్మ అటుకేసి పోయేసరికి, కృపాణజిత్తు అనే రాజుగారి ఆశ్వదళ నాయకుడు, చేతిలో పెద్ద కొరడా వట్టుకుని, వెంట

మరి నలుగురు భటులు రాగా, జూద గృహంలో వాళ్ళను కొరడాతో ఎడా ఎడా కొడుతూ, వాళ్ళున్న చోటుకు వచ్చారు.

జయశీలుడు, కృపాణజిత్తు ముందుకు పోయి, "అయ్యో, ఏమిటి దురన్యాయం? ఆలా విచక్షణా రహితంగా, కనపడ్డ వాళ్ళందరినీ కొట్టటం ధర్మం కాదు." అన్నాడు.

"అహో, జూదరి నాకు ధర్మ చోద చేయటం! అదృశ్యం!" అంటూ కృపాణ జిత్తు కొరడాతో జయశీలుణ్ణి గట్టిగా కొట్టాడు.

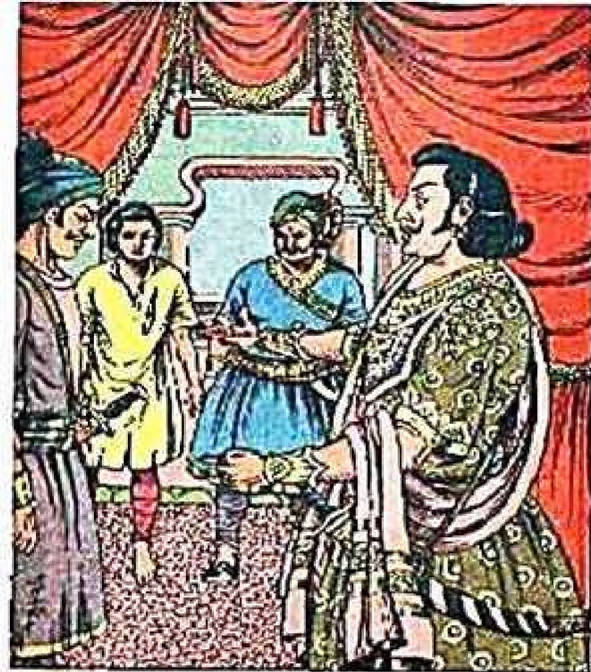
జయశీలుడు దెబ్బ తగలగానే, చుర్రు మంటూ ఎగిరి, దాపులనున్న కర్ర ఒకటి తీసుకుని, కృపాణజిత్తు తలమీద గట్టిగా మోదాడు. దెబ్బతింటూనే కృపాణజిత్తు

కోపంతో ఒక్క అరుపు అరిచి కత్తి దూయబోయాడు. అతడు కత్తి దూసే లోపలే జయశీలుడు అతడి నడుంమీద గట్టిగా ఒక్క తన్నుతన్నాడు.

కృపాణజిత్తు ఒక దాపుకేకపెట్టి రింద వడి చేచి, విధి ద్వారం కేసి పరిగెత్త సాగాడు. అదిమానోతతిమ్మా జూదగాళ్ళు, అతడి వెంటున్న భటుల మీద కలియ బడ్డారు. పరిగెత్తిపోయి తన గుర్రావైక్కి పారిపోజూస్తున్న కృపాణజిత్తును వెంట బడి తరిమి, జయశీలుడు అతడి నెసకగా గుర్రం మీద దూకి, ఒక చేత్తో దాని కళ్ళాలు వట్టుకుని, నెండవ చేత్తో కృపాణ జిత్తు పాట్లు పట్టుకుని, మోదెతులతో అతణ్ణి కుమ్మసాగాడు.

గుర్రం రాజవిధి వెంట పరిగెత్త పోగింది. ఒక గుర్రం మీద ఇద్దరు రోతుల యీ కుమ్మలాట చూసి, జనం వింత పడిపోయారు. వాళ్లల్లో కొందరు చప్పట్లు వదుస్తూ, గుర్రం వెనక బయలుదేరారు. గుర్రం అలవాటు ప్రకారంపోయి రాజ భవనం ముందు ఆగింది.

ఆ సమయంలో రాజుగారు భవనం పై బాగాస నిలబడి, మంత్రెతో విశే సప్రతింపులు చేస్తున్నాడు. విధిలో కిక్కులు పెడుతున్న జనాన్ని, ఇద్దరు రోతు లతో పరిగెత్తు కోస్తున్న గుర్రాన్ని చూసి ఆయన అశ్చర్యపోతూ, నోరొకటి పెరిచి, "ఆ గోం ఏమిటి? గుర్రం మీద

ఆ కాగుబోతు వెధవరిద్దరూ ఎవరు? నా దగ్గిరకు తీసురా," అని ఆజ్ఞా పెంచాడు.

కొద్ది సేపటికల్లా జోగారు కృపాణ జేత్తునూ, జయశీలుణ్ణి వెంటపెట్టుకుని రాజుగారి దగ్గిరకు వచ్చాడు. రాజు తన అశ్వదళ నాయకుణ్ణి గుర్తుపట్టాడు. ఆయన జయశీలుణ్ణి ఎరగడు. మంత్రె, జయశీలుణ్ణి అతడి తండ్రి వెంట ఒకటి రెండుసార్లు చూసి వున్నాడు. ఆ కారణం వల్ల ఆయన జయశీలుణ్ణి గుర్తించాడు.

రాజు కోపంగా, తన దళనాయకుణ్ణి, "జిత్తూ! నువ్వు, నా అశ్వదళనాయ కుడివి. గౌరవనీయుడివి. రాజవిధిలో గుర్రం మీద, యీ బొమ్మరి విద్యా ప్రదర్శనం ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

"మహారాజా, ఏడు జూదరి! వెనక నుంచి నా గుర్రం మీద దూకి, నన్ను చాప చితకక కొట్టాడు. ఏట్లా తమరు తగినవిధంగా శిక్షించాలి," అన్నాడు కృపాణజేత్తు పళ్ళుకొరుకుతూ.

ఆ మాటలకు రాజు నవ్వి, "ఒరలో కత్తివున్న, నా అశ్వదళనాయకుణ్ణి. నిరాయుధుడైన ఒక సామాన్య జూదరి చాపు డెబ్బలు కొట్టటం అంటే, చాలా పెంత వడవలసిన పంగతే కాక, నెగ్గువడ వలసిన సంచుటన కూడా! అసలు

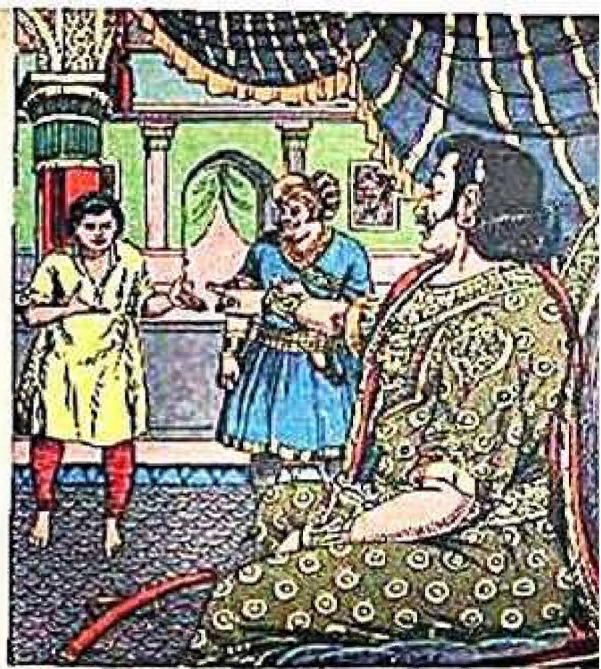

ని కి బూదరితో, తగవులాట ఎందుకు వచ్చింది?" అని అడిగాడు.

"మహారాజా! రాజవిధిలో వున్న జాడగృహంలో, ఆటలాడే విశ్వంతా, అరుగుల మీదా, గడపల దగ్గిరా కూర్చుని, విధివెంటి ఎంత పెద్ద అధికారి వెళుతున్నా లెచి నిలబడనైనా నిలబడరు. మర్యాద నేర్పేందుకు నెను బూదగృహంలో ప్రవేశించాను. అక్కడ యీ దుష్టుడు నా మీద కలబడ్డాడు," అన్నాడు కృపాణజిత్తు.

రాజు, వింటేద్దామన్నట్టు మంత్రి కని చూశాడు. మంత్రి ఒకసారి చిన్నగా దగ్గి, "మహారాజా, శారణం ఎమైనా, మన దళ వాయకుడి పరుపు ప్రతిష్ఠలు నలుగురిలో నవ్వలపాలయినై," అన్నాడు.

"అవునవును. అలాంటివాడు, నా అశ్వ దళ వాయకుడుగా వుంటే, నా పరువుతో పాటు, శత్రువుల దృష్టిలో తెలిక్కాదా అయిపోతాను," అని రాజు ఒక క్షణం ఆగి, కృపాణజిత్తుతో, "బిత్తూ, నీ చిరికి తనం కాదనుంగా. నా పైవ్యం అంతకూ తలవెంపులు తెచ్చావు. నీ కిదే, దేశబహిష్కరణ కిదే వెళాను. రెండు రోజుల అసంతరం, నా దేశసరిహద్దుల్లో ఎక్కడ కనిపించినా, నీ కల రియించేస్తాను. కత్తి అక్కడ పెట్టి, తక్షణం వెళ్ళిపో," అన్నాడు.

కృపాణజిత్తు ఏదో చెప్పకొదోయాడు గాని, రాజు చేయిత్తి వారించాడు. అక రాజుకు మరింత కోపం తెచ్చించితే, అ నిమిషానే కల ఎగిరిపోతుందని అతడు భయపడి, కత్తిని నేలమీద పెట్టి, తల వంచుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

రాజు, జయకీలుడి కని శోరశోర చూస్తూ, "ఒరే, బూదరి! నీకు శిరశ్చేద కిదే నిధించాను. నీమన్నా చెప్పకొవాలంటే చెప్పక," అన్నాడు.

తన దాచిద్రావ్యవస్థను తలుచుకుంటూ, నిరాశా నిస్పృహల్లో వున్న జయకీలుడు, రాజు మాటలనేమీ భయపడక, "మహారాజా, తమరు నాకు శిరశ్చేదం నిధించాక,

ఇక నేను చెప్పకునేందు కమున్నది?" అన్నాడు.

"నీకు ప్రాణభయం లేదా?" అని అడిగాడు రాజు అశ్చర్యంగా.

"దారిద్ర్య భయం ముందు. ప్రాణ భయం ఏసాటి, మహారాజా?" అన్నాడు జయశీలుడు.

"అవునేవును. జూదం, వ్యసనాల తల మానికం, అన్నారు గదా, పెద్దలు!" అన్నాడు రాజు.

"నిజం, మహారాజా! అంతా పోగొట్టు కుని, బంధువులచేతా, మిత్రులచేతా వదిలివేయబడిన జూదరులు, యోగుం మాదిరిగానే, యీ లోకంలో దేనికి భయ

వరదు." అని మంత్రి ఒక కణం అగి, "నా దొక చిన్న మనవి, మహారాజా," అన్నాడు.

"ఏమిటిది?" అని అడిగాడు రాజు.

"జయశీలు దనె ఈ యువకుడు, ఒకప్పుడు మన ఆస్థానంలో పనిచేసిన కులశేఖరుడి, ఒక్కగానొక్క కొడుకు. కులశేఖరుడు చనిపోయాడు. తమకు యితడి మీద కొంచెం కరుణ చూపాలి," అన్నాడు మంత్రి.

రాజు, జయశీలుణ్ణి ఆపాదమస్తకం ఒకసారి పరీక్షిగా చూసి, భారీపడు తున్నట్టు కలాడించి, "అయితే, యితడికి శిరశ్చేదం కాదు. దేశ బహిష్కరణ ఇది వేస్తున్నాను. వినాటికైనా దుర్యోసనాల నుంచి బయటపడి, సన్మార్గ పరమైతిరిగి వస్తే, ఇతడికి, నా ఆస్థానంలో తండ్రిచేసిన ఉద్యోగం తప్పక లభిస్తుంది." అన్నాడు.

జయశీలుడు, యికపామ్మని సెలవా— అన్నట్టు తల వంచాడు. మంత్రి అతడితో, "ఇక వెళ్ళు. మహారాజాగారు చెప్పిన మాటలు గుర్తంచుకో." అన్నాడు.

జయశీలుడు, రాజుకు నమస్కరించి, వెనుదిరిగి కొంచెం దూరం పోగానే, రాజు అతణ్ణి పిలిచి, "ఇదుగో, ఆ కృపాణుజుడు వదిలిపోయిన కత్తి తినుకో. ఒక్క వారం

రోజుల చోపల, నా రాజ్య సరిహద్దులు దాటిపోవాలి, తెలిసించా?" అన్నాడు.

"చిత్రం, మహారాజా!" అని జయశిలుడు కత్తి తిమకుని బయలుదేరి విధిలోకి వెళ్ళాడు. అతనికి దేశం వదిలి పోయేముందు, తన చిరకాల మిత్రుడైన దేవశర్మను ఒకసారి కలుసుకుని, విడ్డూలు చెప్పి పోవాలని పుంది. ఆ కారణంవల్ల అతడు, జూదగృహంలో దేవశర్మను చూడవచ్చు సమకుని అక్కడికి వెళ్ళాడు. జూదగృహం తలుపులు లోపల గది పెట్టబడి వున్నాయి.

జయశిలుడు అశ్చర్యపోతూ, గట్టిగా తలుపులు తట్టి, "ఎవరు లోపల? కలుపులు తెరపండి!" అని కేక పెట్టాడు.

ఆ వెంటనే లోపలినుంచి ఒక కంఠ స్వరం, "ఇది జూద గృహం కాదు; ఆ పిలిచే దెవరు?" అని ప్రశ్నించింది.

ఈ జవాబుకు జయశిలుడు మరింతగా అశ్చర్యపోతూ, "నేను జూదరిని కాదు, ముందు తలుపులు తెరు!" అన్నాడు తీవ్ర కంఠస్వరంతో.

ఆ వచ్చిన వాడెవరో రావోడ్యోగి అని జూదగృహ యజమాని నిలువెల్లా చనిపోతూ తలుపులు తెరిచి, జయశిలుణ్ణి చూసి యీసడింపుగా, "నువ్వు ధనంతో పాటు దృష్టి శ్రవణ శక్తుల్ని కూడా

పోగొట్టుకున్నావా? తలుపులు ఎందుకు మూకననుకున్నావు?" అన్నాడు.

జయశిలుడు చద్రున ఒర నుంచి కత్తి చూసి, "జూదరుల రక్త మాంసాలు తని బతికే నీవు, ఇంతలోనే పెద్దమనిషివయ్యావంటే సమ్మతకర్మం కాకుండా వున్నది. నేను ధనహీనుణ్ణయినా, ఖడ్గ హీనుణ్ణి కాను. అట్టే ప్రగల్భాలు వలకక, నా మిత్రుడు దేవశర్మ లోపల వున్నాడే లేడో చెప్పు," అన్నాడు.

జూదగృహ యజమాని రళతళ మెరుస్తు జయశిలుడి చేతిలోని కత్తి కేసి, కోపంతో ఎర్రబడిన అతడి ముఖం కేసి ఓమారు చూసి, ఇతడు రెండు గంటల

కెందటి వ్యసనపడుతూ. నిర్భాగ్యుడూ అయి ప జూడరి కాదని గ్రహించి. "అయ్యా, కోపగించకండి. తెలిసే పాపాలకు ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకునేందుగ్గాను, నా జూదగృహాన్ని మూసేశాను. ఇక నాకు రాజభటుల బాధ గాని, యమకంకరుల భయం గాని లేదు." అన్నాడు.

ఈసారి జయశీలుడు జోపంగా కత్తిని జూదగృహ యజమాని గుండెలకు అనించి. "ఒరే, పాపీ! సువ్య ఆప్రస్తుత ప్రసంగం చాలా చోళావు. నేనడిగింది, నా మిత్రుడు దేవశర్మ లోపల వున్నాడా లేదా? అని. అర్థమైందా?" అన్నాడు.

"అయ్యా, కత్తిని ఒరలో పెట్టింది. వీరులైనవాడు, మరొక వీరుడితో కలపడితే లోకం మెచ్చుకుంది గాని, నా దోచి వాణ్ణి తెగబూర్చితే హర్షించడు!" అన్నాడు జూదగృహ యజమాని.

జయశీలుడు కత్తిని ఒరలో పెట్టి, జూదగృహ యజమాని కంఠం పట్టుకుని గట్టిగా కుదుపుతూ, "ఒరే, తిరిగి అధిక

ప్రసంగం చేస్తున్నావు. నా మిత్రుడు దేవశర్మ ఇంట్లో వున్నాడా లేదా?" అని గద్దించి అడిగాడు.

"అయ్యా, చంపకండి. జూదగృహం మూతబడటంచూసి, మిగతా జూదరులతో పాటు, మీ మిత్రుడూ ఎటో వెళ్ళిపోయాడు." అన్నాడు జూదగృహ యజమాని.

"అలా చెప్పావు, వావుంది!" అని జయశీలుడు, అక్కణ్ణించి బయలుదేరి వీధిలోకి వచ్చాడు.

అప్పడతడికి దేశం వదిలిపోవటం తప్ప, మరో మార్గాంతరం లేదు. కాలం కడిచివస్తే, తనే నాటికైనా దేవశర్మను కలుసుకోవచ్చు! జయశీలుడు చాలా ఆలోచిస్తూ, సగరం వదిలి, అరణ్య మార్గాలు పట్టి సతవసాగాడు. ఇలా అతడు ఒక వారం రోజులపాటు ప్రయాణం చేసి, అరణ్యంలో దొరికిన పళ్ళూ కాయలూ తింటూ, ఒకనాటి సూర్యాస్తమయ నేళకు, మరొక దేశపు రాజధానిసగర పరిసరా లను చేరాడు. —(చంకాపుంది)

జనమిలుకు

2

[జనమిలు దనే యువకుడు, దుర్వ్యవహారు బోనై, కుంద్ర యుచ్చిన అస్త్ర అంతా కృత్రికలుగానే పోగట్టుకున్నాడు. అ స్థితిలో అతనికి జాడగృహం వల్ల ఒక రావోద్యోగబో వైరం కలిగింది. రాజు, అతనికి చేసేవివాహస్కరణ ఇక విస్మించాడు. జనమిలుకు లోనున్న దిశం మదిల్లి, నన్నాళ్ళకు మరక వేపు రాజవాసినగర ప్రాంతాలను చేరాడు. తరవాత -]

అ రాత్రికి జనమిలుకు అక్కడ వున్న పెద్ద దొడలమర్రి కింద కాలం గడప దలిచాడు. ఏకటిపడి సగరం ప్రవేశం జటం కిమం కాదని అతనికి అందింది. చింపి గుడ్డలతో, దుమ్ము కొట్టుకున్న బేహంతో పున్న అతన్ని రాజు వజ్రాలు చూపి, ఏ బంగారం, తోడుబోలో అని అను మానించి బైదు చేయగలడు! అసపనరంగా నిక్కుల్లో ఎంచుకునదాలి?

ఇలా అలోచించి, జనమిలుకు మర్రి చెట్టు పాడంలో భూమి నుంచి పైకి వచ్చిన ఒక తావుపాటి వెరుసు తలగడగా పెట్టు తుని పడుకున్నాడు. కొంత సేవటికి అతనికి నిద్ర ముంచుకు వచ్చింది. పరిగా నది రేయి వేళ, తావుల నక్కిల కూరలు విసి, అతడు కళ్ళు తెరిచాడు. కొంచెం దూరంలో చెట్ల చాటు నుంచి చిన్న వెలుగు, పొగా అతడి కంటబడినై.

'చందమామ'

"ఒహూ, నేనెదే కృకానప్రాంతం లోని ఉదలమర్రి కింద నిద్రిస్తున్నట్టు వుంది! అలాంటి చోట్ల భూత ప్రేత పిఠా దాలుంటువని అంటారే! ఏవీ, అలాంటి నేమి యిక్కడ వున్నట్టులేదు," అను కుంటూ జయశీలుడు చీకటిగుయ్యారంగా వున్న మర్రి కొమ్మల్లోకి చూశాడు. అక్కడ అతడి శమి కనిపించలేదు. తనకు తలిగిన అనుమానానికి తనలో తాను చిన్నగా నవ్వుకుని. జయశీలుడు కత్తిపిడిని ఒకసారి కాకిచూసి. తిరిగి కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

ఈసారి అతడికి కుసుకుపట్టే సమయా నికి, దూరం నుంచి, "రకించండి!

రకించండి! మహాకాలుడు మింగ జూన్తున్నాడు!" అన్న అర్తనాదం వినిపించింది.

జయశీలుడు చప్పనలేచి, కత్తిపిడిని ఆ అర్తనాదం వచ్చిన వైపుకు పరిగెత్తాడు. అచట కృకానం! అక్కడ చూడదూరంగా రెండు మూడు శవాలు కాలుతున్నవి. ఆ మంటలు వెలుగులో నల్లటి వస్త్రాలు ధరించి. బాట్టు విరబోసుకుని అర్తనాదాలు చేస్తూ పరిగెత్తుతున్న మనిషి ఒకడు, అతడికి కనిపించాడు. నిలువెల్లా తెల్లని వస్త్రం కప్పుకున్న అకారం ఒకటి, అతణ్ణి వెంటబడి తరుముకున్నది.

జయశీలుడు కత్తిపెత్తెత్తి అర్తనాదాలు చేస్తున్న వాడి శని పరిగెత్తుతూ, "దయ వడకు, భయపడకు! నీ ప్రాణాలు బలిగననున్న ఆ దుర్గాప్తుణ్ణి నా కత్తికి బలి చేస్తాను," అంటూ కేకపెట్టాడు.

ఆ కేక వింటూనే నల్లని వస్త్రాలు ధరించినవాడు, జయశీలుడి శని పరిగెత్తుకు రాసాగాడు. తెల్లని అకారం అతణ్ణి తరుముకువస్తూ, "అగు, అగు! మహాకాలుడి బంటునైన, ఈ కాలకాలుడిని చూసే భయపడే నీవు; మహాకాలుణ్ణి అవాహన చేయచూస్తావా?" అని అరుస్తున్నది.

జయశీలుడు, ఆ కాలకాలుణ్ణి చెప్పుకునేవాణ్ణి అర్థగించి, "ఒరీ, నువ్వెవరైనా

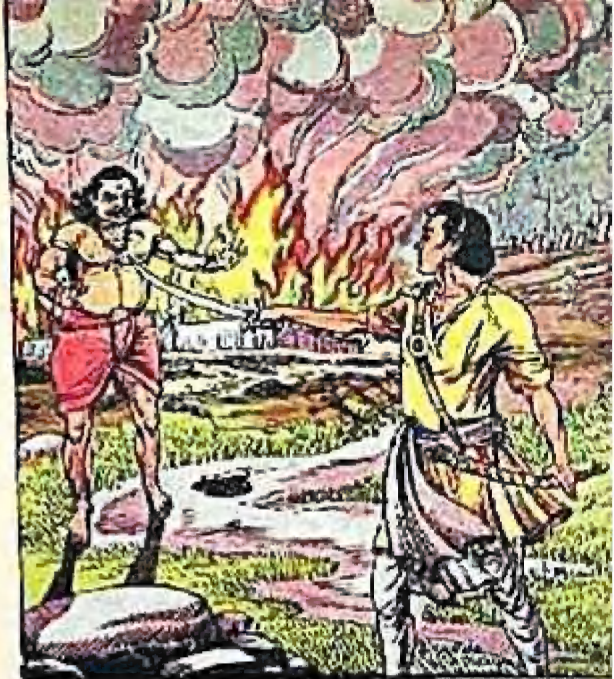
నాకు భయం లేదు. కాని, వెన్నెప్పిపారి పోయేవాణ్ణి, వెంటబడి తరిమి చంపాలని చూడటం మాత్రం, సహించను." అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే కాలకాలుడు విశ్వతంగా నవ్వి, "మహాబానో, యువకుడా! నీలో కొండెం వీరయూవకుడి లక్షణాలున్నై. ఏదీ, నా నిజరూపం చూడు!" అంటూ కప్పకున్న తెల్లవస్త్రాన్ని తీసి, దూరంగా పారవేశాడు.

ఇప్పుడు ఆ కాలకాలుడి రూపం ఆతి భయంకరంగా వున్నది. నల్లని కరీర ద్వాయతో, నిప్పులు చెరుగుతున్న కల్లతో, నోట మంటలు కక్కుతూ అతడు భయంకరంగా గర్జనచేశాడు.

జయశిలుడు ఒక్క తృటి కారం నిశ్చేష్టుడయ్యాడు. కాని, అంతలోనే తిప్పరిల్లి, కత్తిని కాలకాలుడి గుండెల తేసి గురిచేసి, "దుష్టుడా! నీ విశ్వతరూపానికి నేను భయపడతాననుకోకు. పారిపోయే వాణ్ణి చంపయాసే నీవు. ఏకకం పరికి పంపవైపుంటావు?" అని అడిగాడు.

ఆ మాటలతో కాలకాలుడు ఒక్కడుగు వెనక్కువేసి, "యువకుడా, నీ ధైర్యానికి మెచ్చాను. అమానుషశక్తుల్ని, మహాసత్వులు మాత్రమే తమ ఆధీనంలో వుంచుకోగలరు. ఇప్పుడు నన్ను అవాహన చేసిన నిద్దసాధకుడు అబ్బసత్వుడు!

అలాంటివాణ్ణి ప్రాణాలతో పదలరాదు. అద్దం తొలుగు!" అంటూ ముందుకు దూకబోయాడు.

జయశిలుడు కత్తిని, కాలకాలుడి వజ్రానికి అడ్డంగా పెట్టి, అర్తనావాలు చేసిన నిద్దసాధకుడు, ఎక్కడ వున్నాడో అని, వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. పాదగుడు భయవిహ్వలత్వం చల్లి, తను పారి పోయేందుకు సరయున మార్గం ఏదో కూడా చూసుకోకుండా, శ్మశానంలోనే గిరికిలు కొడుకూ, యింకా అర్తనాదాలు చేస్తూనే వున్నాడు.

జయశిలుడు, తాను ముందు నిద్ద పాదకుడి దగ్గరకుపోయి, అతనికి ధైర్యం

చెప్పటం జాప్యంబుండమీ ఆనుకునేం రలో, కాలకాలుడు హుమే, అంటూ ముంకదిలించి, కత్తిని చెత్త వక్కకు నెట్టాడు.

జయశీలుడు చప్పిన కాలకాలుడి కంఠాని తెసి కత్తి వినరాదు. ఆ దెబ్బకు నాడి తల మొలకెం నుంచి వేరైపోయి, అంత దూరాన పడింది. మరుక్షణం కింద పడిన తల నెలమీద ఎగిరగిరిపడుతూ, దిగ్గరగా నవ్వి, "జయశీలా! చెప్పం శయంగా నువ్వు మహా విరుడివి. నా కంఠ రక్తంలో తడిసిన నీ కత్తి ఆమోఘశక్తులు కలది! వెళ్ళు, నువ్వు కొరినవన్నీ పొడించుకో," అన్నది.

జయశీలుడు ఆ మాటలకు అబ్బుర పాటు చెంది, ఒకటి రెండు కీణాలు ఏమునేం చుకూ తోచక అగి, చివరకు తెప్పరిల్లి, "కాలకలా! నేనేటి ఆద్వైత కార్యాలు పొడించాలని, ఇల్లు వదిలిన వాణ్ణికాను. జీవనోపాధిక, ఏ రాజు దగ్గర నైనా చిన్న ఉద్యోగం దొరికే వాటా. దానికో తృప్తివదలాను," అన్నాడు.

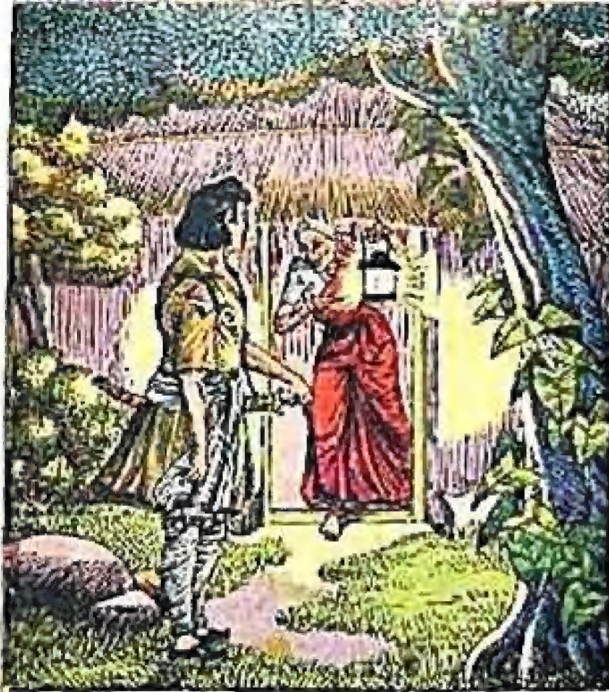
కాలకాలుడి కంకం జవాబివ్వలేదు. జయశీలుడు తెగివడిన తలను సమీపించి, కత్తితో దాన్ని ఆటూ యిటూ కడిపి చూశాడు; జీవం వున్నట్టు లేదు, ఈ చచ్చినవాడెవడోగాని మంచి బలా ద్భుడు. చెవులకూ, ముక్కుకూ వెండి పొగులూ; పుస్త్రేమిసాలూ, శతానతిగట్టిగా బిగించివున్న పూసలవండా, జయశీలుడి కంటబడినై.

జయశీలుడు కత్తిని తిరిగి ఒరలో పెట్టి, రక్షించమంటూ పరిగెత్తిన నల్లటి దుస్తులవాడి కోపం చుట్టూ కలయ చూశాడు. ఈసారి వాడెక్కడా వున్న సూచనలే లేవు. వాణేమై వుంటాడు? భయంతో గుండెపగిలి, యీ చుట్టూ వక్కల వున్న చెట్ల కింద ఎక్కడైనా వదిపోలేదుకదా? ఇలా ఆలోచిస్తూ, జయశీలుడు రాను ముందు పడుకున్న దొరలమర్రి నేసి నడిచాడు.

ఇప్పుడు మర్రిచెట్టు కొమ్మల్లో గుడ్ల గూబల ఆరు పైలతో పాటు, దూరంగా పక్కల కేకలు కూడా ప్రారంభమయ్యాయి. ఇక అక్కడ తాను నిద్రించటం సాధ్య పడడమగున్నాడు, బయటికి వెళ్ళి దాహంతో అతడి నాలుక విడచకట్టుకు పోతున్నది.

“రాత్రి మూడవలాము గడిచినట్టు న్నది. ఈ చుట్టుపక్కల ఎక్కడైనా కొలను లాంటిది వుంటే దాహం తీర్చుకుని, స్నానం చేసి తూర్పు దిశనవుతూండగానే సగరంలోకి పోవాలి. ముస్తాలు చీలికలూ వారికలూ అయివున్నా. నదుం నుంచి వెళ్ళాడుతున్న యీ కత్తి ఒక మేచా.

పది మీదా వున్న సగిపివనిమాసి, నేనెదో గొప్ప కులీసెట్టినే జనం అనుకుంటారు. ఈ చిరుగు దుస్తులకు కారణం; అరణ్యంలో ఒక సంవత్సరం దుర్బలమై పోయానా పోరాడటం అని చెప్పరాదు!” అనుకుంటూ బయటికి వెళ్ళి మర్రిచెట్టు దగ్గర నుంచి బయలుదేరాడు.

అలా అతడు కొంత దూరం నడిచి సగిపి, ఒక చిన్న ఇల్లా, ఆ ఇంటి కిటికీ లోంచి వెలుగుతున్న దీపం అతడి గంట బడినై. ఆ ఇంటి వారి నడిగి ముందు దాహం తీర్చుకోవచ్చుననుకుంటూ, “అయ్యా, నేను బాటసారిని. ఇంత నుంచి నీరిచ్చి దాహం తీర్చగలరా?” అని కేకపెట్టాడు బయటికి వెళ్ళి.

ఆ వెంటనే ఇంటి తలుపు తెరుచు కున్నది. ఒక వృద్ధురాలు దీపం చేత బట్టుకుని, బయటి పీకటిలోకి చూస్తూ, “చీకటి పడగానే, ఏ ప్రశ్నలతోనో పడు కుని నిద్రించినా, ఇంత రాత్రి వెళ ప్రయాణం చేస్తున్నావా? లోపలికిరా, నుంచి నీరిస్తాను,” అన్నది.

బయటికి వెళ్ళి వెళ్ళాడు. వృద్ధురాలు అతణ్ణి దీపపు కాంతిలో పరీక్షా చూసి, అశ్చర్య పోతూ, “నువ్వేదో వయసుమెక్కినా, తీర్థయాత్రలనుపోయే బాటసారివనుకున్నాను. ఇదేమిటి? ఇంత

పిన్నవయసులో కత్తి నందుముకు కట్టు
కుని, అడ్డరాత్రివేళ యీ అరణ్య
ప్రాంతాల్లో తిరుగుతున్నావు? " అన్నది.

జయశీలుడు జవాబు చెప్పబోయాడు.
కని, వృద్ధురాలు అతణ్ణి వారించి,
"మొందు దాహం తీర్చుకో, మంచి నీరు
తెస్తాను, అదుగో, ఆ జల్లి మీద కూర్చో." అని పక్క
గదిలోకిపోయి, ఒక పెద్ద
గ్లాసునిందుగా నీరు తెచ్చి అతడికిచ్చింది.

జయశీలుడు నీరుతాగి, "అమ్మా,
నా ప్రాణాలు నిలిపావు. ఈ గంటలో
మరెవరూ వున్నట్టులేదే!" అన్నాడు.

"ఎవరూలేరు, నాయనా! నాకు
సంతానం కలగలేదు. నా భర్త సంవత్సరం
కిందట చనిపోయాడు. ఆయన రాజా
శ్రేతుడు. నిరాధారురాలవైన నాకు రాజా
గారు, నా భర్త తీరంలో మూడవలకు
భరణంగా యిస్తున్నాడు. దాని ఆధారం
ఒంటరిగానే, యీ ఇంట్లో కలం వెళ్ళ
బుచ్చుకున్నాను." అన్నది వృద్ధురాలు.

"అమ్మా, నీ ప్రాంతాలకు కొత్తగా
వచ్చినవాణ్ణి. ఈ దాపులనున్న సగరం
పేరేమిటి? రాజాగారి పేరేమిటి?" అని
అడిగాడు జయశీలుడు.

ఆ ప్రశ్నకు వృద్ధురాలు చిన్నగా
నిట్టూర్చి, "నాయనా, జపి హరణ్యపురం.
రాజాగారి పేరు కనకాక్షుడు. ఎంతో ప్రజా

హితంగా రాజ్యపాలన చేసే ధర్మాత్ముడు.
తాని, ఆ మధ్య నెల రోజుల కిందట
పెళ్ళిడు పెచ్చిన ఆయన గుమార్తెమా,
యోపరాజ్య వట్టాభిషేకం చేసుకోనున్న
ఆయన కోడుకునూ, ఎవరో అవహరించుకు
పోయారు. ఆ హటి నుంచి రాజాగారు
దిగులుతో మంచం వట్టారు." అన్నది.

కూతురూ, కోడుకూ శనిపించకుండా
పోయిన దిగులుతో మంచం ఎక్కిన
రాజాను ఉద్యోగంకోసం అర్థించటం ఎలా?
అనుకున్నాడు జయశీలుడు. ఆ వెంటనే
అతడికి తన భుక్తి గదిచే చూడం కన్న,
ముందు రాజాగారు వద్ద చిక్కుల
గురించి తెలుసుకోవాలనిపించింది.

"అమ్మ, రాజగారి కొడుకూ, కుమార్తెల్ని ఏ శత్రురాజు రహస్యంగా ఎత్తుకుపోయి వుంటాడు. అంతేనా?" అని అడిగాడు బయ్యకిలుడు.

"అదా జరిగివుంటే చెక్కిమున్నది. నాయబా! ఆ శత్రురాజును చంపి కనకాక్షి రాజుగారు, తన పుత్ర పుత్రుల్ని ఇంటికి తెచ్చుకునేవాడు. ఆ ఎత్తుకుపోయిన వాడెవడో రాక్షసుడో, యక్షుడో అనుకుంటున్నారు," అన్నది పృథ్వీరాలు.

అమ్మ మాట ముగించే లోపలే అంటి ముందు కలకలం బయలుదేరింది. ఒకడు ఏడ్చు గొంతుతో, "అయ్యా, శృగాసంబో నా తండ్రి తల నరికినవాడు యిటే వచ్చాడు. ఈ బ్రాహ్మణునివడ అంట్లో దీపం వెలుగుతున్నది. అమ్మ ఏమైనా వాణ్ణి చూపించేమో అడగండి!" అంటున్నాడు.

"ఒరే, కాటికావరి వెడవా, నేరు మూసుకో! ఆ మహా ఏడుడు చంపించి భూతగణాల పెద్ద అయిన కాలుట్టే, సిద్ధ సాధకుణ్ణున నాకు, యిలాంటివి

పట్టాంగా తెలుసు!" అంటున్నాడు మరో కడు గోపంబా.

వాళ్ళిద్దర్నీ గడమాయిస్తూ మరొక గొంతు, "మీ రిద్దరూ శాస్త్ర అగండి. చచ్చిన ముసలి కాటికావరి మళ్ళీ ఏదా బతికాడు. అన్నదానితో ఓయి పర్యం విచారించమని, సగరరక్షకుణ్ణు న నమ్మి, మంత్రిగారు పంపారు. నాకు అడ్డు రాకండి!" అన్నది.

ఈ సంభాషణ విన్న బయ్యకిలుడు, పృథ్వీరానితో, "అమ్మ, నా గోసం సగర రక్షకుడూ, కొందరు భటులూ వచ్చి వట్టిన్నది. నీ ఇంట నేను కనబడటం కేమిమా? లేక వెడలి ద్వారం కుండా బయటికి వెళ్ళమన్నావా?" అన్నాడు.

పృథ్వీరాలు జవాబు చెప్పే లోపలే, సగరరక్షకుడు ఏధి ద్వారాన్ని సమీపించి, "లోపల వున్నవా రెవరో వెంటనే తెలుపు తరవండి!" అంటూ అధికార స్వరంతో కేక పెట్టాడు.

— (ఇంకా వుంది)

3

[బ్రదుకీలుడు ఒక రాత్రివేళ అర్ధనాదాలు విని, నిద్రమెట్టున, కృతాంతంలో ఒక వింత ఆకారం కల నడికి, నిద్రాపహుణ్ణి రక్షించాడు. తరువాత ఒకడు దాపులనున్న ఒక ఇంటికి పోయి, అంతటి యజమానురాలైన పృథ్వీరాణిని మాట్లాడుతూండగా, హఠాత్తుగా గర్భవతియైంది. యిద్దరు మనుషులకే వచ్చి, తలుపు తెరవమంటూ కేకపెట్టాడు. తరువాత—]

సగర దక్షిణాధికారి అంత రాత్రివేళ తన ఇంటికి వచ్చి, తలుపు తెరవమంటూ కేక పెట్టటం, పృథ్వీరాణిని అశ్చర్యంతో పోయి, కాస్త భయం కూడా కలిగించింది.

పృథ్వీరాణి తలుపు దగ్గరకుపోయి, గడి తీయబోయినదల్లా అగి. జయకీలుణ్ణి. "నాయనా, నీ వేదైనా పెద్ద నేరం చేసి, రాజభటులకు డెరక్కుండా పారిపోతున్నావని వాడివి కాదుగదా?" అని అడిగింది.

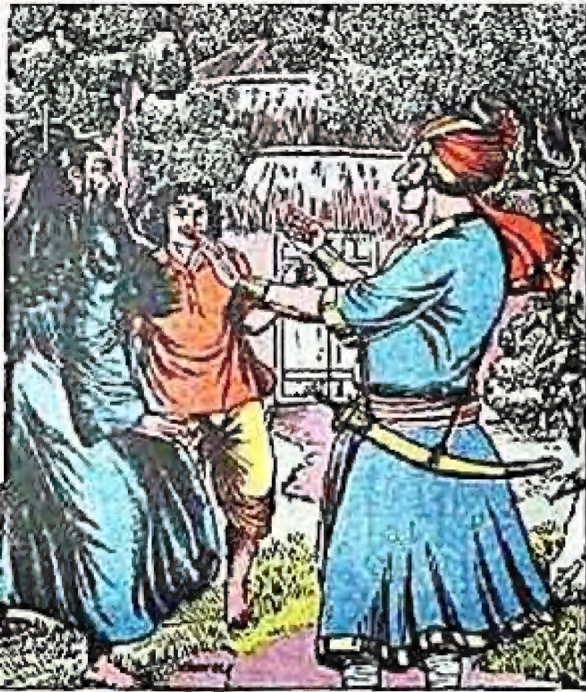
"అమ్మా. అలాంటి నేరం చెయ్యలేదు. జయకులరుపు కోసం చేశాను ఏదీ తెలుగు తున్నవాణ్ణి. అంతే! ఈ ముటు ప్రమాణం చేసి మరీ చెబుతున్నాను." అన్నాడు జయకీలుడు.

"నీ దుష్ట రేఖలూ, మాట తీరు చూస్తూంటే, నింకే మర్యాదా, మన్ననా నేర్చిన వాడివిలా కనబడుతున్నావు. నిర్దోషిక రాజభటుల భయమేమిటి!"

'వంశమామ'

అంటూ పృథ్వీరాలు గడి తీసి. తలుపులు బార్లా తెరిచింది.

నగర రక్షకుడు ద్వారం గడప దాట కుండానే వృద్ధురాలిని. "అమ్మా, మీ భర్త గారు నాకు బాగా తెలుసు. ఇంత లాత్ర వేళ నిద్రాభంగం కలిగించినందుకు ఏమీ అనుకోకండి. కాబికాపరుల పెద్ద కొడుకూ, ఒక సిద్ధసాధకుడూ తగువు పెట్టుకున్న కారణంగా నేను చాపలని పచ్చింది. మీ ఇంటి తెవరైనా యువ కుడు—నడుముకు కత్తి వెళ్ళాక కట్టు కున్నవాడు. ఏదా? " అని అడిగాడు.

పృథ్వీరాలు ఏమని జవాబివ్వాలా అని రికమక వదులుస్తంతలో జయశిలుడు

పక్కగదిలో సుంటి జయశిల పచ్చి. "అయ్యా, మీరనే అయవకుట్టి. నేనే అయివుండను గదా? " అన్నాడు.

కాబికాపరి కొడుకు కియమంటూ అడిచి. "అయ్యా, యితడే చచ్చి బతికిన, నా తండ్రి తం పరికినవాడు," అన్నాడు.

సిద్ధసాధకుడు అతడి తేసి కోపంగా చూస్తూ. "మరే, వెళ్ళవా! ఎన్నిసార్లు చెప్పింది? చచ్చిన మనిషి తిరిగి బతకటం ఎక్కడైనా కట్టా? ఈ యువకుడు చంపింది. ని తల్లి నావేళించిన మహా భూతాన్ని. ఆ సంగతి ఆ భూతం నోటబట, నేచెన్నాడు. నా నేరు మానుకో! " అన్నాడు.

"మీ యిద్దరూ తక్షణం నోళ్ళుమూసు కోనపోతే, యిప్పుడే మీ తలలు నరికి కృతానంలో పూడ్చి పెట్టిస్తాను," అని నగర రక్షకుడు సిద్ధసాధకుణ్ణి. కాబికాపరికొడుకునూ గట్టిగా కసిరి. జయ శిలుణ్ణి. "నీ పేరేమిటి? ఎక్కణ్ణుంచి వస్తున్నావు?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, నా పేరు జయశిలుడు. అమరావతి నగరం వాణ్ణి. మా చాలాగారి పేరు రుద్రసేనుడు; వినేవుంటారు! నేను కొన్ని సారలాలపల్లి, ఆ నగరం వదిలి ఉత్తేగిగన్నేషేడుతో యిక్కడికొచ్చాను," అన్నాడు జయశిలుడు.

సగరాధికారి సిద్ధసాధకుణ్ణి. కాటి
కాపరికొడుకునూ అతడికి చూపుతూ,
"నువ్వు పిళ్ళను ఎరుపుదువా? నువ్వు
శ్మశానంలో తన తండ్రిని హత్యచేశావని,
యీ కాటికాపరి కొడుకు అంటున్నాడు.
అందుకు నీ బాబాచెమిటి?" అన్నాడు.

జయశీలుడు ఆ ఇద్దరి శేషీ పి మూరు
మాసి, సిద్ధసాధకుణ్ణి గుర్తించి, "అయ్యా,
నేనీ సాధకుణ్ణి శ్మశానంలో చూశాను.
కాల కాలుణ్ణుంటూ ఒక వికృతాకారుడు
యితణ్ణి వెంటబడి తడుముతుండగా;
నేను బద్ధపడ్డాను. ఆ వికృతాకారుడు
నా మీద కలబడబోయేంతలో, అత్యంత
కోపం అతడి తల సరకవలసి పవ్వింది." అన్నాడు.

"నువ్వు కాలకాటికి తల కాదు నరి
గింది, నా తండ్రి తల! ఆయన ఉదయం
పూట చనిపోయినట్టు అందరూ అనగా
శ్మశానానికి తీసుకు పట్టిను. కళ్ళె
కోపం నెను మారంగా పోయిన నమ
యంలో ఏదెవతే దయవల్లదో ఆయన
జరికాడు. నెను తెలిగివస్తూ, నువ్వుయిన
తల సరకటం చూశాను," అన్నాడు కాటి
కాపరి కొడుకు కోపంగా.

"ఒరే, ఆ కవం ఎవనిదో కూడా చూడ
కుండానే. నేను నా మంత్రశక్తితో, దాని
లోకి కాలుణ్ణి అనాహస చేశాను. అప్పుడు

చందమామ

శవానికి ప్రాణం పవ్వింది. కాలుడిధానికి
తట్టుకోలేక నేను పారిపోతూండగా,
యీ విరయపకుడు వచ్చి, కాలుడి తల
నరికి నెన్ను కాపాడాడు." అన్నాడు సిద్ధ
సాధకుడు మరింత కోపంగా.

సగరాధికారి చిన్నగా నవ్వి, జయ
శీలుడితో, "నీ పేరు జయశీలు చని
గదా చిప్పావు? సరే, ఈ యిద్దరూ
నాలుగైదు గంటల నుంచి యిలా ఆర్థం
లేకుండా మాట్లాడుతూ, నువ్వు తల
నరికిన వాడెవరో, అంతు వట్టికుండా
నా మతి చెడగడుతున్నాడు. ఇందులో ఏదో
భర్మసూక్ష్మం వున్నట్టు, నా కనుమానం
కలుగుతున్నది....అంతా మంత్రగాలే

మయింది. వెంట చాచబడులు లేకుండా గుర్రం మీద పోతున్న అధికారిని, వెనక వస్తున్న చాళ్ళలో చాట్టు విరబొడుకుని, నిలువెల్లా వల్లని దుస్తులు ధరించిన సాధ కున్టీ చూసి, రాజవిధిలోని జనం వింత పడసాగాడు. సంగతి తెలిసి వెంటనే కువేందుకు తన దగ్గరకు వచ్చిన జనంతో కాటికాపరి గొడుగు, "ఈ కత్తి వెళ్ళాడ కట్టుకున్న కుర్రవాడు వచ్చి జరిగిన నా తండ్రిని చంపాడు. ఆ సర్ది దుస్తుల ఘాతంగాడు ఆ హంతకుడిని పంకపరుకు తున్నాడు. రాజాగారు చాళ్ళద్దరి తలలూ, నా చేత నరిగించేయిస్తారు," అని చెప్ప సాగాడు.

సగరాధికారి వెళ్ళేసరికి, మంత్రి అప్పుడే రాజభవనం ప్రవేశించి బోతు వ్వాడు. అయిన అధికారి వెంట పున్న చాళ్ళను చూసి, సంగతి గ్రహించాడు. అధికారి అయినతో జరిగిన సంగతంతా చెప్పాడు.

మంత్రి కొంచెం సెఫ్ అలోచించి, "వైద్యుడూ, జంతువులూ అంతా తచ్చి పోయినట్టు చెప్పిన కాటికాపరి తీరిగి జతకటల అనింతవం, సిద్ధసాధకుడు చెప్పుకున్నట్టు వాడి కర్రలతో, ఏ మహా శాలుదో ప్రవేశించి వుండాలి! ఏమైనా వాడిని ప్రాణం వచ్చి, లేచి నడిచాడు

చూసుకుంటారు. ఇక నా వెంటరండి," అంటూ చూడగా ఒక చెట్టుకు కట్టి వెయబడిన తన గుర్రం కేసి నడిచాడు, జయశిలుడు, వృద్ధురాలితో, "అమ్మా, సంగతి విన్నావు కదా? నేను నిర్దోషిని. మంత్రిగారో, రాజాగారో ఆ సంగతి తల గ్గానే గ్రహించగలరు," అన్నాడు.

"నీకు శుభం కలగాలి, నాయనా!" అంటూ వృద్ధురాలు చేయిపిత్తి జయ శిలున్ణి ఉపించింది.

మొందు గుర్రం మీద సగరాధికారి, వెనక్కి కాలినడకన జయశిలుడూ, సిద్ధ సాధకుడూ, కాటికాపరి గొడుగు సగరం లోకి ప్రవేశించారు. ఆ సరిగి సూర్యోదయ

గదా? అలాంటివాణ్ణి, యీ యువకుడు తల నరికాడు! అంటే, పాత్య చేసినట్టే గదా? కాదు...." అంటూ ఆగి, ఏం అనేందుకూ తోచక తలవంకిందసాగాడు.

అది అవకాశంగా తీసుకుని జయ శీలుడు, "అయ్యా, తక్కిన పంగతుల మామీమీ కాని, నేను ఆత్మరక్షణకొసమే అలా తల నరికవలసి పచ్చింది. ఆత్మ రక్షణ ప్రయత్నంలో ప్రత్యర్థిని చంపటం నేరం కాదుగదా!" అన్నాడు.

"అవును, అ మాట నిజమే," అన్నాడు మంత్రి తలమీది నుంచి పెద్ద భారం దిగిపోయి పవాడిలా పెద్దగా నిట్టూరుస్తూ.

నిద్ర సాధకుడు ముందుకు వచ్చి, మంత్రికి వసుస్కరించి, "అయ్యా, నాదీక చిన్నచునవి. చెప్పమని సెలవా?" అన్నారు.

మంత్రి చెప్పమన్నట్టు తలాడించాడు. సాధకుడు ఒకసారి గొంతు నవరించుకుని, "ఈ జయశీలు దనే యువకుడు మహా నక్కుల శోధకు చెందినవాడు. తల తెగిన వాలుడు. యీ యువకుడి ఖడ్గానికి అమోఘశక్తులు ప్రసాదించి, దీనించాడు! ఆ మాట నేను విన్నాను, ఆరనివల్ల కనకాక్షి మహారాజుగారు తాళవడేందుకు చక్కని అవకాశాలున్నాయి," అన్నాడు.

మంత్రి వెనుగుపడుతూ, "సువ్యనే జేమిటి? కొడుకూ, కుమార్తె కనబడ కుండాపోయిన దిగులులో వున్న రాజు గారు, యీ యువకుడి కత్తి సాయంతో రాజ్యాలు జయించటానికి బయలుదేర మనా?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, అదికాదు నా సలహా. రాజుగారు తమ కుమార్తెనూ, కొడుకునూ వెతక తెచ్చేందుకు, యీ జయశీలుజ్ఞ పంపవచ్చు. ఆ పనిలో నిజాయం యితరు డప్పుక సాధిస్తాడు. ఇతడికి మహాశాలుడి రక్ష, దీపనా, లోహాటులు లభించగలవన దాల్చి ఎలాంటి సందేహమూ లేదు," అన్నాడు నిద్రసాధకుడు.

ఈ మాటలు విన్నగానే మంత్రికి ఒక గడ్డునమస్య వస్తూనే వెరిష్కారమైపోయి నట్టు తోచింది. ఏళ్ళుండి, కాలంమూడి చచ్చిన నాటికావరి మరొకాళ్ళ గురించి ధర్మసంధిపాలతో కాలం పృథాచేయటం ఎందుకనుకున్నాడాయన. సాధకుడు బెప్పినట్టు, యీ జయశీలుత్తి, రాజగారి విల్లలను వెతక పంపటం బాగానే వుంటుంది....

ఇలా అలోచించి మంత్రి, నాళ్ళను అక్కడే వుండమని చెప్పి, రాజగారిని చూడబోయాడు. ఆ సమయంలో కనకాక్ష రాజగారితో, పెనాసెకొడుగు మంగళపర్మ పూజ్ఞాడుతున్నాడు. మంత్రిని చూడగానే రాజు, "మహామంత్రి! మంగళపర్మ, యువరాజునూ, యువరాణిని వెతకబోతానని, అనుమతి అడుగుతున్నాడు. ఏ సలహా ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

మంత్రి ఒకక్షణం అలోచించి, "మహారాజా, ఈ పనికి మంచి సాహసంతోపాటు, ఏదో అలోకిక శక్తుల సహాయం కూడా గల జయశీలు దనే యువకుడు దొరికాడు. అతడు ధరించిన కత్తికి ఆహారం శక్తులున్నవట!" అన్నాడు.

కనకాక్ష రాజు అలోచనలోపడ్డాడు. మంగళపర్మకు మంత్రి మివ చాలా గౌరవం కలిగింది. అయినా అతడు దాన్ని

బయటికి కవచధరించుకుందా, "అయ్యా, ఈ జయశీలు దనే అతడు గొప్ప కులీనుడేనా? మహారాజాగారు, యువరాణిని, యువరాజునూ వెతికి తెచ్చిన వారికి అర్థ రాజ్యం యిస్తామని ప్రకటించాడు, అందుకతడు అర్హుడేనా?" అని అడిగాడు.

ఈ అపందర్భావ ప్రశ్నకు మంత్రి విరాళువడుతూ, "యువరాణిని, యువరాజునూ అపహరించుకు పోయినవాళ్ళు మానవులో, దానవులో, దేవతలో కూడా తెలియదు. అలాంటి దశలో వారిని వెతికి తెచ్చినవాడు. ఎంత శక్తి మంతుడై వుంటాడు! అలాంటివాడు అర్థ రాజ్యానికి ఎందుకర్హుడు కాడు?" అన్నాడు.

"అతడి కత్తిని అమోఘశక్తులున్న మాట నమ్మడగలదేనా? ఒకసారి యివ్వ మనంది. పరీక్షించి చూస్తాను." అన్నాడు మంగళవర్మ.

"ఇందుకు అతడేమీ అత్యంతరం చెప్పడమగుంటాను!" అన్నాడు మంత్రి.

కనకాక్ష రాజు ఎంతో సూక్ష్మబుద్ధి. ఏవేరం కలవాడు. అయిన తృటికాలంలో సంగతి సందర్భాలు అర్థంచేసుకుని, "మహామంత్రి! ముక్కా ముఖం తెలియని ఏవరో చూపకుంట్టి, పిల్లలను వెతికి తెచ్చేందుకు పంపటం ఎందుకు? ఆ జయశీలుడి వగ్గిరవున్న కత్తి ఏపాటి శక్తిగలదో పరీక్షించేందుకు, మంగళవర్మకు యివ్వించండి. శక్తిగలదైతే, ఆ యువకుడికి గొప్ప బహుమానం యిచ్చి, మన అస్థానం లోనే ఉద్యోగం యిద్దాం," అన్నాడు.

"ఎలాంటి పరీక్ష పెడదాం, మహారాజా?" అని అడిగాడు మంత్రి.

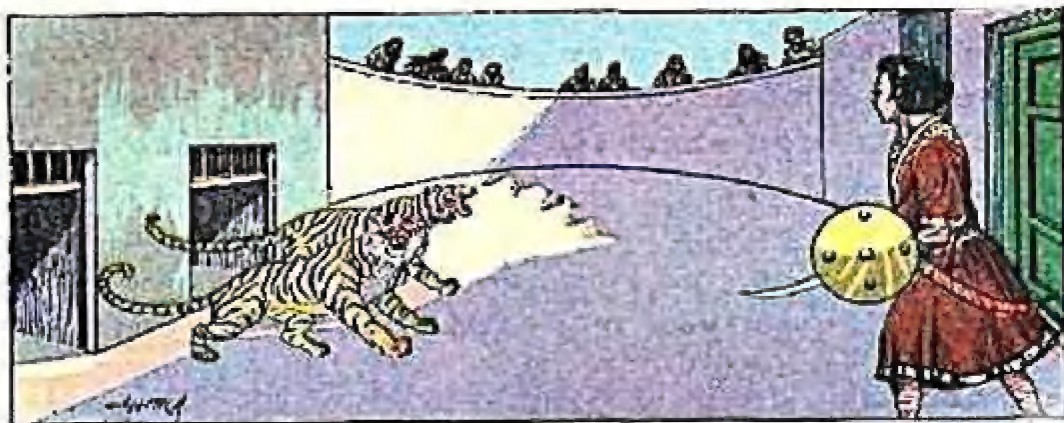
"మన మృగశాల అధికారితో చెప్పి, బోనుల్లోవున్న రెండు పెద్దవులులను

తెప్పించండి. మంగళవర్మ, ఆ అమోఘశక్తులు గల కత్తిని చట్టుకుని, బోనుల్లో నుంచి బయటికి వచ్చిన పులుల్ని ఎదుర్కొంటాడు." అన్నాడు కనకాక్షరాజు.

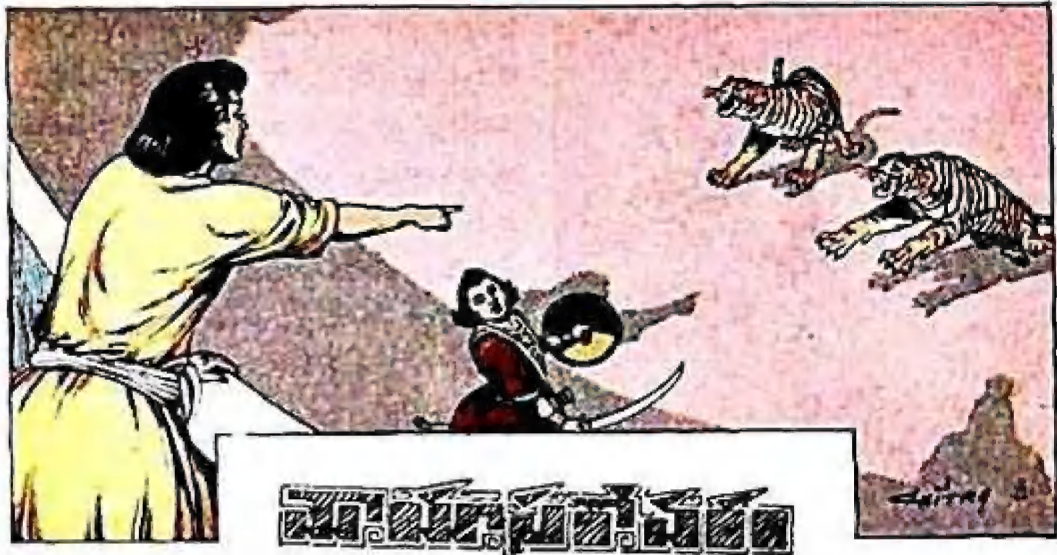
మంత్రి సంగతి చెప్పగానే, జయశీలుడు సంతోషంగా తన కత్తిని, మంగళవర్మకు యిచ్చాడు. కనాల మీద పులులున్న బోనులు తెప్పించబడి, చుట్టూ పది అడుగుల ఎత్తున్న ప్రాకారం లోపల పెట్టించబడినై. మంగళవర్మ కత్తి తీసుకుని లోపలికిపోగానే ప్రాకారం తలుపులు మూసి వేశారు. రాజు, మంత్రి, జయశీలుడూ మొదలైన వాళ్ళు, ప్రాకారం చావులనున్న భవనం పట్టగడ వక్కన నిలబడి, లోపలికి చూడసాగారు.

మృగశాలాధికారి, మంగళవర్మను హెచ్చరించి, పైనుంచి బోనుల తలుపులు ఎత్తి, ప్రాకారం మీదికి వెళ్ళాడు. పులులు రెండూ భయంకరంగా అరిచి, మంగళవర్మ నేనె చాసాగినై.

—(ఇంకా వుంది.)

4

[నగర రక్షణాధికారి వెంట జయశిలుదూ, సిద్ధపాదకుదూ, కాచికాపరి కొడుకూ హఠాః పుర మంత్రి దగ్గరకు వెళ్ళాడు. మంత్రి వాళ్ళ సంగతి రాజుతో చెప్పేందుకు వెళ్ళిన నమ యంలో, మంగళవర్మ అనివాడు అహర్వశక్తులు గల కత్తిని కాను పరిష్కృతవాడు. రాజుజ్ఞ కాగానే అతని మీదికి బొమ్మల మంచి పులులు పడలిందినై. తరవాత—]

సేనాని కొడుకు మంగళవర్మ ఖడ్గ. చూశాడు. వెంటనే పులుల్లో ఒకటి గట్టిగా ధనుర్విద్యల్లాంటి వాటిని బాగా నేర్చిన బాండ్రించి, అతడి మీదికి దూకేందుకు వాడే. కాని, రెండు పులులు నోళ్ళుతెరిచి. ముందు కాళ్ళు రెండూ ఎత్తింది. కొరలుచాచి, గర్జిస్తూ తన కేసి రావటం మంగళవర్మ భయకంపితుడయ్యాడని. చూస్తూనే, అతడికి ఎక్కడలేని భయం ఆ భయంవల్ల కనీసం అత్యురక్షణలైనా పట్టుకున్నది. అతడు వెనకకు రెండడు కత్తిని ఉపయోగింపలేకపోవచ్చునీ. అను గులు వేసి, ఎగిరి ప్రాకారం ఎక్కి మానించిన జయశిలుదూ, ప్రాకారంపై ప్రాణాలు కాపాడుకునేందుకు మార్గ సుంచి, "మంగళవర్మా! నీ చేతిలోనిది మేమైనా ఉన్నదా అని, తల ఎత్తి అమోఘశక్తులుగల ఖడ్గం, భయపడకు!

ఒక్కొక్క దెబ్బకు, ఒక్కొక్క పులిని హత
మార్చు." అని కేకపెట్టాడు.

ఆ హెచ్చరికతో మంగళవర్మకు తిరిగి
దైర్యం కలిగింది. తన చేతిలో వున్నది,
ఆపూర్వశక్తులుగల కత్తి!....ఆ మాట
చెప్పినవాడు, యిప్పుడు తనను హెచ్చ
రించిన, జయశిలు డనేవాడు. ఒకవేళ
నిజంగా కత్తిలో అలాంటి మహత్తర
శక్తులు లేకపోతే....

మంగళవర్మకు యిలాంటి సంశయం
కలగ్గానే, అతడి చేయి వణికింది. మరు
క్షణం పులుల్లో ఒకటి అతడి మీదికిదూకి
పంజాతో అతడి భుజం మీద ఒక దెబ్బ
కొట్టింది. ఆ దెబ్బ తింటూనే మంగళ

వర్మ గట్టిగా అరిచి, తన కెలాగూ చావు
తప్పదన్న తెగువతో కత్తి ఎత్తి పులిని
గుండెల్లో పొడవబోయాడు. కాని గజగజ
వణుకుతున్న అతడి చేతి నుంచి కత్తి
జారి కింద పడింది.

ఇది చూసి కనకాక్షరాజూ, మంత్రి
నిలువెల్లా కంపించిపోయాడు. పులులు
రెండూ నాలుగడుగులు వెనక్కువేసి,
మంగళవర్మ మీదికి కుప్పించి దూకేం
దుకు తోకలల్లాడిస్తూ, పంజాలతో నేల
దువ్వసాగినై. మంగళవర్మ ప్రాకారం
గోడకు అనుకుని కళ్ళు గట్టిగా మూసు
కున్నాడు.

"వీరయువకా, జయశిలా!" అంటూ
అరిచాడు నిద్రసాధకుడు.

నిద్రసాధకుడి మాటలు ముగిసే తోపలే
జయశిలుడు, పెద్దగా చప్పుట్లు చరుస్తూ,
పదడుగుల ఎత్తున్న ప్రాకారం మీది
నుంచి, ఏడుగుసాటులా పులుల
ముందుకు దూకాడు. హఠాత్తుగా తమ
ముందుకు వచ్చి పడిన అకారం ఏమిటో
చప్పున గుర్తించలేక, పులులు రెండూ;
ఇలాంటి సమయాల్లో ప్రాణికి కలిగే
సహజమైన భీతి కొద్దీ, పక్కలకు పరి
గెల్తాయి. అది అదనుగా జయశిలుడు
కిందపడి వున్న కత్తిని చేతికి తీసు
కున్నాడు.

కనకాక్షిరాజు అబ్బురపడిపోతూ, తన మంత్రి కేసి తల తిప్పి, "మహామంత్రి! ఎంత సాహసం! ఏమి ధైర్యం! ఇలాంటి యువకుడి సాయం వుంటే, యువరాజు, యువరాణి తిరిగి మనకు లభించే ఆప కాశం వున్నది," అన్నాడు.

"మహారాజా, ముందు అతణ్ణి ప్రాణాలతో బయట పడనివ్వండి. పులులు రెండూ ఒకేసారి అతడి మీదికి ఒంఘుం చేలా వున్నవి!" అన్నాడు మంత్రి ధర్మ మిత్రుడు.

పులులు రెండూ ఒకేసారి తన మీదికి దూకే ప్రయత్నంలో వున్నవని గ్రహించిన జయశిలుడు, నేలను కాళ్ళతో గట్టిగా ఒకసారి తాటింది, "ఏయ్!" అంటూ

అరిచి, ప్రాకారం గోడ కేసి పారిపోతున్న వాడిలా, పక్కకు నాలుగుగులు వేశాడు. దానితో పులుల్లో ఒకటి రెచ్చిపోయి, పెద్దగా గర్జిస్తూ అతడి కేసి పరిగెత్తింది. పులి యింకా రెండడుగుల దూరంలో వుండగానే, జయశిలుడు కత్తి చాచి, దాని తల మీద మెరుపు వేగంతో బలంగా కొట్టాడు.

పులి ఆ దెబ్బకు దిమ్మ తిరిగి, పక్కకు పడబోయినదల్లా, అంతలోనే తేరుకుని భయంకరంగా గర్జించి, జయశిలుడి మీదికి దూకేందుకు వెనక కాళ్ళ మీద లేచింది. జయశిలుడు యీ సారి ముందుకొక అడుగు వేసి, పులి గుండెల్లో కత్తిని బలంగా గుచ్చాడు.

పులి బొండ్రిస్తూ వెనక్కు పడిపోయి గిలగిలా తన్నుకొనేసింది. ఇదంతా కిరీటాల మీద జరిగిపోయింది. కింద పడి పొట్ల తున్న తన తోటి పులిని చూస్తూనే రెండవ పులి తల వంచి, గిర్రున ఒక గిరికి కొట్టి, కత్తి చాచి తన కేసి వస్తున్న జయశిలుణ్ణి చూసి, ఒక్కొక్క అడుగే వెనక్కు వేస్తూ, బాణంలా తెరిచి వున్న బొనులోకి పోయి పడింది.

ప్రాకారం పై నుంచి ఒక్క పెట్టున కనకాక్షరాజుతో పాటు అందరూ హర్ష ధ్యానాలు చేశారు. మంగళవర్మ ఆప్పటి గ్లాని మూసిన కళ్ళు తెరవలేదు. అతడు చచ్చి పడివున్న పులి కేసి, బొనులోకి

పోయి కోపంగా గుర్రుపెడుతున్న పులి కేసి ఓ మారు చూసి, తల పైకెత్తి, కనకాక్ష రాజుతో, "మహారాజా! ఈ కత్తికి ఆమోచశక్తులున్న మాట నిజం! దురదృష్ట వశాత్తూ, అది నా చేతి నుంచి బారి కింద పడింది. అందువల్ల దాని శక్తిని నేను నిర్ణయించ లేకపోయాను: జయ శిలుడు ఆ పని చేశాడు," అన్నాడు.

"లెస్స పలికావు. మంగళవర్మా! అదృష్టవంతుడివి. భుజంమీద తగిలింది చాలా స్వల్ప గాయంలా వుంది." అంటూ మంత్రి ధర్మమిత్రుడు హేళనగా నవ్వాడు.

"నేను ముందే చెప్పాను, ఆ కత్తిని కాలకాలుడు స్వయంగా దీవించి, జయ శిలుడి కిచ్చాడు. దానితో ఆతరీ ప్రపంచాన్నే జయించగలడు," అన్నాడు నిర్దా సాధకుడు పరమానంద భరితుడైపోతూ.

"కాని, అంత శక్తులు గల కత్తి, మంగళవర్మ చేతిలో వుండగా పులిని కూడా చంపలేకపోయింది!" అన్నాడు కనకాక్షరాజు చిరాకుపడుతున్నట్లు.

అంతలో మంత్రి ధర్మమిత్రుడు ప్రాకారంమీది నుంచి వంగి, చేయి చాచి, జయశిలుడితో, "జయశిలా! ఇక పైకి రా! నీ ధైర్య సాహసాలనే కాక, మా సేనాని కుమారుణ్ణి ప్రాణాపాయం నుంచి రక్షించినందుకూడా అభినంది

స్తున్నాను. సేనాని ప్రస్తుతం నగరంలో లేడు; సరిహద్దుల రక్షణ ఎలా వున్నదో పర్యవేక్షించేందుకు వెళ్ళాడు. ఆయన తిరిగి వచ్చి, తన కుమారుడు పులిచాత పడ్డాడని వింటే, చాలా విచారపడేవాడు," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు కనకాక్షరాజు చిన్నగా నవ్వుకుని, ప్రాకారంమీది నుంచి తనూ మంత్రితో పాటు దిగువకు చేయి జార్చి. "జయశీలా! మా యిద్దరి చేతుల ఆధారంతో పైకి రాగలవా?" అన్నాడు.

"అదేమంత కష్టం కాదు. మహారాజా! కాని, ముందుగా పులి వున్న బోనును మూయించటం క్లిమం. నేను పైకి వస్తే, మంగళవర్మ నిరాయుధుడుగా ఒక్కడే యిక్కడ వుండిపోవలసి వస్తుంది," అన్నాడు జయశీలుడు.

"ఆయన చేతుల్లో ఆయుధం వున్నా; నిరాయుధుడి కిందే లెక్క. ఆఖరికి ఇంద్రుడి వశ్రాయుధమైనా, దాన్ని పట్టినవాడు పారుబోతైతే, పూచికపుల్ల కిందే జమ!" అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు.

కనకాక్షరాజు, మంత్రి ధర్మమిత్రుడూ చాచిన చేతుల్ని పట్టుకుని జయశీలుడు ప్రాకారం మీదికి పోయాడు. మంత్రి, రాజు అతణ్ణి భుజం తట్టి ఎంతగానో అభినందించారు. సిద్ధసాధకుడు, అతణ్ణి

గట్టిగా కావలించుకుని, "జయశీలా, నువ్వు గుండెలు తీసిన బంటువు! నువ్వు, నాకు మహాకాలుణ్ణి వశపరుచుకునేందుకు సాయపడటమే గాక, మహారాజుకు, వారి కుమారుణ్ణి, కుమారైసూ తెచ్చేందుకు తోడ్పడగలవు కూడా," అన్నాడు.

"సాధకుడా, ఆ సంగతులన్నీ మహారాజుగారు భవనానికి వెళ్ళిం తరవాత మాట్లాడతారు. నువ్వు కొంచెం ఆగు," అని మంత్రి ధర్మమిత్రుడు దూరంగా ఉన్న సేవకులను కేకవేసి పిలిచి, వాళ్ళకు మంగళవర్మను పైకి తెచ్చి, అతడి గాయానికి చికిత్స చేసే ఏర్పాటు చేయమని ఆజ్ఞాపించాడు.

రాజు వెంట అందరూ భవనం కేసి బయలుదేరగానే, మృగశాలాధికారి పులి పున్న బోనును మూసి, అవమానభారంతో కుంగిపోయి, దిక్కులు చూస్తున్న మంగళవర్మ దగ్గరకు వచ్చి, అతడి భుజం మీది గాయాన్ని పరీక్షించి చూసి, "అయ్యా, ఇదేమంత ప్రమాదకరమైన గాయంకాదు. వారం రోజుల్లో మాని పోతుంది. కాని, ఆ జయకీలు దనే కుర్రాడు మృగశాలలో అన్నిటికన్నా ఉత్తమ జాతిదైన పులిని చంపాడు. దాన్ని అరణ్యంలో నేను పట్టుకోబోయినప్పుడు, నా సేవకుల్ని యిద్దర్ని చంపిగాని, నాకు స్వాధీనం కాలేదు." అన్నాడు చచ్చిన

పులి దగ్గర. మోకాళ్ళమీద వంగి కూర్చుని కళ్ళనిళ్ళ పర్యంతమైపోతూ.

"చచ్చుపులి, చచ్చినందుకు అంతగా దుఃఖపడకు. ఆ జయకీలుది కత్తిలో నిజంగానే ఆమోఘ శక్తులున్నవంటావా?" అని అడిగాడు మంగళవర్మ.

ఆ మాటలకు మృగశాలాధికారి కోపం తెచ్చుకుని, అయినా సేనానికొడుకు గనక దాన్ని బయటికి కనబరచకుండా, చిన్నగా పళ్ళుకొరికి, "అయ్యా, ఆ కత్తికున్న శక్తులమాట నాకు తెలియదు. కాని, ఒకటి మాత్రం నిజం: ఆ కత్తి మాంచి పదు నైనది. వాడిన వాడు చేవగలవాడు," అన్నాడు.

"అయితే, వాడికి అర్థరాజ్యం, రాజు కుమార్తె కూడా లభ్యపడే అవకాశం వుంది, ఏం చేయాలి?" అంటూ మంగళ వర్మ గొణుక్కొసాగాడు.

మంత్రి పంపిన సేవకులు నలుగురు వచ్చి, మంగళవర్మను చేతులు పట్టుకుని, ప్రాకారం మీదికి తీసుకుపోయారు. అతడు రాజభవనం కేసి ఓమారు దిగులుగా చూసి, "ఒరే, పులిని చంపిన ఆ యువకుడికి రాజుగారేమైనా బహు మానం యిచ్చి పంపారా? లేక యువ రాజునూ, యువరాణిని వెతికేందుకు వెళ్ళమన్నారా?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, ఆ సంగతు లేవి మాకు తెలియవు. అందరూ భవనంలోకి పోతున్నారు. కాటికాపరికొడుకు మాత్రం, వాకిలి దగ్గరే నిలబడి వున్నాడు." అన్నాడొక సేవకుడు.

అంతలో కాటికాపరి కొడుకు పెద్దగా గొంతెత్తి, "మహాప్రభో! చచ్చిబతికిన, నా తండ్రిని చంపినాయస్తుంచి, నాకే దైనా నష్టపరిహారం అయినా యిప్పించండి." అని కేకపెట్టాడు.

ఆ కేక విని మంత్రి ధర్మమిత్రుడు వెనక్కు తిరిగి చూసి, రాజుతో ఏదో మాట్లాడి, కాటికాపరి కొడుకుతో, "ఒరే, తండ్రి పోయినందుకు దిగులుపడకు. మహారాజుగారు నిన్ను, మొత్తం నగరం లోని వల్లకాదులూ, శ్మశానాల మీద పర్యవేక్షణాధికారిగా నియమించారు. శతం యిప్పుడు నీకు ముట్టుతున్న దానికి నూరంతలు ఎక్కువ యిస్తారు. ఇక గొడవ చేయక పో," అన్నాడు.

"ప్రభో, చచ్చేవరకూ మీ మేలు మరవను. మా ఆయ్య చచ్చినందుకు ఒక దిగులు; బతికి మళ్ళీ వచ్చినందుకు మరొక దిగులు. ఆయనే బతికుంటే, యిప్పటి నా ఫదవిచూసి ఎంత సంతోషించేవాడు!" అన్నాడు కాటికాపరి కొడుకు, కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుకుంటూ.

మంత్రి ధర్మమిత్రుడు చిన్నగా నవ్వుకుని, "ఇక వెళ్ళు," అని కాటికాపరి కొడుకుతో చెప్పి, రాజు, జయశీలుడూ, నిద్రాసాధకులతో పాటు, భవనం లోపలికి వెళ్ళిపోయారు.

కనకాక్షరాజు ఒక ఉన్నతాననం మీద కొంచెం సేపు ఆలోచిస్తూ కూర్చుని, తరవాత మంత్రితో, "మహామంత్రి! యిప్పుడేం చేద్దామంటారు? యువరాజునూ, యువరాణిని వెతికి తెచ్చే ప్రయత్నంలో మన నాళ్ళందరూ విఫలమయ్యాం. ఆ భారం దైర్యవంతుడూ, శక్తిమంతుడూ అయిన, యీ జయశీలుడి పైన పెట్టటం ఎలా వుంటుంది?" అన్నాడు.

మంత్రి, జయశిలుడి కేసి ఓ మారు చూసి, ఏదో చెప్పబోయేంతలో నిద్దసాధ కుడు అవేశపడిపోయా. "దివ్యంగా వుంటుంది. మహారాజా! తమ పెల్లల్ని వెలికి తెచ్చేందుకు ఒక్క ధైర్యమూ, శక్తిసామర్థ్యాలూ మాత్రమే చాలవు; వాటితోపాటు అలోకికజ్ఞానం కూడా వుండాలి. అందువల్ల జయశిలుడితో వెళ్లేందుకు, నాకూ అనుమతియివ్వండి," అన్నాడు.

జయశిలుడు అయిష్టంగా తలాడించి, "మహారాజా, నా దొక మనవి!" అన్నాడు.

"ఏమిటో చెప్పు. నీ అభిప్రాయం ఎలా వున్నదో ఎనాలనుకుంటున్నాను," అన్నాడు కనకాక్షరాజు.

"మహారాజా, నేను ఉన్న దేశం పదిలి. బతుకుతెరువుకు తమ దగ్గర ఏదైనా చిన్న ఉద్యోగం దొరుకుకుంటేమో అని వెతుక్కుంటూ వచ్చిన వాణ్ణి. అలాంటి దేదైనా యిస్తే, కృతజ్ఞుణ్ణి వుంటాను," అన్నాడు జయశిలుడు.

కనకాక్షరాజు, మంత్రి కేసి సాధి ప్రాయంగా చూశాడు. మంత్రి, జయశిలుడితో, "మహారాజాగారు, నీకు ఉద్యోగం యిచ్చి, తమ పృథ్విలో ఒకడుగా చేర్చుకున్నారు. రాజాజ్ఞ పాలించటం పృథ్విధర్మం గదా?" అన్నాడు.

"ధర్మం ఒక్కటేకాదు. విధి కూడా. అజ్ఞాపించండి!" అన్నాడు జయశిలుడు.

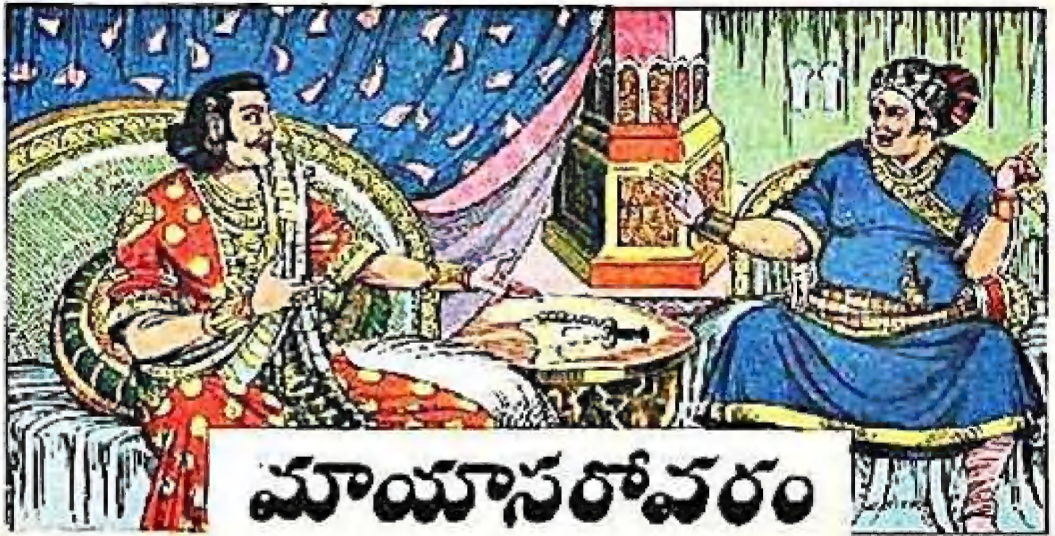
మంత్రి ధర్మమిత్రుడు తృప్తిగా తలాడించి, "జయశిలా, నిన్ను యువరాజు, యువరాణులను వెలికేందుకు పోవలసిందిగా మహారాజుగారు అజ్ఞాపిస్తున్నారు," అన్నాడు.

అంతలో రాజుగారి సేవకు దొకడు ఒక ముత్యాలహారాన్ని, సగం విరిగిన కత్తి నొక దాన్ని అక్కడికి తీసుకువచ్చి, "మహారాజా, ఇవి యువరాజు, యువరాణి కనిపించకుండాపోయిన చెట్టు దగ్గర ఒక బొంబాదికి దొరికాయి. వాడు మరి పోయిన స్థితిలో పడి వున్నాడు," అని చెప్పాడు.

—(ఇంకావుంది)

మాయాసరోవరం

5

[సేనాని కొడుకు ముగళవర్షను, బయటయి వుంటుంటే సుందరి కాపాడాడు. కనకాక్షి రాజు అతణ్ణి చాలా మెచ్చుకుని, మంత్రి సలహాపై, అతడిని ఉద్యోగం యిచ్చాడు. మంత్రి, బయటయి రాజకార్యం గురించి చెప్పుకున్న పేమయింటో ఒక సేవకుడు పిరిగిన కత్తిని, ముత్యాలహారాన్ని తినుకుని ఒక్కడిని పిచ్చాడు. తరువాత]

కనకాక్షిరాజు, మంత్రి ధర్మమిత్రుడూ, సేవకుడు తెచ్చి యిచ్చిన పిరిగిన కత్తిని, ముత్యాల హారాన్ని చూసి చాలా ఆశ్చర్యం చెందాడు.

మంత్రి ముత్యాలహారాన్ని పరికించి చూసి, "మహారాజా, యీ హారం యువ రాణిదే అయి వుంటుందా? అలాగే, యీ పిరిగిన కత్తి యువరాజుదై వుండదు కదా?" అన్నాడు.

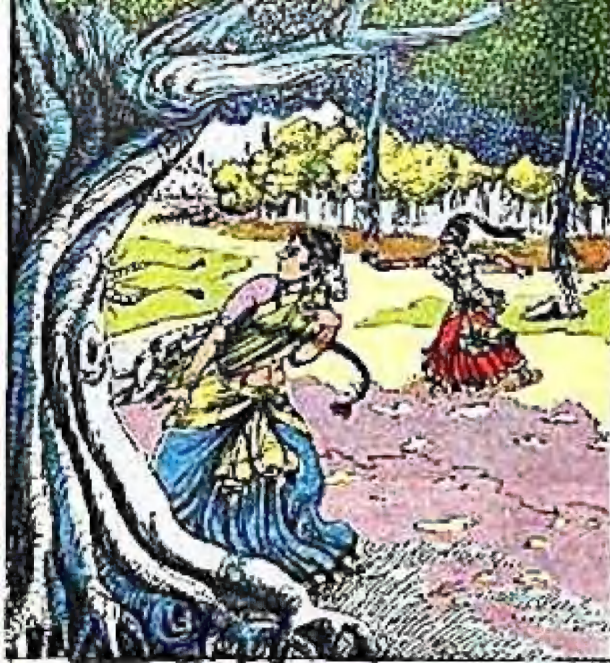
రాజు హారాన్ని, కత్తిని అటూయిటూ తెచ్చి చూసి, "ఈ పద్మపుష్ప యువరాజు, యువరాణి అరవ్యంబో నవలవకుండా పోయిన చెట్టు దగ్గర పరికినపని తెచ్చిన పోతే, నావి వాళ్ళవే అన్న అనుమానం కూడా నాక్కలిగేదికాదు," అన్నాడు.

"నిజమే, మహారాజా! నీటిని బాగా పిరిగినవాళ్ళకు చూపి, అప్పుడే కాదే తెలుసుకోవలసిందే. యువరాణిగారి

'చందమామ'

ప్రధాన చెరితతై మల్లికను ఎరిచిపై, యీ కత్తిహుటకంగాని. కనిసం ముత్యాల హరాన్నయివా గుర్తించగలదు," అన్నాడు మంత్రి ధర్మమిత్రుడు.

రాజు చెప్పగానే సేవకుల్లో ఒకడు పోయి మల్లికను అక్కడికి తీసుకు వచ్చాడు. మల్లిక తన యజమానురాలు కనబడకుండా పోయినందుకు, యిన్నా ఖుగా ఎంతో దుఃఖంతో వున్నది. రాజు ఆమెకు ముత్యాలహరం ఎక్కడ దొరికిందో చెప్పకుండా, హడావుడి ఆమె చేతి కిచ్చి, "ఈ ముత్యాలహరాన్ని అంతఃపురం లోని వాళ్ళవలే పారేసుకున్నారు. తీసుకుపోయి వాళ్లకు యిచ్చేయి," అన్నాడు.

మల్లిక హరంలోని ప్రతి ముత్యాన్నీ వేళ్ళతో తదివిచూస్తూ, ఒక చోట చప్పున అగి, చిన్నగా కేకపెట్టి, "మహారాజా, యీ హరం యువరాణిది! మేం అరణ్యంలో విహారానికి వెళ్ళినప్పుడు, ఆమె దీన్ని ధరించి వున్నది," అన్నది.

ఆ హరం తన కుమార్తెదే అని మల్లిక ధృవపరచగానే, కనకాక్షరాజు మనస్సు చివుక్కుమన్నది. అయిన మల్లికను విచిత్రమై చూడొకటా కూడా, గొంతు పెగలక తలవంచుకు పూకుకున్నాడు.

రాజు స్థితి గమనించిన మంత్రి ధర్మమిత్రుడు, మల్లికను, "అమ్మాయి, ఇలాంటి ముత్యాల హరాలను సంపన్నులైన గృహస్థుల పిల్లలెందరో ధరిస్తూ వుంటారు. మరి యీ హరం యువరాణిదే అని నమ్మకంగా ఎలా చెప్పగలవు?" అని అడిగాడు.

మల్లిక, మంత్రి దావులకు వచ్చి, అయినకు హరంలో వున్న రెండు ముత్యాలను చూపుతూ, "ఈ చిట్టిన రెండు ముత్యాలనూ చూడండి! ఒకసారి యువరాణిని, నా మీద ఎందుకో గోపం వచ్చి, ఆ గోపంలో హరం తీసి నా శివ విసిరింది. అది గురితప్పి దావులనే వున్న చెట్టు బోదెకు తగిలింది. అప్పుడు యీ రెండు ముత్యాలూ కొద్దిగా చిట్టినవి. ఆస్థాన

స్వర్ణకాదుడితో చెప్పి, హారంలో కొత్త ముక్కలు నేయించాలనుకున్నాము," అన్నది.

మల్లిక జవాబుతో రాజుకూ, మంత్రికీ కూడా ఆ హారం యువరాణి కాంచన మాలదే అన్న సమ్మతం కలిగింది. ఆ తరువాత విరిగిన కత్తి యువరాజు కాలజనపర్వదే అన్నదాంట్లో ఏవరికీ ఆను మానం లేదు. కాని, కత్తి సగం విరిగి పోయి వుండటం మాత్రం రాజుకు, మంత్రికీ అశ్రుర్యకారణం అయింది..

కనకాక్షరాజు కత్తిని జయశిలుడికి యిస్తూ, "జయశిలా! ఈ కత్తి వెరగటానికి కారణం ఏమై వుంటుందంటావు?" అన్నాడు.

జయశిలుడు కత్తిని కొంచెం సేపు పరీక్షించి చూసి, "మహారాజా! యువ రాజు తనను పట్టనచ్చిన ఏపరో శక్తు వుతో పోరాడి వుంటాడు. కాని, కత్తి మాత్రం ఆ శక్తువు శరీరాన్ని తాకి విరిగిందికాదు. ఏ కారణో, చెట్టుబోవో గట్టిగా తగిలి విరిగిపోయి వుంటుంది," అన్నాడు.

"అలా బరిగివుంటే విరిగిపోయిన ముక్క ఆ పరిసరాల్లోనే ఎక్కడో దొరికి వుండాలికదా? జంతకూ, యీ పస్తువులు కనుక్కున్న ఆ బోయవాడి మాటేమిటి?"

చందమామ

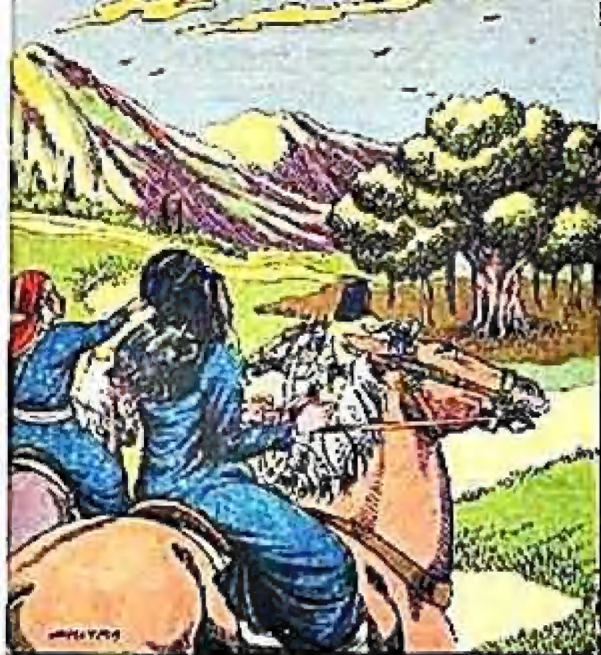

అంటూ మంత్రి ధర్మమిత్రుడు, హడావుడి, కత్తిని ఆరణ్యం నుంచి తెచ్చిన సేవకుని కేసి చూశాడు.

సేవకుడు ముందును పచ్చి మంత్రితో, "అయ్యో, ఆ బోయవాడు మనం బదిగిన దానికి బుద్ధిగా జవాబు చెప్పే స్థితిలో లేదు. వెద్రెమాపులు చూస్తూ, మధ్య మధ్య, 'లెండుకాళ్ళ మొసలి!' అంటూ శేకలు పెడుతున్నాడు. వాడి కేడో భూతం పట్టించని, వాడి బంధువులు వైష్ణవి చేత మంత్రిలు వెయ్యిస్తున్నాడు. నేను యీ కత్తి, హారం యువరాజూ, యువ రాణులవేమో అని ఆనుమానించి, యిక్కడికి తీసుకువచ్చాను," అన్నాడు.

ఈ జవాబు వింటూనే పెద్దసాధకుడు ఆదిరిపడి, "మహారాజా! మహాకాలుడి పరివారంలోని ఏకాచారు కొన్ని అప్పుడప్పుడూ రకరగాల వేషాంత మనుషులకు గవివించటం లోకప్రసిద్ధమే కదా! ఆ బోయవాడికి పట్టిన ఏకాచారుని వదలకట్టి, వాడిచేత యీ వస్తువులు ఎలా దొరికింది చెప్పించగలను. అక్కడికి వెళ్ళిందుకు నాకూ, జయకీలుచికి అనుమతి యివ్వండి," అన్నాడు.

యువరాజూ, యువరాణులు ఆపహరణకూ, యీ బోయవాడి మతిదాంచల్సానికి ఏమైనా సంబంధం వున్నదేమో అన్న ఆలోచన కలిగింది మంత్రి ధర్మ

మిత్రుడికి. కనకాక్షరాజుకూ యిలాంటి అనుమానమే కలిగింది. వాళ్ళిద్దరూ ఏం చెయ్యటమో అని తమలోతాము తర్కించుకుంటున్నంతలో జయకీలుడు, "మహారాజా! యువరాజూ, యువరాణి కనకాక్షకుండాపోయిన చెట్టు ప్రాంతాలే. ఒక బోయవాడికి యీ వస్తువులు దొరికినై, వాణ్ణి మరెవరో పూడలకట్టి, మతిపోయేలా చేశారు. మేల అక్కడికి పోయి సంగతి సందర్భాలు విచారించటమే ప్రయోజనకరంగా వుంటుంది," అన్నాడు.

ఇందుకు రాజూ, మంత్రి సమ్మతించారు. వెంటనే జయకీలుడూ, నిర్భయ సాధకుడూ రాజ సేవకులు తెచ్చిన గుర్రాల మీద జయలుదేరారు. వాళ్ళకు దారి చూపిందుకు అరణ్యం మంచి వచ్చిన సేవకుడు తోడై, ముందుంచి దారి తీశారు. అలా ముగ్గురూ గుర్రాల మీద వెగంగా ఒకగంట తరవాత అరణ్యంలోని ఒక పెద్ద చీడలమర్రి దగ్గరకు చేరారు. ఆ చీడలమర్రి పెద్ద పెద్ద వృక్షాలూ, పాదలూ, కొంచెం దూరంలో పెద్ద కొండా పున్నవి.

అప్పుడు చీడలమర్రి కింద కదీ పన్నెండుమంది బోయవాళ్ళు పొగై వున్నారు. వాళ్ళ మధ్య మతిపోయిన బోయవాణ్ణి పెడరెక్కలు విరిచికట్టి, వాడికి సాంబ్రాణిపాగ వేస్తూ, దయ్యాల

పోతకడు; ఒక చేతిలో పాములా మెలికలు
లింగివున్న శూరా. రెండవ చేతిలో వేప
మందలూ వట్టికుసి గంతులు వెస్తూ,
"హం, హత్ హత్, ఫట్ ఫట్!" అంటూ
శేకలు పెడుతున్నాడు.

బయళ్లుదూ, పెద్దసాధకుడూ గుర్రా
లను అంతదూరంలోనే దిగి, ఈచలమూరి
కిందికి పోయాడు. పెద్దసాధకుడు
రళాదిస్తూ, ఏదో గొణుగుతున్న జోయ
వాడి శేసి, శేకలు పెడుతూ గెంతుతున్న
దయ్యాలపాతు శేసి ఒకసారి చూసి, తన
చేతిలోని పాముకర్రను పైశెత్తి,
"అగండి! అగండి!" అంటూ అరిచాడు.

దయ్యాలపాతు, సాధకుడి శేసి కొవలగా
చూసి, పక్క కొడుకుకూ అతడి మిదిరి

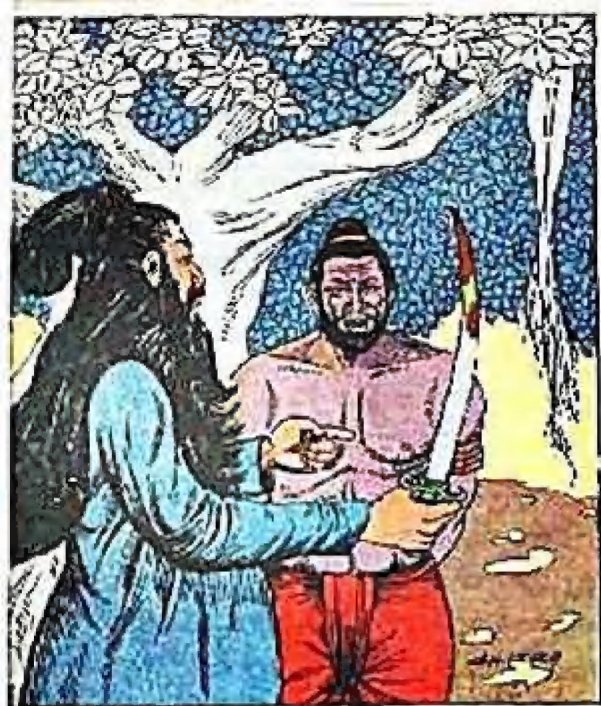
దూకబోయేసరికి, రాజసేపకుడు అతడికి
అడ్డుపడి, "ఒయో, దయ్యాలపాతు!
ఈ వచ్చిన దెవరనుకుంటున్నావు? రాజా
గారి అస్థానమాంత్రికుడు," అన్నాడు.

సేపకుడి మాటలు వింటూనే దయ్య
ప్రాకు లదిరిపడి, గుడ్డు తేలవేసి, పెద్ద
సాధకుడి శేసి భయంగా చూడసాగాడు.
సాధకుడు ఒకడుగు ముందుకు వేసి,
దయ్యాలపాతుతో, "ఒరే, నీచగ్రహా
పానకపు వెరవా! నే నెవరనుకుంటు
న్నావు? నా మంత్రకత్తితో నెమ్మ గడ్డి
పోచగా మార్చి, చిటికెన వేలికి చుట్టుకో
గలను," అన్నాడు శశ్వర్రచేసి.

దయ్యప్రాకు, "తప్పయింది. కమిం
చంది!" అంటూ పెద్దసాధకుడి కాళ్ళ

మీద పడిపోయాడు. సాధకుడు వాణ్ణి పాదంతో పక్కకు నెట్టి, అట్టుపిక్కుంటూ పిచ్చి చూపులతో మట్టూ కలయచూపున్న బోయవాడి దగ్గరకు పోయి, "ఒరే, బోయ పీచువ్వా! నిన్ను బెడరకాట్టిన రెండు కాళ్ళ మొసలిని, యదుగో, యీ పిరయవకుడు జయశీలుడు గుండెల్లో కత్తి గుచ్చి చంపాడు. ఇక నీకు భయం లేదు. లేచి నిలబడు!" అన్నాడు.

బోయవాడు ఆ మాటలు ఆర్థమై, అర్థంకాని స్థితిలో కనుబొమలు మూడిచి, సాధకుడి శిని వింతగా చూడసాగాడు. లక్కరపున్న వాడి బండువుల్లో ఒకడు

బిదురుగా చూస్తూ సాధకుడితో, "అయ్యా, ఏది పేయ, పీచున్న కాదు; రామన్న!" అన్నాడు.

"ఈ క్షణం నుంచి ఏడు పీచున్నే! నా వాక్కుకు తిరుగులేదు. జయశీరా! ఏదీ రెండుకాళ్ళ మొసలి గుండెల్లో దించిన నీ కత్తి రక్తాన్ని, యీ బోయ పీచున్నకు చూపు." అంటూ జయశీలుడి కత్తిని, కానే ఒరలో నుంచి లానుకూ, ఆ సమయంలో దాని మొసకు ముదాన పెట్టుకున్న కుంఠం యంత తిని చప్పిన రాగాడు.

పిద్ధసాధకుడు చూచిన కత్తి శిని బోయవాడు ఒక క్షణకాలం కన్నార్పి గుండా చూసి, చప్పిన లేచినిలబడి, "దేరా, ఆ రెండు కాళ్ళమొసలి పికా వాన్ని చనిపాదా? దాని శవం ఎక్కడ?" అన్నాడు.

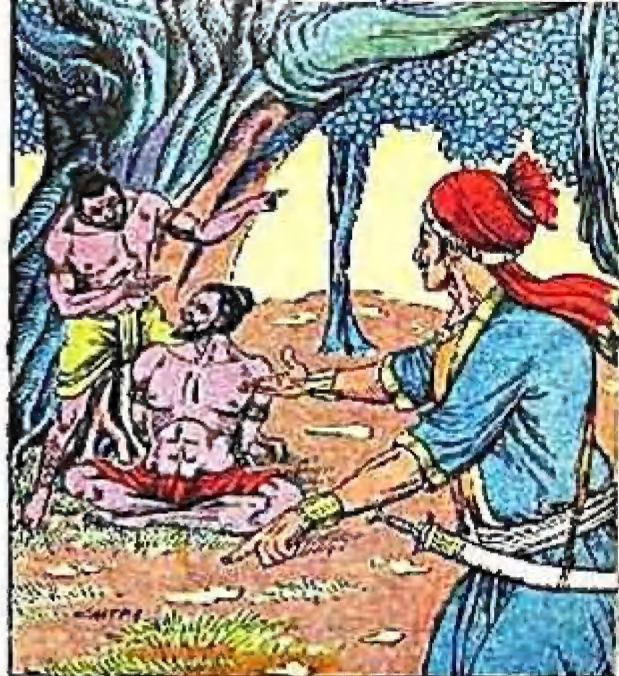
ఈ జరుగుతున్నదంతా జయశీలుడు కొంచెం దూరంలో నిలబడి శ్రద్ధగా చూస్తున్నాడు. పిద్ధసాధకుడు ఏలే ఆతి తెలివినపాటి, శిని చెక్కులు తెస్తాదని లతడికి అనుమానంగా వున్నది. అతడి వస్త్ర మోసపు మాటలన బోయవాళ్ళు గ్రహిస్తే, అప్పుడు వాళ్ళు తిరగబడటం, తప్పనిసరిై రాను కత్తి ఉపయోగించ వలసి రావటం జరగవచ్చు!

బయటినుండి యిలా అబద్ధమైనంత
తల, నిర్దానితలకును ఏ మాత్రం బాని
క్కుండా, బోయవాడితో, "ఒరే, లోకంలో
మనమి చచ్చి శవం అవుతామని,
ఏకావం చచ్చి శవం కావటం బయట
తుందా? ఆ మొసలి ఏకావం
నా మంత్రంతో కార్చి బూడిదచేసి, విభా
దిగా శరీరానికి రాసుకున్నాను. ఇక
నీ కొచ్చినభయం లేదు. ఆ ముత్యాలు
హరం, విరిగిన కత్తి, ఎక్కడ దొరికి
నయ్యా, ఆ మొసలి ఏకావం నీతో
ఏమవుతో చెప్పు," అన్నాడు.

బోయవాడి కంక ఘోరిగా భయం
వదలలేదు. వాడు దావులనేవున్న తన
బంధువుల నేసి, తలవంచుకుని నిలబడి
వున్న దయ్యాలపాతు నేసి దీసారి చూసి,
సాధకుడితో, "దొరా, హరాస్తి, కత్తిని
ఆ రెండుకాళ్ళ మొసలి ఏకావం ఎత్తుకు
పోయినట్లుంది," అన్నాడు.

అప్పుడు రాజాగారి సేవకుడు బోయ
వాడితో, "ఒరే, ఆ నిలువైన పక్షులు
రెండూ నేను తీసుకుపోయి రాజాగారి
కిచ్చాను. నేను వాటిని తీసుకున్న
సమయంలో నువ్వు ఎచ్చిగా నేకలు
పెడుతూ, నేలమీదపడి దొర్లుకున్నావు.
ఆ సంగతి నీకు తెలియదు; నీ బంధు
వుల్ని అడుగు," అన్నాడు.

బోయవాళ్ళల్లో ఒకడు, "రాజాగారి
మనమి చెప్పిందే సరికా, రామన్న!"
అన్నాడు.

ఆ బాబుతో బోయవాడు తృప్తిపడి,
నిర్దానితలతో, "దొరా! ఈ ఊడల
మర్రి ఏకావాల పుట్ట. రాజాగారి పిల్ల
లిట్టరూ యిటు వచ్చినప్పుడు, యిక్కడి
ఏకావాల వాళ్ళను ఎత్తుకుపోయివుంటని,"
అన్నాడు.

ఆ బాబుకు బయటినుండి వినుగు
పడుతూ తలవంచి, సాధకుడితో,
"సాధకా, అనంతరం కావయా పన
ఎందుకు? మనం యిక్కడి కొచ్చింది.
యువరాజా, యువరాణులను ఎత్తుకు

పోయిన వాల్లెపరో తెలుసుకునందుకు, ఏవైనా అధారాలు దొరుకుతనేమో అనే కదా? ఆ సంగతి త్వరగా తెలుసుకో," అన్నాడు.

"ఒరే, ఏమన్నా! ఆ హరం, కత్తి ని కెక్కడ దొరికినై? నువ్వనే ఆ మొసడి ఏకాచి ఆరణ్యంలో ని కెక్కడ తటస్థ పడింది? ఆ వివరా లేవే చెప్తా." అన్నాడు నిద్రసాధకుడు.

బోయవాడు ఒకసారి గంతు సవరించు కుని, "దా, యీ రోజు చికటివేళ నేను, విల్లంబులు పీనుకుని వెటకు బయలుదేరాను. ఆ కనబడే మద్దిచెట్టు కొమ్మల్లోంచి అచవి కోడిపుంజు కూత వెయ్యటం వినిపించింది. గేను నేడ్చుతూ వచ్చి దాన్ని బాణంతో కొట్టాను. కాని బాణం దానికి అయ్యువ్వట్టున తగల్గేదు; రెక్కలో గుచ్చుకున్నది. పుంజు పెద్దగా ఆయన్నా పైకి లేచి, బాణం అడ్డుపడగా, ఎగరలేక ఆ కనబడే పొదలో పడి పోయింది," అన్నాడు.

బయకిలుడు, బోయవాడి మాటలకు అడ్డొచ్చి, "ఏదీ, నువ్వనే ఆ పొద ఏదో చూపించు! త్వరగా పడ. యిక్కడ చాలా ముళ్ళ పొదలున్నవి గదా." అన్నాడు.

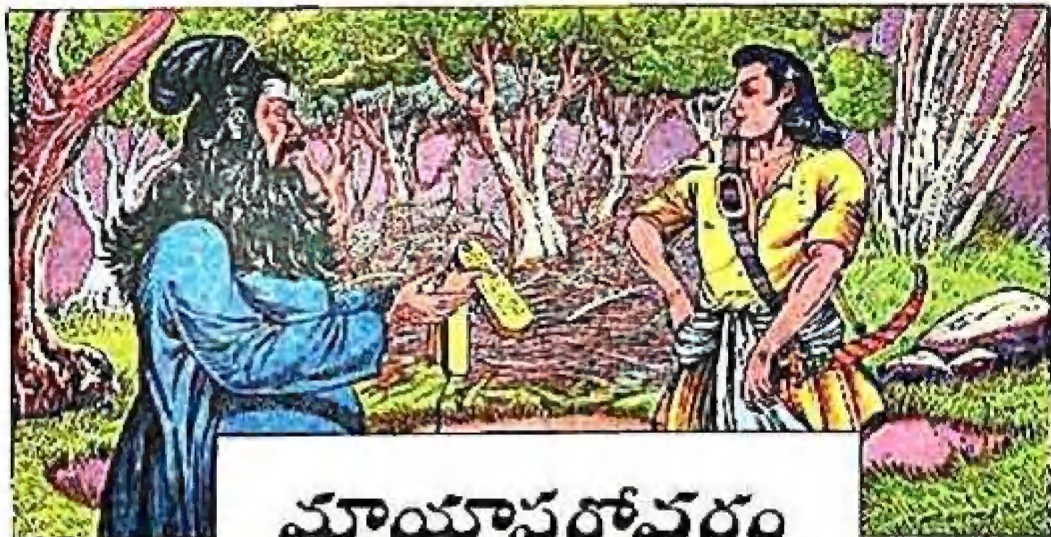
బోయవాడు, బయకిలుణ్ణి, నిద్రసాధ కుణ్ణి సుబురుగా వున్న ఒక రేగుపొద దగ్గరకు తీసుకుపోయాడు. బయకిలుడు, బోయవాణ్ణి, "ఈ పొదలోనైనా, నీకు ముత్యాలహరం, విరిగిన కత్తి దొరికింది?" అని అడిగాడు.

"అవును, దొరా!" అన్నాడు బోయ వాడు భయపడిపోతూ.

బోయవాడు మాట పూర్తిచేసే లోపలే నిద్రసాధకుడు సంగి పొదలోకి చూస్తున్న వాడల్లా ఎగిరి గంతెని, "బయకిదా! మహారణ్యం మధ్యలోని, ముళ్ళ రేగు పొదలో, పురాతన రాళ్ళపత్ర గ్రంథం! బై, మహాకాళా!" అంటూ పొదలో నుండి, ఒక చిన్న లాళ్ళపత్రాల కట్టను బ్రచికి లాగాడు. —(నంకావుంది).

మాయాసరోవరం

6

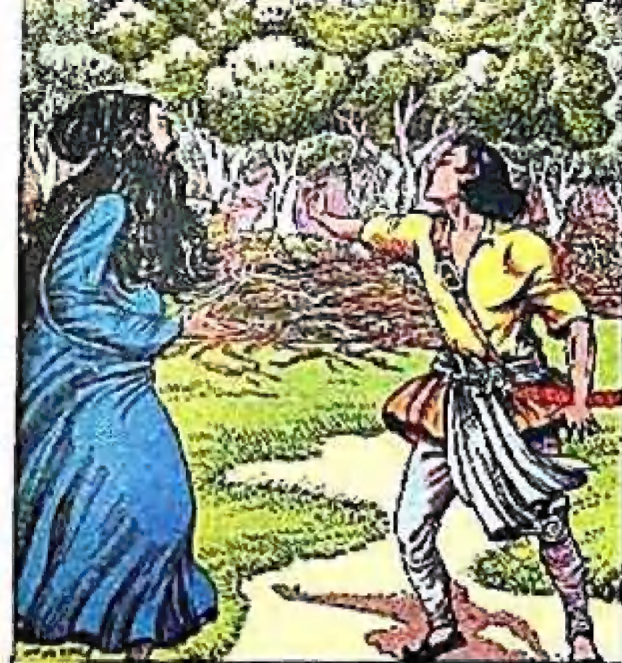
[బయ్యలబాబు, నిజ్జసాదకుడూ కలిసి, రాజుగారి నోడయి మంట ఆరవ్యాధికి వెళ్ళి, ఆస్కార తన పాదాలమీదకి ఇంటి దొంగవాళ్ళు, మల్లతం చెట్టున్న ముమ్మాలపాడుగూ రుచిగా, బోయవాడు తనకు విరిగిన కత్తి, ముక్కాబాగుం వారికి రేపటికీ వాళ్ళకు మునుందాడు. ఆ పాదలో నిజ్జసాదకుడికి మన పురాతన శాశ్వత గ్రంథం కనిపించింది. తనవారి—]

నిజ్జసాదకుడు తనపాదలో కనిపించిన తయారు చేసినవికాదు. బాగా మందంగా రాశిపత్ర గ్రంథాన్ని చూసి ఆతగా వుంటే శామరతకుల నుంచి కత్తిరించి ఆ పాద పాద పాద పాద. బయ్యలబాబు నిజ్జసాదకుడికి కనిపించింది. కాని సాధకుడు మూతం గ్రంథంలోని పత్రాలను పక్కా కట్ట వాన్ని తప్పి చూస్తూ "ఇదెక్కడి భాష? ని లోకం వాళ్ళు చూట్టారేమి? అది పత్రాలు నూచా తానితకుల నుంచి, భూర్లపత్రాల నుంచి అయివుంటుంది. వాళ్ళ నిజాయంతో

'పాద పాద'

మాత్రమే వదలవలం! లేక ననకాక రాజుగారి కొలువులో వుండే పండితులెవరి కైనా తెలుసునేమా చూడాలి." అన్నాడు.

జయకీలుడు సాధకుడి నుంచి గ్రంథాన్ని తీసుకుని అటుయిటు తిప్పి చూసి, "చిన్ని యీ బోయవాడు చెప్పే ఆ రెండు కాళ్ళ మొసలి యిక్కడ జార విడిచి వుండాలి! కాని యువరాజు, యువరాణుల జాడ తెలుసుకునెందుకు యిది ఏ మాత్రం సహాయపడదు." అంటూ తాళపత్ర గ్రంథాన్ని దాపులనున్న పాపట్లోకి విసిరివేశాడు.

నిర్దహాధకుడు అది చూసి, పెద్దగా శేక పెట్టి, "జయకీరా, అరేం పని?

ఆ గ్రంథంలో వున్నది, ఏదో మంత్రాలు అయి వుంటుంది. వాటిద్వారా మహాశాల్మల్లి వరం తెనుకొనచ్చునెమో. ఏమో చూశాడు!" అంటూ పరిగెత్తిపోయి, పాదాలలో నుంచి తాళపత్ర గ్రంథాన్ని జయకీసి బాగి, పరుగులుతి వగ్గిరకు తిరిగి వచ్చాడు.

జయకీలుడు జోపంగా నిర్దహాధకుల్లో, "మీరం యిక్కడికిచ్చింది మహాశాల్మల్లి ప్రత్యక్షం చేసుకునెందుకా, లేక ననకాక రాజుగారి పిల్లల ఆచూకీ తెలుసుకునెందుకా?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నతో సాధకుడు వెలవెలపోయి, "అయికిరా, కోపగించకు. నేనీ లోయ తిముడి ద్వారా, ఆ రెండు కాళ్ళ మొసలి పంగతెబ్బ తెలుసుకుంటాను. వాడే యువరాజునూ, యువరాణిని అపహరిం చుకుపోయి వుండాలి." అన్నాడు.

"ఏదో మతిలేని వేధన! రెండ. కాళ్ళ మొసలి ఏమిటి? నాలుగు కాళ్ళ మొసలి లాగా!" అన్నాడు జయకీలుడు పెనుగు పెడుతూ.

నిర్దహాధకుడు, చోరువాడి మజం తట్టి, "ఒరే అట్టి! నీ నచ్చిన వయల లేదు, ఆ రెండు కాళ్ళ మొసలి యిక్కడి నందుకు వచ్చాడు? నిన్నేమిడిగాడు?" అని ప్రశ్నించాడు.

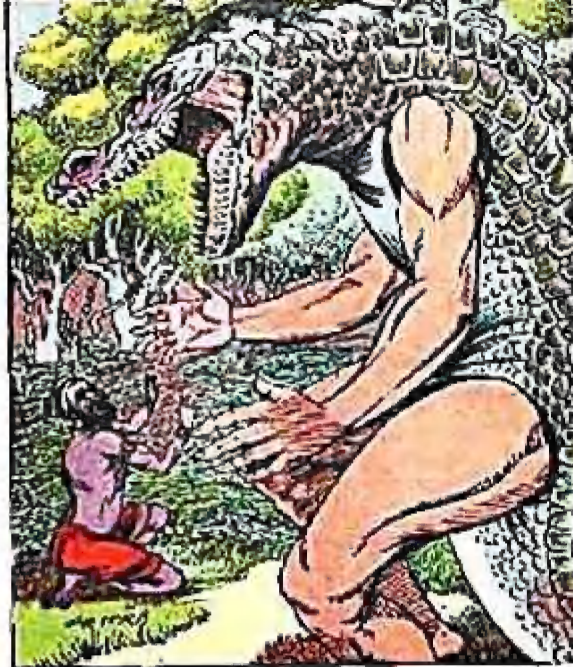
బోమబాయ: ధయంతే చిక్కులు
 చూస్తూ, "దేరా, వాడు నన్ను పిలవరిం
 చటించి, నేను బాబాను తప్పి యింకా
 బతికి వుండటం కూడానా? నేను లేని
 పాదలోపక్ష అవని నావని ముక్కు
 నుచ్చుకోకుండా సుకారంగా బయటికి
 తాగేందుకు, మోసాళ్ళ మీద పంకాను.
 ఇంతలో వెనక శబ్దమైంది. తల తప్పి
 చూతున్నగనా, అంత పొడుగున, ఒక్కండా
 మొసరితా గగ్గులు గగ్గులుగా వున్న
 అకారం కంటబింది. వెంటనే నేను
 ఒక చావు సక పెట్టి, నెల మీద పడి
 పోయాను. తరవాత ఏం జరిగిందో నాకు
 తెలియదు," అన్నాడు.

"నువ్వు బాబాంతో జొత్తిన అదవిలోకి
 చూపుమిరా?" అన్నాడు జయశీలుడు.

"వాన్ని గొంత పడత ఎత్తుకుపోయి
 పుంబుంది. తెల్లవాడుజామన కేడిని
 జొత్తి వీరు అపచారం చేశాడు. అందుకే
 వీళ్లు ఆ కొండదేవత నెత్తనిచింది,"
 అన్నాడు దయ్యాంబాడు పళ్ళు గోరుకుతూ.

జయశీలుడు వాచి నేసి గొప్పంగా చూసి.
 నిద్రసాధకుడితో, "అక్కడంతా వెదికి
 వెదపలు చేసినట్టుంది. ఇప్పుడు మనం
 ఏం చేద్దాం? ఎలాంటి శుభవార్తా నడకాక
 రాజుగారిని చెప్పేందుకు లేదు ననక,
 మనం యిప్పుడే నగపానికి తిరిగిపోవడం

చలించిపోము

అర్థంలేని పడపుటుంది. మనం యీ చుట్టు
 పక్కల వున్న కొండల్లో, బోయల్లో నడిచి
 ఒకవారం లేజా అపా ఖైవా తిరిగి,
 ఆ రువ్వార్లు పొడ లేమైనా తెలుసుకో
 గలమేమో చూద్దాం," అన్నాడు.

"ఇది మంచి యాచన. జయశీలా!"
 అని నిద్రసాధకుడు జయశీలుణ్ణి మెచ్చు
 కుని, బాలోపత్ర గ్రంథం అకుంజకు రెండు
 మూడు సార్లు తిప్పించాడు. "జయశీలా!
 యీ గ్రంథాన్ని యిక్కడ పొగట్టుకున్న
 వాడే యువ. యువరాణుల్ని ఎత్తుకు
 పోయినవాడైతే మాత్రం—వాడు తప్పక
 రాకనలా తివాడో, కిన్నెర, గంధర్వవాది
 వాడో అయివుంటాడు," అన్నాడు.

"అంతకానీ, సాధకా! అయినా మనం అలాంటి వాళ్ళను నా కత్తి బలంతో, కిమంక్షకవైతే మడించి, యువరాజునూ, యువరాణినీ తరిగి తెచ్చి, కనకాక్షరాణి గాడిది ఎత్తు చెప్పకొం." అన్నారు జయశిలుడు.

తరవాత యుద్ధరూ కలిసి వాళ్ళలనున్న కొండల శిఖి బయలుదేరారు. వాళ్ళ చెంటి నగరం నుండి వచ్చిన వాణ్ణాని నొకరు, వాళ్ళను, "అయ్యా, రాజు-గారికి ఏమని చెప్పుతున్నారు?" అని అడిగాడు.

జయశిలుడు జవాబు చెప్పబోయేంతలో నిట్టసాధకుడు అందుకుని, "ఒరే, రాజు-గారికి యా శుభవార్త చెప్పు! అయిన

చిల్లలు అవహరించబడిన దాతల ముద్రి వగైర, ఒక పుహెవాద్వ్యంథం దొరికిందని వాని సాయంతో త్వరలోనే యువరాణి, యువరాజులను విత్తుకుపోయిన దుష్టులను సంహరించి, వాళ్ళను కిమంగా నంటిన శిశువుమీద తరియబడుచు," అన్నాడు.

ఈ మాటలకు జయశిలుడు కన్నలా తాను నెప్పుడున్నాడు. ఇద్దరూ దట్టమైన చిట్టలే కప్పుబడిన కొండ గిరి పొసాగారు. అసహమంలో అక్కడికి అనువదూరంలో, కొంత దిగివ దున్న ఒక ముగ్రాహంలో, గ్రామస్థులంతా ఏడుల్లో చేరి, భయ కంపితులైపోతూ, ఏమి చెయటమా అని గొడవ గొడవగా వర్షించుకుంటున్నారు.

ఈ గగ్గోలు కండకనూ కారణమైన సంఘటన, అదాటి ఉదయన, గ్రామానికి భారంగా వున్న బొన్న చేల వగైర జరిగింది. అచేలల్లో ఒక చోట మంచె పున్నది. ఆ మంచె మీద కూర్చుని చేల కాపలా కాస్తున్న, ఒక పద్మాలుగిళ్ళ కాపుమూర వాడికదూరంగా చేల శిఖి పద్మన్న పనుగు ఒకటి ననివెంటింది. పనుగును వదిలెల చెల్వతో తరచుటల సాధ్యంకాదని వాడికి తెలుసు. కాని, అది ఒకసారి పంట చెనులో పడిందే, పొత్తుగంటలో ఎకరం పంట సర్వనాశనం అయిపోతుంది.

శాస్త్ర కుట్రవాడు వయసుకు మించిన దైర్యశాలి. మొదట్లో వాడు మంచి పని గ్రామానికి పంపిస్తే, సంగతే పెద్దవాళ్ళను చెప్పడామనుకున్నాడు. కానీ వదితెల రాళ్ళు ఒకటి రెండు పెనుగు శిశు పిసికె. ఒకవేళ జబ్బి వెనుదిరిగి అరవ్వంలోకి పాతులదెమో అన్న అళవాదిక్కరిగింది.

అలాంటి ఆలోచన చాగానే శాస్త్ర సూత్రాలు, వదితెలలో మంచి కరకురాయి ఒకటి పెట్టి, పెనుగు శిశు గురిగా పసిరాయు. కాయి పాయి కపిమంటూ పెనుగును తిగిలింది. ఆ దిబ్బకు పెనుగు ఘంకరించ బాసిన ఒదులుగా, ఒక వెంట అకారం పెనుగు మొద లేచి కూర్చున్నది. "ఒరే, ఎవయరా. ఆ కాయు పసిరింది? నె నెవ రనుకున్నావు?" అంటూ భయంకరంగా హలంకరించింది.

ఆ ఘంకరింపుతో శాస్త్ర సూత్రాడి పై ప్రాణాలు పైనే పాలుగుంతపని జరి గింది. వాడు గడగడ పనికపాతూ, మంచి మంచి కంపిగి దూక పారిపోవాలను కుంటూనే, కాళ్ళూ, చేతులూ స్వాధీనంలో లేనందున, ఆ పనిచేయలేక, మంచి మిదె స్థానిపులా నిలబడిపోయాడు.

ఒకటి రెండు క్షణాల్లో పెనుగు మంచెను గమించుకుంది. ఆ పెనుగు చూమూట పెనుగులా లేచి, దాని శరీరం అందా చించి మూడు

వెనుకాలునుకల కప్ప ఒకనట్టువున్నది. దాని మీద కూర్చున్నవాడు తలకు, మొనరి తల అకారంలోవున్న శరస్రాను ధరించి వున్నాడు. వాడి శరీరాన్ని మునరి వర్మం తప్పివున్నది.

ఈ విద్యుదాశాడును, శాస్త్ర సూత్రాల్లో నమిపించి, అభయం యిస్తున్న వాడిలా చెయ్యిస్తే, "ఒరే, నీ కొద్దిగ భయం ఏమి లేదు. నె చెప్పినట్టు చెయ్యి. సుప్రస్వ గ్రామానికి పాయి నాకు మంచి అహరం తీసుకురా. దానితోపాటు మీ గ్రామంలో మంచి వైద్యుడుంటే, వాణ్ణి కూడా వెంట బెట్టుకురా. చాగా శస్త్రచికిత్స తెలిసిన వాడైతే ఉసియోగం, కాటు చూడు!

కక్కలో వెగి, పరిగెట్టాయిని లూ కత్తెని
ఉపాయంగా బయటికి దాసి, ప్రాణం
పాడుండా కాపాడాలి, మీ నట్టెకి ప్రతి
పిల్లం వుంటుంది," అన్నాడు.

కాఫీ కుర్రాడు నిలువెల్లా పనిపిడివాడు.
ఆ పిక్కుతాకారుడు చెప్పినదంతా విన్నాడు.
కానీ, వాడికి మంచి చీగదాసెన వైర్యం
చాలలేదు. అది గ్రహించిన పిక్కు
తాకారుడు ముందుకు వచ్చి, కాఫీ
కుర్రాణ్ణి నడుం పట్టుకుని నైకత్త. ఏమిట
మీడిన దింపి, తరవాత చెతులు రెండు
పట్టుకుని నెల మీడిన బాచ్చాడు.

కాళ్ళు రెండూ నెలను తాళగానే కాఫీ
కుర్రాడికి నూరు ఏనుగుల బలం వచ్చి

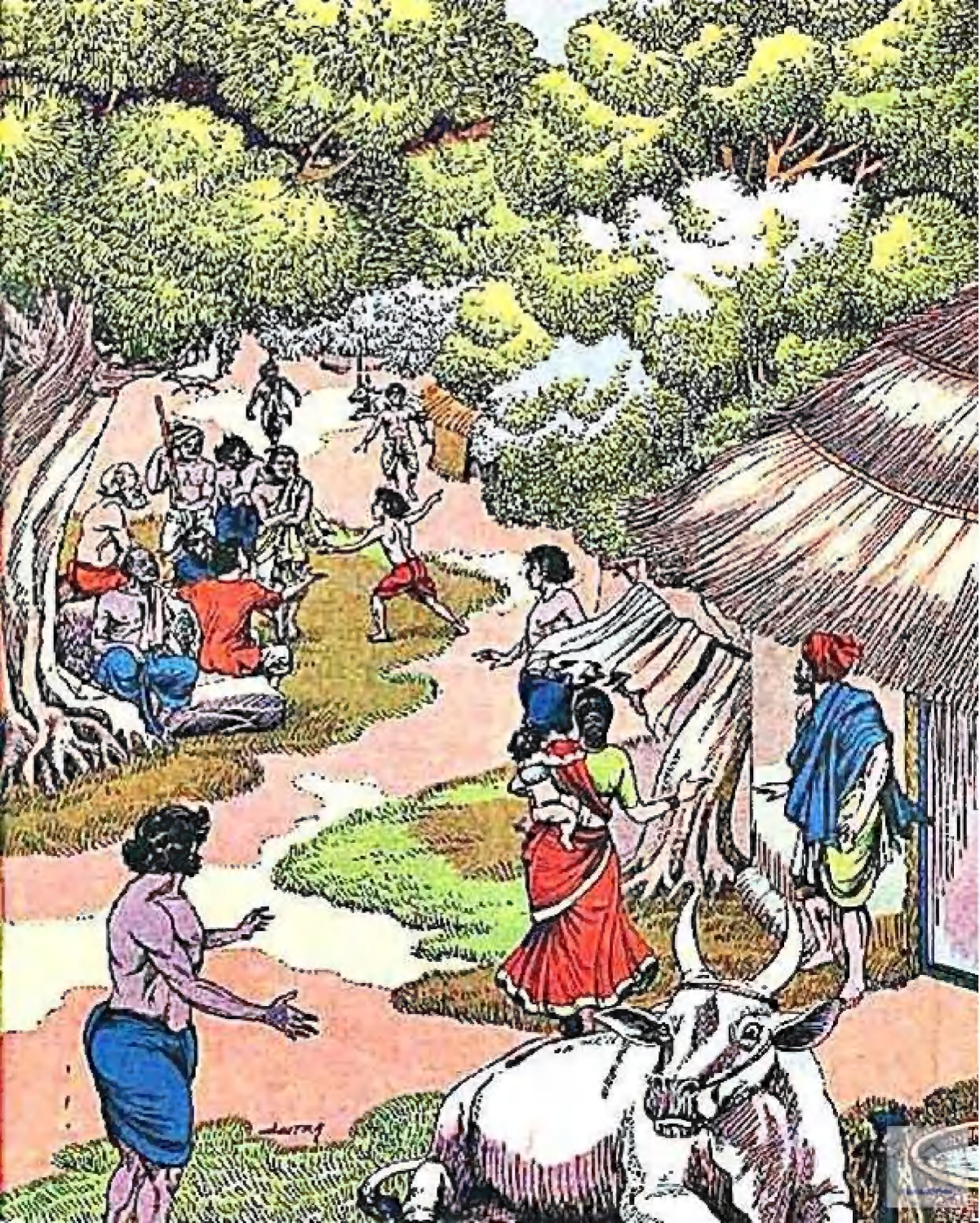
నట్టెయింది. వాడు యమకింకరుడి పట్టు
నుంచి బయటపడినవాడిలా నీచుమంటూ
ఒక కెకపెట్టి, ముడిగాలిలా తొన్నచెలకు
ఆడ్డంపడి పరిగెత్తుతూ, నిద్రిపెపటికణ్ణా
గ్రామం చేరాడు.

ఆ సమయంలో గ్రామ ముఖ్యులందరి
నెపచెట్టు నిండి రచ్చబండ మీద గ్రామ
స్థులు నిలవరు కూర్చుని, పిచ్చాపాటి
మాట్లాడుకుంటున్నారు. పదుగిత్తుకుంటూ
పిచ్చు కాఫీ కుర్రాణ్ణి చూస్తూనే వాళ్ళు.
తొన్నచెల మీడిన ఏ ఆడవి పంచుల
గుండా, లేళ్ళ మంచి పచ్చిపది వుంటుందని
చనుకుని, "ఒరే, చిన్నా! పం బరిగించి?
ఎందుకలా పరిగెత్తుకున్నావు?" అని
అడిగాడు.

చిన్నాడు లగి వెళ్ళుతూ, తడబడే
మాటల్లో తొన్నచెల పగ్గిర వరిగించంతా
చెప్పాడు. గ్రామస్థుల్లో ఎవరినీ వాడి
మాటల మీద సమ్మతం కలగలేదు.
వాడి కదా మతిభ్రమ కలిగి వుంటుందని
కూడా కొందరనుకున్నారు. కానీ, ఆ సమ
యంలో అక్కడికొచ్చిన ఊరి గనాదాసి,
గ్రామ పెద్ద డాక్టరా సంగతంతా విని,
"చిన్నా చెప్పించి, అంత అబ్బురమైన
సంగతెం నామ, నెను గలం పూనిపెట్టిడు.
ఇలాంటి నిని ఏనుగుల్ని, ముసలి మను
మల్లె కాదు—రెండు తలల సంహలనూ,

పడి పలుకు గల పెరితమనుచున్నాను. కూడా చూస్తూ వుంటాను." అన్నాడు.

"అయితే, యిద్దరూ మనం పరిచెయటం? మననంవల్ల చంపిండును. ఆ రాక్షసి బాతవాడు పిదన్నా పిన్నాగం పిన్నాడేమో!" అన్నాడు గ్రామపెద్ద.

అక్కడినుండి సలుగురూ గుమిగూడి, చర్చలూ, వాదనలూ ప్రారంభించారు. "వాటి దేహంలో ఏదో కత్తి పిగి వున్నది. వాళ్ళ అపారంభ వాటూ వైషమ్యహితుల కూడా కోరుతున్నాడు. మనం, మన చరకావారిని వెంటబట్టుకు ఛావటం వాడుతుంటుంది." అని సలహా లాచ్చాడెకడు. గుంపులో వున్న గ్రామవైద్యుడు చరకావారిని చూపుతూ.

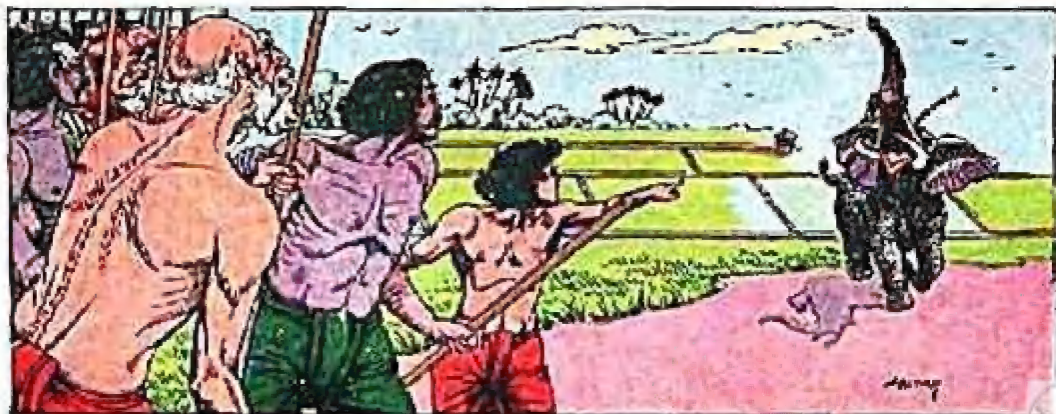
చరకావారి భయంతో కంపించిపోతూ. "ఈ పశుతాకార రాక్షసుడికి నేను వైద్యం చెయ్యటమా? పైగా అది కత్తి చికిత్స తేలిసినవాడు చెయ్యటమనిన పని. మన, మంగలి పీరనారాయణ్ణి పిలిపించండి. వాడు రాక్షసుడి దొంగ్గిలో నుండి

కత్తి లాగింతరవాత రక్తస్రావమై చావ నుండా. నేను ముందుకొచ్చి, వాణ్ణి కాపాడగలను." అన్నాడు.

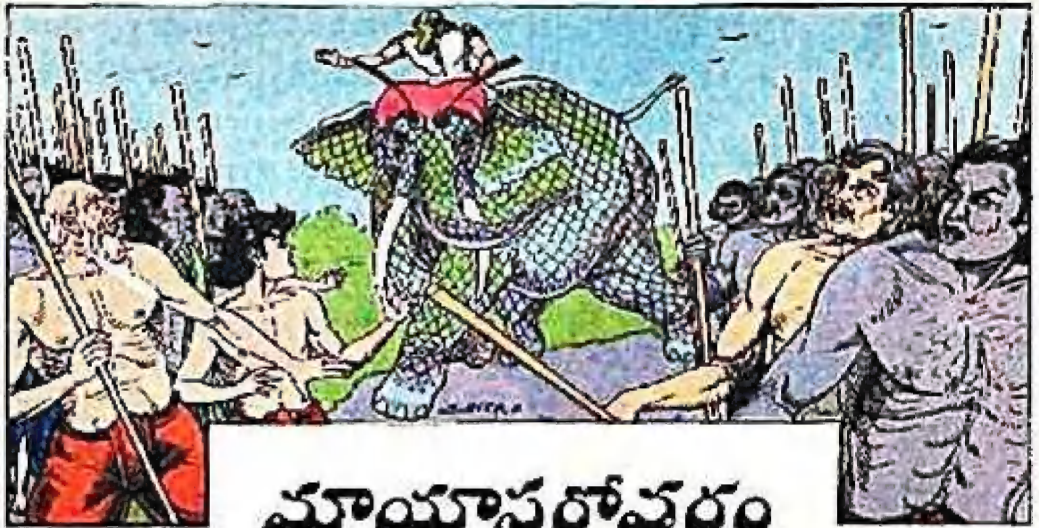
ఒకరిద్దరు పోయి బయట వున్న పీరనారాయణ్ణి తీసుకొచ్చారు. అతడూ ఒక చావునకిపెట్టి. "ఆ వెనుకలి రాక్షసుడిని కానీ, కలిరం నుండి కత్తి లాగే కత్తి నా కున్నదనుకుంటున్నావా?" అన్నాడు.

"ఉన్నదో లేదో... ముందు అందరూ కదలండి. చిందులైనా ముందు, ఆయన వాడు కూడా వెంటబట్టుకు రండి. పిన్నా చెప్పిన మాటల్లోని నిజానిబాటు బోన్స చెల వగ్గరి పుజువవాల్సిందే!" అన్నాడు గ్రామపెద్ద.

బనం గుంపులుగా, కర్లూ, కత్తులూ, గొర్రుల్నూ పట్టుకుని తానున్న బోటును చావటం చూస్తూనే, పినుగు మీద పిక్క తాకరుడు, పినుగును గట్టిగా ఆపిరించాడు. పినుగు తొంతం పత్తి పెద్దగా మింగిరిస్తూ, గ్రామస్థుల నేని చూకుతూ చాపిగింది. — గంకా వుంది!

మాయాసరోవరం

7

[ఈ కథ ముగిసి వచ్చిన బయటకు దిగి, విల్లసాదకుడిగి ఒక పురాతన తాళపత్ర గ్రంథం దొరికింది కాని, రాజాగారి పెళ్లం తాతలు మాత్రం తెలియలేదు. వాళ్లు దాపులనున్న కొంతల నేని బయలు వెచారు. ఆ సమయంలో, ఆ ప్రాంతాల గల ఒక గ్రామస్థులు తమ దొన్నచేల కేసి పాగా, వాళ్ళ మిదిలి ఒక వికృతాకారుడు, తాదెగ్గి పున్న వినుగును ఉనికొల్పాడు. తరవాత -]

తమకని పున్ను వినుగునూ. దాని మీద నా నుంచి ఎలాంటి హని జరగదు." అన్నాడు. ఆ మాటలతో గ్రామస్థులకు కొంచెం ధైర్యం కలిగింది. ఎనుగు మీద పున్న వాడు ఎంత వికృత రూపుడైనా, వాడి మాటల తరునుబట్టి, వాడు మనిషి అనుకున్నారు వాళ్ళు. మాటా పరుకూ లెక్కండా, నివ్వెరపడి చూస్తూన్న గ్రామస్థులను తిరిగి వికృతా

కారుడి పలకరించి, "మీలో పెద్ద ఎవరు? ఇక్కడ మంచి మీద వున్న వాడు, మీ గ్రామం కుర్రాడేనా? వాడితో నాకు అహారం తెమ్మనీ, ఒక వైద్యుణ్ణి కూడా వెంటబెట్టుకు రమ్మనీ చెప్పానీ! కానీ, మీరు శ్రావణ, కత్తులతో నన్ను పలపిందుకు యిక్కడి శిచ్చినట్టుంది. అవునా?" అని ప్రశ్నించాడు.

ఆ సరికి గ్రామపెద్ద భయం పోయి, బాగా తేనుకున్నారు. దూపావిడి భయం కరుడి కాని, తతిమ్మ విషయాల్లో వికృతా కారుడు తమలాంటి వాడేనని అతడికి కోచింది. ఆ వెంటనే అతడు, ఎక్కడా కారుడికి చెయ్యిత్త నమస్కరిస్తూ, ఎను

నును నమిపించి, "అయ్యా, మొసలి డొర! మమ్మల్ని కిమించాలి. మీరనే ఆ కుర్రాడు, మా గ్రామం వాడే. వాడు, మీరు చెప్పమన్న మాటలు మాతో తెప్పాడు. కానీ, వింత ఏమీగు, వింత మనవి అంటూ వాడు మాట్లాడిన తీరు చూసి, మేము నమ్మలేక పోయాం. ఈ కిందటా, అరణ్య ప్రాంతాల అన్ని రకాల స్వరమృగాలతోపాటు, అడవి ఏనుగుల మందలు కూడా తిరుగుతుంటవి. ఆ ఏనుగులేదే పచ్చి మా బొన్నచేల మీద పడినవనుకున్నాము," అన్నాడు.

ఏనుగు మీది మొసలి అకారం వాడు చెయ్యిత్తి, "ఒరే, గ్రామ పెద్దా! నువ్వు ఆసలు సంగతి తప్ప, అనవసరమైన సంగతులు వాలా మాట్లాడావు. ఇంకనూ, మీరు, నా కోసం అహారాన్ని, వైద్యుణ్ణి తెచ్చారా లేదా?" అన్నాడు.

వాడి కోపం చూసి గ్రామ పెద్ద వెనక్కు అడుగు వేసి, "అయ్యా, మొసలి డొర! తమ కోసం పరివరణ్ణి పరమాన్నాలతో బోజనం మా గంటి తయారవుతున్నది. ఇక వైద్యుడంటారా? ఒక శ్మశు కాదు, ఇద్దర్ని కినుకొచ్చాం," అన్నాడు.

మొసలి అకారం వాడు తన దక్కలో నుంచి బయటికి పొడుచుకు వచ్చిన

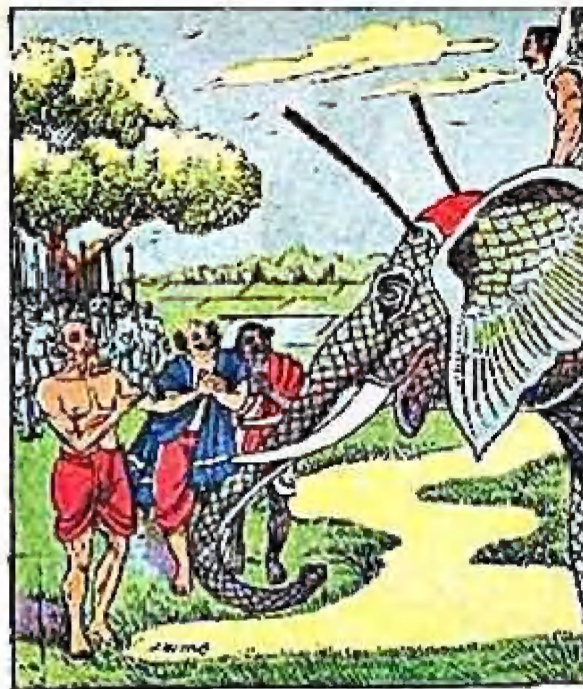

ఎరిగిన శక్తి తేసి ఒకసారి చూసుకుని,
చిన్నగా మూలిగి, "అ వైద్యులెక్కడ?"
అంటూ జనం తేసి పరీక్షగా చూడ
సాగాడు.

గ్రామ పెద్ద తెలివైనవాడు. ఇద్దరు
మారి. అతడు తన చేతిలోని పాము
గ్రామ ప్రెతెత్తి, వెనక పున్న గ్రామస్థుల
ని తిరిగి, "ఒరే, మీలో ఒకరిద్దరు
యింటనే గ్రామానికి పరిగెత్తిపోయి,
మొసలి దొరకు కిరాల మీద ఆహారం
పట్టుకు రావారి. మన చరకచారిగా
రెక్కడ? వీరనారాయణుడు ఎక్కడ
చచ్చాడు?" అన్నాడు.

అతడు మాట ముగించేలోపలే, జనం
లోని కొందరు చరకచారిని, వీరనారా
యుణ్ణి ముందుకు తీశారు. కానీ, వాళ్ళు
భయంతో గింజాసుంటూ వెనక్కు పోయి
దాక్కినవారిని చూస్తున్నారు. గ్రామ పెద్ద
పోయి, చరకచారిని, వీరనారాయణ్ణి
చేతులు పట్టుకుని ముందుకు తాగి,
మొసలిఆకారంవాడితో, "మొసలిదొరా!
పిళ్ళే మా గ్రామవైద్యులు. ఇద్దరూ మంచి
హస్తవానిగలవాళ్ళు." అన్నాడు.

మొసలిఆకారంవాడు, వాళ్ళిద్దరి తేసి
చూసి, ఆ కిరాల వరకూ తలను శివు
పున్న కరస్థానాన్ని వెనక్కు తాగాడు.
ఇప్పుడు అతడి ముఖం గ్రామస్థు

లందరూ స్పృహంగా చూశారు. అతడికి
నలభైపిళ్ళే శివు ఎక్కువ పయసుండడు.
ఎర్రనిదేహిచ్చాయు, భుజాల మీదికి పడు
తున్న నల్లని ఉంగరాచజుట్టు.

"మామూలు మనిషే! ఏదో రాజ
కుటుంబినుడిలా ఉన్నాడు." అన్నాడు
శస్త్రవైద్యం నేర్చిన వీరనారాయణుడు, వక్క
నున్న చరకచారితో.

"రాక్షసులు కామరూపులు. కావాలను
కున్న రూపాన్ని కిరాలమీద ధరించ
గలరు. ఏదైనా మా గురువుగారికి చెప్పిన
ప్రమాణం ప్రకారం, దొంగగ్రస్తుడైనవాడు.
రాక్షసులైనా, ఏకాచం అయినా నేను
వైద్యం చేస్తాను." అన్నాడు చరకచారి.

"నెనూ, వైద్యం నేర్చిన మా ఆయ్య వగ్గర ఆలాంటి ప్రమాణమే చేశాను. ఊ, తమరు ముందు సిగవండి." అన్నాడు వీరనారాయణుడు.

వైద్యులిద్దరికీ మొసలి ఆకారంవాడి భటుం పోయిందని గ్రహించి, గ్రామ పెద్ద పక్కకు తప్పకున్నారు. చరకాచారి, వీరనారాయణుడు ఏనుగును సమీపించారు. అచారి తల ఎత్తి, "మొసలిప్రభూ! తమను వట్టి పిడిమిన్న వ్యాధి ఏమిటి? దాని లక్షణాలు తెలివిపెండి," అన్నాడు.

మొసలిఆకారంవాడు ఆ ప్రశ్నకు కోపంతెచ్చుకుని, "ఏకు దృష్టిమాండ్యం లేదుగదా? నేను మీ గ్రామం కుర్రాడితో

చెప్పి పంపి మామెది? అయ్యగో, దెక్కలో గుచ్చుకున్న యీ కత్తిని బయటికి తాగి, నేను తావకుండా చూడాలి. తెలివితక్కువకాదీ నా కెమైనా ప్రాణా పాయం నలిగించారో, మీ యిద్దరినీ ఏనుగు చేత సజ్జానజ్జయలా తిప్పిస్తాను." అన్నాడు.

చరకాచారి జిప్సోన ఒకడుగు వెనక్కు వెసి, "ప్రభూ, యీ వీరనారాయణుడ కత్తివైద్యంలో సాటిలేనివాడు. ఆ కత్తిని ఆతడు బయటికి తాగనివ్వండి. యీ తోపలి నేను, గాయం మానేండుకు అవసరం అయిన మాచికలూ అవి పోగు చేసుకు వస్తాను." అంటూ గట్టిగా ఆ పక్కనవున్న గుబురు చెట్ల వేలి బయలుదేరాడు.

"నేను కత్తి లాగిన అరమడియలో, రక్తస్రావం కాకుండా మీరు, గాయానికి కట్టు కట్టాలి. త్వరగారండి. చరకాచారి గాదూ," అని శకవేళాడు వీరనారాయణుడు.

తరవాత ఆతడు మొసలిఆకారంవాడు అందించిన చేయి పట్టుకుని, ఏనుగు మీదికి పోయాడు. ఆ వెళ్ళుతాకారుడి దెక్కలో దిగివున్న కత్తిని పరీక్షిగా చూసి, "దేరా! కత్తి తళ తళ మెరుస్తున్నది ఇదేదో రాజకత్తిలా ఉంది!" అన్నాడు వీరనారాయణుడు.

మొసలి ఆకారం వాడు. ఆ మొసలి కు
పెనుక్కుని. పెద్దగా పూరిగి. "నది
రాచకత్తిలా పుంపటం కాదు. రాచకత్తి!
ఒకానొక పొగదుబ్బేతు రాజకుమారుడు.
నా మీద తిరగబడి కత్తితో ఒరింగా
దెక్కలో పడివాడు. ఈ మొసలిచర్మం
కవచం నేర్చు చాపకుండా కాపాడింది.
ఆ కుర్రాణ్ణి ప్రాణాలతో పట్టుకోవాలని
యత్నం చేసి, నె వెక్కణ్ణి యీ అపద
తెచ్చుకున్నాను. నా తోటివాళ్ళు ఆనం
గా తిరిగి పోయారు. నె నీ ప్రాంతాల
మీదిచేది తిరుగుతున్నాను." అన్నాడు.

ఈ బావాబుతో పరనారాయుడిని, తమ
రాజాగారి కుమారుడూ. కుమార్తె అపహ
రించబడిన పంగతి గుర్తుకొచ్చింది.
వాళ్ళను బరబ్బులలో మంచి నిలవం
తంగా పిత్తుకుపోయిన ముతాలిసవాడన్న
మాట వేరు—అనుకున్నాడు. పరనారా
యుడు. ఇప్పుడు కాదు. చిట్టి దొక్కలో
నుంచి కత్తిలాగే ప్రయత్నంలో. కత్తిని
అటాయిటూ బాగా కుడిలించి, ప్రాణాలు
తియ్యవచ్చు. కాని, అందువల్ల రాజాగారి
పిల్లలు ఎక్కడ నిర్బంధంలో ఉన్నారో,
తెలియకూండా పోతుంది. కనక,
యా దుర్భాగ్యుణ్ణి చాపకుండా కాపాడి,
రాజాగారికి ఒప్పజెప్పటం మెలను
కున్నాడు. పరనారాయుడు.

కనకల మీద పరనారాయుడు ఆలో
చించి, రాను వెంటతెచ్చిన చిన్నకత్తులనూ
కనుపనలాకలనూ దుస్తుల్లో నుంచి బయ
తకి తీసి, "బారా! చరకాచాపిగారి,
రాసియంది. కత్తి బరబ్బుకి లాగిన ముద్ర
కినుం గాయానికి కట్టుకట్టక పోతే
ప్రమాదం." అని, మారంగా నిలబడి
పున్న గ్రామపెద్దతో, "ఇక్కడ బెరకు
చిగిత్తు పూర్తయింతరవాత. వారిని మన
గ్రామం తీసుకుపోవాలి. ముందుగా మని
పెనె పంపి, అక్కడ వారి విడిదిని తగిన
పర్యాప్తి చేయండి." అన్నాడు.

పరనారాయుడు యిలా అనగానే,
మొసలి ఆకారం వాడు అతని కని

బొమ్మలు ముడిచి గుచ్చిగుచ్చి చూస్తూ,
 "ఒరే, ఏ పెరేమివ్వావు, వీరనారాయణా?"
 అంటూ, వీరనారాయణుడి మెత పట్టుకుని
 వైశిత్తి. "బాధకొద్దీ, నే అన్న మాటలవల్ల,
 నే నెవరైంది నువ్వు గ్రహించినట్లుంది.
 కానీ, ఆ సంగతి మీ గ్రామపెళ్లతో
 గానీ, మరిచిపోతే నైవా గానీ అన్నావే,
 నీ ప్రాణాలు నిలుపునా తిస్తాను. తెలి
 సందా?" అన్నాడు.

వీరనారాయణుడు గవగద పుణికిపోతూ,
 "మొసలిబెర్రా, నన్ను చంపకండి!
 మా చాణ్గానూ, మీరూ నేను ఉడ్డీలు,
 ఏదో కూరగాయ వైద్యం చెసుకు జరిగె
 వాణ్ణి నేను. కాస్త పళ్ళబిగువున బాధను

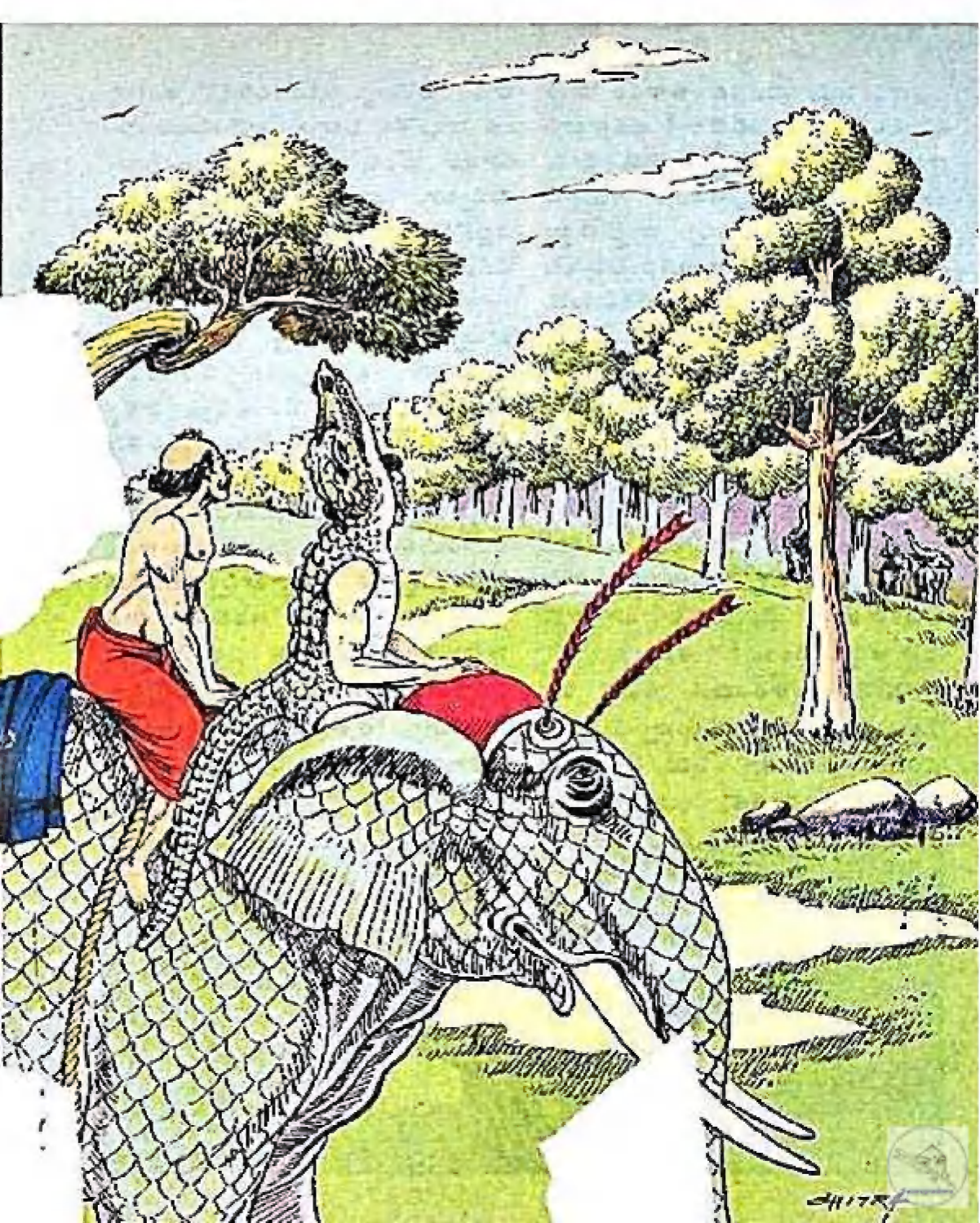
రట్టుకోండి. కత్తి జయబిగి లాగబోతు
 న్నాను," అన్నాడు.

మొసలి ఆకారంవాడు, నారాయణుణ్ణి
 వదిలొడు, నారాయణుడు కత్తిని పెల్లిగా
 అటూ యటూ కదిలించి చూసి, రెండు
 చెతులతో బలంగా పట్టుకుని లాగబో
 తున్నంతలో, చూరంగా చెట్ల వెనకనుంచి,
 చరకాచారి వెనెన, "రక్షించండి! రక్షి
 చండి!" అన్న శివా, ఆ వెంటనే రెం
 ఘూరు విసుగులు ఒక్కసారిగా చూ
 సుంచి మింగివేసివదిలి విసజిరించి.

విసుగుల మింగివేసివదిలి, చరకాచారి
 శివలూ వెంటాడే మొసలి ఆకారంవాడు
 చప్పన ఆ భయములు వచ్చిన వైపుకు కల
 తిప్పాడు. ఆ రెండు భయములూ వచ్చిన
 దిక్కు పరిశీలించి చూస్తే, చరకాచారి
 అర్తనాదానికి కారణం, ఆడవి విసుగుల
 ప్రమాదం కాదనీ ఆరదికి తోచిందీ,
 ఆ విసుగులు మరింత దూరం నుంచి
 మింగివేస్తున్నవి. అయినా చరకాచారి
 అర్తనాదాలు చేస్తున్నాడు!

ఈలోపల గ్రామస్థులంతా భయశంపి
 తులైపోయారు. వాళ్ళకు అదవి ఎసుగు
 లంటే, పులులూ, సింహాలకన్నకూడా
 ఎక్కువ భయం. అవి ఒకేసారి గ్రామాని
 ముడవది, నవాసగృహాలను నేలమట్టం
 చేయటం వాళ్ళిరుగుమడు.

గ్రామపెద్ద, మొసలి ఆకారం వాణ్ణి నమిపించి. "మొసలిదొరా! చరణాచారి గారు ఒక్కరేక మాత్రం పెట్టి పూరు కున్నాడు. అంటే, ఆయన కెదురైన ప్రమాదమేదో, ఆయన్ని పాట్టబిట్టు కున్నట్లేగదా? కనక, ఆ ఆదవి ఏనుగుల మంద మన మీదికి వచ్చి పడకమండ. మనం గ్రామం చేరటం ముందే." అన్నాడు.

"దాగానె వుండి! మీరే నా దిశిత్తు నూపెమిటి? ఏంతకాలం యీ చెరిగిన కత్తిని తక్కిలో పెట్టుకుని తిరిగేది?" అన్నాడు మొసలి ఆకారంవాడు.

చిరనారాయణుడు ఏనుగుల ఘోషం పూలుచున్నదిక్కు కనిచూసి, నిజవెల్లో పనినిచూతూ, "మొసలిదొరా, మా గ్రామ పెద్ద అన్నదే సబబు!" అన్నాడు.

మొసలి ఆకారంవాడు తనేటి పెద్ద ఒక్కొక్కటి తల దూర్చబోతున్నా ననుకుని, చింబెలు పడిపోతూ, ఏమి చేయటమో అని ఆలోచించుతూ, యాసారి చరణ

చారి. "అయ్యో, రక్షించండి!" అంటూ ఒక చావు కెక పెట్టాడు. ఆదవమయిందో దూరం నుంచి కొన్ని ఆదవి ఏనుగులు తుప్పలూ, పాదలూ సరిగదొక్కుతూ, చెట్టకొమ్మలను పెళ పెళమని పరుస్తూ, వెగంగా రాసాగినై.

ఇదంతా చూసిన గ్రామపెద్ద చెతిలొని పాన్ని కర్రమ పైకెత్తి, తన గ్రామం వాళ్ళతో, "ఒరే, యిక్కడ మరొక కివాకాలంవున్నా. మనం చచ్చిన వాళ్ళ కంటే బాగు. కాలిపత్తుల కొద్దీ గ్రామం కని పరిగెత్తండి." అని హెచ్చరించాడు.

గ్రామస్థులంతా వెనుదిరిగి పరు లుకొంటుకున్నారు. మొసలి ఆకారం వాడు చచ్చిన తన శిరస్థానాన్ని తలమీదికి దించుకుని, ఏనుగుడు అదిరించి, పాద వాటి కూలాన్ని ఏత్త పట్టుకున్నాడు. ఏకనారాయణుడు ఏనుగు మీద గంతుతూ, "అయ్యో, రక్షించండి!" అంటూ చరణాచారి కన్న పెద్దగా కెకలు పెట్టి సాగాడు. —(ఇంకావుంది.)

మాయాసరోవరం

8

[వినుగును తమ మిమి ఉపకర్తృని మొసలి అకారం వారికి, పైదుర్బలన చూడబడిన, వీరసారాయుధ్వి సూచించి, గ్రామపెద్ద కాంతనీవాడు, వీరసారాయుడు, మొసలి అకారం వారి వక్కలో దిగు కత్తిని బయటికి బాగవోతున్న సమయంలో, రూరం నుంచి శరణాధారి అర్థవారంబోవాడు, ఆరవి ఏనుగుల ముఠాకారు నివసించినై. తరవాత—]

అరవి ఏనుగులు తన మిదికే వాది పన్నున్నవని మొసలిఅకారంవాడు గ్రహం వాడు. అది కొంచెం చిన్నా, పెద్దా కలిసి అరు ఏనుగులు మోత్రమే. ఆ ఏనుగులు వినాయా తన వాహనం ఆయిన జలగ్రహం బాంబి ఏనుగును చూసి పుండపు! దాని జలం, తన చేతిలోని కూలం క్షే ఏపాటిదో తెలియగానే, యా ఏనుగుల్లో చావగా మిగిలినవన్నీ, తరిగి అరసాల్మందో

చెట్ల చాటుకు పారి పోవటం జరిగి తెలుకుంది....

మొసలిఅకారంవాడు యిచా ఆలో చించి, "జలగ్రహ! ఆ ముందు పన్నున్న ఏనుగును, నీ కొరలకు బలిపెట్టు," అంటూ అరిచాడు.

వాడి హెచ్చరిక వింటూనే జలగ్రహం చూకుతూపోయి, అందుబాటులోకి వచ్చిన అడవి ఏనుగు దొడదాన్ని, తన వాడి

దంతాలతో తల మీద బలంగా పొడిచింది. ఆ బెట్టుకు అదవి ఏనుగు ఘోంకరిస్తూ వక్కకు వదిపోయింది. అదేసమయంలో మొసలిఆకారంవాడు మరొక ఏనుగు కుంభస్థలం మీద కూలంతో గట్టగా పొడిచాడు. ఆ పొటుకు అది తల వంచి ముందుకు కూలబడింది. జలగ్రహం చాన్ని కాళ్ళతో తక్కుతూపోయి. మరొక ఏనుగు తలను తొందంతో చిగించి పట్టు కుని, కోరలతో కుమ్మింది.

ఈ విధంగా కనాల మీద మూడు ఆదవి ఏనుగులు జాగా గాయపడి నేల కొరిగినై. మిగిలిన ఏనుగులు వెనుదిరిగి పారిపోయేంతలో, మొసలిఆకారంవాడు

తన కూలంతో ఆందినచోటనల్లా వాటి కోరలల మీద పొడిచాడు. అవి బాధతో ఘోంకరిస్తూ అరణ్యం శ్రేణి వరిగెత్తసాగినై. మొసలిఆకారంవాడు వాటిని కొంత దూరం తరిమి. అయ్యాసమయతూ తన వాహనాన్ని ఆపాడు. చూతూగా వాడికి తనకు దిగిత్త చేయ వచ్చిన ఏరనారాయణుడు గుర్తుకొచ్చాడు. వాడెమైనట్టు? తనకూ అదవి ఏనుగులకూ జరిగిన పోరాటంలో, ఏనుగుల కాళ్ళ కింద పడి పరిగి చావలెదు గదా?

వాడికి యీ అనుమానం కలగ్గానే పై ప్రాణం పైనే పోయినట్టయింది. వాడు కళవెళ వదిపొతూ ముట్టూ ఓ మూడు కలయాయాసి, పెద్దగా గొంతెత్తి, "ఓరి, ఏరనారాయణూ, ఎక్కడ?" అని శోక పెట్టాడు.

ఆ వెంటనే మొసలిఆకారంవాడి విప్లవెనక నుంచి, "మొసలిడిరా, నెనెక్కడె వున్నాను; యింతసేపూ తమ తోక పట్టు కుని నేళ్ళాడుతున్నాను. మనం గెలిచామా, అదవి ఏనుగులు గెలిచినయ్యా?" అన్న జవాబు వచ్చింది.

ఆ మాట్లాడినవాడు ఏరనారాయణుడు. అతడుజలగ్రహంమీదికి ఆదవి ఏనుగులు వాడి రాగానే, దాని మీది నుంచి కిందకి దూక పారిపోదామనుకుని, అలా పారిపో

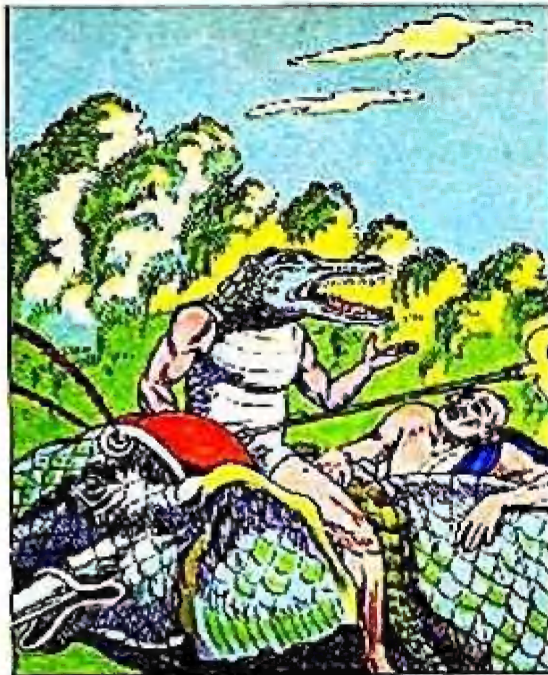
చూడటం వల్ల, తను ఏనుగుల కాళ్ళ
నింద పది నదిగి చచ్చే ప్రమాదం వున్న
దని భయపడి, సమయానికి చేతికందిన
మొసలి అకారంవాడి తోడుగుకు వున్న
తోక గట్టిగా పట్టుకుని తక్కు మూను
కున్నాడు. తరవాత జరిగిందేమిటో బతడికి
అంతగా తెలియదు.

వీరనారాయుడి బాటలు విని మొసలి
అకారంవాడు కాస్త స్తమితపడి, "నువ్వె
క్కడే—బలగహం మీద వున్నావన్న
మాట, బలికపోయాను! ఈ డెక్కలో
విరిగిన కత్తిని ఎప్పుడు బయటికి లాగు
లావు?" అన్నాడు.

"మొసలిదారా, వెగిరపడకండి.
తమరు అడవి ఏగుల మీది యుద్ధం
గొడవలో అసలు సంగతి మరిచినట్లున్నది.
చరకాచార్యులుగాదు ఆ మధ్య, యీ
చావుల మంచే ఒకటి రెండు చావు కేకలు
పెట్టారు. ఆయన ఏజీ మూలికలూ,
ఒకప్పుడు కోసం చెట్లల్లోకి వెళ్ళాడు,"
అన్నాడు వీరనారాయుడు.

ఆ మాటలలో మొసలి అకారంవాడు
గరుక్కుమని, "నిజమే, నిజమే!
ఆ అబావి రక్షించండి అంటూ రెండు
మూడు చావుకేకలు పెట్టాడు. తరవాత
పలుకే లేడు. ఒకవేళ ఏ పెద్దపురో
అతగాడ్తో కరుదుకుపోతే, నా డెక్కలో

చందమామ

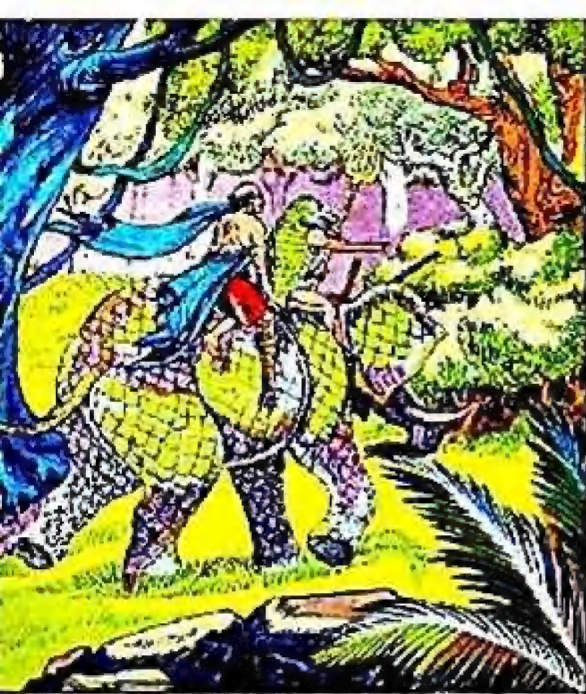

యీ విరిగిన కత్తి అలా వుండిపోవలసిం
దేవా? దాన్ని బయటికి లాగి, నా గాయం
మానే చికిత్స నువ్వు చెయ్యలేవా?"
అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు వీరనారాయుడు పక పక
మంటూ నవ్వి, "శస్త్ర చికిత్స నేర్చిన
నాకు, గాయం మాస్తే మందులే తెలియ
వనుకుంటున్నారా? బతుకు తెరుపు
పోటీ లేకుండా సాగిపోయేందుకు ఏమిగా,
నేనూ, ఆ అబాదులు ఒకళ్ళకు తెలి
విన వైద్యం మరొకళ్ళకు తెలియదన్నట్టు
గ్రామంలో చిన్న నాటకం ఆడుతున్నాం.
అలా చెయ్యకపోతే, గ్రామస్థులు మా అడ్డ
రిలో ఒకళ్ళకే తెండి రిప్పల సదు

పోయిం చూస్తూ, రండి వాళ్ళకు తరి
మేస్తారు," అన్నాడు.

ఆ బాబుకు మొసలి ఆకారంచాడు
కూడా పెద్దగా నవ్వుబోయి. దొక్కలో
పున్న కత్తి, ఖళుగ మనటలతో, సెట్ట
పట్టుకుని చిన్నగా చూచింది. "ఒరే,
తవటపు వెధవా! సువ్య నా తోక చదిలి
మొందుకు రా!" అన్నాడు గొప్పంగా.

వీరనారాయణుడు భయపడుకూనే.
మొసలిఆకారంచాడి మొందుకు వచ్చాడు.
చాడికప్పుడు, యీ పెరిత ఆకారం చాడు
పిక్కిన వినుగు చిద్రో విశాచం అయి
పుంటుందన్న ఆనుమానం పట్టుకున్నది.
అలా కాకపోతే, ఒక్క వినుగు అయి

చారు ఆశవి వినుగుల్ని ఎదుర్కుని
జయించుకు రావటం సాధ్యమయే పనా!

"ఒరే, నారాయణా! అలా గుడ్లు
మెరుకరిస్తూ చూడక, యీ కత్తి త్వరగా
దాగి, గాయానికి చికిత్స చెయ్యి."
అన్నాడు మొసలి ఆకారంచాడు.

"మొసలి చోరా! ఆ చికిత్సకు ఆప
సరం అయిన అకులూ, మూలికల గోసమీ
చరకచార్యులుగాడు ఆ ఆరణ్యపుష్ప
ల్లోకి వెళ్లింది. నెదైనా ముందుగా వాటిని
సంపాదించుకుంటూ కత్తిని బయటికి
దాగటం తమకు ప్రమాదకరం అవు
తుంది," అన్నాడు వీరనారాయణుడు.

"నాకు ప్రాణం పోయేంత ప్రమాదం
పొందవిస్తే, సువ్య నాతోపాటు ఆ మరో
లోకానికి ప్రయాణం కట్టవలసిందే. తెలి
సినవా? సరే, పవ! ఆ ఆచారి ఎక్క
డున్నాడో చూద్దాం. ఏ పురో, సుహృదా
అతగాణ్ణి పట్టుకుని అకలి వల్లార్చుకుని
పుంకె, మిగిల్చిపోయిన బోమెకలన్నా
కంటబడకపోవు." అన్నాడు మొసలి
ఆకారంచాడు

ఆ తరవాత అతడు బలగ్రహస్థి ఆది
లించి గురువుగా పున్న అరణ్యపుష్పల
నిసి బయలుదేరాడు. చరకచారి వశం
వంది అంటూ కేకలుపెట్టింది. ఆ వృక్షం
వెనకనుంచే.

వచ్చుదు దరకాచారి ప్రాజాపత వున్నా
దన్న మా పిగాని, మాట్లాడగలిగిన స్థితిలో
మాత్రం లేదు. అంతకు కొద్దిసేపటికి
ముందుగా అతడు, ముసలి అకారం వాది
గాయానికి కట్టు కట్టేందుకు చెట్ల నుండి
పిసయల కోసం వెతుకుతూ, ఒకడోట
అని. "అహా, యిక్కడ నేనిఉన్నది
నిలత నేపథంగా పెరిగింది! ఇది గ్రామ
పెద్ద కిళ్ళ వాతానికి పనికి వస్తుంది." అంటూ
మొక్కులను పిసేందుకు వచ్చిన
సంగడు.

చరకాచారి వుండిన సచేకానికి పైన
వున్న ఒక చెట్టు కొమ్మకు చుట్టుకుని
ఒక పెద్ద కొండచిలువ జకటితో నకనక
లాడుతున్నది. వానికి రెండు రోజులుగా

అహారం దొరకలేదు. కంటబడిలే.
ఆ జకలి మైశంజో అది పెద్దపులి మీద
నైనా, పిసగు మీదనైనా పది పట్టుకు
నేందుకు సిద్ధంగా వున్నది. అలాంటి
కొండచిలువకు, కొమ్మ దిగువగా చరకా
చారి కనిపించగానే, అది వపిమంటూ
అతడి మీదికి జారింది.

కొండచిలువ పైనుంచి మీదపడగానే,
చరకాచారి ఏ చెట్టుకొమ్మో విరిగి మీద
పడిందనుకుని, 'మూరంగా పరిగెత్త
బోయాడు. కాని అరడితాళ్ళూ, చెతులూ
అడలేదు. అచారి భయకంపెతులై
పోయేంతలో అతడి శరీరాన్ని మెలి
పెతుతూ, పెద్ద కొండచిలువ అతడి
కంటబడింది. మరుక్షణం అతడు,

“రక్షించండి! రక్షించండి!” అంటూ
శిశువు పెట్టాడు.

ఈ శిశువును తాను చేరి దగ్గర వున్న
మొసలి ఆకారం వాడూ, గ్రామస్థులతో
పాటు; ఆ సమయంలో అటుకిపి వస్తున్న
జయశిలుడూ, సిద్ధసాధకుడూ కూడా
విన్నారు. వాళ్ళిద్దరూ పాదలో దొరికిన
తాళపత్రగ్రంథం తీసుకుని, దాన్ని ఆశ్చర్య
పడితిన వాడి కోసం ఆరణ్యంలో వెళు
కుకున్నారు.

జయశిలుడూ, సిద్ధసాధకుడూ రక్షిం
చండి అనే కేకవైతే విన్నారు గాని, అలా
కేకలు పెడుతున్న చరకాచారి మాత్రం
వాళ్ళకు కనిపించలేదు. ఇద్దరూ ఆ ద్వని

వచ్చిన వైపుకు కొంత దూరం నడిచే
సరికి, అదవి విసుగుల ఘంకారాలూ,
వాటితో వింత విసుగు నెక్కిన మొసలి
ఆకారం వాడు కూలం తీసుకుని పోతాడు
కూలదటం కనిపించింది.

సిద్ధసాధకుడు అవేశపడి గెంతుతూ,
తన చేతిలోని ధందాన్ని పైకెత్తి,
“జయశిలా! మన కనకాశిరాజాచారి
పిల్లలను ఎత్తుకుపోయిన దుర్మార్గుడు
విడి! నేను ముందే చెప్పినట్లు నీకు
యక్షుడో, గుంధర్వుడో, శిన్నెయడో అయి
వుందాడు!” అన్నాడు.

“నువ్వు చెప్పే వాళ్ళలో వాడెవరైనా
కాకపోయినా, మనలాంటి మనవి
మాత్రం కాదు. వాడెక్కివున్న విసుగు
చూడు! అలాంటి దాన్ని మనం కలెట్ట
కూడా చూసి వుందం,” అన్నాడు
జయశిలుడు.

అంతటా మరొకసారి చరకాచారి చేసిన
అర్తనాదం వినిపించింది. జయశిలుడు
వెంటనే కత్తి దూసి, “భయపడకు,
వస్తున్నాం!” అంటూ అటు కేసి జయలు
గెరాడు.

సిద్ధసాధకుడు ఎక్కడలేని అశ్రర్యంతో,
“జయశిలా, యిదేంపని? యువరాజు,
యువరాజుల్ని అపహరించుకు పోయిన
దుష్టుడు కళ్ళెదట కనిపిస్తూంటే, వాణ్ణి

వదిలి, ఎవడో అటవికుడు ఏ క్రూర
చ్యుగం వాతడో కరుస్తూంటే, వాణ్ణి
కాచాడేందుకు పోతున్నావా?" అన్నాడు.

"అవును, సాధనా! మనం తక్షణం
సాయపడక పోతే, ఏడవడే ప్రాణాలే
కోల్పోతాడు. యువరాజూ, యువరాణులు
అంత ప్రాణాపాయస్థితిలో వున్నారను
కోను," అంటూ జయశిలుడు పరిగెత్త
సాగాడు. అతడి వెనుకగా నిద్రసాధకుడు
సూతా పరిగెత్తాడు.

గద్దరూ చరకాచారిని నేమిపించే సమ
యాసతి, కొండచిలువ అతడి శరీరాన్ని
బలంగా చుట్టి నేటితో అతడి కలను పడిన
పట్టుకునేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నది.
చరకాచారి చెట్టుబొడకు వెలుపుగా అను
కునివున్నాడు. అతడింతా బలికెపున్నా
డన్న సూచనగా, అతడి చేతిచేళ్లు మాత్రం
కదుల్లాడుతున్నవి.

జయశిలుడు దూకుతూపోయి కత్తితో
కొండచిలువ తలను, చరకాచారి తల
నుంచి దూరంగా నెట్టేందుకు ప్రయత్నిం
చాడు. తన కత్తి చెప్పి, పాములో నుంచి
దూసుకుపోయి మిగిలిపోతే తగులుతుం
దేమో అని అతడికి భయంకలిగింది.
కాని, బలమైన కొండచిలువ బాగా అగిరి
గిని వున్నదేమో—జయశిలుడి కత్తిని
తలతో గట్టిగా వశ్యం చేశాడు.

చరిత్ర మూలం

"జయశిలా, ఏడు అటవికుడు కాదు;
చదువు సంధ్యలు నేర్చిన వండికుడివా
వున్నాడు. త్వరగా పామును చంపు."
అన్నాడు నిద్రసాధకుడు, చరకాచారి కేసి
పకికగామాస్తూ.

జయశిలుడు కొండచిలువ తలను
ఎడమ చేతితో పట్టుకుని వెనక్కులాగుతూ,
కత్తితో వాని తల కింది భాగం మీద
బలంగా కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు నగం తల
తెగిన పాము గిలగిల్లాడుతూ, చరకాచారిని
చుట్టబెట్టిన శరీరభాగమంతా పూడిపోగా,
దశమంటూ నేలమీద పడింది.

కొండచిలువతోపాటు కొండ పడబోయిన
చరకాచారిని, జయశిలుడు పట్టుకుని,

“సాధకా! త్వరగాపోయి నిళ్లు తినుకురా. మనిషి దిమ్మెరపోయాడు కప్పు. బతికే వున్నాడు.” అన్నాడు.

నిద్రసాధకుడు పరుగు పరుగునపోయి, దాపులమన్న కొలనులోంచి కమండ లంత నిరు తినుకుని, తిరిగి వచ్చాడు. జయశిలుడు ముఖం మీద నిళ్లు పట్టగానే చరకాచారి కళ్ళు తెరిచి, “నెనెక్క దున్నాను? బతికే వున్నానా, కొండచిలువ పొట్టలో వున్నానా?” అన్నాడు నిద్రగా మూలుగుతూ.

“నువ్వు బతికే వున్నావు. ముందు యీ మండ్రజలం తాగు. నిన్ను పట్టిన నిద్రాశా, ప్రాణభయం పోతుంది.” అంటూ నిద్రసాధకుడు, చరకాచారి చేత నిళ్ళు తాగించాడు.

అంతవరకూ సగం మైకంలో వణికి పోతున్న చరకాచారి అప్పుడు కళ్ళు సాంకం తెరిచి, చుట్టూ కలయచూస్తూ, “మిరిపడు? ఆ మొసలి ప్రభునెక్కడ? విరనారాయణమయ్యాడు?” అన్నాడు.

ఆ ప్రశ్నతో జయశిలుడిక, చరకాచారి ఎవర్ని గురించి మాట్లాడుతున్నాడో అర్థమై పోయింది. అతడు నిద్రసాధకుడితో, “సాధకా, ఇతడి మాటలు చిన్నావా? ఆ వింత ఎదుగు మీద వున్న మొసలి ఆకారం వాడితో, యితడికేదో నేస్తం వున్నది.” అని చరకాచారితో, “ని పేరే మిట? ఆ మొసలి ఆకారం వాడికి నువ్వు బలమివా, స్నేహితుడివా?” అని అడిగాడు.

చరకాచారి బవాబు చెప్పేలోపల మొసలి ఆకారంవారు వెళ్లిపోయి ముందుకు వచ్చి, “ఈ చరకాచారులు నా సొంత వైద్యుడు. మీ రెవరు? వెజం చెప్పకపోయారో, నా జలగ్రహంతో సిమ్మల్ని నజ్జానజ్జయేలా తిక్కిస్తాను.” అన్నాడు.

జయశిలుడూ, నిద్రసాధకుడూ తెచ్చి పలబడ్డారు. జయశిలుడు కత్తి పెరిమీద చేయివేగాడు. నిద్రసాధకుడు దండం ఎత్తి పట్టాకున్నాడు. —(జలకావుంది)

మాయాసరోవరం

9

[అమలి ఏనుగుల్ని తరిమివేసిం రకవాత, మొసలి అకారంవాడు, చరకాదారి కోసం బయలు చేరాడు. కొండదిబ్బవకు చిక్కి ప్రాణాపాయస్థితిలో వున్న చరకాదారిని, బయటిలుడు కాపాడి, అతణ్ణి వ్రశ్చిస్తున్న సమయంలో, మొసలి అకారంవాడు అక్కడికి వచ్చాడు. అతణ్ణి చూస్తూనే బయటిలుడు కత్తిపరిమివ మొువేగాడు. నిద్రసాధకుడు దంశం ఎత్తి పట్టుకున్నాడు. తరవాత-]

జియకీలుదూ. నిద్రసాధకుడూ నిర్భయంగా నిలబడటమే కాక, తనను ఎదిరించేందుకు నిద్రవడటం చూసి, మొసలి అకారంవాడు గతుక్కుమన్నాడు. తన వాహనాన్ని, తన మొసలి రూపాన్ని, చేతిలోగల వాడి శూలాన్ని చూసి, వాళ్ళిద్దరూ తాడుకుని, వెనుదిరిగి పారిపోతారని వాడు భావించాడు; కాని అలా జరగలేదు.

మొసలి అకారంవాడు శూలం ఎత్తి పట్టుకుని, పెద్ద గొంతుతో, "మీరవరు? ఈ భయంకరారణ్యంలో మీ కోసం? " అంటూ బయటిలుణ్ణి, నిద్రసాధకుణ్ణి గద్దించి అడిగాడు.

బయటిలుడు కత్తిని ఒర నుంచి బయటకి లాగి, "మొసలి చర్మం కప్పే కున్న నిన్ను చూస్తే, నాకు నవ్వుస్తున్నది. నే నడగడలనిన ప్రశ్నలు మువ్వడుగు

'చందమామ'

తున్నావు. సరే, నువ్వెవరు? ఈ అరణ్యం లోని ఏం పనిమీద వచ్చావు? నువ్వెక్కడ వున్న పినుగుకూడా ఏదో పెంత చర్మం తోడుగు వేసినట్లున్నావు! ఈ కపట నాటకమంతా ఎందుకాడుతున్నావు?" అని అడిగాడు.

"ఓ. అల్ప మానవుడి నుంచి యంత ధిక్కారమా? నేను సహించను." అంటూ మొసలి ఆకారంవాడు. జల గ్రహాన్ని అదిరించబోయేంతలో, అంత పరకూ అరడి తోక పట్టుకుని పనికి పోతున్న వీరనారాయణుడు మొండి ధైర్యం తెచ్చుకుని, మొసలి ఆకారంవాడి గూలం నున్న చరిని. తన రెండు చేతులతో

గట్టిగా పట్టుకుని, "మొసలిదేరా. కాస్త నిదానించు. నువ్వెంత విరుచినా దొక్కలో యింకా గుచ్చుకుని వున్న కత్తిని మరిచిపోకు. ఆ జ్వరంతో సమాధాన పడటం మంచిది. చరకాచారిగారు వైద్యానికి పనికివస్తుందని. కొండ చిలువను వట్టబోయి చిక్కులో పడి పట్టున్నది," అన్నాడు.

వీరనారాయణుడు యిలా అన్న తరవాత గాని, మొసలి ఆకారంవాడు పరీక్షగా చరకాచారి నేని చూడలేదు. జప్పుడు చరకాచారి లేచి నిలబడేందుకు ప్రయత్నిస్తూ, మూలుగుతున్నాడు. అరడి పక్కనే నేలమీద తల తగి పడివున్న కొండచిలువ, గిరిగిరి కొట్టుకుంటున్నది. అది చూసి మొసలి ఆకారం వాడు ఒక తృప్తికాళం నిశ్చేష్టుడై, "చరకాచారి, వాకు వైద్యం చేసేందుకు కొండచిలువను పట్టుకోబోయి, చిక్కులోపడ్డావా? నీకు కావాలంటే, పినుగులనే మింగగలిగి నంత పెద్దకొండచిలువలను, నా కూలానికి గుచ్చి తెచ్చి యిచ్చివుండేవాడినే!" అన్నాడు.

చరకాచారి, "మొసలి ప్రభూ!" అంటూ ఏమో చెప్పబోయి, గొంతు పెగలక, గట్టిగా ఓ మారు దగ్గి. అయాన పడుకూ చెట్టు బోదెను అనుకుని, చెంది

అతడిని బయటికి బిల్లు, సిద్ధసాధకుణ్ణి
చూపించాడు.

మొసలి అకారంవాడు, వాళ్ళిద్దరి కనీ
కళ్ళిందేసి చూస్తూ, "మరింతా యిక్కడే
వున్నారా? ఊ, అరకాలని వుంటే,
నా కంటికి, శూరానికి అనసంక దూరం
పారిపోండి," అన్నాడు.

ఆ వెంటనే బయటికి వెళ్ళి ఎత్తి
మొందుకు ఒక అడుగు వేశాడు, అది
చూసి నిరనారాయుడు చిన్నగా ఒక కేక
పెట్టి, బయటికి వెళ్ళి, "ఓ శూరకత్తి,
చినదామో, కాస్త ఆగు! ఈ మొసలిచేర
మీద కత్తితో కలబడటం అంటే, నిన్ను
హయశైల మనిషిని హత్య చేయటంతో
సమానం. ఈయన దొక్కలో దిగివున్న

కత్తిని చూశావా? దాన్ని బయటికి
తాగకపోతే, నెత్తురు గడ్డకట్టి మరణించి
పోతాడు," అన్నాడు.

"ఏమిట అంత సుఖంగా చావటం
నా కష్టంలేదు, ఏది దొక్కలో విరిగిన
కత్తి మిగతా భాగం కనకాక్షిరాజుగారి
దగ్గర వున్నది!" అన్నాడు బయటికి వెళ్ళి.

బయటికి వెళ్ళి మొసలి పూర్తి చేసేలోపలే
మొసలి అకారంవాడు పెద్దగా హంక
రించి, కూచుని పైకిత్తి, "ఓరే, అలా
అయితే, నే నెవరైందీ నీకు తెలుపన్న
మాట!" అన్నాడు.

"తెలుసు. అరణ్యంలో రాజు
కుమారుణ్ణి, కుమారులూ అపహరించుకు
పోయినవాడిని నువ్వు! నీ దొక్కలో

వింగివున్న శక్తి రాజకుమారుడు శాంచన వర్షిడి." అన్నాడు జయశీలుడు.

"అంత తెలిసినవాడివి మవ్వ అతకటం కీమం కాదు." అంటూ మొసలి ఆకారంవాడు తన వాహనాన్ని ఆదిరించి, జయశీలుడి కేసి దూకించ దొయంకలో. పక్కనే వున్న పీఠ నారాయుడు కూలాన్ని రెండు చేతులతో వదిసి పట్టుకుని, "మొసలిదొరా, అంత ఒళ్ళు మరిచిన కోపం. మీకు రక్తస్పృశ తెస్తుంది, ప్రమాదం!" అని శేక పెడుతూ, జలగ్రహం మీదినుంచి పట్టు రప్పి, కూలంబోపాటు దధిమంటూ కింద పడిపోయాడు.

జయశీలుడు అదేమీనాలో మెరుపులా ఎగిరి జలగ్రహం మీదికి పోయి, వెనక నుంచి మొసలి ఆకారంవాడి మెడ పట్టు కున్నాడు. ఈ లోపల నిద్రసాధకుడు తింప పడిన కూలాన్ని చేతిలోకి తీసుకుని, "బై, మహానా! " అంటూ శేకపెట్టాడు.

మొసలి ఆకారంవాడు యీ విధంగా కన్ను మూసి తెరిచేంతలో తన కూలాన్ని పొగట్టుకోవటమే గాక, నిరాయుధుడుగా తన శత్రువుకు దొరికిపోయాడు. జయ శీలుడు కత్తిని అతడి మెడకు అనించి, "ఒరే, నీ పిరిమెటి? మవ్వ లొంగి పోతావా లేక మెడ నరకమంటావా? " అని అడిగాడు.

మొసలి ఆకారంవాడు ఒక నిమిష కాలం నిర్విణ్ణుడైపోయి, అంతలోనే లేరు కుని, "ఒరే, మనిషీ, నీ సాహసానికి చెద్దాను." అన్నాడు.

ఆ అవాబుకు నిద్రసాధకుడు సెద్దగా నవ్వి, "జయశీలుడి సాహసాన్ని నీ బోలి పగటివేషం చెధవ మెచ్చటం ఏమిటి? సాక్షాత్తు ఆ మహానాలుడే మెచ్చి, అతడి శక్తిని దివించాడు," అన్నాడు.

"నివరన్నావు. మహానాలుడా? అదెట్లా?" అన్నాడు మొసలి ఆకారంవాడు.

జయశీలుడు అతడి మెడ పట్టుకుని గట్టిగా దూసి, "ఒరే, మొసలితొడుగూ,

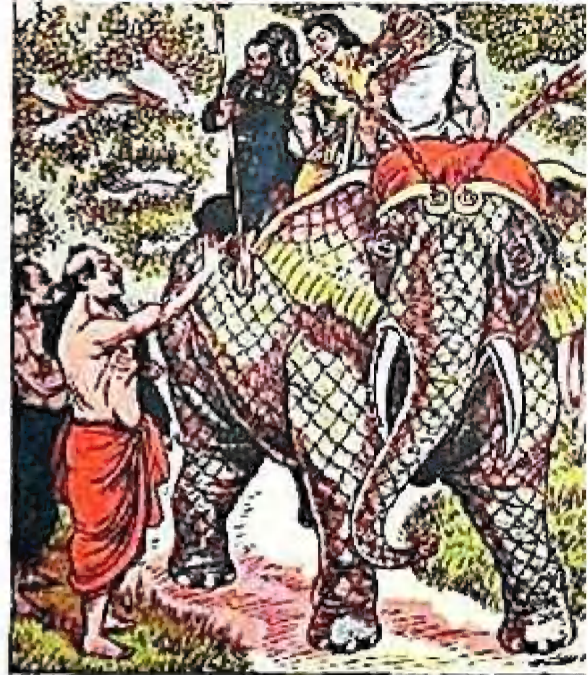
అదంతా చాలా పెద్దకథ! నే నడిగినదానికి జవాబు చెప్పలేదు. ఏ పేరేమిటి? తొంగి పోయి మర్యాదగా నా వేంటి పరమ్యుత్తరం రాజుగారి దగ్గరకు వచ్చి, ఆయన పెద్దల్ని ఎక్కడ దాచాడో చెప్పరానా?" అన్నాడు.

"నా పేరు మకరకేతు. రాజుగారి పెద్దలు ఎక్కడ ఉన్నారో చెప్పించుకు రాజుగారి దగ్గరకు పోవటం ఎందుకు? ఆ సంగతి నీకే చెప్పరాను," అన్నాడు మొసటిఅళారంవాడు.

వాడు అంత తెలిస్తే, తానపహరించిన యువరాజు, యువరాజులను గురించి చెప్పరానవటం, జయశిలుడికి నమ్మకపడినదిగా కనిపించలేదు. ఇందులో ఏదో మోసం ఉన్నదని అతడు అనుకున్నాడు. ఏమైనా, యా దుర్బాధుణ్ణి రాజుగారి సమక్షానికి తీసుకుపోవటమే అన్నివిధాలా మంచిదనుకున్నాడు, జయశిలుడు. రాజుగారూ, మంత్రి యితణ్ణి ప్రశ్నించి, నిజం రాజుట్టి, తరవాత ఏం చేయాలో నిర్ణయిస్తాడు ...

జయశిలుడు యిలా ఆలోచించి, మకరకేతుడితో, "కేతు, నీ సంగరభారీ ఏనుగును వెనక్కు తిప్పి, పరమ్యుత్తరం వారి పట్టించు. దారిలో పారిపోయేందు కమైనా నువ్వు ప్రయత్నం చేశావో. ఒక్క చేతుకు నీ మెడ సరికేవేస్తాను," అన్నాడు.

చందమామ

మకరకేతు కిక్కురుమనేకుండా బలగ్రహస్థి అదిలించి వెనక్కు తిప్పాడు. నిర్దాసాధకుడు గజగజా ఏనుగు దగ్గరకు పోయి, "జయశిలు, నేనూ వస్తున్నాను. కాస్త చేయి సాయంయిచ్చి, ఏనుగు పైకిలాగు," అన్నాడు.

జయశిలుడు, నిర్దాసాధకుణ్ణి ఏనుగు మీదికి గుంటాడు. ఏనుగు యిశ కడల బొమ్మంతలో, వీరనారాయణుడు, చరణాచారి ఉప్పట్లు చేరుస్తూ, "అయ్యలారా, అగండి! ఇక్కడికి మో గ్రామం దగ్గిర్లోనే ఉన్నా. అక్కడికి చేరాలంటే, యీ క్షిరబిందు దాటాలి. దారిలో పులి, ఎలుగూ, తోడెలు!" అన్నారు.

చేసేందుకు నానాపై నానా వద్దాం. మరొక మరొక మనపైతే. అంత సాదాపుకత్తి దొక్కలో దిగబడినందుకే కనాల మీద చచ్చివారు. కాని, వీరు ఆ పరిగిన కత్తిని, ఏదో అధరలుంటా ధరించినట్టు కనబడుతున్నాడు. పైగా, వాడి నాడి పరిపించాను; వాడి శరీరంలో ప్రప హిస్తున్నది శీతలరక్తం. ఏదేదో జల ప్రాణి!" అన్నాడు చరకాచారి.

"అంటే వీడు, నీటిలోనూ, నీటి బయటా కూడా బతగ్గలిగే, ఏ కప్పలాంటి జీవే అంటావు? కనకాకరాచారిగారి వీడితో పనితీరన తరవాత, వీడిని, వీడి వాహనాన్ని మీకు బహుమతిగా యిప్పిస్తాను. అప్పుడు వీడి మీద, ఏదైనా వైద్య పరిశోధనలు చేద్దావుగాని. చరకాచారి," అన్నాడు జయశీలుడు.

ఈ సంభాషణ విని మకరకేతు పళ్ళు సటపట కొరికాడు. జయశీలుడు కత్తిని వాడి కంఠం మీద గట్టిగా ఆనించి నట్టు తుని. "ఓయ్, మకరకేతు, జాగ్రత్త! ఏదైనా దుస్సాహసానికి పూనుకున్నావో, మొందెం నుంచి తల తేగి కింద పడు తుంది," అన్నాడు.

"అహ, జయశీలా! ఆ రోజు రాత్రి నీ కత్తివేటుకు శ్మశానంలో, ఆ మహా భూతం ఆపహించిన కాటికాపరి తల తేగి

"మిక్కిలి ప్రాణభయం ఏమిలేదు. మి ఇద్దరూ, యీ దుర్మారుడికి వైద్యంచేసే ప్రయత్నంలో వుండబట్టే, వీడు మాకు దొరికాడు. ఏనుగు మెట్టిగా నడుస్తుంది. వెనక్కిమీరురండి," అన్నాడు జయశీలుడు.

అందరూ హిరణ్యపురం దిక్కు తేని బయలుదేరారు. నాలుగైదు సెమిసాల నిశ్శబ్దం తరవాత చరకాచారి గట్టిగా ఓమారు గొంతు నవరించుకుని, "జయశీల ప్రభూ, మా దొక మనవి," అన్నాడు.

జయశీలుడు కొంచెం ఆశ్చర్యపడి. "ఏమిటా మనవి?" అని అడిగాడు.

"నేనూ, యీ వీరనారాయణుడూ పాడ్డుట నుంచి, యీ మొసలితోదుగువాడికి వైద్యం

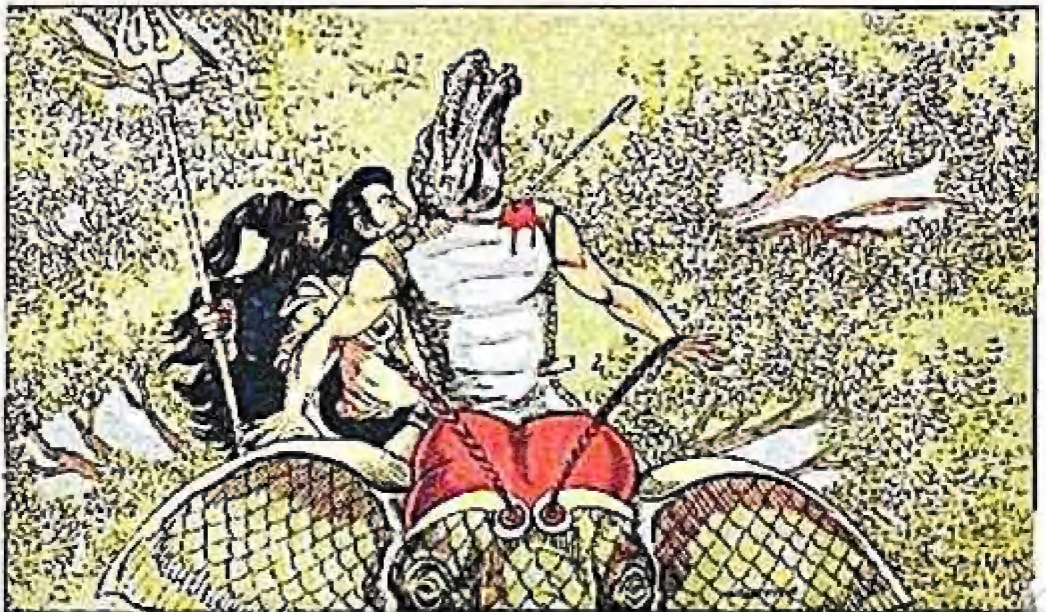
కిందపడి. ఎలా చెందులాడించి! అదృశ్యం
అమోఘం, అపూర్వం!" అన్నాడు నిద్ర
సాధకుడు ఉత్పాసం అపుకలక చేతిలోని
శూలాన్ని గిరగిరా తిప్పుతూ.

వినుగుకు వెనకగా నడిచి వస్తున్న వీర
నారాయణుడు, పక్కన వున్న చరకాచారి
కని కోపంగా చూస్తూ, "అచారిగారూ,
మీరు చేయవలసిన మనవి చూపు మరిచి,
ఆ మొసలిపీనుగు వెధవ శరీరత్యాన్ని
గురించి. చాలా మాట్లాడారు," అన్నాడు.

"అవునోలే, నారాయణా!" అంటూ
చరకాచారి నాలుక కరుచుకుని, గొంతెత్తి
బయటికి వెళ్ళిపోతే, "జయశిల ప్రభూ! నేను
తమకు విన్నవించాలనుకున్న మనవి
చూపు మరిచిపోయాను. పొద్దుటినుంచి

ఈ మొసలిఅకారంవాడి కోపం నేనూ,
వీరనారాయణుడూ నానాప్రయాసాపథ్యం.
వాడికి కష్టపడేసి కత్తి బయటికి రాగ
లేవనుకోండి—అయినా మా శ్రమ
గుర్తించి, నైద్యసలహా రునుమయినా
యిప్పించండి," అన్నాడు.

జయశిలుడు చిన్నగా నవ్వి, ఏదో
జవాబు యివ్వటోయేంకలో పక్కనేవున్న
ఒక పెద్ద చెట్టుకొమ్మల్లో నుంచి రిఫ్ఫ
మంటూ ఒక బొజుం వచ్చి, ముగరకతు
మజులలో దిగింది. బొజుంపట్టు తింటూనే
మగరకతు బాధతో పెద్దగా ఒక కేకపెట్టి,
"జయశిలా, యిది దురన్యాయం! నీకు
తొంగి, నీ అజ్ఞల్ని కరసావహిస్తున్న నేన్ను,
శూలంతో పొడుస్తావా?" అన్నాడు.

పాత్రుగా యిలా బాణం వచ్చి మకర
తెరుకు తగలగానే జయశీలుడూ, నిద్ర
సాధకుడూ కూడా ఉరిక్కిపడ్డారు. జయ
శీలుడు తలవత్తి చెట్టుకొమ్మల్లోకి చూసేం
తలో. అక్కడినుంచి వికవికమనే నవ్వుతో.
"ఒరే. మొసలిముచ్చా! నేను కొట్టిన
అడవికోడిని బొంగిరించుకుపోలావా?
మవ్వు చూశానివి కాదు: మనివివే.
ఆ నంగతి తెలిసిపోయింది. ఇదుగో,
యీ బాణం నీ గుంటల్లో దిగబోతున్నది." అన్నమాటలు వినిపించినై.

జయశీలుడూ, నిద్రసాధకుడూ కూడా
ఆ గొంతు గుర్తించారు. ఆ మాటాడుతున్న
వాడు, బోయ వీమన్న. వెంటనే నిద్ర
సాధకుడు తన సుంతదండాన్ని పైకెత్తి.
"ఒరే. బోయ వీమన్నా. యింగో బాణం
పదిలావే, నిన్ను మహాకాళుడికి ఆహారంగా
వేస్తాను. చెట్టు దిగిరా." అంటూ కేక
పెట్టాడు.

"ఎవరది? రాజాగారి దయ్యాలపోతా?"
అంటూ బోయవీమన్న కిచుమన్నాడు.

"నేను దయ్యాలపోతును కాదు,
మాంత్రికుణ్ణి. నిద్రసాధకుణ్ణి. నేను
మూసుకుని చెట్టు దిగి వస్తావా లేక,
మంత్రం ప్రయోగించి, అక్కడే కొమ్మల్లో
నిలుపునా మంటల్లో కార్చివేయ
మంటావా?" అన్నాడు నిద్రసాధకుడు.

"నన్ను బాణంతోకొట్టినవాడు. ఆ బోయ
వెధవా? ఎంత గొప్ప మాయాసభావరేఖ్య
రుడి బంటుకు, ఎంత దుర్దశ వట్టంది!
వాణ్ణి చెట్టుతపాటు ఆచగ్రహం చేత నేల
పరగొట్టించి. నున్నంతోకి ఎముక లెకుండా
తొక్కిస్తాను." అంటూ మకరకేరు. జరి
గ్రహాన్ని గట్టిగా హెచ్చరించాడు.

జయశీలుడు వారిం చేలోపలే జల
గ్రహం ఒకసారి ఘుంకరించి. దూకుతూ
పోయి బోయ వీమన్న ఎక్కివున్న చెట్టును
తలతో ఒకసారి ఢిక్కట్టి, తొండంతో వట్టు
కుని కూకటివెళ్ళుతపాటు పెకలించింది.
చెట్లకొమ్మల్లో వున్న బోయ వీమన్న
కిందూ. మిదూ జపుకూ ఆర్తనాదాలు
జోగుసాగాడు. —(ఇంకావుంది.)

మాయాసరోవరం

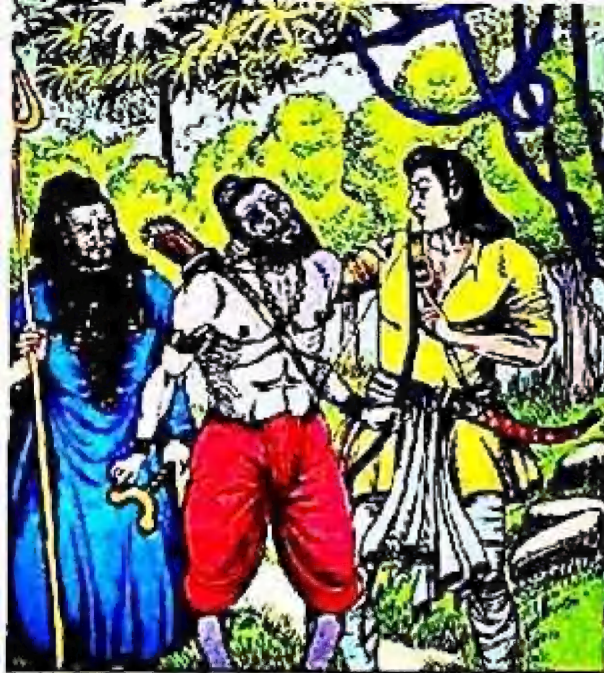
10

[వకచారి దగ్గిరకు వచ్చిన మొదటికాదంబాణ్ణి, నేర్పుగా వట్టుకుని, అతడు బాహునం ఆల్పగ్రహం మీద ఎక్కి బయోబుడు, నిర్లసావకుడూ హానిగొప్పరం కేసి బయలుబెడారు. చారిలో ఒక చెట్టు మీదినుంచి బోయకుమన్ను, మొదటికాదంబాణ్ణి బాహుతో కట్టాడు. ఆల్పగ్రహం పోయి వాడున్న చెట్టును కూకటిచెళ్ళుతోపాటు పెకలించింది. తనవారత.]

బోయకుమన్ను ప్రాణవయంతరే నీకులు మనకకేరు తన ఎడమ ముజంలో పెరుతూనే, చెట్టుతోపాటు కిందపడ్డాడు. దీగిన బాహుం కేసి తలతిప్పి చూసి, బాధతో ఒకసారి మూగిగి, "జయశీలా, నేను ఆ బోయవాణ్ణి యిలా నేల పడగట్టించక పోతే, వాడు మరో బాణాన్ని వదిలి, నా నుంచెత్తే చీల్చేవాయ. అది నిజం కాదంటావా?" అన్నాడు. ఈ మాలల్లో వున్న నత్కాన్ని జయ శీలుడు గ్రహించాడు. కాని, అతడికి

మకరగేరు తన అజ్ఞానాన్ని దిక్కరించటం చివాకు తెప్పించింది. ఈ రోపణ నిర్దేశాధకుడు జలగ్రహం మీదినుంచి కిందికి దూకి, కొమ్మల్లో చిక్కుకుని, బయటికి వచ్చేందుకు వానా అవస్థా పడుతున్న బోయభీమన్నను బయటికి లాగాడు.

"ఒరే, బోయవెధవా! నీ కాళ్ళూ, చేతులూ ఏమైనా విరిగిన య్యోమోమాసుకో," అన్నాడు నిర్దేశాధకుడు, బోయభీమన్న కని బాలిగా చూస్తూ.

బోయభీమన్న ఎగిరిగంతెసి, "దయ్యాల పోతు దొరా! నాకేం చెప్పలు తగల్గేదు; అలా చెట్టు మీదినుంచి గరుడవక్ష కిందికి వారివట్టు వాలాను. ఈ మొసలిముచ్చ

నా బాణం దెబ్బ తిన్నది. యింకా యీ పిశాచి ఏనుగు మీద కూర్చుని వుండటం, నాకు తల తిసెనెనట్టుగా వున్నది. ఈసారి నా బాణం వాడి గుండెల్లో దిగబోతున్నది! మీరే చూస్తారు." అంటూ బాణం ఎక్కు పెట్టబోయాడు.

నిర్దేశాధకుడు చప్పున వాడి చెయ్యి పట్టుకుని, జలగ్రహం మీద వున్న జయశీలుడితో, "జయశీలా! అప్పుడు యీ బోయ భీమన్నకు, మొసలి అకారం వాడి గుండెలు చీల్చేందుకు అనుమతి ఇద్దామంటావా?" అన్నాడు.

ఆ ప్రశ్న వింటూనే జయశీలుడు జలగ్రహం మీదినుంచి కిందికి దూకి, బోయభీమన్న మెడ పట్టుకుని, "ఒరే, పొగరుబోతు వెధవా! ఆ ఏనుగు మీద నెనుండటం చూసి కూడా, బాణం వదులుకావా? అది గురి తప్పి నాకు తగలవచ్చన్న అనుమానం కూడా నీకు కలగలేదా?" అని అడిగాడు.

"దొరా, నా బాణం గురి తిరుగు లేనిది. కావాలంటే ఆ మొసలి వేవేం గాడి రెండు కనుబొమల మధ్య దిగేలా బాణం కొట్టగలను," అంటూ భీమన్న విల్లంబు ఎత్తాడు.

జయశీలుడు వెంటనే వాడి చేతిలో వున్న విల్లంబులను గుంజుకుని దూరంగా

పారవేసి. "ఇప్పుడు ఆ మగరకేతు నా అధీనంలో ఉన్నాడు. వాణ్ణి రాజుగారి దగ్గరకు తీసుకుపోతున్నాను. నువ్వు అతడినెలాంటి పాపం కలిగించినా, నన్ను ప్రాణాలతో వదలను," అన్నాడు కోపంగా.

"మరి, నా అడవి కొడి మాటెమిటి, దొరా? దాన్ని వాడు దొంగిలించాడు," అన్నాడు బోయభీమన్న.

"ఒకే, ఓనూ, యిక నేరు మూసుకో. కావాలంటే పోయి ఆ కోడి సంగతి రాజుగారితో చెప్పుకో." అన్నాడు విద్ధ సాధకుడు, బోయవాణ్ణి భుజం వట్టుకుని పక్కకు లాగుతూ.

ఆ సమయంలో అక్కడికి వరసాచారి, పిరనారాయణుడూ వచ్చారు. వరసాచారి

జలగ్రహం మీద ఉన్న మగరకేతుడి కేసు చూస్తూనే అక్కర్యపోయి, "జవేమిటి? దొక్కలో దిగిన శత్రుజేపాలు, భుజంలో నుచ్చుకున్న దానం కూడానా? ఈ మొసలి వేషగాడి రోజులు ఏమీ బాగాలేదు." అన్నాడు.

"ఓ, యింతమంది మానవమాత్రుల పల్లి ఆవమానం పాలై, బావుడెల్లూ తిని యింతా బతికి ఉండటం శస్త్ర చావు మెలు! ఏదీ, నా వాడి శూలం ఎక్కడ?" అంటూ మగరకేతు జలగ్రహం మీద వెతుకబోయాడు.

సిద్ధసాధకుడు తన చేతిలో ఉన్న శూలాన్ని సైకత్తి. "ఒయో, మగరకేతు! నీకున్న ఆ కాస్త బుద్ధి పెదకలపట్టినట్టు

“జయశీల ప్రభూ, అలా చేయటం మంచిది కాదు. ముందు శస్త్రం చేసి ఆకత్తిని, బాణాన్ని బయటికి తీయక పోతే, మకరశేతుడి శపథం మాత్రమే హతణ్యుత్తరం చేరుతుంది. కావాలంటే విరనారాయణ్ణి అడగండి.” అన్నాడు చరకాచారి.

“అచారిగారు చెప్పింది, అశీరాదా నిజం. పిణ్ణి ముందు మా గ్రామం తీసుకు పోయి, అక్కడ వైద్యం చేసి, ఒకటి రెండు రోజుల పిశ్రాంతి తరవాత రాజాగారి దగ్గరకు తీసుకుపోవటం తెలివైన పని.” అన్నాడు విరనారాయణ్ణుడు.

జయశీలుడికి, సిద్ధసాధకుడికి అదే మంచి మార్గంగా తోచింది. మకరశేతుణుని ప్రాచారతో తనకాశీరాజాగారి దగ్గరకు తీసుకుపోయి, అతడిచేత రాజాగారి పిల్లలు ఎక్కడ ఉన్నారో చెప్పించితే, తరవాత చేయవలసినదేమిటో చాలి నిర్ణయప్రాదని జయశీలుడు భావించాడు.

ఆ వెంటనే జయశీలుడూ, సిద్ధ సాధకుడూ జుగ్రహం మీదకి పోయి. మకరశేతుడితో, “శేతూ! ఏకాచ్చిన ప్రాణభయం ఏమిలేదు. నిన్ను ముందుగా యిక్కడికి దాపులనే ఉన్న గ్రామానికి తీసుకుపోయి, అక్కడ చికిత్స చేయించి, గాయాలు మాసివే తరవాత నిన్ను హతణ్యు

న్నది. ఆ కూలాన్న నా సొంతం చేసుకుని పంపిస్తాను!” అన్నాడు.

మకరశేతుడు కళవేళపడిపోతూ చేతులు రెండు పైకెత్తి, “హే, మాయాసర్వ పరిశ్చయ!” అంటూ ఒక శేకపెట్టి, “జడరకూ నన్నేం చేయబోతున్నారు? డొక్కలో, ఝజంట్ దిగిన ప్రాణాంతక మైన యాకత్తి, బాణం మామిటి?” అన్నాడు.

జయశీలుడు, చరకాచారిని దగ్గరకు పిలిచి, “అచారి! యీ మకరశేతుణ్ణి ఒకలాగే హతణ్యుత్తరం వరకూ తీసుకు పోవచ్చుంటావా? ఏమిటి ఏ సలహా?” అని అడిగాడు.

పుర రాజుగారి దగ్గరకు తినుకుపోతాం," అన్నారు.

మకరకేతు చేతులు దెండూ ఎత్తి, "అంతా, ఆ మాయాసరోవరేశ్వరుడి దయ! వారిలో మరొక బోయవెడప, యాసారి కుడి భుజంలో జాగుం కొట్టకుండా మాత్రం నన్ను కాపాడండి, అంతే వాలు!" అన్నాడు.

"నీకాంటే భయం ఏమీ వద్దు చేను. నిద్రపోవడమే నీకు ఆభయం యిస్తున్నాం. ఊ, జలగ్రహాన్ని అది తిలచు," అన్నాడు బయశీలుడు.

జలగ్రహం కదిలి, దరకాచారి చెప్పిన మార్గాన, వాళ్ళ గ్రామాని కేసి బయలు దిరింది. బయశీలుడు అలోచనలో పడ్డాడు. మకరకేతు యాంత్రవరకు లెండు పాల్లు గను వింటూ వుండగా, మాయా సరోవరేశ్వరు డనే వాడి పేరు 'భక్తితో స్మరించాడు. ఎవరి మాయాసరోవరేశ్వ రుడు? యా ప్రశ్న మకరకేతును అడిగి ప్రయోజనంలేదు; వాడు ఎన్నటికీ నిజం చెప్పడు...

బయశీలుడు యిలా పరి పర విధాల అలోచిస్తూండగా, హఠాత్తుగా ఎదురుగా వున్న చెట్ల గుంపుల్లో నుంచి కప్పల మోతలూ, ఈలలూ వినిపించినై. అగడవ చేతున్న వాళ్ళు ఎవరై వుంటారా అని

బయశీలుడు చూసేంతలో, ముందు బోయవాళ్ళ దయ్యాలపోతూ, వాడి పక్కన కప్పలూ, చిల్లంబులూ పట్టు నున్న వరి పన్నెండుమంది బోయవాళ్ళూ, చెట్ల గుంపుల వాటునుంచి బయటికి వచ్చారు.

బోయ దయ్యాలపోతు చిండులు తొక్కుతూ, "బలి! బలి! నేను బోయ మహంకాళిని! మొసలి మనిషి గొంతు కొరిక పుక్కిల పట్టిన రక్తంతో, నా కళ్ళను పారాణి పెట్టాలి! అలా చేయకపోతే, లోకంలో వున్న బోయకులాన్నై విరుచుకు తింటాను! సర్వ నాశనం చేస్తాను," అని అడుస్తున్నాడు.

తన బాతి వాళ్లను చూస్తూనే జలగ్రహం వెనగ్గా, చరకాచారి, పిరనారాయుళ్ళతో సదుస్తున్న బొయలమన్ను, "తల్లీ, మాంకాళీ!" అంటూ ఒక శిశువు, నిద్రసాధకుడితో, "రాజుగారి దయ్యాల పోతు, దొర! మా గణాచారి పోరుగాణ్ణి, మా నులజేపక మూంకాళి ఆవేశించింది. ఆ తల్లీ, యీ ముసలి అకారంగాడి నెక్కుడు కావాలంటున్నది. పింట నే వాస్త్ర వీనుగు మీంటి కిందికి తోసెయ్యండి. తరవాత వని. మా గణాచారి చూస్తాడు," అన్నాడు.

వాళ్ళ దయ్యాల పోతును చూసి ఓమన్న కూ ఆవేశం కరుగుతున్నదని

గ్రహించిన బయ్యలుడు. పిరనారాయుడికి కనుపైగ చేశాడు. వెంటనే పిరనారాయుడు, ఓమన్న దగ్గిరున్న పిల్లంబులు లాగెనుకున్నాడు. అదే సమయంలో బయ్య శిలుడు, మకరశేతు చెవిలో ఏదో మెల్లిగా చెప్పాడు.

మకరశేతు క్షయం భయంగా ఒక కబం దిక్కులు చూసి, "జలగ్రహ! ఈ అడవి అనాగడిక పెధవని తొందానీసి చుట్టి, పైకెత్తు! పాతాలు మాత్రం తిరుగు." అని కేగిపెట్టాడు.

జలగ్రహం వచ్చిన తలతిప్పి, మెరుపులా పోయి, కొందంతో బొంబు ఓమన్న నడుం పడికి పట్టుకుని పైకెత్తింది. ఓమన్న కాళ్ళూ, చేతులూ కాట్టుకుంటూ చావుశిశులు ప్రారంభించాడు.

"కేదూ, యిప్పుడు జలగ్రహాన్ని ఆ బొంబువాళ్ళ శిశు సదువు. నీ ప్రాణానికి పట్టిన ముట్టెంలేదు. మంచిగా నామాట విడకపోతే, వెనూ, నిద్రసాధకుడూ వాళ్లందర్నీ హతమాడుస్తాం." అని ఓమన్నతో, "ఒరే, ఓమన్నా! మీ వాళ్ళనందర్నీ గొడవ చెయ్యకుండా వెనక్కు తిరిగి పొమ్మని చెప్పు. మా పైకి బాతాలు వడలబంలాటి పిచ్చి పనులేమైనా చేశారో, ముందు నువ్వు జలగ్రహం కాళ్ళ కింద నరిగి చస్తావు. తరవాత మీ వాళ్లనందర్నీ

నరికి పోగులు పెడతాను." అన్నాడు జయశిలుడు.

"జయశిల ప్రభో, అవేం మాటలు? బోయ: మాంకాళి, మొసలి ముఖం వాడి నెత్తురు కావాలంటూంటే, మనం కాదని కాళిమాతకు కోపం తెప్పించగలమా?" అన్నాడు బోయ: బిమన్న గడగడ వణికిపోతూ.

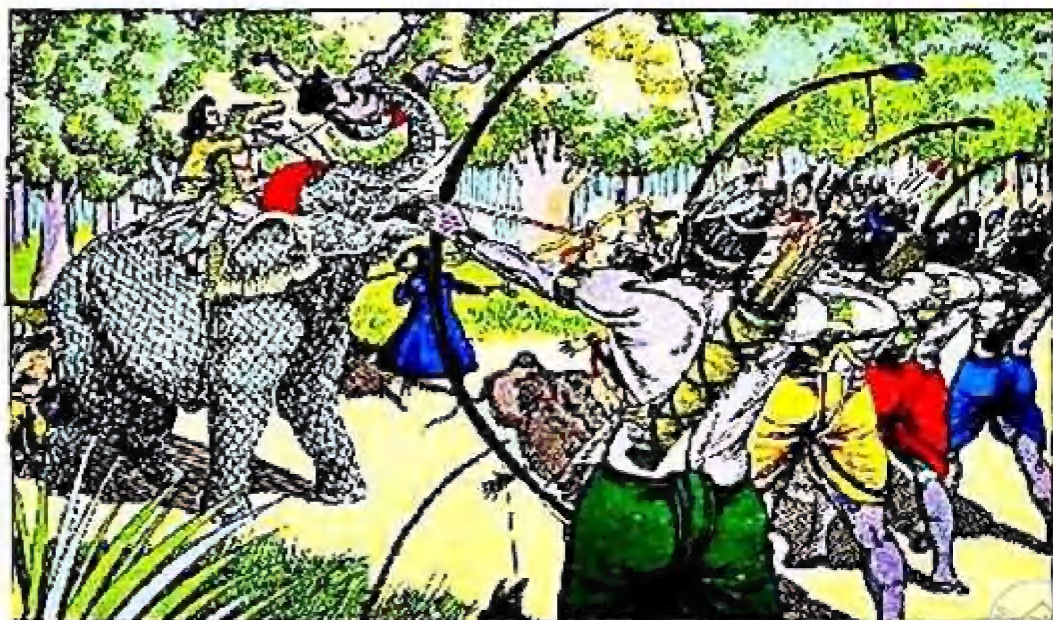
"ఒరే, బిమన్నా, నాకో మొండిగా వాదించరు. ఈ మకరకేతు రాజుగారి లిందీ. ఇతణ్ణి రక్షించవలసిన బాధ్యత నా మీద వున్నది. అర్థమైందా?" అన్నాడు జయశిలుడు ఏమిటా మీదనుంచి ముందుకు వంగి, కత్తిని బిమన్న వెన్ను మీద అనించి.

"జయశిల ప్రభో, నన్ను కత్తితో పోడవకండి. మాంకాళి కోరలకన్న మీ కత్తి వాడిగా వున్నట్లుంది!" అన్నాడు బిమన్న గిరిగిల్లారుతూ.

అంతలో అక్కడికి బోయగనాచారి జాట్లు పీక్కుంటూ, కియమని అరుస్తూ వచ్చాడు. వాడి వెంట వున్న బోయవాళ్లు, జలగ్రహం మీద వున్న వాళ్ళ కేసి చాచాలు ఎక్కు పెట్టారు.

"జయశిలా, యిప్పుడేం చెయ్యటం?" అన్నాడు మకరకేతు వణికిపోతూ.

"ప్రభో, అ మాటే మేమూ అడుగు తున్నాం!" అన్నాడు చరణాచారి, ఏర నారాయణుడూ జలగ్రహం వెనక దాక్కుంటూ.

"ఒరే, భీమన్నా, నే చెప్పినట్లేమిటి?" అంటూ జయశిలుకు భీమన్ను చెప్పు మీద అనిలచిన కత్తిని కాస్త గట్టిగా వత్తాడు. అదేసమయంలో సెద్దసాధకుడు, "బ్రే, మహాకాళా!" అంటూ తన చేతి లోని కూలాన్ని గిరగిరా తిప్పి, చచ్చిన బొయ్యదయ్యల పాతు గుండెల కేసి సురిచేశాడు.

భీమన్ను రెండు చేతులూ ఎత్తి వణుకు తున్న గొంతుతో, "ఒరే, గండు మామా, ఇక్క చిన్నోడా! బావావా పదలనంది! దయ్యాలపోతయ్యా, బాగ్రత్త! ఈ మొసటి తలవాడు రాజగారి మనిషిట! అయన్ని జయశిల దొర హఠాత్తులలోనికి తీసుకు పోతున్నాడు," అన్నాడు.

"వా కాళ్ళ పాదాలి మా పీచిటి? నాది రక్తం పాదాలిగా పెట్టుకొంటే నేను శాంతింపను. నేను కాళిని, బోయమహం కాళిని!" అంటూ బోయగజాచారి జల గ్రహం కేసి రెండడుగులు ముందుకు వెళ్ళాడు.

జయశిలుదిగి వారి ముందరికనం. అహంకారం చాలా కోపం తెప్పించింది. అతడు జలగ్రహం మీది నుంచి కుప్పించి కిందికి దూకి, మెరుపులాపోయి గజాచారి బాట్టువట్టుకుని, వాణ్ణి నెలమిడ విసిరికొట్టి, కత్తిని వాడి గుండెల కానించి, "అబద్ధాల మారి వెదవా? ఇవ్వదు నిజం చెప్పు, నిన్నావేళించింది మహంకాళా? ఇప్పు, తాచివెట్టి కల్లా?" అని అడిగాడు.

"సమ్మతినమ్మా, బోయ మహం కాళమ్మా, రక్షించు!" అంటూ గజా చారి శక్తపట్టాడు.

అతడి పక్కన వున్న బోయవాళ్ళు విల్లంబులెత్తబోయేంతలో, సిద్ధసాధకుడు, "బ్రే మహాకాళా!" అంటూ జలగ్రహం మీది నుంచి కిందికి దూకి, కూలం ఎత్తి వాళ్ళ శని పరిగెత్తాడు.

ఆ మయకీజం, "అగంది! అగంది!" అంటూ పది మంది అక్కకులు ఈపెలు ధుళిపస్తా వెగంగా పచ్చి, అందరినీ మట్టుపెట్టారు. —(అంతా వుంది)

మాయాసరోవరం

11

[కనకాక్షరాజుగారి కుమారుడే, కుమారుడైనా అవహరించినవాడు మకరకేతు అని, జయశిలుషికి పమ్మకం కలిగింది. అతడికి ముందుగా చికిత్స చేయించి, రాజుగారి డగ్గరకు తీసుకుపోవామనుకున్నాడు. కాని, దారిలో కొందరు బోయవాళ్ళు అతణ్ణి అటకాయించారు. ఆ సమయంలో సదిమంది అక్కకులు వచ్చి అందరినీ చుట్టుముట్టారు. తరవాత—]

తమను చుట్టుముట్టిన అక్కకులు రాజుగారి సైన్యంలోని వాళ్ళని జయశిలుడు గుర్తించాడు. వెంటనే అతడు ఎత్తిన కత్తిని దించి, వాళ్ళతో, "అమగో, ఆ పెంతవినుగు మీద మొసలిఅకారంలో కనిపిస్తున్నవాడు కనకాక్షరాజుగారి బంధు. పారిపోకుండా చూడండి." అన్నాడు.

అక్కకుల నాయకుడు మకరకేతునూ, అతడు ఎక్కి పున్న జలగ్రహాన్ని పరిక్షగా

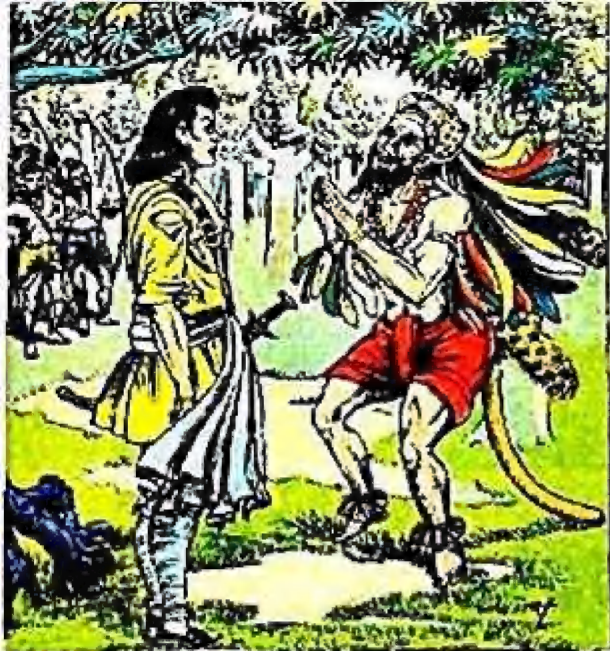
చూసి, ఒక కిమికారిని ప్రంభించిపోయి, "ఏడవడు? చాకినుడా. ఏదైనా దుష్ట వికాచమా?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, నాడు ఆ రెండూ కాదు. అట్లని వాడు పలానా జాతినాడని తెల్పి చెప్పటం కూడా శక్తిమే." అన్నాడు జయశిలుడు.

అంతలో సద్దసాధకుడు, బోయ గిణా చారిని, జయశిలుడి పట్టునుంచి తప్పించి,

శివదూరం రిసుకుపోయి నిలబెట్టి, పిల్లలబులు పత్తిన బోయవాళ్ళతో, "ఒరే, అమాయకుల్లారా! ఏడు నిజమైన కాళీ భక్తుడు కాదు; ఒట్టి కపటి. మహాకాళుడి భక్తుణ్ణును నేను, పిట్ట మామూలే అ సంగతి గ్రహించాను. మీరు బాణానికే ఏడిగుండెల్లో దూసుకుపోయేలా కట్టండి," అన్నాడు.

సిద్ధసాధకుడి మాటలు విని బోయ వాళ్ళందరూ భయకంపితులైపోయారు. పదిమంది రాజుగారి సైనికులు; నల్లని డుస్తులతో, పొడవైన గద్దంతో మాంత్రి కుడితా వున్న సాధకుడు; కత్తిపట్ట నిల బడిన జయశీలుడు—ఏళ్ళందరినీ మించి

వంతపినుగు మీద కూర్చుని వున్న భయంకర దూపుడు!

ఇక తమకు అక్కడినుంచి ప్రాణాలతో పారిపోయే అవకాశం లేదని, తమను చుట్టుముట్టిన వాళ్ళు బలవంతులని భావించిన ఒక బోయవాడు, తనతోటివాళ్ళతో, "ఒరే, యిప్పుడేంచెట్టా మంటారు? ఈ మాంత్రికయ్య చెప్పినట్టు, మన గణాచారిని బాణానితో కొడదామంటారా? అలాచెయ్యకపోతే మనందరినీ చావు తప్పనట్టున్నది," అన్నాడు.

"ఇంతమంది మన కోపం, మన బాతి వాడేకడు ఊపటం న్యాయమైన మాట! ఏం గణాచారయ్యా, బాణాలు కొట్ట మంటావా?" అని అడిగాడోక బోయవాడు.

ఈ ప్రశ్న వింటూనే బోయ గణాచారి ప్రాణభయంతో గడగడలాడిపోతూ, జయ శీలుడితో, "అయ్యా, నన్ను మా బోయ అమాయక వెధవల నుంచి రక్షించండి, బాణం దెబ్బలు, కత్తి దెబ్బలకన్న మహాబల కలిగిస్తవి!" అన్నాడు.

"చచ్చేందుకు బాణం దెబ్బయితేనేం, కత్తిపోటు ఆయితేనేం? ఇక లెట్ట వాగక, కదలా మెదలక నిలబడు," అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు కోపంగా.

బోయవాళ్ళు బాణాలు గురిచెయ్య బోయంతలో జయశీలుడు ఆ గమని

వాళ్ళను హత్యించి, నిర్దాసాధకుడితో, "సాధకా, నువ్వు చెయ్యబోయి యీ మతి మారిన పనేమిటి? సువ్వేమైనా రాకావా, మరణాశీకలు ఎధించబానిసి?" అన్నాడు కోపంగా.

జయశీలుడి కోపం చూసి సాధకుడు వెలవెలపోతూ, "అదంతా నిజం అనుకుంటున్నావా, జయశీలా? ఈ డొంగగనా చారికి బుద్ధిగరిపేందుకు, యీ తమ-సాచేగాను, బాటగాని అశ్వకులు సమయానికి రాకపోతే, యీ నీతికి మనమో, యీ బోయగనాచారి వాడివాళ్ళో చాపటం జరిగేది కదా?" అన్నాడు.

అప్పుటివరకూ జరుగుతున్నదంతా అశ్వరథాతూ చూస్తున్న అశ్వకథకుల నాయకుడు, "అయ్యా, మీరీలా బయశీలుడు? మంత్రిగారు యీ వాఫలనే వున్న కొండవెనుపుపెట్టే గ్రామంలో విడిది చేశారు. మీరు, రాజుగారి పెల్లెచ్చి ఎత్తుకు పోయినవాణ్ణి పట్టుకున్నట్టు సగరంలో రేలినంది. మీ కోపం ఎందుకుతూ యీ అరన్యానికీ పచ్చాం," అన్నాడు.

"అదా, అశ్వకథకులనాయకా, చాలా బీత్తిన పనిచేశావు! నేనూ--అంటే నిర్దాసాధకుణ్ణి--ఈ జయశీలుడూ కలిసి యువరాజునూ, యువరాణిని ఎత్తుకు పోయినవాణ్ణి అరన్యామండా గాలించి

పట్టుకున్నాం. వాడే ఏడు! మనిషి ఎంతగా లేదా?" అన్నాడు సాధకుడు.

"ఎంతగాకాదు, భయోఅపృథం కలిగించేలా వున్నాడు. ఇక్కడ, చుట్టం మీదా కత్తినీ, బానాస్సీ అపరణంలా తరించటం మాత్రం, నాకు అశ్వరథం కలిగిస్తున్నది." అన్నాడు అశ్వకులనాయకుడు.

"అవి అదరణాలు కాదు, వాడి ప్రాణం తీయనున్న యములాళ్ళు! నేనూ, చరకాచారిగారూ వాడికి చికిత్సచేయాలనుకుంటున్నాం. మంత్రిగారు మా గ్రామం లోనే విడిదిచేశారని తెలిసి మహా సంతోషంగా వున్నది." అన్నాడు పీఠ నారాయణుడు విసుగు చాటుకుంటే భస్మా.

జయశీలుడికి యిక అక్కడ కాలయా
చిన చెయ్యటం మంచిది కాదనబించింది.
తాను సార్వమైసంత త్వరగా, గ్రామానికి
పోయి మంత్రి ధర్మమేక్షుడికి సంగతి
సరిదిద్దాడు చెప్పటం బావుంటుంది. రాజు
గారి పిల్లలు అంతత్వరగా పొరినే అనకాశం
లేదని మంత్రికి చెప్పివెళ్ళాలి. ముందు
యీ మనరకేతు బాపకుండా నూదాలి,
వాడివ్యాధామాత్రమే. యువరాజూ, యువ
రాణి ఎక్కడ వున్నది తెలుసుకోవటం
సార్వం బావుంటుంది...

జయశీలుడు యిలా ఆలోచించి, మనర
కేతుని, "తేడా, యిక నీ కొద్దిసే ప్రాణ
భయం ఏమీలేదు. కనకాక్షిరాజుగారి

స్వయంగా, నీ ప్రాణాలు కాపాడేందుకు
తన మంత్రిని పంపారు. అవసరం అయితే
నీకు చెలిత్తు చేసేందుకు ఆయన వెగరం
మంచి రాజవైద్యులను కూడా పంపగలడు.
నాకే బయలుదేరవాలి," అన్నాడు.

మనరకేతు పెద్దగా ఒకసారి మూడిగి,
"దొక్కలొ విగలదిపోయిన కొత్తి కన్న
భయంలొ గుచ్చుకున్న యీ బాణం
ఎక్కువ బాధపెడుతున్నది. దిన్ని కట్టిన
జయ మర్కటేడు అలగ్రహం కొండం
మీదే ప్రాణాలు పదిలినట్టున్నది. వాడిలో
చలనం చెయ్యి. వాణ్ణి దూరంగా విసిరి
వేయించమంటారా?" అని అడిగాడు.

జయశీలుడు: పోయి బోయి దీమన్న
ముఖం కని పరికగా చూశాడు. వాడు
గారి పీలొస్తున్న సూచన గుర్తా లేదు.
దయంకొద్దీ వాడు గుండె అగి చచ్చాడేమో
అన్న అనుమానం కలిగింది. జయశీలుడికి.
అంతలో చరకాచారి అక్కడికి వచ్చి
కీమన్న నాది పడికించి చూసి, "జయశీల
ప్రభో! దీరింకా బతికే వున్నాడు. నాది
మందంగా కొట్టుకుంటున్నది. మొసలి
అకారంవాడు చెప్పినట్లు, పిట్టి శవం కింద
జమవేసి దూరంగా విరవెయటం హఠాత్
సమానం," అన్నాడు.

"అ మాట నిజమే! కానీ, మరి పిడిలో
చలనం కలిగించడం ఏట్లా? పిట్టి

యీ అరణ్యంలోనే. వాడి జాతివాళ్ళ పరంతెని వెళ్ళటం మంచిది. పట్ట కూడా గ్రామానికి వెళ్ళడం మోసుకుపోగలం?" అన్నాడు జయశిలుడు.

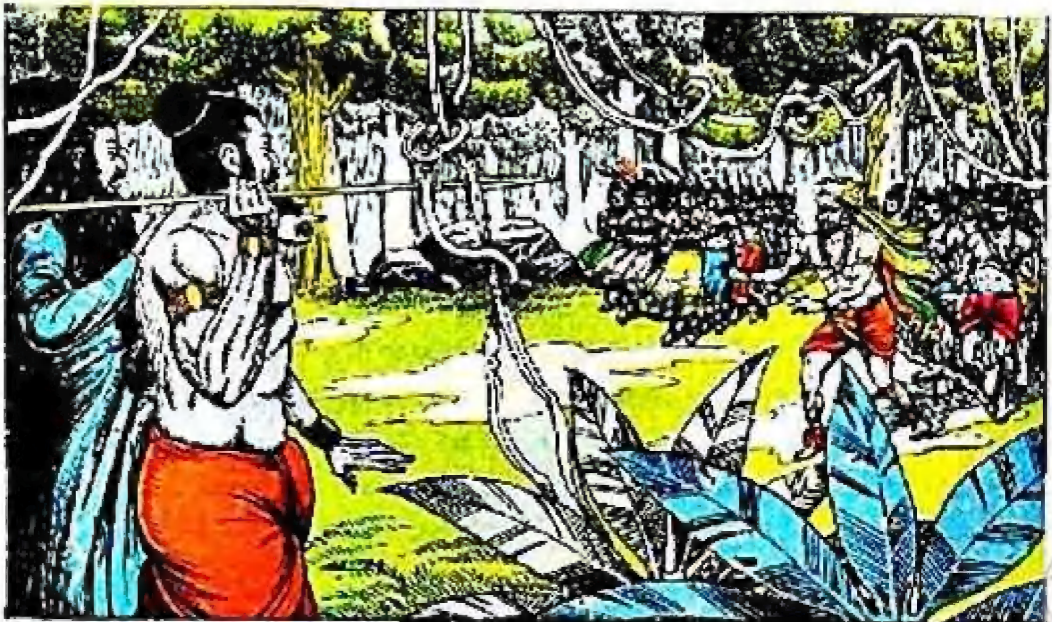
జయశిలుడు మాట ముగించేలోపలే నిర్ణయించుకున్న బోయ ఓరున్న చెవిలో పెద్దగొంతుతో. "ఒరే, ఓరున్నా, యిక నిద్రపో! ముప్ప కొట్టిన అడవికొడిని ముక్తి గారు. ముసలీలకారంవట్టుంచి తిరిగి యిప్పుంచారు. దాన్ని తినుకుని మీ గనాచారి పారిపోతున్నాడు." అని, గట్టిగా చెప్పట్లు చెరినాడు.

ఆ వెంటనే బోయ ఓరున్న మెదుపు పెగంత్ ఎగిరి, జలగ్రహం తొలవం నుంచి కిందపడితేది. దాపులనున్న ఒక అశ్వకుడి

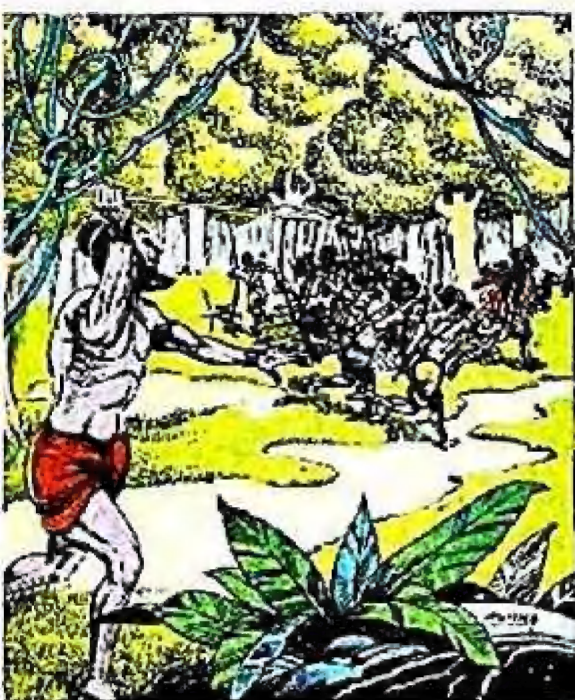
చేతిలోంచి చప్పున ఈటె లాక్కుని. "ఎక్కడ? ఆ దయ్యాలపోతు గనాచారి కక్కడ? వా కోడి ఏమైంది?" అంటూ దిక్కులు చూడసాగాడు.

నిర్ణయాధకుడు, ఓరున్న భుజంతట్టి, "ఒరే, ఓరున్నా, నీకు దృష్టి పరిగా అనిపించేదా? ఇటు చూడు: ఆ గడబడి వాళ్ళెవరు? వాళ్ళ ముందు నిలబడిన వాడు మీ గనాచారిమో, నా ప్రవాగ్రత్తగా చూడు మరి!" అని హెచ్చరించాడు.

సాధకుడు యిలా చెప్పగానే ఓరున్న, అంతమానందో నిలబడిన తన జాతివాళ్ళ కేసి, వాళ్ళముందు భయంతో వణికిపోతూ నిలబడివున్న వయ్యాలపోతు గనాచారి కేసి చూశాడు. వెంటనే వాడికి నిద్ర

సాధకుడు చెప్పిన తని ఆదవకొడి మాట మరేసారి గుర్తుకొచ్చింది.

"మొసలిపెకాచంపాడు యిచ్చిన నా కోడి ఎక్కడ? చాన్కెక్కడ చాచాడు గణాచారి? చాస్తి యివ్వకపోయాడే.... ఆకలి! ఆకలి!" అంటూ లీమన్న ఈటె ఎత్తి గణాచారి కేసి ఉరికాడు.

గణాచారి ఒక చాపుకేకపెట్టి, "మన వాణ్ణి కుక్కుటపికాచం పట్టింది. దానికి పిల్లి మంత్రం నేస్తగాని. అది పిదలదు. ముందు వాడి ఈటె బెచ్చు తప్పుకోవాలి. పరిగెత్తుంది!" అంటూ వెనుదిరిగి పారిపో సాగాడు. వాడి వెంట తరిమ్మా బోయ చాక్కు కూడా పరుగు సారంపించారు.

లీమన్న చొర్రగా అరుస్తూ, ఈటె ఎత్తి పట్టుకుని, చాళ్ళ వెంటపడ్డాడు.

"బతికిపోయాం, బయటిలా! కని విరగడ అయింది." అంటూ సిద్ధసాధకుడు పెద్దగా నవ్వాడు.

పారిపోతున్న బోయచాళ్ళ కేసి, వెంట ఒక తరుముతున్న లీమన్న కేసి ఒ మారు చూసి, బయటిలుడు, "సాధకా, యా గొడవ గంతా నువ్వే బాబ్బడివి. అరణ్యంలో చిన్నా సిద్ధ పట్టచ్చి, ఇంతువుచ్చి కట్టుకు బతికే ఆ బోయచామన్నకు, లీమన్న ఆస్తి పెద్ద చిరుడు యిచ్చి, వాడిలో లేనిసాని అహనిని కారణం అయావు." అన్నాడు.

"బయటివా, ఆ మాటా గొంత విజమే!" కని యివ్వురు ఆ మాయలమారి గనాచారికి, చాడు నరైన ప్రత్యర్థి. ఇక యివ్వుల్లో చాళ్ళిపటా పానకంలో పుదక ల్లాగా పుస కాద్యసాధనకు అడ్డురాడు." అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు.

"ఆయ్యా, యిక బయలుదేరదా మంటావా?" అన్నాడు ఆశ్చికుల నాయకుడు.

"అలాగే," అని బయటిలుడు, దరకా చానిసి, వీరనారాయణ్ణి దగ్గిరకు విడిచి, "అక మీరు ముందుండి చానితియండి. మంత్రగాదు మీ గ్రామంలోనే విడిచి దిగారట," అన్నాడు.

"అయినా ఈ పక్కన ఉన్న కొండ చెరువు దగ్గర గుహారం వెయిచి, అందులో ఉన్నాడు. తమరు అరణ్యంలో శనివెంచితే. అక్కడికి రీసుకురమ్మ న్నాడు." అన్నాడు ఆశ్వితుడు నాయకుడు. జయశీలుడు. చరకాచారి. ఏరనార యుళ్ళతో. "ఎన్నారా?" అన్నాడు.

"అం. ఎన్నో జయశీల స్త్రీ! ఈ మొనరితెదుగు ధరించినవారిని. ఆ శ్రీ మంత్రిగారి సమక్షంలోనే శస్త్రం చేసి, బేస్ అనిపించుకుంటాం." అన్నాడు చరకాచారి.

"అవును, చరకాచారిగారూ. ఆ విధంగా మనకు కనకాక్షరాజుగారి కొలువులో వైద్యాచార్య పదవులు దొరికే అవకాశం

వుంది. ఏమంటారు?" అన్నాడు ఏర నారాయుడు ఆశ్చర్యసంక్రమణతో.

"అచార్య పదవులేమోగాని. శస్త్రంచేసి యీ మకరగేతుసు మీరు ప్రాజాపాయం నుంచి కాపాడలేకపోతే. మంత్రిగారి మమ్మల్నిద్దర్నీ. ఆ చెరువుగట్టునె తల సరికించేస్తారు!" అన్నాడు జయశీలుడు.

"ఆ పని ముక్త్రాగారు నాకు ఓప్పు చెప్పితే. విశ్వద్దర్నీ సమంత్రకంగా మహా శాయాదికి బలిపెడతాను. అందువల్ల మనకే కాక. లోకానిక్కూడా ఎంతోమేలు జరుగు తుంది. జయశీలా!" అన్నాడు సిద్ధ సాధకుడు అవేశపడిపోతూ.

"ఇక మాటలు కట్టిపెట్ట కదలండి." అన్నాడు జయశీలుడు.

ఒక ఆకగంపికాలం గదివేలోవలే
అందరూ కలవలకున్న గట్టున వున్న
మంత్రిగారి గుడారాన్ని పసిపందారు.
మంత్రి ధర్మమిత్రుడు అందరికెసి
పూరుచూసి, బయకలుచిత సాదరంగా,
"రాజగారి పిల్లల్ని అపహరించినవాణ్ణి
వట్టినందుకు నీన్ను అభినందిస్తున్నాను.
ఆ మర్కాడ్డుకు వాళ్ళను పక్కడ
దాచాడు?" అన్నాడు.

బయకలుడు, మంత్రికి అన్ని విష
యాలూ చెప్పి, "అయ్యా, వీడికి ముందు
శస్త్రంవని, ఆ కత్తిని, బాణాన్ని బయటిన
దాగి, గాయాలు మూసిన తరవాత ప్రక్షుం
చమం బాపించుంది." అన్నాడు.

"అలాగేవెద్దాం. ఆప్పుడు నిజం చెప్పక
పోతే, యీ ముసలిముచ్చును ఏనుగుల
చేత తీసికొంటి మరి చంపిస్తాను,"
అన్నాడు మంత్రి ధర్మమిత్రుడు.

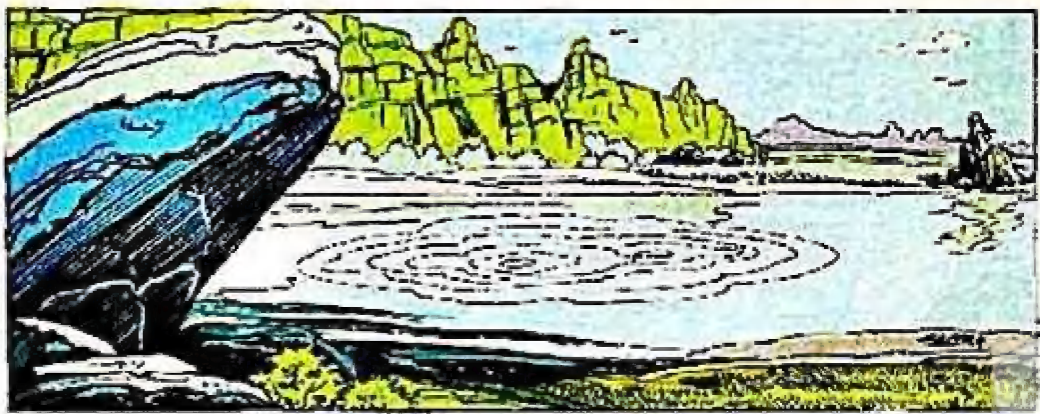
ఈ సలహాపణంలా జాగ్రత్తగా వింటున్న
మకరగేతు, "బయకలా! జలగ్రహం
నీరు కాగి చాలారోజులైంది, ఈ పెద

చెరువులో దింపి, దాని దాహం తీర్చు
రాను." అన్నాడు.

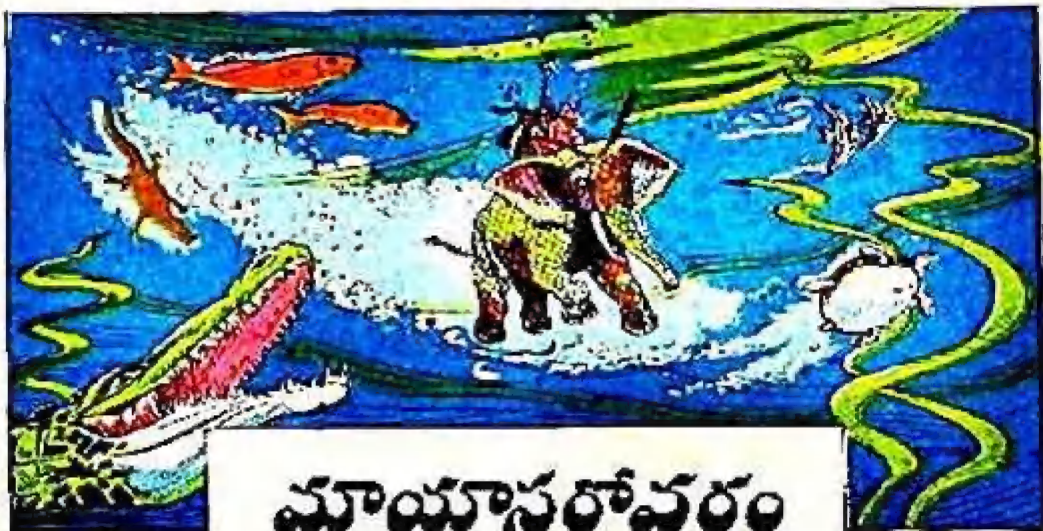
"అలాగేవెయ్యి. కానీ నేనూ, సాధకుమూ
కూడా నీ పక్కనే జలగ్రహం మీద
వుంటాం. అలాకాకపోతే, నువ్వు ఏదైనా
మోసంచేసే అవకాశం వున్నది," అంటూ
బయకలుడు పోయి, జలగ్రహం మీద
నిలబడ్డాడు. నిద్రసాధకుడు కూడా వచ్చిన
పోయి అతడి పక్కనే నిలబడ్డాడు.

మకరగేతు, జలగ్రహాన్ని అడిలించి
చెరువులో దింపి, దాన్ని దాగ లోపలికి
తీసుకుపోయి, "బయకలా, నాకు దాపు
నిలానూ తప్పనట్టున్నది. అది గాయాలు
మూసిన తరవాత నైతేనేం, ముందుగా
పయితేనేం?" అని ఒకక్షణం ఆగి, పెద్ద
గంతుతో, "హా, మాయాసరోవరేశ్వరా!"
అంటూ కేకపెట్టి, "జలగ్రహ! నీరు
మునిగి దారితియ్యి!" అన్నాడు.

వెంటనే జలగ్రహం, బయకలుడూ,
నిద్రసాధకులతోపాటు వచ్చిన నిళ్ళలో
మునిగింది. —(తంకా వుంది)

మాయాసరోవరం

12

[అశ్వకథలుల ద్వారా జయశీలునికి, ముగ్ధుని దర్శమీతుడు కొండవెరువు దగ్గర విడిచి పోవట్టు తెలిసింది. మనకరణము అతడు అక్కరికి తీసుకు వెళ్ళాడు. తనశిలాగూ చావు తప్పదని భయపడిన మనకరణేతు, జల్మగ్రహానికి నీరు పెట్టి నెవంపిడ, చాన్ని కొండవెరువు లోకి తీసుకుపోయి, జయశీలుడూ, సిద్ధపాదకులతో పాటు సిగ్గలో మునిగాడు. తరవాత—]

జిలగ్రహం పూత్రుగా నీట మునగటమే గాన, నీటి అడుగున వేగంగా కదలటంతో, జయశీలుడికి, సిద్ధసాధకుడికి, దానిమీది నుంచి పైకి తేలే అవకాశం లేకుండా పోయింది. ఆ ఇద్దరూ తమకు, ఇం గొండం సంప్రాప్తించిందను కున్నారు. సిద్ధసాధకుడు, తనకు చావు పమిపించిం దని. “జై, మహాకాళా!” అంటూ తను అరాధించే దైవాన్ని కలుచుకున్నాడు.

ఆ శేక జయశీలునికి స్పష్టంగా విని పించింది. తన ముందున్న మనకరణేతు కూడా కనిపిస్తున్నాడు! అంటే నీటి అడుగున తను చూడగలుగుతున్నాడు; ధ్వనులు వినిగలుగుతున్నాడు. ఏమిటి విశ్రం?

జయశీలుడు మతిపోయిన నాడిలా చప్పున మనకరణేతు భుజం వట్టుకుని, “ఒరే, దుర్మార్గుడా! నువ్వు చేసిన

‘కం ద మా మ’

పనిమిటి? నిన్ను కావాలంటే ఎప్పుడో ప్రాణాలు తీసివేయవచ్చుం. అయినా అలా చేయలేదు. అందుకు ప్రతిఫలంగా మమ్మల్ని నీటముంచి చంపదలిచావా?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు మకరశేతు విగ్గరగా నవ్వి. "అబ్బా!" అంటూ పొట్టిపట్టు కుని. "జయశీలా. నీ శేషున్నా మతి వారలల్లం కలగలేదు గదా? మనం యిప్పుడు తాపిప్రమాణంగల చెరువు నీటి అడుగున వున్నాం. మామూలుగా మనిషి అయినవాడు యంతలోతు నీటి అడుగున గాలి పీల్చగలడా? మాట్లాడగలడా? మాడగలడా?" అని ప్రశ్నించాడు.

"అవును, జయశీలా, నిమిటి వింత! ఇదంతా అమహాకాళుడి దయ." అంటూ నిద్దసాధకుడు చుట్టూ కలయమాశాడు.

ఆ కొంత చెరువు అడుగున వున్న అనేక నీటిప్రాణులు వాళ్ళపక్కనుంచే ఈడుకుపోతున్నవి. వాటిలో పెద్ద పెద్ద చేపలు, మొసళ్ళు, పొరవాటి సర్పాలు- ఇలా అనేక జంతువులు వాళ్ళకంట బిడినై. జలగ్రహం మాత్రం తల ఎత్తి సూటిగా ముందుకు దూసుకుపోతున్నది. ఎదురుగా ఒక చోట నీటి అడుగున వున్న పెద్ద కొంతగుహలోంచి, నీరు మహా వేగంగా, ఉరవడితో వచ్చి పడుతున్నది.

మకరశేతు, "జలగ్రహ!" అని ఒక సారి తన వాహనాన్ని హెచ్చరించి, "జయశీలా, నిద్దసాధకా! మాట్లాడ రేం, ఆలోచిస్తున్నారా? నీటి అడుగున వుండి, మీ బుద్ధరూ సైబాలతో వుండటానికి శారణం అర్థమైందా?" అన్నాడు.

జయశీలుడు కత్తి దూసి. "ఆ, అర్థమైంది! నిన్నూ, నీ జలగ్రహాన్ని అంటి పెట్టుకు వున్నంత పరకూ. మాటోటి మనుషులకూడా నీటిలో గాలి పీల్చుతూ బతగ్గలిగిన కత్తి వుంటుందన్న మాట!" అన్నాడు.

"దాగా గ్రహించావు! మరి కత్తి దూకా వెందుకు?" అన్నాడు మకరశేతు.

"నీ తల నడకలానికి! ముందు బల గ్రహాన్ని నిలిపివేసి కిసుకుపోతావా, లేదా?" అన్నాడు జయశిఖరుడు.

సిద్ధసాధకుడు తన చేతిలో పున్న ఊలాన్ని పిత్తి. "జై, మహాకాళా! నీటి అడుగున మహాకాళుడికి, ఏ ప్రాణిని బలియిచ్చిన భక్తుడు యానాటివరకూ లోకంలో వుంటావనుకోను. ఆ మహాదేవ కాళాన్ని నాక్కలిగించు, జయశిఖరా!" అంటూ, ఊలాన్ని ముగరకేతు పీకకు అందించాడు.

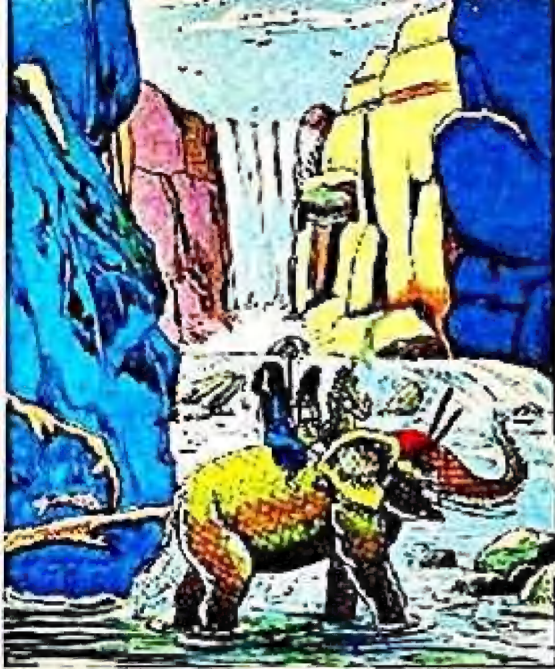
ముగరకేతు నవ్వుబొయి, ఊలం మొన నువ్వుకోవటంతో, చెత్త దాన్ని కాస్త పక్కకు నెట్టి, "మహావీరుడికి, మహా కాలుడి భక్తుడికి ఇద్దరినీ మేము

పోయినై. నేను ఏ పరిస్థితుల్లోనూ జల గ్రహాన్ని నిలిపివేసి నడిపి, తిరిగి మీకు బందీని కాను. బహుశా, మీ అబ్బి పాడించ నందుకు మీరు, నా తల నడుపుతారు. ఆ మరుక్షణం మీ ఇద్దరినీ నీటిలో బతగ్గలిగిన శక్తి పోయింది. సలవై యాభై అడుగుల లోతున్న యా నీటి అడుగు నుంచి మీరు ప్రాణాలతో వైకి తలలేరు. బహుశా, ఆ తేలేని మీ ముద్దని శివలు మూత్రమే!" అన్నాడు.

జయశిఖరుడికి, సిద్ధసాధకుడికి అతడి మాటల్లోని సత్యం అర్థంకాగానే, యిప్పుడు తాము ముగరకేతుడికి బందీలమన్న వాస్తవం తెలిసి, బయంకరిగింది. కాని, జెయగలిగిందేమీ లేదు. జలగ్రహం కొంచ

గుహ లోంచి వేగంగా బయటికి వస్తున్న నీటి కేసి పోసాగింది.

“మకరకేతు! మా ఇద్దర్నీ బండిలుగా పట్టుకుని ఎక్కడికి తీసుకుపోతున్నావు?” అని అడిగాడు జయశీలుడు.

మకరకేతు జవాబు చెప్పబోయేంతలో ఒక పెద్ద మొసలి, ఒక చేపను తరుము కుంటూ వాళ్ళకేసి వచ్చింది. జయశీలుడు కత్తి దూసి మొసలిని పొడవవోయేంతలో మకరకేతు దానితోక పట్టుకుని కిందికి మీదికి గట్టిగా ఉపి, దూరంగా విసిరివేసి, “జయశీలా, మీ యిద్దరూ నాకు బండిలు కాదు; నేనూ మీకు బండిని కాను. అదుగో, ఆ కనబడే గుహ నీటినుంచి జలగ్రహం

పోయి, కొండ మీది జలాశయం చేర గానే—అక్కణ్ణించి మీదారిన మీరు పోవచ్చు,” అన్నాడు.

మకరకేతు మాట ముగించే లోపలే జలగ్రహం గుహ నీటిలో ప్రవేశించింది. ఇప్పుడు అంతా చీకటి. జయశీలుడు తాను ఏనుగు మీది నుంచి జారి, నీటిలో పడి కొట్టుకుపోతుంటా, మకరకేతు నడుం పట్టుకున్నాడు. నిద్రపోవడమే, “హా, మహాకాళా, నువ్వే రక్షి!” అంటూ జయశీలుడి నడుం ఒడిసి పట్టుకున్నాడు.

నాలుగైదు ఓబాలకాలం గడిచి గడవక ముందే జలగ్రహం కొండ మీది జలాశ యాన్ని చేరింది. మకరకేతు అజ్ఞాపించ గానే అది అక్కడ నీటిమీదికి తేలి, కొండం ఎత్తి పెద్దగా ఘుంకరించింది.

జయశీలుడూ, నిద్రపోవడమే ఒకసారి గట్టిగా గాలి పీల్చుకుని, ప్రాణాలతో బయటపడినందుకు సంతోషిస్తూ చుట్టూ కరియజూశారు. మట్టూ ఎత్తుగా వున్న కొండ; మధ్య వున్న పల్లంలో నీరు. ఆ నీటిలోంచి ఒక పొయ కొండకు మరో వైపు నుంచి, వేగంగా ప్రవహించి పోతున్నది.

ఇదంతా చూసిన జయశీలుడికి చచ్చిన ఒక అనుమానం వచ్చింది. మకరకేతు మధ్య మధ్య, ‘సరోవరేశ్వరా!’ అంటూ అరుస్తూండేవాడు. ఆ సరోవరం యిదేనా?

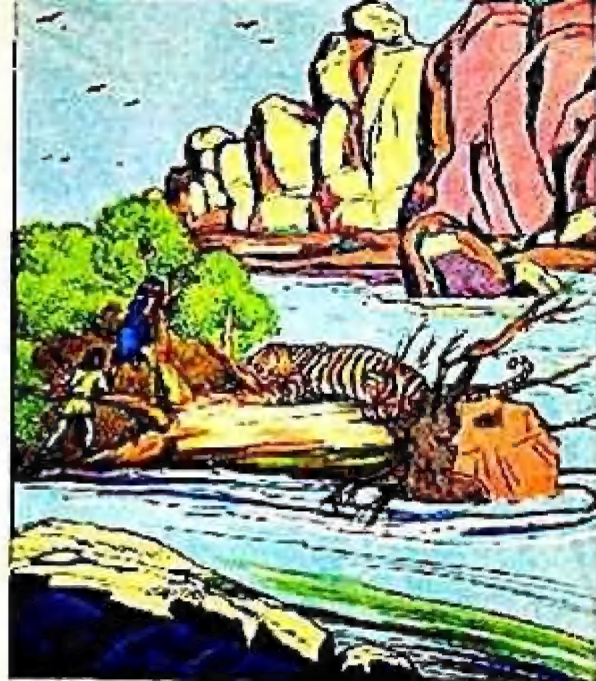
అతనినే నదోపరేక్ష్యుడు యిక్కడే వుంటాడా?

జయశీలుడు యీ ప్రశ్న అడిగి సన్నుడు మకరశేతు తన ఆద్దంగా తిప్పి, "జయశీలా! నీ ఊహ తప్పు. మా రాజా నదోపరేక్ష్యుడుండే, మాయా సరోవరం యిది కాదు. దాన్ని చూసిన మానవ మాత్రులెవరూ ప్రాణాలతో యీ నాటి వరకూ, ఆ ప్రాంతాలను వదిలి రాలేదు," అన్నాడు.

"అయితే మమ్మల్ని అక్కడికి తీసుకుపోతున్నావా?" అని అడిగాడు జయశీలుడు.

మకరశేతు నుంచి అవునన్న జవాబు వస్తే, అతణ్ణి శూలంతో పొడిచి చంపేందుకు నిద్దపాథకుడు వెనకనుంచి అతడి విప్రుకు శూలాన్ని గురిచేశాడు.

మకరశేతు అంతా గమనించి విమాత్రం తొలుక్కుండా, "మీయిద్దరినీ తొందరపాటు స్వభావం. అరణ్యంలో అసవసరంగా వస్తు పట్టుకుని, యింక గొడవకూ కారణం అయినవాళ్ళు మీరు! డక్కలో వున్న కత్తికి తోడు. అబోయ్ వాడి చేత ఘజంలో బాబం కూడా కొట్టించారు. మీకు ఈత వచ్చుగదా? అంత రాకపోతే, కొండ మీది చెట్లూ అవి నీటి బేగానికి కొట్టుకువస్తున్నవి. వాటిల్లో

టెన్నుయినా పట్టుకుని ప్రాణాలు కాపాడు కోంది," అని తృటికాలం ఆగి, "జల గ్రహ!" అంటూ కేకపెట్టాడు.

జయశీలుడు రాసున్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించి, నిద్దపాథకుణ్ణి హెచ్చరించాడు. విసుగు నీట మునుగుతూండగానే ఇద్దరూ చచ్చిన ఎగిరి ఈడుకుంటూ పోయి, నీటి వాలున పడి వస్తున్న ఒక పెద్ద చెట్టును పట్టుకున్నారు. వాళ్ళు నీటి పడి తేస్తూ, దాని కొమ్మల మీదికి పోయే సరికి, చెట్టు బోదె మీద బోర్లా పడుకుని, ముందు కాళ్ళతో చిరిగిన కొమ్మలను పట్టుకుని వున్న ఒక పెద్దపులి కంట బడింది.

వాళ్ళు పెద్దవుచినా, పులి వాళ్ళనూ లక్షసార్లు చూడటం జరిగింది. పులి చూసిన వెనక కాళ్ళమీద లేచి, పెద్దగా అడుస్తూ కొంచెం దగ్గరలో వున్న సిద్ధ సాధకుడి మీదికి దూకబోయేవానిలా తోక ఆదించింది. సాధకుడు తన చేతిలోని కూలం ఎత్తబోయేంతలో జయశీలుడు అతణ్ణి వారించి, "పాదకా, జాగ్రత్త! అదీ మనలాగే నీటబడి పాణం కాపాడుకునేందుకు యీ చెట్టుమీద చేరింది. కూలంతో పాడివాణ్ణి. మీద పదాలని చూస్తుంది. మీ గద్దరి కుమ్మలాటల్లో చెట్టు నీళ్ళల్లో మునిగిందంటే, అందరికీ నీటి గండమే!" అన్నాడు.

"అదీ నిజమే. కాని యీ రెచ్చి పోయిన పులి!" అంటూ సిద్ధసాధకుడు కూలాల్ని గుడి చేసి, వాని ముఖం కేసి తీవ్రంగా చూస్తూ, "జయశీలా, నేను కల తప్పితే పులి మీద పడుతుందేమో! విన్నావా? ఈ నయ దాపులనె ఎక్కడో దిగువనున్న పల్లంలోనెకి. బలపాతంలా పడుతున్నట్టున్నది," అన్నాడు.

జయశీలుడు అశ్చర్యం. భయం సమ్మిళితమైన గొంతుతో, "పాదకా, మనం బలపాతపు నీటిలో దిక్కుతుని, అంత ఎత్తునుంచి ఎక్కడో కిందికి పడబోతున్నాం. అంతాకే రెండూ, మూడు పంచల గజాల దూరం, అంతే!" అన్నాడు.

సిద్ధసాధకుడు 'భయవిహ్వ'యైపోయి, "మనం కిందపడి సజ్జానత్వయిపోక ముందే చెట్టును వదిలితే?" అన్నాడు.

"చెట్టు ఆధారంవల్ల మనం బతికే అవకాశం వున్నది. పడలకు!" అన్నాడు జయశీలుడు.

అంతలో పెద్దపులి పెద్దగా గాండ్రించి, సిద్ధసాధకుడి మీదికి దూకబోయింది. అ సరికి నీటి వేగం హెచ్చి, చెట్టు జాయ్ అంటూ పోయి బలపాతంలో చిక్కి, దాదాపు రెండుపంచల అడుగుల ఎత్తునుంచి, నీటితోపాటు కిందవున్న పల్లంలోకి పడింది.

కాము పట్టుకుని వున్న చెట్టు నీటిలో మునుగుతూ, తేలుతూ జలపాతం వెంట కిందికి పడుతూండగా, ఇవి తమకీ లోకంలో ఆ ఇంకి కిణాలనుకుంటూ జయశిలుదూ, నిద్రసాధకుడూ గట్టిగా కళ్ళు మూసుకున్నాను. జలపాతం పడే చోట చిన్న పెద్ద అనేకమైన కొండ రాళ్ళున్నవి. చెట్టు మధ్య భాగం అలాంటి కొండదాని మీద పడి, చెట్టు రెండుగా విరిగింది. ఒక భాగం మీద జయశిలుదూ, రెండవ భాగం మీద నిద్రసాధకుడూ, పురీ వున్నారు.

కొంతసేపటికి జయశిలుదు కళ్ళు తెరిచి చూశాడు. ఆకడిప్పుడు నీటి అంచున వున్నాడు. సదుముమంచి

దిగువ భాగం నీటితో తడుస్తున్నది. తం మాత్రం కొంచెం మిట్టప్రదేశాన వున్నది. దూరంగా జలపాతం ధ్వని వినిపిస్తున్నది.

"నెను బరిశీ వున్నానన్నమాట! కాళ్ళూ, చేతులూ సరిగా వున్నట్టా, విరిగినట్టా?" అనుకుంటూ జయశిలుదు వక్కకు కదిలాడు. కుది మోచేయి బాగా నెప్పి పెట్టింది. నిదానంగా కాళ్ళను కదిలించి చూశాడు: కొంచెం బాద కలిగింది.

"అదృష్టవంతుణ్ణి! అంత ఎత్తునుంచి పడి ప్రాణాలు పోగొట్టుకోకపోవటమేగాక. కాళ్ళూ, చేతులూ విరక్కుండా బయట పడ్డాను," అనుకుంటూ జయశిలుదు లేచి నిలబడి, కాళ్ళకూ, చేతులకూ తగిలిన

చిన్న చిన్న గాయాల కిది ఒకసారి చూసుకుని, ఒరలో కత్తిని సవరించు కుని, హఠాత్తుగా పెద్దసాధకుడు జ్ఞాపకం రాగా, "సాధకుడెక్కడ?" అంటూ ప్రవాహం తెసి చూశాడు.

ప్రవాహం మధ్య అక్కడక్కడా చిన్నా, పెద్ద గండ రాళ్ళు చాలా వున్నవి. జయశిలుడు బలపాతం వెంట కిందపడిన చెట్టు భాగం, రెండు పెద్దరాళ్ళ మధ్య చిక్కుకుని వున్నది. కొంచెం దిగువగా విరిగిన రెండవ భాగం ఒడ్డుకువట్టి వున్నది. కానీ, పెద్దసాధకుడు మాత్రం కనిపించలేదు.

"సాధకుడు దురదృష్టవంతుడు! జలపాతంలోంచి కిందపడుతూనే, పిరాయికో కొట్టుకుని చనిపోయి వుంటాడు. శవం నదీ ప్రవాహంతో కొట్టుకుపోయి వుంటుంది." అనుకున్నాడు జయశిలుడు.

వెంటనే అతడికి ఎన్నో రోజులుగా తనకు మిత్రుడై కష్టాల్లో భాగం వండు కున్న సాధకుడి మీద ఎంతో జాలి

కలిగింది. సాధకుడి శవం సిక్కుల్లో నాని, వి మొసళ్ళకో అహరం కాకముందే, దాన్ని వెతికి వట్టుకుని, తగిన విధంగా దహన సంస్కారం చేయాలనుకున్నాడు జయశిలుడు.

అతడు చప్పిన కచిలి నది ఒడ్డున అల్లిబిక్కిగా పెరిగిన చిన్న చిన్న పాదల మధ్యగా దారి చేసుకుంటూ కొంతదూరం పోయేసరికి, హఠాత్తుగా పెద్దపులి అడుపు వినిపించింది. జయశిలుడికి బలపాతంలో చిక్కుకున్న పులి గుర్తుకువచ్చింది.

"సాధకుడు పులికి అహరం కాలేదు గదా?" అనుకుంటూ జయశిలుడు చప్పిన కత్తి దూసి, అడ్డవి వచ్చిన వైపుకు గజగజా నడిచాడు.

ఒకచోట పెద్దసాధకుడు కదలా మెదలక నిలి ఒడ్డున పడివున్నాడు. వెనక కాళ్ళు రెండూ రాళ్ళ చెబ్బలకు విరిగిపోయిన పులి, చిన్నగా గాండ్రుస్తూ, ముందు కాళ్ళమీద పాకుతూ, సాధకుణ్ణి సమీపిస్తున్నది. —(జంకావుంది)

మాయాసరోవరం

13

[కొండ చెరువులో మునిగిన బల్లగహవ్వి, మకడకేరు కొండ మీది బలాశయంతోకి దీసుకు పోయి, అక్కడ బయటిబుట్టి, నిద్రసావకుట్టి వదిలి, బల్లగహంతోపాటు నీట మునిగాడు. బయటిబుట్టూ, నిద్రసావకుట్టూ అంపాతంతో చిక్కుకుని, దిగువకు పడ్డారు. స్పృహకోల్పోయిన నిద్రసావకుట్టి, పులి ఒకటి నమిసివ్తూండగా బయటిబుట్టు అక్కడికి వెళ్ళింది. తరవాత-]

పులి ముంచి పెద్దసాధకుడికి రామన్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించి, జయశీలుడు వేగంగా పరిగెత్తుతూ, పులి తన ముందు కాళ్ళతో సాదకుడి తలను కొట్టబోయే సమయానికి, దాని దృష్టినై మరల్చేందుకు, "చూయ్!" అంటూ పెద్దగా ఆరిచి, సమయానికి చెరికందిన ఒక చిన్న రాయిని తీసుకుని దానిమీదికి గురిగా చిసరాడు.

ఆ సమయంలో జయశీలుడు యింకా పులికి ఇరవై ముప్పై అడుగుల దూరంలో వున్నాడు. మునిపి తేకతోపాటు, రాయి వచ్చి శరీరానికి తగలగానే పులి చప్పన తలతిప్పి వెనక్కు చూసింది. అది అవసుగా జయశీలుడు వేగంగా ముందుకు పరిగెత్తి. అందుబాటులో వున్న పులి వెనక కాళ్ళను పట్టుకుని గుంజాడు. పులి ముందు కాళ్ళ మీద లేచబోయి,

పట్టు దరకక, కోపంతో ఓకరంగా గాంగ్రించింది.

అప్పటివరకూ స్పృహలేకుండా పడి పున్న నిద్రసాధకుడు తృప్తిపడి తల ఎత్తి, పులి కంటబడగానే, "తై, మహా కాళా!" అంటూ అలవాటు ప్రకారం శూలం ఎత్తబోయాడు. కాని, శూలం చేతిలో లెకపోవటంతో, తయారొడ్డి వెనక్కుపోబోయి నిటబోవడాదు.

ఈ లోపల జయశీలుడు, అది వెనక కాళ్ళు రెండూ విరిగిన పులి అని గ్రహించి, దాని విరిగిన కాళ్ళు పట్టుకుని దూరంగా దాని. నిద్రసాధకుడితో, "సాధకా! నిద్రపైని పులి తప్పి, దాని

వెనకనే పున్న నేను కనిపించినట్టు లెటా!" అన్నాడు.

ఆ ప్రశ్న వింటూనే సాధకుడు నిశ్శబ్దం లేచి నిలబడి, "జయశీలా, నువ్వు యిక్కడో పున్నావా? జలపాతం నుంచి కిందపడటం వరకు తెలుసు; ఆ తరవాత ఏం బరిగిందీ నాకు తెలియదు. పులి అరుపుతో వాకు ప్రాణం తిరిగిచ్చింది," అన్నాడు.

"ఎలాగైతేనెం, ఇద్దరం ప్రాణాలతో పున్నాం." అని జయశీలుడు తల తిప్పి, దూరంగా నేల మీద పొద్దుతూ, చిన్నగా అరుస్తున్న పులి కేసి చూసి, "పాపం, జలపాతంలోంచి రాళ్ళ మీద పడి యీ పులి రెండు కాళ్ళూ విరగ్గొట్టుకున్నది. ఇక దీనికి ఆహారం నేరపాపంచే కత్తి లెడు. అకలితో కృశించి చచ్చేకన్న, యీ క్షణాన దావటమే దానికి హాయి." అంటూ కత్తి ఎత్తి పులి తల వరికేందుకు దానికేసి కదిలాడు.

ఈ లోపల నిద్రసాధకుడు కనిపించ కుండాపోయిన తన శూలం కోసం వెతక సాగాడు. అది నిటి ఉద్దుస కొలచెం దిగువగా అరడికి దొరికింది. అతడు ఉత్సాహంగా శూలం పట్టుకుని జయ శీలుడి కేసి బయలుదేరాడు. జయశీలుడు తలవంచి పులి కేసి చూస్తూ, "సాధకా,

యా పులి మనకు చేసిన హాని ఏమీ లేదు గదా? దీన్ని చంపటానికి నాకు చేరు దాదలం లేదు," అన్నాడు.

సిద్ధసాధకుడు, జయశిలుడి చేతి నుంచి కత్తి తీసుకుని, "ప్రాణాలతో సరక వాడవడే యీ పులికి. బాధా నివృత్తి చేస్తున్నాం. అలా చేయటం పుణ్యం!" అంటూ కత్తితో ఒక్కచేతుకు పులి తలను మొంటం నుంచి వేరుచేశాడు.

జయశిలుడు చుట్టూ ఒక మారు నీలయ యాని, "సాధకా, యిప్పుడు మన ప్రయాణం ఎటువైపు? నసకాజీవాజాగారి ఏళ్లలను అపహరించుకుపోయినవాడి అంటును మనం వదిలేకం. వాణ్ణి వదలవలసింది కాదు," అన్నాడు.

"జయశీలా, వాణ్ణి మనం వదిలామో లేక వాడి మనసు వదిలించుకున్నాడో చెప్పటం కష్టం. ఆ జలగ్రహంతోపాటు మనం నీటిలో ఎంతకాలం బతగ్గలం? అయినా, యిప్పుడు అలోచించవలసింది, బరిగిపోయినదాన్ని గురించి కాదు. మనం ఎలాంటి ప్రాంతానికి చేరాం? ఈ ప్రాంతాల ఎక్కడైనా మానవనివాసాలున్నవా? అదీ ప్రశ్న!" అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు.

సిద్ధసాధకుడి ప్రశ్నకు జవాబు అన్నట్లు, అతడు మాట ముగించే లోపలే,

చందమామ

నదికి దిగువనున్న గుబురుచెట్ల ప్రాంతా న్నుంచి ఒక మనిషి పెట్టిన చాపు కకా, కొండగొర్రె అరుపు వినిపించినై.

"కొండగొర్రె మనిషిని పట్టందా? లేక మనిషి కొండగొర్రెను వట్టాడా? ఇద్దరూ ప్రాణభయంతో అరిచినట్లుండే!" అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు. ఆ ధ్వని వచ్చినవైపుకు తిరిగిచూస్తూ,

"సాధకా, ఆ ఇద్దర్నీ మరేదో దలమైన క్రూరమృగం పట్టినట్లున్నది! ఊం, పరిగెత్తు," అంటూ జయశిలుడు గది దిగువ కేసి పరిగెత్తాడు.

జయశిలుడు, సిద్ధసాధకుడు అలా కొంతదూరం వెళ్ళిపరికి, వాళ్ళకు భయా

శ్రీరాములు కలిగించే దృశ్యం ఒకటి గంట బడింది. నీటి ఒడ్డున వున్న ఒక మహా వృక్షం కొమ్మ నుంచి, ఒక గొర్రెపొరేలు, ఒక మరుగుజ్జుమనిషి వేళ్ళాడుతున్నారు. చెట్టుకొమ్మలకు చాలా చిన్న చిన్న ఆకులున్నవి.

“ఇదేదో చాలావింతగా వున్నది! కొమ్మ మీద ఎలాంటి ప్రాణి లేదు. పొరేలునూ, మరుగుజ్జుమనిషిని పైకి తాగుతున్న వవరు?” అన్నాడు జయశిలుగు.

“అ పని చేస్తున్నది అమృత్యంగా వున్న ఏదో పిశాచి! నా కులంతో దాని గుండెల్ని చిల్చివేతున్నాను,” అంటూ సిద్ధ పాథకుడు కొమ్మ కిందికి పోయి. కులం

ఎత్తివేయంతలో మరొకచెట్టుకొమ్మ, అతడి కేసి వంగి భుజం పట్టుకున్నది.

ఎవరో బలమైన మనిషి ఒకడు తన భుజం పట్టుకుని పైకి గుంజబోయినట్టు అనుమానం కలగ్గానే సిద్ధపాథకుడు ఎగిరి యివతరికి ఒక్క గంటువేసి, “జయశీలా, బాగ్రత్తనుమా! ఇదేదో రాక్షసవృక్షం,” అన్నాడు.

“రాక్షసవృక్షమా, ఏకాదిపుకీ మో నాను తెలియదుగాని, ఇది అందుబాటు లోకి వచ్చిన మనుమలనూ, జంతువులనూ పట్టుకులెనే చెట్టు మాత్రం అవును,” అంటూ జయశీలుడు ఒక్క ఎగురునపోయి, కత్తిలో మరుగుజ్జువాణ్ణి, శౌంధగోరైనా పట్టుకున్న చెట్టుకొమ్మను సరికాదు. రెంటినే కొమ్మకు వేల్చాడుతున్న యద్ధరా దిగుపసున్న నీళ్ళలో పడ్డారు.

జయశీలుడూ, సిద్ధపాథకుడూ గట్ట గజా పోయి, నీటిలోపడిన మరుగుజ్జువాణ్ణి ఒడ్డుకులాగాడు. గొర్రెపొరేలు గట్టుమీదికి ఎక్కి, అంటిపట్టిన నీటిని ఒకటి రెండు సార్లు విడిచించుకుని, తలఎత్తి పెద్దగా అరిచింది.

“జయశీలా, ఇది మామూలు శౌంధ పొరేలు కాదు; దానికి సవారి గుర్రానికి వున్నట్టు జీనూ, శక్తిమూ—అన్నీ వున్నవి,” అన్నాడు సిద్ధపాథకుడు.

అవ్వటివరకూ చావునయం, ఆ తరవాత నీళ్లమొసకలో పడవద పణిపొతున్న మరుగుజ్జునాడు. జయశీలునూ. నిర్ధ సాధకుల తేసి కళ్ళు చికిరించి చూస్తూ. "అయ్యో, తన సేనానాయకుణ్ణి. మనుషులను తినే చెట్టు నుంచి కాపాడినందుకు. మా గడెకారిరాణి తమకు రప్పక మంచి బహుమానం యిస్తుంది," అన్నాడు.

జయశీలుడు, మరుగుజ్జునాడి తేసి ఆశ్చర్యపోతూ చూసి. "ఈ ప్రాంతాలను పాలిస్తూ ఒక రాణి, ఆ రాణికి సైనికులూ. ఆ సైనికులకు నీటోటివాడు సేనానాయకుడూ వున్నారన్నమాట! దింతగా వుంది," అన్నాడు.

"జయశీలా, అన్నిటికన్నా వింత, యీ ప్రాంతాలను తినే చెట్టు. ఇలాంటి చెట్టు వున్నవని వినటమేతప్ప. యీనాటి వరకూ చూడలేదు." అంటూ నిర్ధ సాధకుడు చెట్టు ఎనక్కు వెళ్ళి. గట్టిగా చప్పట్లు పడుస్తూ, "జయశీలా, యీ రాక్షసి చెట్టుది మా మూలు అకలి కాదు; కుంభ కర్ణుణి అకలి! ఇక్కడికొచ్చి చూడు, ఎన్ని జంతు, మానవ కంకాలాలు వడి వున్నవి." అన్నాడు.

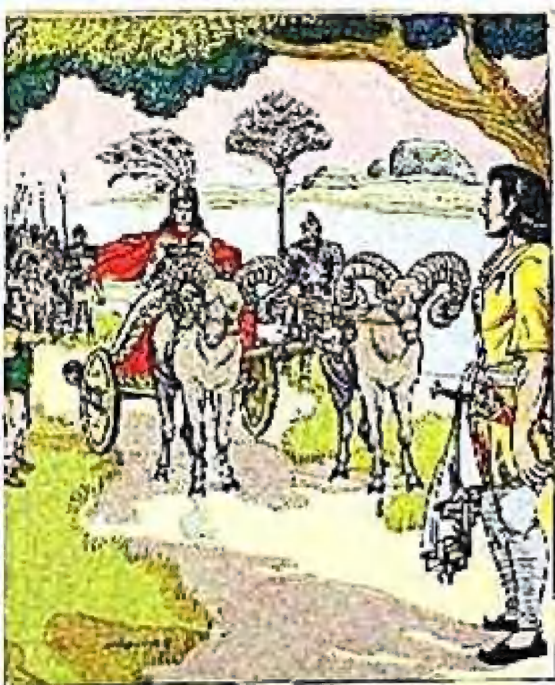
జయశీలుడు, నిర్ధసాధకుడి దగ్గరకు పోయి, దిగువున వల్లంబోనూ, పొదల మీదా చెల్లాచెదరుగా వడి వున్న చాలా

కంకాలాలను చూశాడు. అలా చూస్తూ, అతడు చెట్టుకొమ్మల కిందికి వచ్చేసరికి, దిగువగా వున్న కొమ్మ ఒకటి జాయం మంటూ వంగి, అతణ్ణి పట్టుకొట్టింది. జయశీలుడు చప్పున మారంగా పరిగెత్తి పోయి. వింతవడుతూ చెట్టు తేసి చూడ సాగిడు.

మరుగుజ్జు సేనాని, తన వాహనం అయిన కొండ పోతులును కళ్ళెం పట్టుకుని నయపుతూ, జయశీలుడూ, నిర్ధ సాధకుల ముందుకు వచ్చి. "అయ్యో, నన్ను ప్రాణావద నుంచి కాపాడి, గడెకారిరాణి చాలా మెలు చేశారు. కండి, రాణిగారి దగ్గరకు వెళవాం," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు సాధకుడు గట్టిగా వినుకున్నాడు. "చీ, ప్రాణాలు తీస్తుందని ఎరిగి ఉన్న చెట్టు నుంచి, నిన్ను నీవు కాపాడుకోలేని వాడిని, ఒక సేనానాయకుడివా? మీ రాణి మా కం బహుమానం యిస్తుంది? జహంకా యిన్ని చిలకడ దుంపలా, ఒక సోలదు చెడురు దియ్యమూ, అంతేనా? ఇక నీ దారిన నువ్వు సో, మా దారి మేం చూసు కుంటాం," అన్నాడు.

ఆ యానడింపుకు మరుగుజ్జు సేనాని ముఖం చిన్నబుచ్చుకుని ఏం చేయటమా అని దిక్కులు చూసేంతలో, చెట్లవాటున పెద్ద కలకలం బయలుదేరింది, జయ

శిలుదూ, సాదకుదూ, ఆ ధ్వని వచ్చిన వైపుకు తలలు తిప్పారు. రెండు కండ్ల పాపెళ్ళను పూసిన రథం మీద ఆంక చర్మాలు ధరించి, కొంగ, నెమలి ఈశలు కలిపి నుట్టిన కిరీటం పెట్టుకున్న ఒక స్త్రీ వాళ్ల కని వచ్చింది. ఆ రథం నెసకా, పక్కలా సాపెళ్ళను ఎక్కి, చేత బిళ్ళలను పట్టుకున్న చాలామంది మరుగుజ్జు వాళ్ళు ఉన్నారు.

వాళ్ళను చూస్తూనే మరుగుజ్జు సేనాని ముందుకు పోయా, "మహారాణీ!" అంటూ రథంలో ఉన్న మరుగుజ్జు స్త్రీకి వంగి నమస్కారం చేసి, అమెకు, జయ శిలుజ్జీ, సాదకుజ్జీ మాఫ్యరూ, "ఈ ఇద్దరూ నన్ను జీవదక్షకవృక్షం నుంచి కాపాడారు." అని చెప్పాడు.

మరుగుజ్జు రాణి రథాన్ని జయశిల, సిద్ధసాధకుల ముందు అపి, "హే, మహా కాయల్లారా, చాత్రీ నా కలలో కనిపించి, మా గడేకారిబాతి శత్రువుల నలచరిని హత మార్చి, మాకు కాశ్యక రక్షలు కల్పిస్తామని మాట యిచ్చిన వాళ్ళు, మీరే కదా?" అని అడిగింది.

"ఈ వాణి ఏదో పెద్ద గడుమపిండం లాగుంటే! జయశిలారా; మనం తగు బాగ్రత్తలోవుండాలి." అన్నాడు సాధకుడు మెలిగా, జయశిలుడితో.

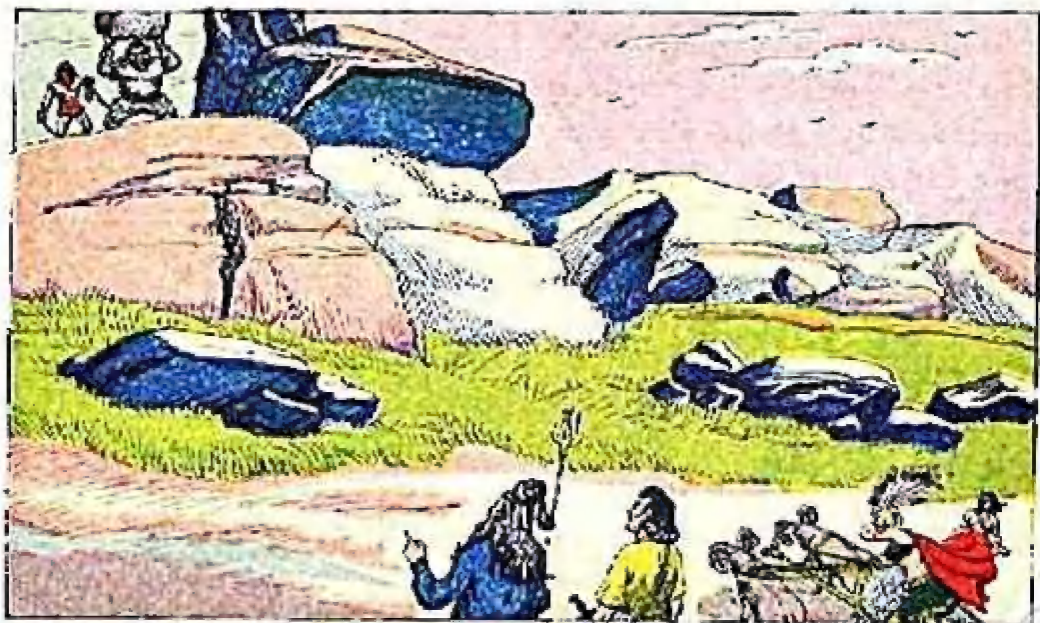
"నుంచి మాట నేర్పరి! పాపం, యీ పొట్టి మనుషులకు ఎవరి నుంచి ప్రమాదం రానున్నదో! ఏకైకే సాయం చేద్దాం," అన్నారు బయ్యలకు.

ఆ మాటలకు సాధకుడు అయిష్టంగా ముఖం పెట్టి, "బయ్యలూ, మనం ఒక మహాన్నత కార్యం సాధించేందుకు బయలుదేరాం. ఆ సంగతే మరిచి, ఈ విల్లికెనర గింజలు ఏదో పనుల్లో పడ్డామంటే, ఎందుకూ కారణమంటా పోతాం," అన్నాడు.

"సాధకా, తనకాకీరాజుగారి చిల్లల ప్రాణాల్లాంటివే. యీ మరుగుజ్జు మనుషుల ప్రాణాలు కూడా, చిక్కకు ఎవరి నుంచి ప్రమాదం రానున్నదో విని చెరనైన

సాయంచేయటం అన్నివిధాలా, దర్శం అనిపించు కుంటుంది," అన్నాడు బయ్యలకు.

బయ్యలకు మాట ముగించే లోపలే చావులనున్న ఒక కొండ గుట్ట మీదినుంచి భయం గల్పే అరుపు వినిపించింది. బయ్యలదితో పాటు అందరూ అటు నేసి తలలు తిప్పి చూశారు. పదీ పన్నెం దడుగుల ఎత్తున్న వికృతాకారం ఒకటి గుట్టమీద నిలబడి వున్నది. అది రెండు చేరుచతో ఒక పెద్ద బండరాయిని ఎత్తి పట్టుకుని వున్నది. దాని సదుముకు కట్టిన శనపగలునును ఒక చేత్తో పట్టుకుని, రెండవ చేతిలో కత్తి పట్టుకుని, ఒక మనిషి నిలబడి వున్నాడు.

అ వికృతాకారాన్ని చూస్తూనే, మరుగుజ్జురాణితో పాటు, అమె అనుభవించడమే గతగత వనికపాసాగారు. అంతలో వికృతాకారం పక్కన నిలబడినవాడు, కత్తితో దాన్ని వెన్నుమీద గీచాడు. వికృతాకారం రాయిని అలాగే పట్టుకుని, అరుస్తూ అటూ యటూ గెంత సాగింది.

జయశీలుడు, నిద్ర సాధకుడితో, "సాధకా, ఆ భయంకర జంతువును మచ్చిక చేసి అదిస్తున్నవాడు మరుగుజ్జు కాదు; మనలాంటివాడే! ఇది, విజాతి జంతువై వుంటుంది?" అని, మరుగుజ్జు రాణితో, "మహారాణి! మీకు శత్రువులన్నావే, నాళ్లు ఆ కనబడే భయంకర జంతువు, దాని వెంటవున్న మనిషినా?" అని అడిగాడు.

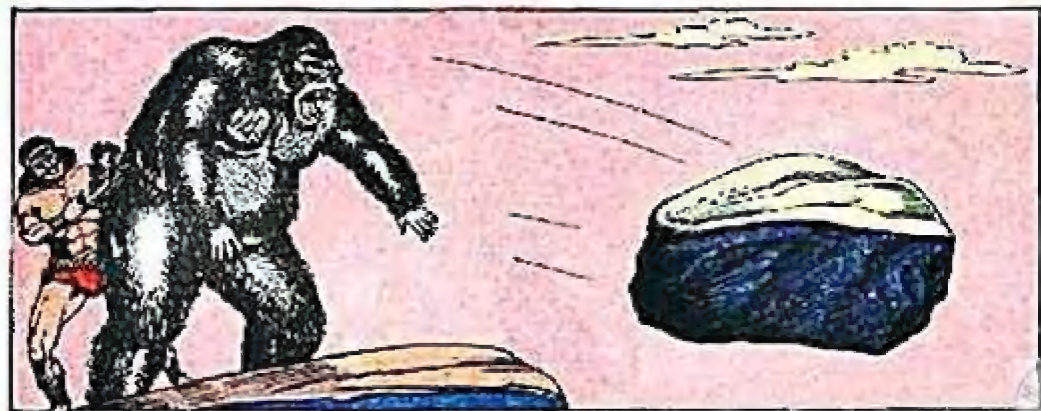
అ ప్రశ్నతో రాణి శాస్త్ర విమిశపది, రథం దిగి జయశీల, నిద్రసాధకుల ముందుకు వచ్చి, "మహాకాయుల్లారా, మా శత్రువులు, కొండ అవతల వున్న

మా లాంటి పొద్ది బాతివాళ్ళే. కాని, వాళ్ళు కాము యక్షబాతి నుంచి ఉద్భవించామనీ, మా కన్న దిన్నకులమనీ అహంకరించి, మమ్మల్ని నాశనం చేయ చూస్తున్నారు." అన్నది.

"అంత పెద్ద భయంకర ప్రాణిని మచ్చిక చేసినవాళ్ళు, మమ్మల్ని ఏనాడో లొంగదీసుకుని వుండవలసిందే!" అన్నాడు నిద్రసాధకుడు.

"మహాకాయుల్లారా! ఆ భయంకర జంతువు, సరవానరం. దానిచేత మా మీదికి కాళ్ళు విసిరిస్తున్నవాడు. మీలాంటి మనిషి, ఆ ఇద్దరూ పది పన్నెండు రోజుల క్రితమే, మా శత్రువులతో వచ్చి చేరారు," అన్నది మరుగుజ్జు రాణి.

రాణి మాట ముగించే లోపలే, సరవానరం ప్రళయ భయంకరంగా అరిచి, ఎత్తి పట్టుకుని వున్న బండరాయిని, కొండమీది నుంచి మరుగుజ్జు బాతి వాళ్ళ కేసి విసిరింది. — (ఇంకా వుంది)

మాయాసరోవరం

14

[జలసాతం మంచి ప్రాంతాలలో బయటపడిన జయశిలదూ, నిర్దాసాధకుడూ ఒక మడుగుజ్జు వాళ్లు, ప్రాణులను తినే చెట్టు నుంచి కాపాడారు. ఆ సమయంలో అక్కడికి మడుగుజ్జువారి వాళ్ళ రాబో వచ్చింది. అమె తన శత్రువులను గురించి చెప్పుతున్నంతలో, కొంత మీది మంచి ఒక భయంకర జంతువు, వాళ్ళ నీని ఒక బంపరాయిని వినిపించి. తరువాత —]

బయటపడిన, నిర్దాసాధకుడూ కొంత గుట్ట మీద వున్న భయంకర జంతువును గాక, దాని వక్కన నిలిబిడివున్న మనిషి కని ఆశ్చర్యపోతూ చూడసాగారు. జయశిలదీ ఆ మనిషిని తానెక్కడో చూశానన్న అనుమానం బాధించసాగింది. అంతలో భయంకర జంతువు వినిపిన బంపరాయి, వెగంగా వచ్చి, వాళ్ళు నిలిబిడివున్న చోటుకు ఇరవై, ముప్పై

అడుగుల దూరంలో దరిమింటూ నెల మీద వడింది.

మడుగుజ్జు వాళ్ళంతా భయభంగితులై పోయి, తమ దొడ్డెళ్ళవాహనాలను అది లించి, కొంచెం దూరంగాపోయి నిలి బడ్డారు. మడుగుజ్జు వాని కూడా కొంచెం ఎడంగాపోయి, జయశీల, నిర్దాసాధకు లతో, "మహాకాయుల్లారా, ఆ భయంకర నరవాసరం, దానిని మద్దికచేసిన మహా

'చందమామ'

కాయుడూ పదిపన్నెండు రోజులుగా మమ్మల్ని నానాహింసా పెడుతున్నారు. అరణ్యంలోకి వెళుకుపోయిన మా జాతి వాళ్ళు నలుగుర్ని. ఆ మహాకాయుడు చంపాడు కూడా. ఏ క్షణాన అయినా, మా శత్రుడాలివాళ్ళు. ఆరది అసరాత మా మీద వాడిచేయవచ్చు." అన్నది.

జయశిలుడికి, నిర్దాసాధకుడికి గడెకారి రాని మీద చాలా జాతికలిగింది. అవిడా. అవిడ జాతివాళ్ళే అయిన మరుగుజ్జు మనుమలూ ధైర్యపంతులనీ, సాహసికులనీ తెలుస్తూనే ఉన్నది; కాని వాళ్ళు నరవానరాన్ని, దాని వెంటవున్న మనిషినీ చూసి భయభ్రంతులవుతున్నారు.

"జయశిలా, నరవానరం పక్కన కత్తి పట్టివున్న వాడెవడో మనరాజ్యంవాడు కాడుగదా? కొంచెం బాగ్రతగా చూడు!" అన్నాడు నిర్దాసాధకుడు.

జయశిలుడిక్కుడా. నరవానరం వెంటి వున్నవాడు ఫలానా అయివుండ వచ్చున్న అనుమానం కలిగింది. కాని, వాడు తనలాగే యిన్ని అరణ్యాలూ, కొండలూ, నదులూ దాటి యిక్కడి కొచ్చే అపకాశం లేదు.....

జయశిలుడు యిలా ఆలోచిస్తున్నంతలో నరవానరం పక్కన వున్నవాడు, వానరాన్ని కత్తి పడితో పొడిచి, ఏటి, అజ్జ యిచ్చాడు. నరవానరం గెంతుతూ పోయి వాపులనున్న ఒక బండచాయిని పైకెత్తేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నది. కాని, రాయి చాలా పెద్దదవటంతో, దానికి ఎక పట్టిన ఏత్తటం సావ్యంకాక, గించా కుంటూ ఆరుస్తున్నది.

"సాధకా, వాడు మళ్ళీ మన కని బండరాయిని నరవానరం చేత విసిరించాలని చూస్తున్నట్లున్నది. వట్టవగలు అంత పెద్ద రాయిదెబ్బ సుంచి తప్పుకోవటం చాలా నులువని, ఆ బుద్ధిహినుడికి తెలిసి నట్లు లేదు." అని, జయశిలుడు గడెకారి రాణితో, "మీ వాళ్ళు అరణ్యంలో వెళారేందుకు విలంబులను ఉపయోగిస్తారు

గదా ? ఆలాంటి ఒక విల్లంబు వెంటనే తెప్పించు," అన్నాడు.

గడెకాని మరుగుజ్జులు సర్వసాధారణంగా బళ్ళాలతోనే వేటాడతారు. అది వాళ్ళ జాతి కట్టడి. ఆ కారణం వల్లనే, వాళ్ళకు గడెకాని జాతి అన్న పేరు వచ్చింది. కాని, వాళ్ళ సేనానాయకుడికి చాలా కాలంక్రితం ఆరణ్యంలో ఒకచోట పెద్దవెల్లా, అయిదారు అంబులూ దొరికినై, వాటిని ఆతరు భద్రంగా దాచివుంచాడు. ఆ సంగతి మరుగుజ్జురాణికి తెలియదు.

ఆయశిలుడు విల్లంబుల సంగతి శేగాని మరుగుజ్జు సేనాని భయంగా ఒకసారి రాజీ కని చూసి, ఏదీ చెప్పటయి తరులతో గొంతు పెగలక పూచుకున్నాడు. అది గమనించిన సిద్ధసాధకుడు, అతడితో, "పిమోయే, మరుగుజ్జు యోధుడా ! మాట్లాడేందుకే భయపడే నువ్వు. యుద్ధంలో సైనికుల్ని పొట్టెలు రెండుల్ని ఎలా నడిపించగలవు ?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు మరుగుజ్జు సేనాని వెలవెల పోతూ, రానితో, "మహారాజీ ! మన జాతివాళ్ళు విల్లంబులు అంటరాదన్న నియమం వున్నది. కాని, నేను నియమ భంగం చేసి, అరణ్యంలో దొరికిన విల్లంబులను, నా గుంట దాచివుంచాను," అన్నాడు.

చందమామ

మరుగుజ్జురాణి ఆ మాటలు వింటూనే రౌద్రంతెచ్చుకుని పిమో ఆనబోయంతలో, ఆయశిలుడు చెయ్యిత్తి. ఆమెను కాంత పరుస్తూ, "రాజీ, నీ సేనాని చేసిన పని, మీ జాతివాళ్ళ దృష్టిలో ఎంత గొప్ప నెరవే నాకు తెలియదు. కాని, ఆ విల్లంబులను తక్షణం తెప్పించావంటే, ప్రస్తుతానికి ఆ సరవాసరం పడ వదిలిస్తాను. తరవాత నేనే, నా విల్లంబులు తయారుచేసుకుని, ఆ మనిషిని, వానరాన్ని ఎలా హత మార్చాలో పథకం వేయగలను," అన్నాడు. మరుగుజ్జురాణి మారుమాట్లాడకుండా, తన సేనానాయకుడి కని చూసింది. మరుగుజ్జు సేనాని వెంటనే తన వాహనాన్ని

అదిరించి, వేగంగా చెట్టు వెనక పున్న తన ఇంటి కేసి వెళ్ళాడు.

ఈలోపల నరవానరం మరొక బండ రాయిని ఎత్తి పట్టుకున్నది. దాని నడుముకు కట్టిన ఇనువగలుసుడు పట్టుకున్న వాడు, పెద్ద గొంతుతో అరిచి, శక్తిపడితే దాని పిచ్చు మీద కొట్టాడు. నరవానరం గిడుక్కున వక్కకు తిరిగి బండరాయిని వదిలి మీదికి దిగిపోయింది. ఈసారి వాడు కత్తిమొనను వానరం గొంతుకు అనించి, దిగ్గరగా కేక పెట్టాడు.

నరవానరాన్ని మద్చికచేసినవాడి కేక, కొండగుట్ట దిగువన పున్న జయశీలుడిని, అతడి వెంట పున్నవాళ్ళందరికీ వినిపిం

చింది. జయశీలుడు చిన్నగా ఈలవేసి, "నిర్దాపకా! అమనిషి ఎవడో యిప్పుడు, నాకు తెలిసిపోయింది. వాడు, మీ హరణ్యపురంవాడు కాదు; మా ఆమరావతినగరం వాడు. నేను పుట్టి పెరిగిన నగరం వదిలి, జెకాలుపట్టుకుని, మీ హరణ్యపురం చేర వానికి, అక్కడినుంచి యిలా అరణ్యాల వెంట తిరగటానికి - వాడే కారణం. వాడొకప్పుడు మా రాజు య్ద్రసినుడి దగ్గర ఆశ్వుదళనాయకుడు. పేరు కృపాణి చిత్తు!" అన్నాడు.

ఆ మాటలను నిర్దాపకాడు ఎక్కడ లేని అశ్చర్యం కనబరుస్తూ, "జయశీలా, యిది అద్భుతంకాదా! ఆమరావతినగరం ఎక్కడ? ఈ మహారణ్యాలూ, యీ మరుగుజ్జులూతె నాళ్ళు ఎక్కడ? ఇంతకూ యిప్పుడు నువ్వెం చేయాలనుకుంటున్నావు?" అని అడిగాడు.

జయశీలుడు కొంచెంపెచ్చు గొండగుట్ట కేసి చూస్తూ పూయకుని, "నిర్దాపకా! తనను బానిసతో దావుచెప్పు కొట్టిన బాడెవడో తెలియకుండా కృపాణిచిత్తు, యీ లోకాన్ని పడలటం నా కిష్టం లేదు. వాడు ఆ నరవానరంతో చేసిన పనే చేయిస్తున్నాడు. దానికి గురిగా బండరాళ్లు పదిలేపాటి శక్తి కూడా పున్నట్టు లేదు. పైగా, శపం కొద్దీ అది రసమే మద్చిక

చేసినవాణ్ణి రాయితో కొట్టబోతున్నది." అన్నాడు.

జయశీలుడు యిలా మాట్లాడు రున్నంతలో, విల్లంబులు తెచ్చేందుకు పోయిన మరుగుజ్జుసేనాని, అక్కడికి తిరిగివచ్చి, పొట్టేలువాహనం దిగి, తాను తెచ్చినవాటిని జయశీలుడి పాదాలముందు పెట్టాడు. జయశీలుడు నిల్లుడు పరీక్షించి చూశాడు; అది చాలా దృఢంగా వున్నది. దానికొంటు ఆరు వాడిగల బాణాలు!

నిద్రసాధకుడు ఆ విల్లంబుల నేసి చూసి, "జయశీలా! నీ క్రతువు ఆ కృపాను తిత్తునూ, సరవానరాన్ని అస్తం వెట్టినతో సరలోకానికి పంపబోతున్నావా?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు జయశీలుడు నవ్వి, "సాధకా, ఇంతదూరాన్నుంచి ఆ యిద్దర్నీ బాణంతో గురిగా కొట్టటం అంత తెలిక అనుకుంటున్నావా? ఇవి మామూలు బాణాలు; బ్రహ్మస్త్రాలో, నాగాస్త్రాలో కాదు." అన్నాడు.

ఈ లోపల కొండగుట్ట మీద చిన్న కల్లోలం లేచింది. రెచ్చిపోయిన సర వానరం, తనను మచ్చికచేసినవాడి మీద ఎదురుతిరిగి, బండరాయితో చాణ్ణి కొట్టాలని చూడటం. చాడు కత్తిమొసలో చాన్ని మెల్లిగా పోడునూ, ఆటూ యిటూ గెంతు తూండటం ప్రారంభమైంది. అంతలో అక్కడికి సలుగురైదుగురు మరుగుజ్జు వాళ్ళు తాళ్ళతో వచ్చి, కొంచెం దూరాన

వుంది. రాళ్ళు విసిరి నరవానరం కాళ్లనూ, చేతులనూ బంధించారు. కాని, నరవానరం రాయి కింద పడవేసి యింకా పెనుగు లాడుతూనే వున్నది.

మరుగుజ్జుపెనాని అది చూసి ఉత్సాహంగా జయశిలుదితో, "అయ్యా, ఆ వయం కర బంతువును చంపటానికి యిదే మంచి సమయం. బాణం వదలండి." అన్నాడు.

మరుగుజ్జురాణి కూడా ఆవుసన్నట్టు తలవూపి, " వెంటివున్న మగవిని చూసి కాక, ఆ నరవానరాన్ని చూసే మేం ఎక్కువ వయస్సుకున్నాం. వాని ఆధు లొలగిందా కంటే, బాత్యహంకారంతో మమ్మల్ని నాశనం చేయాలని చూస్తున్న గడెకొండ

దుస్తుట్టి. వాది అనుచరులనూ, ఒకటి రెండు రోజుల్లో పాతమార్పగలం," అన్నది.

జయశిలుదికి మాత్రం అంతదూరా న్నుంచి, కొండగుట్ట మీద వున్న వాళ్ళను బాణంతో గురిగా కొట్టటం సాధ్యంగా కనిపించలేదు. అయినా కృరువులకు భయంతోపాటు, తాను ఆ ప్రాంతానికి వచ్చానన్న పంగతి కృపాబుజ్జిత్తుకు తెలివటం, యుద్ధ ధర్మం అనిపించు గుంటుందని అతడు కొంత ముందుకు పోయి, ఆక్కడవున్న ఒక ఎత్తయిన రాయి మీద నిలబడి కత్తిదూసి పైకెత్తి పట్టుకుని, " ఏమదా కృపాబుజ్జిత్తూ ! ఇదుగో, నేను జయశిలుది—వచ్చాను," అంటూ పెద్దగా కేకపెట్టాడు.

ఆ కేకను కొండగుట్ట మీదవున్న వాళ్ళు వినిపించుకున్నట్టులేదు. కృపాబుజ్జిత్తుతో పాటు, మిగతా మరుగుజ్జువాళ్ళు, నర వానరాన్ని అదుపులోకి తెచ్చుకునేందుకు నానా అవస్థావేడుతున్నారు. కృపాబుజ్జిత్తు, వానరం నడుముకు చిగించిన ఇనువ గొలుసును బలంగా పట్టుకుని వెనక్కు లాగుతూంటే, మరుగుజ్జు వాళ్ళు, వాని కాళ్ళనూ, చేతులనూ రగిలించిన రాళ్లను ముందుకులాగుతున్నారు. వానరం తయం కదంగా అరుస్తూ, విడిపించుకునేందుకు పెనుగులాడుకున్నది.

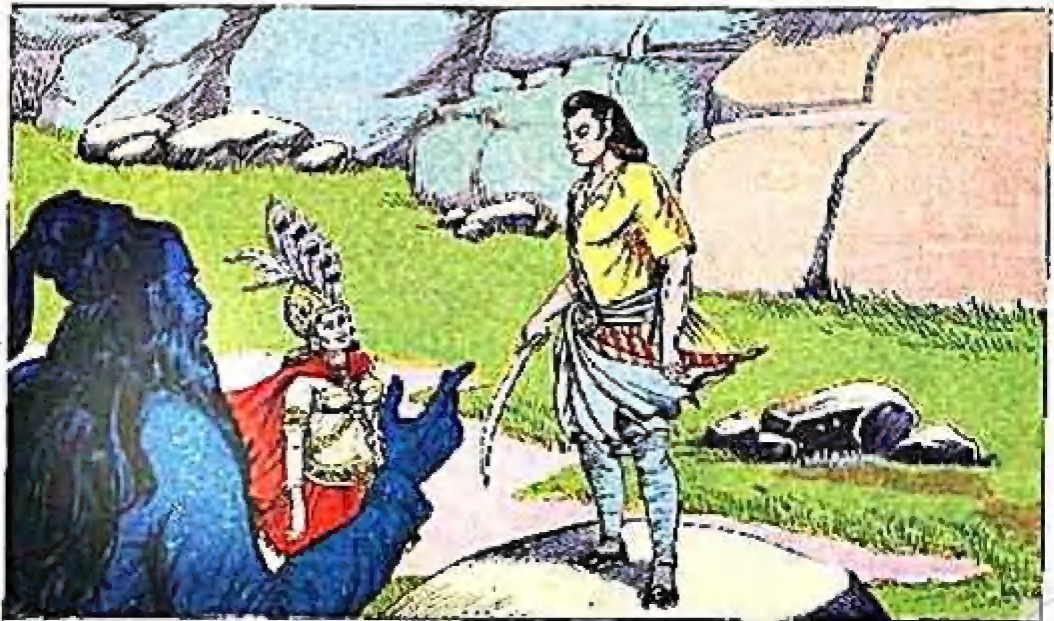
శతి సత్తి నిలబడివున్న జయశిలుడి దగ్గరకు నిద్దసాధకుడూ, మరుగుజ్జు రాణి వచ్చారు. నిద్దసాధకుడు, జయ శిలుణ్ణి, "జయశీలా! రాణీ, అమె సైనికులు కూడా తమ శత్రువులను హత మార్చేందుకు యిదే మంచి అదనుగా భావిస్తున్నారు. సరవాసరాన్ని కాళ్ళతో కట్టి లాగుతున్న వాళ్ళలో చాలా ముఖ్య శత్రులైన గణేశాండ అనేవాడు కూడా వున్నాడట! అక్కడి మరుగుజ్జువాళ్ళలో తల మీద రాబందు ఈకలు కట్టుకున్న వాడు కనిపెడున్నారా?" అని అడిగాడు.

జయశిలుడు యాసారీ శిందగుట్ట మీది వాళ్ళల్లో ప్రతి ఒక్కణ్ణి పరీక్షగా చూశాడు. వాళ్ళల్లో నిద్దసాధకుడు చెప్పిన

గుర్తులుగల వాడున్నాడు. వాడు గణేశాండ దప్పచూట! వాడురాణికి శత్రువేమోగాని, యాక్షిణంపరకూ తనకు మాత్రం శత్రువు కాదు. తన శత్రువు కృపాణశక్తు! తను కొట్టవలసిస్తే, బాణంతో వాణ్ణి కొట్టాలి....

అలా అలోచిస్తూ, జయశిలుడు నిర్లంబు సైన్యేత్రి తల విప్పి చూశాడు. దాపుల్లో చాలా మంది పాత్రలు రోతులూ, వాళ్ళ వెనక్కి జచ్చాలు చేతబట్టిన మరుగుజ్జు సైనికులూ, కొండగుట్ట ఎక్కెందుకు నిద్దంగా నిలబడి వున్నారు.

జయశిలుడు, మరుగుజ్జురాణి తన చూసి, "రాణీ, మీ వాళ్ళంతా యుద్ధ సన్నద్ధులైనట్టుండే! ఒక్క బాణం దెబ్బతో నేను సరవాసరాన్ని, సుద్యనే మహ

కాయదైన మనషిని చంపలేను గదా? బాబులం పచ్చిపడగానే, ని క్రూరులు తగు బాగ్రత్తలో వున్నారు. వాళ్ళకో యుద్ధానికి యిది మంచి సమయం అవుతో కదో అలోచించు." అన్నాడు.

మరుగుజ్జువాని, ని అచిప్రాయం ఎమిటన్నట్టు తన సేనాని కేని మానింది. మరుగుజ్జు సేనాని తన వాహనం మీద ధిమాగా బళ్ళెం ఎత్తి పట్టుకుని బయటికి వెళ్ళిపోతే, "అయ్యా, మీరు ఆ దుర్మార్గుల కేని బాణం కొట్టండి. చాలు! ఇంత పరమా మా క్రూరులు, బళ్ళెంపాటు ఎలాంటిదో తప్ప, బాణం దెబ్బ ఎరగదు. మీ బాణంపాటు తగలకపోతే వాళ్ళు భయంపెట్టుకొంటారు. ఆది అవగాళిగా తీసుకుని మేము చాచిపోసి, వాళ్ళను అకొండగుట్ట అపతలికి తరిమి కొడతాము. సాధ్యమైతే వాళ్ళుండే గూడెంమీద పడి, దానికి నివ్వ పెడతాము." అన్నాడు.

"పలే, సేనాని! ని కున్న ఇత్తాహంలో కత్తి పట్టిన మనషిని, నరచానరాన్ని

కూడా మరిచిపోతున్నావు. ఆయినా, ని కత్తి, ని తోటి సైనికుల కత్తి ఎలాంటిదో చూచాలనివుంది." అన్నాడు జయశిలుడు.

ఆ వెంటనే నిర్దేశాధకుడు శూలంఎత్తి. "జయశీరా! యిది మంచి సమయం. బాణం వదులు. నరచానరం కట్టుతాళ్ళు తెంచుకుని, ఒక మరుగుజ్జువాణ్ణి పట్టుకున్నాడి." అంటూ నీకపెట్టాడు.

జయశీలుడు బాబులం ఎక్కుపెట్టి, నరచానరం కేని పదిలాడు. బాబులం రివ్వ మంటూపోయి వానరం సదుముకు తగిలింది. మరుక్షణం ఆది భీకరంగా అరిచి, తన చేతికి దొరికిన మరుగుజ్జువాణ్ణి, కొండగుట్ట నందికి పంపివేసింది.

మరుగుజ్జువాడు ప్రాణభయంతో నీమ మంటూ గాలిలో కొట్టుకుని పస్తుండగా, మరుగుజ్జు సేనానాయకుడు తన ఆను వమలను పెచ్చరించాడు. గిర్రెపాట్టలు రోతులూ, కారిధబులూ కేకలువేస్తూ, బళ్ళాలు ఎత్తి పట్టుకుని కొండగుట్ట మీదికి పరిగెత్తసాగారు. —(నంకావుంది.)

మాయాసరోవరం

15

[మరుగుజ్జు రాయకి శ్రీకృష్ణుని గణకొండ, అనేవాడు నరవానరాన్ని అదుపు చేసేందుకు పోయవడసాగాడు. ఆ నమయలలో బయటిబుడు, నరవానరం వెంటి పున్నవాడు తన శ్రీకృష్ణ కృపాణజత్తు అని గుర్తించాడు. బయటిబుడు నాణంతో నరవానరాన్ని కొట్టగానే, మరుగుజ్జు సేవాని తన దటుంతో, శ్రీకృష్ణుని కొండగుట్ట మీదికి దాదిబయలుదేరాడు. తరవాత—]

మరుగుజ్జురాణి పైసకులు కొండగుట్ట మీదికి రావటం చూస్తూనే, వాని శ్రీకృష్ణుని గణకొండ, గుట్ట వెనుక భాగంలో పున్న తన అనుచరులను పైకి రావలసిందిగా అజ్ఞాపించాడు. అదీ మరుగుజ్జు అనుచరులు బళ్లలు చేతబట్టి, కేశవి పెడుతూ కొండగుట్ట మీదికి రాసాగారు. నరవానరాన్ని తాళ్ళతో కట్టి అదుపులోకి తెచ్చుకునేందుకు కృపాణజత్తు, మరి

కొందరు మరుగుజ్జులూ నానావ్రయాసా పడుతున్నారు.

బయటిబుడు గుట్ట మీదికి వస్తున్న గణకొండ అనుచరుల కేసి చూసి, నిద్ర పాడకుడితో, "పాథకా, మనం రాణి పైసకులను పోయవడకపోతే, ఆ విధ శ్రీకృష్ణులు, వాళ్ళను తేలికగా ఓడించ గలరు. కృపాణజత్తును చూశావా? వాడు అటవికుడిలా వేషం ధరించాడు. అయినా

నేను వాణ్ణి గుర్తించాను: వాడూ నన్ను గుర్తించి పుండపన్ను." అన్నాడు.

నిద్రసాధకుడిక్లాడా తాము వ్యయంగా వెళ్ళి, రాణి సైనికులకు సహాయపడటం అవసరమనిపించింది. అతడు రాణి కేసి తల తిప్పి. "రాణి, నువ్వు యిక్కడ పుండటమే కేమి. మేము, నీ సైనికుల వెంట పోయి, నీ శత్రువైన గణేశాంధడితో పాటు, మా శత్రువైన కృపాబజిత్తును కూడా హతమార్చి వస్తాం." అన్నాడు.

సాధకుడు చూట ముగించేలోపలే నరవాసరం భయంకరంగా ఆరిచింది. ఆ అరుపు వింటూనే బయకిలుదూ, సాధకుడూ కొండగుట్ట కేసి తలుపు తెప్పారు.

అప్పుడు నరవాసరాన్ని కృపాబజిత్తు ఒక్కడే నడుముకు దిగించిన గొలుసుతో పట్టుకునివున్నాడు. అది నిరాడుగా నిలబడి గుట్ట దిగువకేసి చూసి, తుపాలు చరుచు కుంటూ ఆరుస్తున్నది.

"సాధకా, నరవాసరం మళ్ళీ వాడి అడుపులోకి వచ్చినట్టున్నది. ఈ సారి ఆ బంతువు రాయి విసరటం జరిగితే, రాణి సైనికుల్లో నగంమందికి బావుమూడి నట్టే. చూ, పద!" అంటూ బయకిలుదు గుట్ట కేసి పరిగెత్తాడు. నిద్రసాధకుడు అతణ్ణి అనుసరించాడు.

ఇద్దరూ వెగలగా గుట్ట మీదికి కొంత దూరం పరిగెత్తి, మరుగుజ్జు సేనానిని చేరి. అతడితో, "సేనాని, నీ భటుల్ని కొంచెం ఆగమను, వాసరం తెరిగి మీ మీదికి రాళ్ళు విసిరే ప్రమాదం వున్నది." అన్నారు.

"అయ్యా, మీరు ఆ భయంకరజంతువు నుంచి, వెంట ఉన్న మహాకాయుణ్ణుంచి మాకు హానికలకుండా చూడండి. మేము పోయి అక్కడ గుట్ట మీద నిలబడివున్న గణేశాంధ దుర్మార్గుణ్ణి, వాడి అనుచరులనూ బళ్ళాలకు గుచ్చి, కొండ కొండికి విసిరివేస్తాం." అన్నాడు మరుగుజ్జు సేనాని.

"అహ, నీ మాట పలుకు, నీ చేతి బళ్ళంమొస ఆంత వాడిగానే వున్నది. కాని, నువ్వు తలచినదంతా తలచినట్టు

చేయటానికి జీవతపో, రాక్షసుడితో కాదు; మరుగుజ్జు పుని ఏ ఏ! తెలిసినా? అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు కోపంగా.

జయశీలుడు శాంతించమన్నట్లుగా సాధకుడి కేసి చెయి వూపియి. అంతలో నరవానరం ఒక బండచాయిని ఎత్తి వట్టుకున్నది. అదిచూసి సిద్ధసాధకుడు విసుక్కుంటూ, "ఛీ, ఛీ! ఈ నానరానికి రాళ్లు వినరబం తప్ప, మరే విద్యా దాతనై నట్టులేదు. నా శూలంతో ఒక్కసాటుపాడిచి, పీడ విరగద చేస్తాను," అంటూ శూలం పైశెత్తి, వేగంగా వానరం కేసి బయలు దేరాడు.

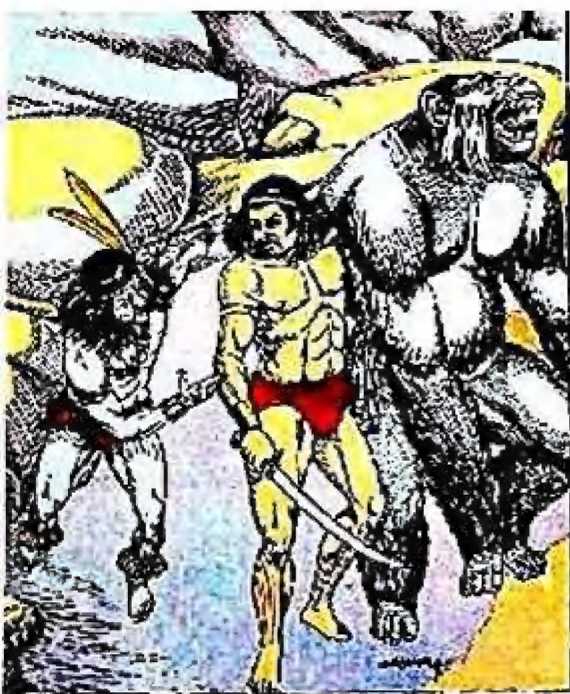
సాధకుడు దుస్సహనం చేయలేయి. ప్రాణం మీదికి తెచ్చుకుంటాడని గ్రహం

చిన జయశీలుడు, సాధకుణ్ణి అగమని, బాణం ఎత్తుపెట్టి వానరం కేసి వదిలేడు. బాణం గురి తప్పి, కృపాణజెత్తు చేతిలో వున్న ఇసుపగొలుసుకు తగిలింది. అ రాకి దికి గొలుసు అతడి చేతినుంచి జారి కింద పడింది. వెంటనే వానరం చాయిని కింద వదలేసి పారిపోతోయింది. కాని, కృపాణ జెత్తు చచ్చిన గొలుసు పట్టుకుని, నర వానరాన్ని వెనక్కు గుంజాడు. అ క్షణం లోనే అతడు తన మీదికి బాణం వదిలిన వాడు, తన కత్తువైన జయశీలు డని గుర్తించాడు.

కృపాణజెత్తు భయాశ్చర్యాలతో పనికి పోయాడు. ఆ నిమిషం వరకూ అతడిది, ఆ వచ్చినవాళ్ళు ఎవరో మామూలు

మనుమలని తప్ప. బయకిలుడని తెలియదు. సిద్ధసాధకుణ్ణి అతడేనాదూ చూసి వుండలేదు.

"గడకొండా! ఇది శక్రువులను హత మార్చటానికి. తగిన సమయం కాదు. ఆ విల్లంబులు పట్టినవాడు దూరం నుంచే మన ప్రాజాలు తీయగలడు. నరవానరం బంతువు గనక, బాణం తగిలినా నిలబడ గలిగింది. మనమైతే ఆ దెబ్బకు నేల కొరిగేవాళ్ళం," అన్నాడు కృపాణజిత్తు. నరవానరాన్ని కొండగుట్ట వెనక్కు మళ్లించే ప్రయత్నం చేస్తూ.

గడకొండ, బయకిం, సిద్ధసాధకుల తేసి ఒమారు చూసి, కృపాణజిత్తుతో,

"అయ్యా మహాకాయా! మీ అజ్ఞను కాదనను. కాని, మీరు నరవానరంతో ఒక్క ఊపున పోయి వడి, ఆ విల్లంబులు పట్టినవాణ్ణి చంపలేరా? మేము ఆ నమయంలో దుష్టరాజు సైనికులందరినీ, మా బళ్లాలతో నిలుపునా చిల్చి చెందాద గలం," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు కృపాణజిత్తు కళ్లెర్రచేసి, నరవానరాన్ని గుట్ట దిగువకు తాళ్లుపాటూ, "గడకొండా, నే నేమైనా, నీ తలలో వున్న ఈతలజాతి వక్షిన్లైన రాబందు సమకున్నావా. అలా గాలిలో ఎగిరిపోయి వాళ్ళ మీద వడ్డటానికి? వాళ్ళను చంపే ఉపాయం వెదేవున్నది. ముందు అందరూ ప్రాజాలతో గుడేనికి పారిపోయి రండి. తెలిసిందా?" అన్నాడు.

గడకొండ తన అనుచరులకు కొండ గుట్ట దిగి గుడేనికి పరిగెత్తమని ఆజ్ఞ యిచ్చాడు. ఆ సైన్యం అతడి పాటైళ్ళ పోతులూ, బళ్ళాలు పట్టుకున్నవాళ్ళూ వెనుదిరిగి, గుట్ట దిగువ తన బయలు దేరారు. శక్రువులు పారిపోతున్నారని చూస్తూనే బయకిలుడు, మరుగుజ్జు సేనానితో, "సేనానీ, యిదే ఏకు మంచి అవకాశం. అందిన శక్రువుల మీద బళ్ళాలు ప్రయోగించు. అందనివాళ్ళ మీద గుట్ట మీది నుంచి రాళ్ళు దొర్లించి, ఎంత

మందిని పరలోకానికి పంపగలజో చూడు," అని హెచ్చరించాడు.

శత్రువులు వెన్నెచ్చి పారిపోతూండటం మరుగుజ్జు సేనానికీ మరింత ధైర్యాన్ని కలిగించింది. అతడు తన భటులను పెద్దగా హెచ్చరించి, "ఒరే, వీర కూర గడకారీభటులావా! బెబ్బలుల్లా, కోదమ పింగాల్లా ముందుకురికి, గడెకొండముతా వాళ్ళను బళ్ళాలతో పొడవండి. భయంకర జంతువు పారిపోతున్నది. దాని భయం మనకలచేడు," అన్నాడు.

తమ నాయకుడి మాటలతో మరుగుజ్జు భటులందరూ ఉత్సాహం పొంది: పెద్దగా కేకలు పెడుతూ గుట్ట మీదికి పోయారు. అక్కడ, వాళ్ళకు పారిపోతున్న గడెకొండ పొట్టలు రొతులూ, బళ్ళెం భటులూ కొందరు చిక్కారు. భటులు వాళ్ళను బళ్ళాలతో పొడిచి, ఏటవాలుగా పున్న గుట్ట కిందికి దొర్లించసాగారు.

మరుగుజ్జు సేనాని బళ్ళెం ఎత్తి పట్టు కుని, తన పొట్టలు హాహనాన్ని, గుట్టమీద ఆటూ యటూ సరిగెత్తిస్తూ, వాళ్ళను ఉత్సాహపరుస్తున్నాడు.

జయశీలుడూ, సిద్ధసాధకుడూ ఆ సమయంలో అక్కడికి వెళ్ళారు. వాళ్ళకు కొండగుట్ట దిగి పారిపోతున్న గడెకొండ అనుచరులతో పాటు, పరవానరాన్ని

ముందుండి లాక్కుపోతున్న కృపాణజిత్తు కూడా కనిపించాడు.

సిద్ధసాధకుడు శూరిం ఎత్తి పట్టుకుని, "బై, మహాకాళా!" అంటూ కొండలూ, గుట్టలూ దద్దరిల్లేలా కేకపెట్టి, "జయశీలా, అలా చూస్తూవేం? వడ, ఆ గడెకొండ మరుగుజ్జు నివసించే గూడెం, గుట్ట కింద చెట్లవాటున కనిపించేదే. పోయి హతాత్తుగా మీదపడి, కృపాణజిత్తునూ, వాడి ఉరే కోకిసి, గడెకొండగాడి మరుగుజ్జుల్ని చిల్చి చెండాడదాం," అన్నాడు.

సిద్ధసాధకుడి మాటలకు జయశీలుడు చిన్నగా నవ్వి, "పాథకా, శత్రుబలాన్ని మలకన చేయటం ప్రమాద కారణం

అవుతుంది. వాళ్ళను యిక్కడ గుట్ట మీద పడలకొట్టి పారిపోయేలా చేయటం నేను: సూటిగాపోయి వాళ్ళ అళ్ళ మీద పడి చంపాలని ప్రయత్నించటం చేరు. పైగా మనకు యీ గడెకొండ జమచరులైన మరుగుజ్జులను చంపవలసిన అవసరం కూడా లేదు. వాళ్ళకూ, మరుగుజ్జురాణికి ఏదైనా రాజీ తుదిర్చే ప్రయత్నం చేద్దాం. అదే అలోచిస్తున్నాను. నువ్వు తొందర పడకు," అన్నాడు.

"మరి మన శత్రువైన కృపాజుడిత్తు మాటేమిటి? పాడు మచ్చికచేసిన నర వానరం నంగతేమిటి? దాని సాయంతో ఆ దుర్మార్గుడు, యీ చుట్టుపక్కల

వెయ్యి కోసుల ప్రాంతానికి చక్రవర్తి కాగలడే! మనం యివంతా మామూ ఎలా పూరుకోవటం?" అన్నాడు నిధి సాధకుడు.

జయశిలుడు ఏదో జవాబివ్వబోయేంతలో మరుగుజ్జు సేనాని ఆతడి ముందుకు వచ్చి, "అయ్యా, మీ సెలవై, మీ సహాయం కూడా వుంటు—అస్సలే గుట్ట దిగిపోయి, గడెకొండ గూడెం మీదపడి శత్రువుల్ని దులపనాశనం చేస్తాం. ఏమిటి మీ అబ్బ?" అన్నాడు.

జయశిలుడు చుట్టూ పీమారు కలయ చూసి, "సేనాని, నీ ధైర్యసాహసాలు మెచ్చదగినవి. ఇక్కడ అందినంతమంది శత్రువులను చంపావు. మిగిలినవాళ్ళూ, నరవానరం వాళ్ళ గూడెం చేరుతున్నారు. ఇప్పుడు వాళ్ళు తగుహచ్చరికలో వుంటారు. మనం దాడిచేయటం అనవసర రక్త పాతానికి తప్ప, మన విజయానికి సహాయ పడకపోవచ్చు," అన్నాడు.

"అయితే యిప్పుడు మమ్మల్ని ఏం చేయమని తమ అబ్బ?" అని అడిగాడు మరుగుజ్జు సేనాని.

"అందరూ గుట్ట దిగి మీ రాజీ దగ్గరకు వెళ్ళండి. తరవార మీ గూడెనికి తగిన రక్షణ ఏర్పాటుచేసుకోండి. మన అలోచన లాంటిదే శత్రువులకు కూడా కలిగివుండ

వచ్చు. వాళ్ళు హఠాత్తుగా మీద పడకుండా తగు జాగ్రత్తలో వుండండి. మేం ఇద్దరం త్వరలోనే మీ గూఢనిగి పస్తాం." అన్నాడు జయశిలుడు.

మరుగుజ్జు సేనాని తన బటుల్లో ఒకణ్ణి, జయశిల, పెద్దసాధకులకు చారి మామం దుకు అక్కడ వదిలి. తతిమ్మావాళ్ళతో విజయధ్వనాలు చేస్తూ, కొండగుట్ట కింద మరుగుజ్జురాణి పున్న బొటుకు బయలు దేరాడు.

జయశిలుడు కడలా మెదలక గడె కొండ గూడెం కేసే చూస్తూ నిలబడ్డాడు. పెద్దసాధకుడు అతడి కేసి కొంచెం సేపు చూసి, "జయశిలా! ఏమిటంత దీర్ఘంగా యోచిస్తున్నావు? మనం అనవసరంగా

యీ మరుగుజ్జు వెధవల మధ్య వచ్చి పడటం, మనదే తప్పు. మనం బయలు దేరిన పనేమిటి? " అన్నాడు.

"మనం కావాంని యిక్కడికి వచ్చి పడలేదు, సాధకా! ఆండుక్కారణం ఆ మొసలి ఆకారం దుష్టుడు మకరకేతు! మనం జలపాతంలో చిక్కుకుని, కొండ మీది నుంచి ప్రాణాలతో యిక్కడికి చేరాల. అపహరించబడ్డ హిరణ్యపురం రాణి కనకాక్షిని విల్లల్ని తెరిగి తెచ్చేందుకు బయలుదేరిన మనం, ఇలా అరణ్య వాసుల తగవుల మధ్య చిక్కుకు పోవటం ఆశ్చర్యం కలిగిస్తున్నది. ఏమైనా, మనం యీ ప్రాంతం నుంచి బయలుదేరి పోయి లోపల, ఆ శృపాణజిత్తును మాత్రం

నరలోకానికి వంపే తీరాలి," అన్నాడు జయశీలుడు.

"మహాకాలుడి దయపల్ల ఆ వనిరో పాటు, వాడి వెంటవున్న క్రూరమృగాన్ని కూడా చంపి, చర్యం వదిలివేందాది. ఇక పద, శివనచ్చేటంత ఆకలిగా వుంది. మరుగుజ్జు రాని గూడెనికి చేరదాం." అంటూ నిద్దసాధకుడు వెనుదిరిగి బయలుదేరాడు.

జయశీలుడూ, నిద్దసాధకుడూ యిలా కొండగుట్ట మీద మాట్లాడుకుంటూ వుండగా, దిగువునవున్న చెట్లదాటున నిలబడి మరుగుజ్జు గడెకొందా. కృపాణు జిత్తు తమకు కలిగిన ఓటమికి నువ్వే కారణం అంటూ, ఒకరి నొకరు నిందించుకోసాగారు.

"అయ్యా మహాకాయూ! మీది వారి కరీరమే కాని, దానికి సరికూగ వారి సుండెబలం మాత్రం మీలోలేదు. మాకన్న మీరే ముందుగా పారిపోయే ప్రయత్నం చేశారు. మీరు మచ్చికచేశామని చెప్పి,

యీ నరవానరం మిమ్మల్నే చంపే ప్రయత్నం చేసింది." అన్నాడు గడెకొండ.

ఆ మాటలకు కృపాణుజిత్తు గట్టిగా పళ్ళు కొరికి, "ఒరే. గుడ్డికండా! నెను శత్రువుల నుంచి పారిపోలేదు; సమయం కాదని తొగమించాను—అంతే! నా శేసి బాణం కొట్టిన జయశీలు దనే నరమ శత్రువును. రేపు సూర్యోదయం లోపల చంపకపోతి. నా పేరు కృపాణుజిత్తుకాదు, నక్కజిత్తు! ఇక నా నరవానరం సంగతా? అది కోతిపిల్లలా నే చెప్పినట్టు విని తీరు తుంది. అందుకు రుజువు..." అంటూ నరవానరానికి, గడెకొండను చూపి, చేతులు ఊపాడు.

నరవానరం మెరుపులాపోయి గడె కొండను ఎత్తి పట్టుకుని, భయంకరంగా ఆరవసాగింది. తమ యజమాని ప్రాణా పాయుస్థితిలో వున్నాడని చూస్తూనే, గడె కొండ ఆసుచరులు బళ్ళాలు ఎత్తి, కేకలు వేస్తూ నరవానరం, కృపాణుజిత్తుల మీదికి రాసాగారు.

—(ఇంకావుంది)

మాయాసరోవరం

16

[జయశిఖరు వదిలిన బాణం వరచాపరానికి తగలగానే, కృపాణజిత్తు కొండగుట్ట దిగువకు చూసి, ఆ బాణం వదిలినవాడు తన శత్రువైన జయశిఖరు దని గుర్తించాడు. ఆ వెంటనే అతడు గడకొండ ఆసుచమంత్ కలిసి, వాళ్ళ గూఢం కనిపరిపాడూడు. గడకొండ అతణ్ణి హతన చేయగా, కృపాణజిత్తు తన సరచాపరాన్ని అరచిపైకి ఉంచుకొన్నాడు. తరువాత—]

గడకొండ ఆసుచరులు 'అయుధాలెత్తి పట్టుకుని తన మీదికి రావటం చూసి, కృపాణజిత్తు భయంకరమితుడయ్యాడు. వాళ్ళెంత మరుగుజ్జులైనా, తాను ఒంటరి గాడు! తమ నాయకుడి రక్షణ కోసం వాళ్ళు చావటానికైవా నిర్ధంగా వున్నట్టు కనిపించాడు.

కృపాణజిత్తు చప్పున ఒక నిశ్చయానికి వచ్చి, చిరునవ్వు నవ్వుతూ తనను చుట్టు

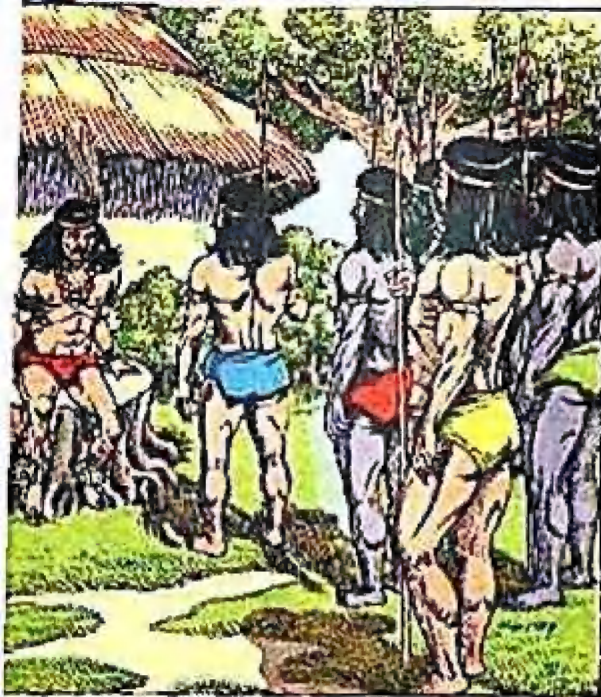
ముట్టుకున్న మరుగుజ్జుల తేసి చూసి, "కొండరవడకండి. నేను మీ మిత్రుణ్ణి. సరచాపరాన్ని నే నెంత బాగా మచ్చిక చేశానే మీ నాయకుడికి చూపించుకు, అతణ్ణి పట్టుకోమన్నాను," అంటూ వానరం చేతుల్లో వున్న గడకొండను విడిపించాడు.

గడకొండ ప్రాణభయంతో పణికి పోతూ, దూరంగా వున్న ఒక గుడిచె

'వంద మామ'

మొందుకు పోయి, అక్కడ వున్న ఎండు
మోడు మీద కూర్చున్నారు. అతడి
అనుచరులందరూ అతడి చుట్టూ చేరి,
యిప్పుడేం చేయమంటాసని అడిగారు.
ఎక్కడినుంచో వచ్చిన యీ మహాకాయుడి
సహాయం కోరి, తాను మొదటికే ముప్పు
తెచ్చుకున్నావని, అ సరికి గడెకొండ
గ్రహించాడు.

అతడు తలపెత్తి తన అనుచరులందరి
కీ ఒక సారి చూసి, చిన్న గొంతుకో,
"ఒరే, నే చెప్పింది జాగ్రత్తగా వినండి.
ఆ విసుగు కరీరం వాడు. తన వానరం
పక్కనే నిలబడి, మనం ఎం చేయ
బోతున్నామా అని గుడ్డు మీటకరించి

చూస్తున్నాడు. వాచితో ముఠాముఖ
కలబడి మనం జయించలేం. వాడి
నుంచి, ఆ వానరాన్ని, కత్తిసి వేరు
చేయాలి. అప్పుడు మనలో కొందరం
చచ్చినా, పాణ్ణి చంపి మీద విరగడ
చేసుకోవచ్చు." అన్నాడు.

"బగానే వుంది. మరి ఉపాయం
ఏమిటి?" అని అడిగాడత మరుగుజ్జు.

"ఈ మహాకాయుడు వచ్చిం తరవాత
గడెకొండరాణి మనందర్ని తేల్చిగా నాకనం
చేయగలుగుతుండే! ఇప్పుడా దుర్కారు
రాలికి ఇద్దరు రాకనుల్లాంటి వాళ్ళు
సాయం సూడా వున్నారు." అన్నాడు
మరొక మరుగుజ్జు.

గడెకొండ ఆ ప్రశ్నించిన వాళ్ళ కని
కోవంగా మాత్రూ, "ఒకవేళ చావు తప్పక
పోతే మన జాతివాళ్ళ చేతుల్లోనే వద్దాం.
అంతేకాదు--మనమంతా గడెకొండ
రాణి దగ్గరకు పోయి, యింక నుంచి
విదేయులుగా వుండి సేవ చేస్తామంటే,
అమె మనసు కమించకపోదు," అన్నాడు.

"అ సని యిప్పుడే చేద్దాం, సదంకి!"
అంటూ ఒకడు పెద్దగా గొంతెత్తి అరిచాడు.

గడెకొండ అందుబాటులో వున్న కర్ర
రీసుకుని ఆ అరిచినవాణ్ణి ఒక్క వాడు
జాచాడు. యారంగా వుండి అంతా
చూస్తున్న కృపాబుజ్జు, గడెకొండ తన

అనుచరులతో ఒక్కసారిగా వచ్చి తన మీద పదాలని విరళం చేస్తున్నారని అనుమానించి, నరవాసరాన్ని తాడుతో లా గ్కుంటూ వాళ్ళ దగ్గరకు వస్తూ, "ఇవ్వదు మీరు చేస్తున్న కుట్ర ఏమిటి? హతాత్తుగా వచ్చి మీదవడి, నన్ను చంపాలని చూస్తున్నారా? నిజం జబ్బంది!" అంటూ పళ్ళు కొరికాడు.

గడకొండ తన అనుచరులందరినీ నిశ్శబ్దంగా వుండమన్న నూచనగా చేయి ఊపి, ఎండుమోడు మీద లేచి నిలబడి, "అయ్యో, మహాకాయా! మేం చేస్తున్న కుట్ర మరేం లేదు. ఇప్పుటి పరిస్థితి ఎలా వున్నదంటే, అటు గడకొండ చాలా గాని, కావాలనుకుంటు మీరుగాని,

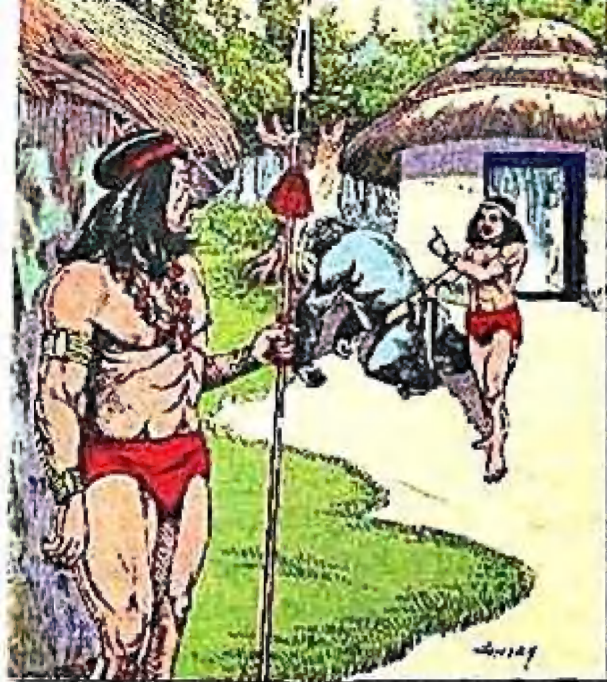
మా అందర్నీ కణాలమీద హతమార్చ గలరు. అందుకని, మార్యా వ్రమయానికి ముందే, యీ గూడెం వదిలి, దూరంగా అరణ్యంలో ఎక్కడినైనా పారిపోదా మనుకుంటున్నాము," అన్నాడు.

గడకొండ యిలా అనగానే, కృపాణు డిక్కువెదిరిపోయాడు. అతడికి యీ గూడెం చేరే ముందు అరణ్యంలో ఒంటరిగా పడిన బాధలన్నీ గుర్తుకువచ్చినై. ఈ నమ యంలో, ఎంత అల్పులైనా యీ మరు గుఱ్ఱుల సాయం లేకపోతే, తన ప్రబల శత్రువైన బయోకిబుడు తేలిగ్గా తనను, యీ అరణ్యాల్లో, కొండల్లో వేలదగలడు!

కృపాణుడిత్తు యిలా ఆలోచించి, గడకొండతో ఎంతో మర్యాదగా, "గడకొండ,

నీకు నా నుంచి మేలు తప్ప, ఏ నాయకడు బరగదు. నీ శత్రువైన రాణిని, అయిదు సహాయం పచ్చిన నా శత్రువు లిద్దర్నీ, తిరిగి సూర్యోదయం లోపల ఆ పరలోకానికి పంపురాడు. జన్మాళ నడిచాల్సి వెళి, మీలో కొందరు నాకు సాయంగా వచ్చి, ఆ చాణ్ వుండే గుర్రానికి ముందుంది దారి తీయంది. నీ నా శత్రువు లందర్నీ, నిద్రలో వున్న వాళ్ళను నిద్రలో వుండగానే వేనూ, నా నరవాసరం, కాచరాచేస్తాం. తరవాత నువ్వు, కంటి కానెంత దూరంలో వున్న కొండలకూ, అరణ్యాలకూ రాజావు; తెలిసినదా ? ధై, గతకొండ మహారాజాకూ !” అని

తెకపెడుతూ, నరవాసరాన్ని కత్తివీడితే గట్టిగా కొట్టాడు.

నరవాసరం బాధతో, కోపంతో, పెద్దగా అరిచి, కోరల్లాంటి తన పళ్ళను బయట పెట్టి, కృపాణజిత్తును వదిలి పట్టు కునేందుకు చేయి చాపబోయి, అడవి చేతిలోని కత్తి చూసి పప్పున ఒకడుగు వెనక్కు నేసింది.

గతకొండ తృప్తిగా తలాదింది, “అయ్యో మహారాజా! మీరు, మీ పెంపుడు వాసరాన్ని మరి కాస్త దయగా చూస్తే, అది మధ్య మధ్య మీ పైన ఎదురు విరక్కుండా వుంటుంది,” అన్నాడు.

“ఈ సేవకే బంతువును దయగా చూడటమా ? ఛీ, ఛీ ! అలా అయితే అది కిబాల మీద నాకు యజమానైపోతుంది. ఈ లోకంలో చెబ్బుకు భయపడని ప్రాణి అంటూ ఏమీ లేదు. సరే, మా నద్దరి అహరం మాటెమిటి ? నేను, నా కుటిరానికి పోతున్నాను,” అంటూ కృపాణజిత్తు బయలుదేరాడు.

“అంకా అక్కడ నిద్దంగా వున్నది,” అన్నాడు గతకొండ.

కృపాణజిత్తు, గుర్రంలోని తతిమ్మా పళ్ళకు కొంచెం ఎడంగా వున్న తన నివాస స్థానాన్ని సమీపించి, వెనుదిరిగి పెద్ద గొంతుతో, “సూర్యుడత్తమించే వరకూ,

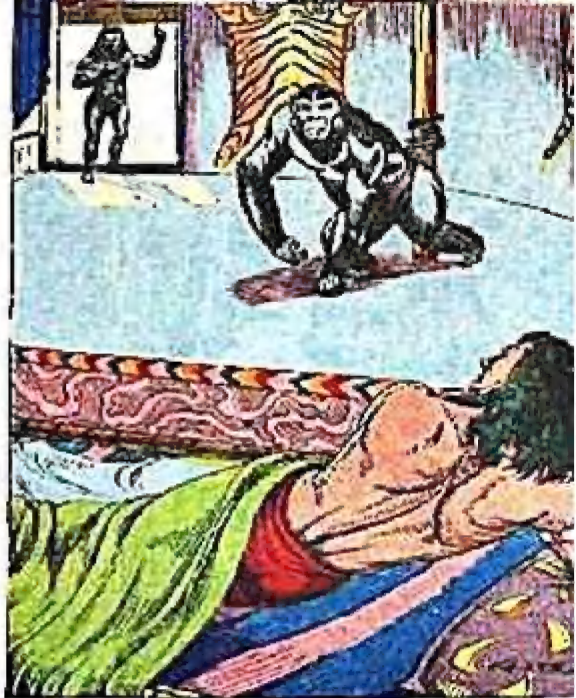
వా కెవ్వరూ నిద్రాభంగం కలిగించకండి. చాత్రల్లా మేలుకునుండవలసి వస్తుంది. సరిగా నడిచేయి శత్రుసంహారం!" అన్నాడు.

గడెకొండ యీసారీ మరింత తృప్తిగా తలాదించి, "ఆ సరవానరం, వాణ్ణి ప్రహేళిక పమయంలో ఆదుకోమి; తప్పక పారిపోయి తీరుకుంది. ఇక వాడి కత్తి సంగతి; దాస్తి ముందుగా మనం లాగేనుకోవాలి." అని చుట్టూచేరిన అనుచరులకు చెప్పి, వాళ్ళల్లో నమ్మకస్తులూ, ధైర్యవంతులూ అయిన నలుగురిని, తన గుడిశకు తీసుకుపోయాడు.

ఆ తరవాత రెండు మూడు గంటల వాలంగడిచిపోయింది. బాగాతిని గుడిశలో గుర్రకపెట్టి నిద్రపోతున్న కృపాణబిత్తు. హఠాత్తుగా పెదమెల్క్కుని, "ఏమిటబ్బా, యీ మానెవాసన?" అంటూ చుట్టూ కలయచూసి, "ఏవర్రా బయట! ఏదో కుల్లిన ఆముదం వాసన వస్తున్నదేమిటి?" అంటూ తేకపెట్టాడు.

ఆ వెంటనే బయటకువచ్చి, "అయ్యా మహాకాయా! అది ఆముదం వాసన కాదు; చేప చమురుతో మేలిసి బంగారంలాటి తెల్లనువ్వుల సూనె కలిసిన చమురు వాసన. క్రమికిటకాలూ, టేమలూ రాత్రి వేళ తమకు నిద్రాభంగం కలిగించకుండా వుండేందుకు, మా నాయకుడు తమ కుడి

చందమామ

చాన్ని కప్పిన రాటికకుల్ని, యీ సూనెతో తడవమన్నాడు." అని ఒక గడెకొండ అనుచరుడు బవాలిచ్చాడు.

"అలాగా! మంచిది, మంచిది," అంటూ కృపాణబిత్తు పెద్దగా అప్పరించి, తిరిగి తళ్ళు మూసుకున్నాడు. గుడిసె మధ్య వున్న గుంటకు ఇలమైన ఇనుప గొలుసుతో బంధించబడిన సరవానరం మాత్రం, ఆ వాసనను భరించలేక, గొలుసునుతెంచుకుని పారిపోయే ప్రయత్నంలో అటూ యిటూ గిరికిలుకొడుతూ గింజాకో పోగింది.

కృపాణబిత్తు ఒళ్లుమరిచి నిద్రపోతున్న గుడిసె ముందుకు గడెకొండ కొండరు

అనువరులతో వచ్చాడు. తమ నాయకుడు ప్రెగవేయగానే ఒక మరుగుజ్జు నిశ్శబ్దంగా గుడిగ ద్వారం తెరిచి లోపలికి పోయి, కృపానిజిత్తు గోడకు ఆనించిన కత్తిని తీసుకుని బయటికి వచ్చాడు.

గడకొండ ఆ కత్తిని అటూ యిటూ తిప్పిచూసి, "ఆ మహాకాయుడి నిద్ర పుట్టు గుడిసె కాలి మీద వదితగాని వదలిదు. ఈ కత్తిని మనం మోయగలమేమో కాని, అయుధంగా ఉపయోగించలేం. దీన్ని ఎక్కడైనా దాచండి." అని తిరిగి కత్తిని తన అనుచరుడికిచ్చాడు.

ఆ తరువాత ముందు వేసిన పథకం ప్రకారం గడకొండ అనువరులు బళ్ళాలు

పట్టుకుని అక్కడికి వచ్చారు. వాళ్ళల్లో శొందరు పొట్టెలుపోతులు కూడా ఉన్నారు. గడకొండ అందరికీనీ ఓమారు చూసి, "అక మన చావే. ఆ దుర్మార్గులైన మహాకాయుడి చావే తేలిపోవాలి. గుడిగకు లన్నివైపులా నివ్వు పెట్టండి, వాడు ప్రాణాలతో బైబికి వస్తే, బళ్ళాలతో పొడవండి. నరవానరం బహుశా ఇనపగెలుసు తెలయకుని బయటికి రాలేడు. అది అక్కడే మంటల్లో కాలి చస్తుంది!" అన్నాడు.

తమ నాయకుడిలా అనగానే మరుగుజ్జు కట్టుల్లో నలుగురు మందుతున్న కాగదాలు తీసుకుపోయి గుడిగకు అన్ని వైపులా నివ్వు పెట్టారు. అగా చమురుతో తడిసి వున్న కాటి అకుల గుడిసె, ఒక్కసారిగా భగ్గుమంటూ ముట్టుకుని, పెద్ద పెద్ద మంటలు పైకిలేచినై.

ఒకటి రెండు కీనాలు గడిచే లోపలే నిద్రపోతున్న కృపానిజిత్తుకు శరీరమంతా భగ్గుమన్నట్టుగా మెరుకువ వచ్చింది. అతడు కళ్ళు తెరిచి చూస్తూనే, అనున్న గుడిసె కాలిపోతున్నట్టు గ్రహించి, ప్రాణ వయంతో ఒక్క చావుశేకపెట్టి, "మోసం! మోసం! ఇందుడు నీతికారం చేస్తాను!" అని గంతులు వేస్తూ, తన కత్తి కోసం గోడ కేసి చూశాడు. కత్తి వుండవలసిన చోట లేదు.

కృపాణజిత్తు నరవద పడిపోతూ
 ఏమి చేయటమా అని అలోచించేలోపలే,
 కాలిన తాటి అకు ఒగటి కప్పమీది నుంచి
 జారి అతడి మీద పడింది. నరవానరం
 భీకరంగా ఒక్క అడుపు అంది, బలంగా
 గుంతేవరికి. దాని నడుముకు కట్టి వున్న
 అనుప గిలును తెగిపోయింది. అది
 కృపాణజిత్తును పట్టుకోబోయినదల్లా,
 చుట్టూ కమ్ముకు వస్తున్న మంటలకు
 బెదిరి, బరిధించి వున్న గుడిశ ద్వారం
 వేసి పరిగెత్తింది.

ఇక తనకు చాపు తప్పదన్న భయంతో
 కృపాణజిత్తు సాహసించి నరవానరం
 నడుమునుంచి వేళ్ళాడుతున్న ఎరిగిన
 అనుప గిలును పట్టుకున్నాడు. వానరం

ఒక్క చిప్పనపోయి, ద్వార బంధాలను
 విరగకట్టి, బయటికి దూకింది. కృపాణ
 జిత్తు కూడా దాని నడుము నుంచి
 వేళ్ళాడుతూ పోయి గుడిశ ముందు బోర్లా
 పడిపోయాడు. ఆ సమయంలో అనుప
 గిలును అతడి చేతి పట్టునుంచి జారి
 పోయింది.

హఠాత్తుగా నరవానరం, దాని వెనకగా
 కృపాణజిత్తు కాలుతున్న గుడిసె నుంచి
 ప్రాణాలతో బయటపడటం చూసి గడ
 కొందా. అతడి అనుచరులూ భయ
 కంపితులైపోయారు. కాని, యివ్వదు
 కృపాణజిత్తు నిరాయుడు; నరవానరం
 ఏలు దొరికితే అరణ్యాల్లోకి పారిపోయే
 దుకు ఎప్పుడూ ప్రయత్నిస్తూనే వున్నది!

గడకొండ చప్పున దైర్యం తెచ్చుకుని, పారిపోవాస్తూ తన అనుచరులను హెచ్చరిస్తూ, "ఒరే, సరవానరాన్ని దాని చారిన దాన్ని పోనిచ్చండి. ఈ దుర్మార్గుణ్ణి మాత్రం వదలకండి. బట్టాలతో పొడవండి." అంటూ శేషపట్టాడు.

మరుగుజ్జుభటులకు తమ నాయకుడి హెచ్చరికతో కాస్త గుండెసిబ్బరం కలిగింది. కాని, అంతలో సరవానరం పెద్దగా అరుస్తూ పోయి మరుగుజ్జుభటులను అందినవాళ్ళను అందినట్టు పట్టుకుని, అటూ యిటూ విసిరివేయసాగింది. వాళ్ళల్లో కొందరు అక్కడినుంచి పారిపోయేందుకూ, మరికొందరు తెగించి సరవానరాన్ని బళ్ళాలతో పొడిచేందుకూ ప్రయత్నించసాగారు.

ఈ గండరకేళం కృపాణజత్తుకు మంచి అవకాశం కలిగింది. అతడు ఏదైనా అయుధం దొరుకుతుంటే అని చుట్టూ కలయచూసేసరికి, ఒకచోట పొడవైన ఎండుబెట్టు కొమ్మ కనిపించింది. అతడు

చప్పున దాన్ని చేతికి తీసుకుని, ఓకరంగా ఒక తేకపెట్టి, పోయి గడకొండ అనుచరులను ఎడా పెదా బట్టసాగాడు.

గడకొండ, అతడి మరుగుజ్జులు సూడా ప్రాచాలకు తెగించి, సాహసంతో కృపాణ జత్తును ఎదుర్కుని తమ బళ్ళాలతో గాయపరచసాగారు.

మరుగుజ్జువాళ్ళ గూఢెంలో రేగుతున్న మంటలు, పొగడెపోటు : అక్కడినుంచి వస్తున్న జరుపుచూ, తెగలూ — బాపుల నున్న జరకలూతో ఇద్దరు రెంతమనుషులు ఎన్నారూ. వాళ్ళు గూఢాల మామలో నున్న రెండు అద్భుత జంతువులను ఎక్కి పున్నారు. ఆ జంతువుల శరీరాలు చేప పాలునుల లాంటి పాలునులతో కప్పబడి పున్నవి. చూడగా వాటి బడలాలు మిగత శేతు వాహనమైన బలగ్రహాన్ని పోలి పున్నవి రెండుగట్టకూ సారితప చర్యతో నుట్టిన బుట్టులు ధరించి పున్నారు. వాళ్ళ సరుముల నుంచి పొడవైన తక్కువ బళ్ళాడు తున్నవి. — (నలకాపుండి)

మీద నిలబడి, ఎగిరి అందుబాటులో వున్న చెట్టుకొమ్మను పట్టుకుని వెళ్ళాడుతూ గూడెం కేసి చూసి, "అన్నా, ఇదేదో బహు చిత్రంగా వున్నది. భయంకరమైన నరవానరం ఒకటి, ఒక మామూలు మనిషి కలిసి, మరుగుజ్జు వాళ్ళను చిత్రవధ చేసిస్తున్నారు. చూస్తూ తాడుకోవటం ఎలా?" అన్నాడు.

"అలాగే! అయితే ఆ నరవానరాన్ని, మనిషిని ప్రాణాలతో పట్టుకోవటం అవసరం. వాడి ద్వారా తప్పిపోయిన మనవాడి సమాచారం విడుదలైతే బహుశా బ్రహ్మ!" అంటూ సర్పనఖుడు తన గుర్రాన్ని ఆదిల్చించి, చీసు సుంచీ చుట్టలా

వెళ్ళాడుతున్న తామరకాడల మోకును చేరికి తీసుకున్నాడు.

ఇద్దరూ తమ గుర్రాల మీద వేగంగా గడకొండ గూడాన్ని చేరేసరికి, నరవానరం గంతుతూ, తన 'బలమైన చేతులతో వట్టి గుడితెలను కూలదేస్తున్నది. కృపాణజిత్తు విచ్చిఎత్తిన వారిలా ఆరుస్తూ, తన పైకి వస్తున్న మరుగుజ్జులను చెట్టుకొమ్మలో కొడుతున్నాడు.

"అన్నా, నేని నరవానరం సంగతి చూస్తాను; సుప్రస్థ 'ఆ ఎసుబోతుబాంట్ల మనిషిని పట్టి బంధించు,' అంటూ సర్ప స్వయం తన గుర్రాన్ని నరవానరం కేసి పరిగెత్తించాడు.

సర్పనఖుడు తామరకాడల మోకును పైకెత్తి, దాని ఉచ్చును కృపాణజిత్తు కంఠాని కేసి విసురుతూ, "మాయా నలోపరే క్వరు డు కి, 'బై!' అంటూ అరిచాడు.

ఎంతగుర్రాల మీద, హఠాత్తుగా తమ మీదికి వచ్చి పడిన వర్చనఖ, సర్పస్వయం లను చూస్తూనే, మరుగుజ్జులూ, కృపాణ జిత్తు నిశ్చేష్టకులైపోయారు. సర్పనఖుడు వినిరిన తామరకాడల తాడు కృపాణజిత్తు కంఠానికే చుట్టుకున్నది. దాని ఉచ్చు కంఠాన్ని దగించి పట్టెలోపలే కృపాణ జిత్తు ఒక చావు కేకపెట్టి, "అయ్యా,

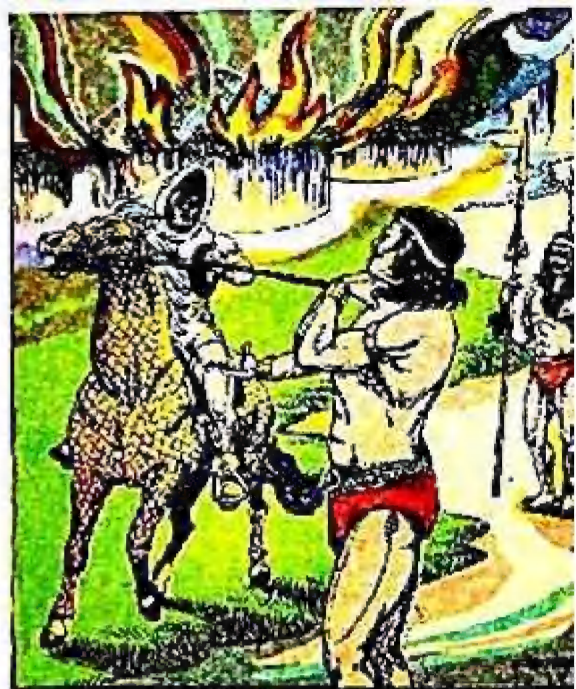
నన్ను చంపకు! నిలాంటి మనిషి—
ఒక వింత విషయమేక్కడ మహాబలుడికి,
నేను చిగిడ చాలా సహాయం చేసి
వున్నాను," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు సర్పసఖుడు ఆశ్చర్య
పోతూ, "అయితే, నీకు మరకేతు
తెలుసునన్నమాట! అంత గొప్ప యాధుడు
నీ సుందరి సహాయం కోరాడంటే, ఆతడు
చాలా పెద్ద యిక్కట్లలో చిక్కి
వుంటాని. ఆ మరకేతు యిప్పుడెక్క
రున్నాడు?" అని అడిగాడు.

కృపాబుజుడు చేతులు రిండు
ముందుకు చాచి, "తమ ప్రకృతమైన
తామరకాడల తాటి ఉచ్చు, నా గొంతును
బాగా బిగించి వట్టి వున్నది. పూడ్చాడటం
కష్టమే, దయచేసి నువ్వు చూచుచున్నది. కొంచెంగా
వదులు చేసేందుకు అనుమతిస్తారా?"
అని అడిగాడు.

"అలాగే అనుమతించాను. పారి
పోయేందుకు ప్రయత్నించావే, ఆ కాడు
నీ పాలిటి యమపాశమవుతుంది,"
అన్నాడు సర్పసఖుడు.

కృపాబుజుడు, తామరకాడల తాడును
రిండు చేతులతో పట్టుకుని, ఉచ్చును
కాస్త వక్కుకు లాగి, గట్టిగా ఓసారి
గాలి పీల్చుకుని, "అయ్యా, ఆ మరక
కేతు యిప్పుడెక్కరున్నాడో నాకు తెలి

యదు. మిమ్మల్ని చూసిం తదవత
యిప్పుడు సంగతి సందర్భాలన్నీ తేట
తెల్లనవుతున్నై. ఇప్పుటికి కొద్దిరోజుల
క్రితం అమరావతినగరం వాడైన జయ
శిలుడనే వాడూ, వాడి మిత్రుడైన
కాపాలికుడొకడూ, మరకకేతును ఆర
ణ్యంలో వానా హింసలపాలా చేశారు.
ఈ సంగతి నేను అరణ్యప్రాంతాల
నివసించే చాళ్ళ ద్వారా విన్నాను,"
అన్నాడు.

ఆ జవాబుకు సర్పసఖుడు కళ్ళెర్ర
చేసి, "ఎర్ర. మాయలమారి! నే సదిగిన
దేమిటి? నువ్వు చెప్పుతున్నదేమిటి?
మరకకేతుడు ఏదో సాయం చేశానని

చెప్పిస్తే, అతడిప్పుడెక్కడున్నాడని అడిగాను. నువ్వు అడ్డంలేని మాటలతో కాంయాపన చెప్తావెందుకు?'' అన్నాడు.

కృపానిజిత్తు అడిగానికి ప్రాణాపదమంచి బయటపడేందుకు మకరకేతు తనకు తెలుసునన్నాడుగాని, నిజానికి అతడు మకరకేతును చూపింది తూర్పులేదు. అయితే, అతడు అరణ్యాల్లో తిరుగుతున్నప్పుడు, అక్కడ నివసించే వల్లెవాసుల ద్వారా మకరకేతును గురించి కొంత విని వున్నాడు.

ఈసారి ఎలాంటి అబద్ధం యింకొకటి చెప్పి, ప్రాణ రక్షణ చేసుకుంటామా అని కృపానిజిత్తు అలోచించేంతలో,

మరుగుజ్జు వాళ్ళంతా ఒక్కసాదగా గొట్టు మన్నారు. సర్పనలుడు నోవంగా తల తిప్పి వాళ్ళకేసి చూశాడు. గడకొండ వంగి అతడికి నమస్కారం చేసి, "అయ్యా, నీటి గుర్రం కూరుడా! మీరు యీ దుర్మార్గుడితో మాట్లాడుతూ, తమ జీవనాదికేమైనది గమనించనే లేదు," అన్నాడు.

గడకొండ యిలా అనేసరికి సర్ప నలుదిక్కు చప్పున తన తమ్ముడైన సర్ప స్వయంధి మాట గుర్తుకొచ్చింది. వాడు తల తిప్పి అటూ యటూ చూసి, "ఒరే, తమ్ముడా, సర్పస్వరా ఎక్కడ? ఆ సర వానరం ఏమైంది?" అని కేకపెట్టారు.

చెండు మూడు కిణాలు చూసినా తన తమ్ముడి నుంచి జవాబు రాకపోయేసరికి సర్పనలుడు పళ్ళు తిరుక్కుతూ మరు గుజ్జాల తేసి చూశాడు. వాళ్ళందరూ తలలు వంచుకుని నేల చూపులు చూస్తున్నారు.

"ఒరే మందమతీ మరుగుజ్జు వెధవ ల్లారా! అలా మెడలు నేళ్ళాడవేసి చూస్తారేం? ఏం జరిగింది?" అని మరుగుజ్జులను గద్దించి అడిగాడు సర్పనలుడు.

గడకొండ తల ఎత్తి, "నీటి గుర్రం కూరుడా! నీ తమ్ముడా, సరవానరం

కలిసి అలా అకనబడే చెట్ల గుంపు కేసి పోయారు. నీటి గుర్రం మరొక వైపుకు వెళు తీసింది. అ వానరం యీ కృపాబు జిత్తు అనే చుక్కాడుడి పెంపుడు బంతువు. అది వీడు చెప్పే కుండానే వీడి మన బావలను గ్రహించి—అట్టలు వెరవేరు న్తుంది. నీ తమ్ముణ్ణి మెడ పట్టుకుని ఎత్తి. భుజాన వేసుకుని అరణ్యంలోకి పారిపోమ్మని. నరవానరాన్ని వీడి సంజ్ఞల ద్వారా అజ్ఞాపించి ఫుంటాడు.” అన్నాడు.

“జరే. చావు కబురు ఎంత చల్లగా చెప్పావురా. మరుగుజ్జా వెరవా!” అంటూ సర్పనఖండు బాదగా కేకపెట్టి. కృపాబుజిత్తు కంఠానికి వేసిన రామర! కాదల తాడున్న గడకొండ చేతికి యిస్తూ, “ఈ దుర్మార్గుడు పారిపోకుండా మాసే బాధ్యత నీది. ఆ నరవానరాన్ని చంపి. నా తమ్ముణ్ణి యిప్పుడే విడిచిండుకు వస్తాను.” అంటూ జలాశ్వాన్ని అదిలించి, వేగంగా గడకొండ చెప్పిన చెట్ల గుంపు కేసి పరిగెత్తించాడు.

మరుగుజ్జాల గూడెంలో ఇళ్ళు తగల లదుతూ లేచిన పాగా. కృపాబుజిత్తు. నరవానరాలతో గడకొండ అనుచరులు తెగించి పోరాడుతున్నప్పుడు రగిన కల్లోలం. రాళ్ళగుట్ట అనతల వున్న జయశీలుడూ, సిద్ధసాధకుడూ విన్నారు.

చందమామ

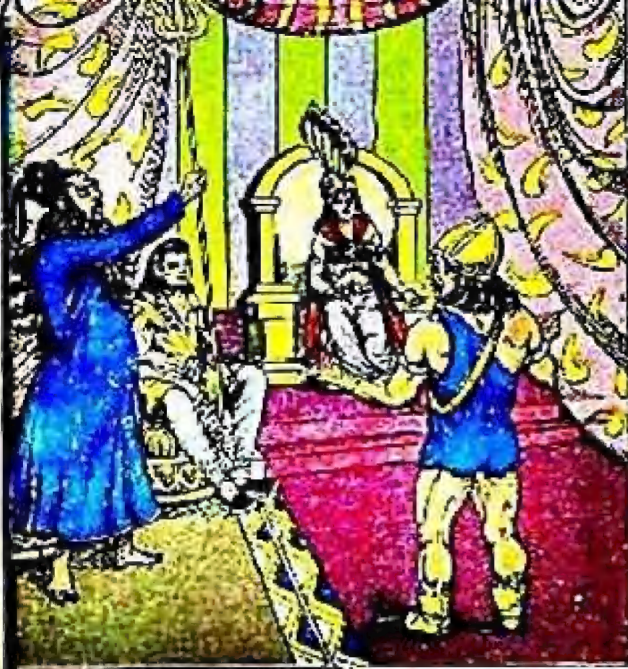
చానికి కారణం ఏమిటో తెలుసుకోమని వాళ్ళు. మరుగుజ్జా సేనానికి చెప్పారు.

మరుగుజ్జా సేనాని ఇద్దరు అనుచరు లను వెంటబెట్టుకుని స్వయంగా గుట్ట మీదికి పోయి గడకొండ గూడెం కేసి చూశాడు. ఇళ్ళు తగలబడుతున్నవి. కృపాబుజిత్తు. నరవానరం మరుగుజ్జా లను నానా హింసా పెడుతున్నారు.

ఈ జరుగుతున్న దానికి సేనా నాయకుడు చాలా సంతోషించి, యీ కుద వార్త జయశీలుడికి చెప్పిందుకు వెను దీరగబోయేంతలో. పాత్రాత్ముగా జలాశ్వాల మీద యిద్దరు వింత మనుషులు వచ్చి, పొట్లాడుకుంటున్న వాళ్ళమీద పడ్డారు!

"ఆ వింత గుర్రాలేమిటి? ఆ వింత మనుషులెవరు?" అంటూ మరుగుజ్జు సేనాని అశ్వర్థునకు కున్నంతలో, జలాశ్వం మీద వున్న వాడెకడు పొడవాటి తాడును కృపాబుజిత్తు మీదికి విసిరి, అతడి శంకాన్ని ఉచ్చులో దిగించాడు. రెండవ జలాశ్వకుడు కత్తి పైకిత్తి నరవానరం మీదికి పోయాడు....

మరుగుజ్జు సేనాని పరమానందంతో పెద్దగా నవ్వి, తన అనుచరులను ఆక్కడే వుండమని, "ఒరే, గదెకొండ మూలా వాళ్ళనందర్నీ సరికి పొగులు పెట్టటానికి యిది మనకు మంచి అవకాశం. ఈ సంగతి రాణితో, అమహాకాయులతో

చెప్పి, మన భటుల్ని వెంట పెట్టుకు వస్తాను. మీరుమాత్రం యిక్కడేవుండండి," అని గూడెం కని పరిగెత్తాడు.

మరుగుజ్జు సేనాని తరిగవచ్చి గడె కొండ గూడెంలో ఏం జరుగుతున్నదో చెప్పగానే సద్దసాధకుడు ఎగిరి గంతపె హలం పైకెత్తి, "జై, మహాకాళా!" అంటూ అరిచి, జయశ్రీలుడితో, "జయ, యిక మనం వచ్చిన పని నెరవేరినట్టే! ఈ వింత గుర్రాల మీద వచ్చిపవాళ్ళిద్దరూ, ఆ వింత పినుగు జలగ్రహాన్ని ఎక్కి వచ్చిన మకరకేతు గుంపులో వాళ్ళేసిన దాంట్లో సంవేహం లేదు. అ మకరకేతు

మన నుంచి పారిపోయాడు. ఇప్పుడు యీ ఇద్దర్నీ పట్టుకుని, నయానో భయానో వాళ్ళ ద్వారా, ఆ మాయాసరోవరేశ్వరు డుండే చీటు తెలుసుకోవచ్చు. ఆ తరవాత కనకాక్షరాజుగారి ఫిల్లబు-కాంచనపర్వా, కాంచనమాలలను బంధ విముక్తుల్ని చేయటం కిణాలమీద పని!" అన్నాడు.

జయశ్రీలుడు, సద్దసాధకుడి మాటలు విని, అతడి కేపి మౌనంగా మామూ పూరు కున్నాడు. సాధకుడు శంకెం వెనుగ్గా, "జయశ్రీతా, నేను చెప్పిందేమిటో నువ్వు ఎప్పుడై లేవ!" అన్నాడు.

జయశ్రీలుడు చిన్నగా నవ్వి, "సాధకా, అన్ని కిణాలపాటు పాఠంలా చదివిన

నీ మాటలు వినకపోవటం ఏమిటి? కాని, నా కకటె అశ్చర్యం. ఎవరో ఇద్దరు మనుషులు వింతగుర్రాల మీద వచ్చారని వింటూనే, నువ్వు కనకాక్షరాజుగారి పిల్లలు మనకు దొరికినంత ఉత్సాహంగా మాట్లాడుతున్నావు!" అన్నాడు.

ఆ జవాబు సెద్దసాధకుణ్ణి చాలా నిరుత్సాహ పరిచింది. అతడు గట్టగా కూలంత నేలకొకసారి పడిచి, "జయో, యిలా అయితే యిక ఏనాటికీ మనం ఆ రాజుగారి పిల్లలు ఎక్కడ వున్నారో కనుక్కునేట్టా? ఈ లోపల మనం యీ అరణ్యాల్లో తిరుగుతూనే ముసలి వాళ్లపైపోతాం," అన్నాడు.

"ఆ ముసలితనం నగరాల్లో పెద్ద పెద్ద ధనాల్లో నివసించినా మనసు పట్టుకు తిరుగుంది. నే నాలోచిస్తున్నదేమిటంటే, యీ ఇద్దరు వింత మనుషులూ, యీ ప్రాంతాలకు ఎందుకు వచ్చారన్న దొకటి; రెండోది వాళ్ళను ప్రాణాలతో పట్టుకోవటం ఎలా అన్నది." అన్నాడు జయశీలుడు.

ఈ జవాబు వింటూనే సెద్దసాధకుడు నిరుత్సాహ పడిపోయి, కూలాన్ని కింద పడవేసి, "జయో! ఆ వింతమనుషుల్ని ప్రాణాలతో పట్టుకునే వధకం ఏదో నీవ్వే ఆలోచించు," అన్నాడు.

చందమామ

జయశీలుడు పరేనన్నట్టు కల దిచి, "అయితే నువ్వు కూలం కింద పడవేసా వెందుకు? ఇకనుంచి నీ మంత్రశక్తినే నమ్ముకోదలిచావా?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు సెద్దసాధకుడు, "జై మహా కాళా!" అంటూ చెన్నగా మూర్ఛి, చప్పనీ కూలాన్ని చేతికి తీసుకుని, "జయశీలా! నా మంత్రశక్తి యింకా పరివర్తనం కాలేదు. అనాడు శృగానంలో మహాకాళుడి బంటు కాలకాలుడే నా ప్రాణాలు పుచ్చుకునేంత పనిచేశాడు గదా?" అన్నాడు.

"ఆవు నవును! ఆ కాలకాలుడికి బదులు, మనెద్దరి ప్రాణాలనూ, ఆ మామూ

సరోవరేశ్వరుడో, వాడి బంట్లో ఎత్తుకు పోయే ప్రమాదం వున్నది." అని జయశీలుడు మరుగుజ్జు సేనాని కేసి తల తిప్పి. "సేనాని, నువ్వు కొందరు భటులతో మా వెంట రావలసి వుంటుంది," అన్నాడు.

"అయ్యా, అలాంటి అజ్ఞ కోసమే నేను ఎదురు చూస్తున్నాను!" అని మరుగుజ్జు సేనాని, దూరంగా నిలబడి వున్న మరుగుజ్జు భటులకు సంజ్ఞ చేశాడు.

అందరూ కలిసి రాళ్ళగుట్ట కేసి కొంతదూరం నడిచేసరికి, వాళ్ళకు కుడి నైపున వున్న అరణ్యవృక్షాల్లో మంచి నర వానరం భయంకరంగా ఆరవటం విని పించింది. జయశీలుడితోపాటు అందరూ అశ్రుర్యపోతూ అటు కేసి చూశారు. నర వానరం చెట్ల కిందుగా గొంతుతూ నడుస్తున్నది. దాని భుజాల మీద వింత దుస్తుల్లో వున్న మనిషి ఒకడు కదలా మెదలక పడి వున్నాడు.

"బయో! మనం ప్రాణాలతో పట్టుకుని, మాయాసరోవర రహస్యాల తెలుసు

కోవాలనుకున్న వాళ్ళల్లో ఒకడు నర వానరం చేతుల్లో పాతమైపోయినట్లున్నది. అ రెండో వాడి మాటమిటి?" అన్నాడని దృఢసాధకుడు.

జయశీలుడు ఒకటి రెండు క్షణాల నిశ్చేష్టుడైపోయి, "అ రెండో వాడు కృపాజిత్తు చేతిలో చావలేదుగదా!" అన్నాడు.

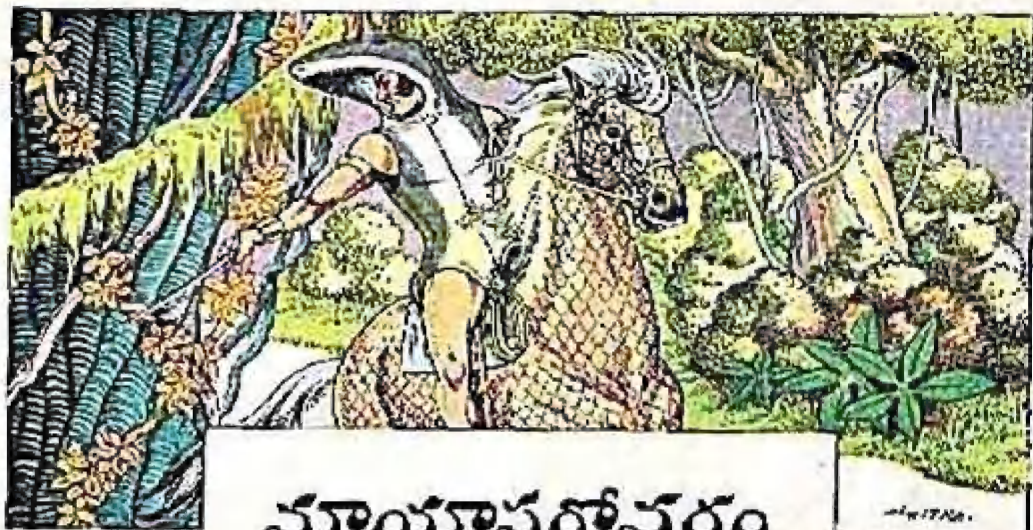
"అలా జరిగితే యిక కృపాజిత్తున పట్ల పగ్గాలుండవు! ఒక వింత మనిషి వాడి పెంపుడు నరవానరం ఎత్తుకు పోతున్నది. రెండవవాణ్ణి...."

నిద్రసాధకుడు మాట ముగించే లోపల జలాశ్రయ మీద సర్పసఖుడు చేగంటి చెట్ల కిందికి వస్తూ, "సర్పస్వరా! ఎక్కడ సర్పస్వరా!" అంటూ కేకలు పెట్టాడు.

జయశీలుడు చప్పున చేయి కట్టి "అందరూ వాడి గంటబుడకుండా దాక్కండి. ఎలా అయినా సరే, వా ప్రాణాలతో పట్టుకోవాలి!" అని హెచ్చరించాడు. —(ఇంకా వుంది)

మాయాసరోవరం

18

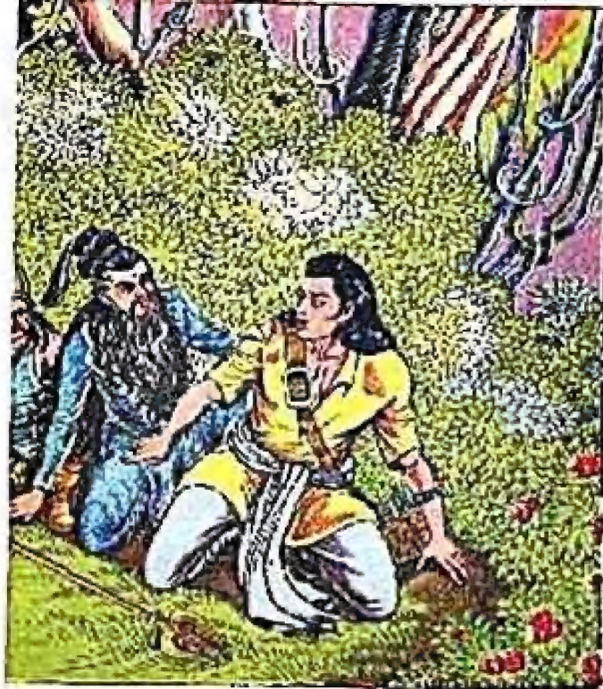
[సర్పనఖుడు, సర్పస్వరుడు అనే అపూర్వమృతిభేదం, బహుశాచరి మీద మరుగుజ్జుల గూఢచారి కల్పించినది. సర్పనఖుడు, కృష్ణానామక మహాకవి ద్వారా దీనిని వినినాడు. కరవారే, సర్పస్వరుడి సైనికుని, అతనిని విడుదలచేసినది. ఈ సంగతి విన్న చుట్టూరియూ, నిజమేననిచూచి గూఢచారిని పట్టించి, సర్పనఖుడు వాళ్ళకు బహుశాచరి మీద మృత్యు కనిపించాడు. తరువాత—]

సర్పనఖుడు ఒక పెద్ద చెట్టు కిందకి వచ్చి, తన వాహనాన్ని ఆపి, చుట్టూరి చూచి కలకు చూశాడు. అక్కడ ఆకాశాన్ని చూచి, చుట్టూరి వాహనం ఒత్తుగా పెరిగిన ముళ్ళపాదలూ తప్ప, అతడి తమ్ముడి బాదలేమీ కనిపించలేదు. ఈసారి సర్పనఖుడు మరింత పెద్దగా, "సర్పస్వరా!" అంటూ శబ్దం పెట్టాడు.

ఆ శబ్దం వినబడలేదు. సర్పనఖుడు దీనిని విడిచిపెట్టి, అంతలోనే పట్టరాని కొపంతో ఒకలో నుండి కత్తిలాగి, వాన్ని పక్కనే పుట్టి చెట్టు తోడేలో బలంగా గుచ్చి, "అదే, నా ప్రతిజ్ఞ! నా తమ్ముణ్ణి ప్రాణాలతో చూడలేకపోయానే, వాణ్ణి చూపిన సరవాసాన్ని, దాని యజమానిని కంటాలు నరికినాని, యీ ప్రాంతాలు పడలను!" అంటూ ఆరిచాడు.

పాదల వెనక దాగివుండి యీ మాటలు విన్న బయశిలుడు తృప్తిగా నవ్వి, సిద్ధ సాధకుడితో, "సాధకా, యీ పర్యవఖుడి ప్రతిజ్ఞ విన్నావుగదా? వాడు ఆరణ్య పుకాళ సాక్షిగా గొప్ప శత్రు ప్రతిజ్ఞ చెబుడు." అన్నాడు.

"బయశిరా, తమ్ముడు తనకడలేదన్న దిగులులో వాడికి మతిస్థిమితం తప్పిందని నా అనుమానం. సరే, వాణ్ణి ప్రాణాలతో పట్టుకునే నర్తకతెమిటి?" అని అడిగాడు సిద్ధసాధకుడు.

పర్యవఖుడు తీవ్రవేగంలో పున్నట్టు తెలుస్తూనే ఉన్నది. అలాంటి వాడి ఎడటతడి లొంగిపోమ్మని అజ్ఞానంపటం

వృధా. వాడు తప్పక ప్రాణాలకు తగించి పోరాడేందుకు సిద్ధపడతాడు. వాణ్ణి ఏదైనా ఉపాయంతో పట్టుకోవాలి....

బయశిలుడు యిలా ఆలోచిస్తూ, సిద్ధ సాధకుడితో, "సాధకా, సి రూపం, మాట పిరూ సూరూ ముమూలు మనుమ లకు భిన్నంగా ఉంటుంది. కనక మువ్వె వాణ్ణి పట్టగలిపు. ఈ పర్యవఖుడు మనకు ప్రాణాలతో దొరకటం మీద, మనం పోయాసరోవరాన్ను చేరటం, చేరలేక పోవటం ఆధారపడుతుంది, ఏమంటావు?" అన్నాడు.

"అవును. మనం తెలిసి చొగడ ఆ మకరకేతును పదిలం. జవ్వడు వాడి ముక్కుదైన యీ సర్పనఖుడు. మనను మాయాసరోవరం దగ్గిరకు తీసుకుపోయే పరమా, పదలరాదు." అన్నాడు సిద్ధ సాధకుడు.

"అదే చేయటం ఉన్నాం. సుప్రస విదే విధంగా వాణ్ణి సమీపించి, వాడి దగ్గిర నుంచి ఆ శక్తి తీసుకోవాలి. నిచాయుధుడుగా వున్న వాణ్ణి 'బందించి, వాడి ద్వారా ఆ సరోవరానికి పోయే దారి తెలుసుకునే పని నేను చూస్తాను," అన్నాడు బయశిలుడు.

ఆ వెంటనే సిద్ధసాధకుడు పొదల వెనక పక్కుతూ, దూరంగా వున్న చిట్ట

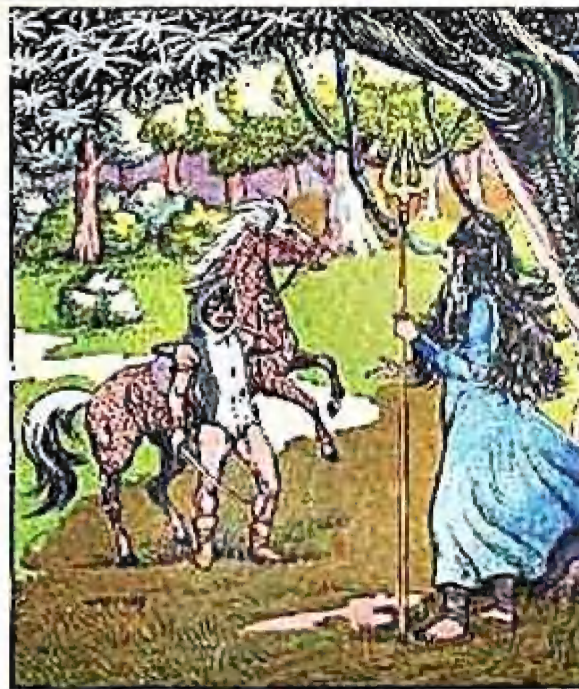

వాటుకు బయలుదేరాడు. బదుళిలుడు, మరుగుజ్జుసేనానితో. "సేనాని, యీ వింత రూపుడి శక్తిసామర్థ్యాల్లేమిటో మనకు తెలియవు. అవసరం వదితే సాధకుడికి సహాయవడంయిదు సేపు, ఏ పొత్తులు వాహనంతో ఏ చెట్టుచాటున అయినా దాగి వుండగలవా?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, అవంతవని! ఈ నీటి గుర్రంవాణ్ణి కావాలంటే నేనే చెట్టు కొమ్మల్లోంచి మీదికి దూకి, కాళ్ళూ నేరులూ కట్టెయ్యగలను," అంటూ మరుగుజ్జుసేనాని కన వాహనం కట్టివేసి పున్ను రేగుచాచల కేసి బయలుదేరాడు.

తరవాత ఒకటి రెండు నిమిషాలు గడచే లోపల చిట్టపాథకుడు కూలాన్ని ఎత్తి పట్టుకుని, చెట్ల వాటునుంచి జయిటికి వస్తూ, "ఎవర్రా, నా పెంపుడు సాంపుకాస్తే కత్తితో పోడించి గాయ పరిచింది? దాని మూలుగు చెసి, నాకు నిద్రాపంగమైచింది," అంటూ కేక పెట్టారు.

ఆ కేక పంటూనే సర్పనఖుడు చప్పున కత్తిని చెట్టుచాటె నుంచి లాగి, సాధకుడి కేసి దాన్ని గురిచేసి వెబ్బరంగా చల బడ్డాడు. సాధకుడు అతణ్ణి సమీపిస్తూ, "ఒరే, నువ్వు మాడగా మాయాసరో పరిశ్రమిడి బంటలావున్నావు. అవునా?" అన్నాడు.

ఇంత భయంకరరీత్యంలో తనను చూస్తూనే, తన యజమాని ఎవరైనది గ్రహించిన యితడెవరోగాని, గొప్పమంత్ర నేత్ర అయివుంటాడనుకుని సర్పనఖుడు అశ్చర్యంతో, నయంతో పటికపాసాగాడు. సద్దసాధకుడు తన ఎత్తు పోరినందుకు లోలోపల సంతోషిస్తూ, "మాయాసరోచి రిశ్వదుచి బంటువనే గర్వంతో, అలా గుర్రం మీద తీపిగా కూర్చుంటావా? ముందు గుర్రం దిగు," అన్నాడు గద్దిస్తూ. సర్పనఖుడు చప్పున బలాశ్చర్యంతో నుంచి కిందికి దూకాడు. సాధకుడు అతడి ముందును చచ్చి, "ఏది, ఆ కత్తి యిటిప్పు," అన్నాడు.

ఆ మాట వింటూనే సర్పనఖుడు చచ్చిన నాలుగైదడుగులు వెనక్కు వేసి, సాధకుడి కిసి అనుమానపడు తున్నట్టు చూస్తూ, "నా కత్తితో నిశం పని? నన్ను నిరాయుధుణ్ణి చేయాలను కోవటంలో ఏదో మోసం వున్నది అవలు సేరు మా యజమాని పేరు ఎలా తెలుసు? నువ్వు వెళ్లు మూలుగు విసగలిగినంత గొప్ప మంత్రపెత్తనా?" అన్నాడు.

సిద్ధసాధకుడు పెద్దగా నవ్వి, "ఒరే, సర్పనఖా! నివన్నీ మరిమాలిన ప్రశ్నలు. నేను, నీ మిత్రులైన మకరతెలుణ్ణి కూడా ఎరుగుదును. అకత్తి నిచేతిలో వుండటం, నీకే ప్రమాదం. దాన్ని వెంటనే కింద

పడవెయ్యి." అంటూ కూలం ఎత్తి, సర్పనఖుడి కిసి రాసాగాడు.

సర్పనఖుడు ఒకకణం నివ్వేరపోయి, అంతలోనే లేచుకుని, అన్నిటిని తేగించిన వాడిలా పళ్ళుకోరిన, "ఇప్పుడు నువ్వెవ్వరైతే నాకు గుర్తుకొస్తున్నది. నరవాచరం యజమాని శృంగుణుడి త్తు అనేవాడు నిన్నూ, నీ మిత్రులైన మకరతెలుణ్ణి అరణ్యంలో చూశాడు. నువ్వే కాపాడికుడిసి, అవునా?" అన్నాడు కత్తి నైకెత్తి పట్టుకుని.

సిద్ధసాధకుడికి అతణ్ణి గాలంతో పొతవా అన్నంత కోపం వచ్చింది గాని, దయ కలుపు ప్రాణాలతో పట్టుకోవా లన్నాడు. కాని, సర్పనఖుడు ఒకపట్టాన లొంగిపోయేలా చేయి, సిద్ధసాధకుడికి ఆ సమయంలో చచ్చిన ఒక ఈసాయం తొవించి అతడు కూలాన్ని నేలలో గుచ్చి, "ఒరే, సర్పనఖా! నువ్వేమిగున్నట్లు నేను మామూలు కాపాలికుణ్ణి కాను; సిద్ధ సాధకుణ్ణి, నా కూలాన్ని దూరంగా పారేస్తాను; నీ కత్తికి దూరంగా పారవెయ్యి. అప్పుడు నంగతి నందర్యాలు బాచిగా మార్చాడుకుంటాం," అన్నాడు.

"అహం, కావాలికా, నీ ఎత్తుగడ నాకు తెలిసింది! నన్ను నిరాయుధుణ్ణి చేసి పట్టుకుని నీ బ్రహ్మదేవతతో బలి యివ్వాలనుకుంటున్నావు. అవునా? చూడు,

నిన్నిప్పుడే పరలోకానికి ప్రయాణం కట్టి పోను." అంటూ సర్పనఖుడు కత్తిచాచి, నిద్రసాధకుడి మీదికి అంతుంచడంబోయాడు.

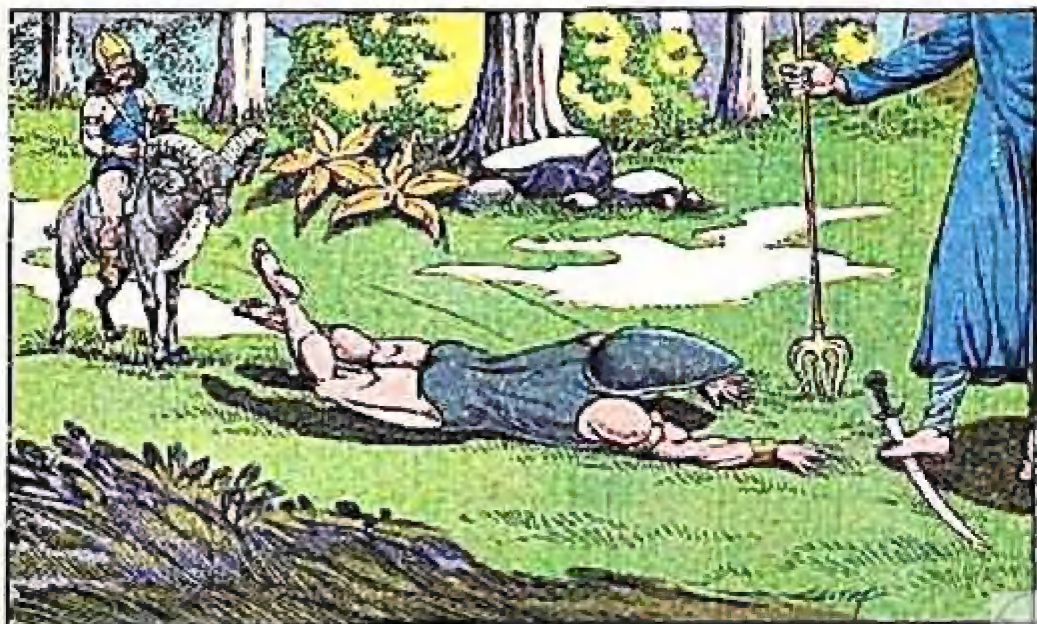
నిద్రసాధకుడు తనకు రానున్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించి నేలకు గుచ్చెన శూలాన్ని చేతికి తీసుకోబోయినంతలో, సర్పనఖుడు అరణ్ణి వదిలించి కత్తితో గుండ్లలో పాతన బోయాడు. కాని, అదేకొంతలో మరుగుజ్జు సేనాని వనకనుంచి వచ్చి, తన పొత్తెలుతో సర్పనఖుణ్ణి తీకొట్టించాడు. సర్పనఖుడు ఒక చావుకేక పెట్టి బోర్లా ముందుకు వదిలిపోయాడు. అతడే చేతిలోని కత్తి బారి చూడంగా పడింది.

నిద్రసాధకుడు చేప్పనదాయి కత్తిమీద పాతం మోచి, పెద్దగా ఒకపాపి నివ్వి.

"మరుగుజ్జు సేనాని, నీ సమయాస్పూర్తి మెచ్చదగింది. నిన్ను మహాకాలుడు సర్వవా రక్షిస్తూంటాడు. తై మహాకాళా!" అన్నాడు.

అంతలో అక్కడికి జయశీలుడు వచ్చాడు. అతడు బోర్లాపదివున్న సర్పనఖుణ్ణి భుజాలు వట్టి లేచి నిలబెట్టి, "ఒరే, సర్పనఖా, నీ పీచే ఒక వింత; నీ ప్రవర్తన మరింత వింతగా వున్నది. నచ్చానికి కోరలుండటం ఎరుగుదుంగాని; గొట్టుండటం ఎరగం! నిద్రసాధకుడంతటి వాణ్ణి, నీ ముందికత్తితో పొడిచి చంపా బనుకున్నావా?" అన్నాడు.

"బై, మాయాసరోవరకృపా! నీవే రక్షి." అంటూ సర్పనఖుడు పెద్దగా

యూలిగి, "మరిచలేగాని నన్ను మోసంతో, అధర్మ పద్ధతిలో నిరాయుధుణ్ణి చేశారు. ఆ కత్తి నా చేతిలో వున్నట్టయితే, యాపాటికి మీ అందర్నీ ముక్కలు ముక్కలుగా నరికి వుండును." అన్నాడు గోపంతో పరిణాపాతూ.

జయశీలుడు మారుమాట్లాడకుండా నిద్దసాధనుడి దగ్గరకు పోయి, "సాధనా, ఏదీ యా సర్పనఖుడి కత్తి యిబివ్వు." అన్నాడు.

నిద్దసాధకుడు తన కాలి కింద వున్న కత్తిని తీసి జయశీలుడి కిచ్చాడు. జయశీలుడు దాన్ని తీసుకుపోయి సర్పనఖుడిని యిస్తూ, "ఒకే సర్పనఖ! ఏ యజమాని

అయిన మాయాచరోపరేశ్వరుడు బొంగ చాటుగా పొరబడ్డపురం రాజాగారి కుమారుణ్ణి, కుమారెను ఏత్తుకుపోయాడు. వాడి బంటువైన నీవు, ఏవో లింకాలు పలుకుతున్నావు. ఏదీ, నాతో కత్తియుద్ధానికి రా. నిన్ను మాత్రం ఏ పరిస్థితుల్లోనూ చంపను. నీతో నాకు ఒక ముఖ్యమైన పని వున్నది." అన్నాడు.

"అర, పనా? ఆ పనేమిటో నాకు తెలుసు. కాదుకో దెబ్బ!" అంటూ సర్పనఖుడు కత్తిని జయశీలుడి కంఠానికి గురిచేసి విసిరాడు.

జయశీలుడు తన కత్తితో, సర్పనఖుడి కత్తిని పక్కకు నెట్టి, ఏడడుగాలితో అతడి మోకాలిమీద గట్టిగా తన్నాడు. ఆ దెబ్బకు సర్పనఖుడు పక్కకు పడి లేస్తూ, "అన్యాయం! ఇదేం కత్తియుద్ధం?" అని బిగ్గరగా అరుస్తూ తిరిగి జయశీలుడి మీదికివచ్చాడు.

"ఏ పరిస్థితుల్లోనూ నన్ను చంపనని ముందే చెప్పాను గదా? నీ మిత్రుడు మకరశేతు చేయవలసిన పని నీతో చేయించబోతున్నాను." అంటూ జయశీలుడు, సర్పనఖుడు తన గుండెల్లో గుప్పబోయిన కత్తిని, తన కత్తితో కించికి కొట్టి, యాసారీకుడికాలితో అతడి పొట్టలో గట్టిగా పొడిచాడు.

ఆ పోటుకు సర్పసఖుడు పెద్దగా
అరుస్తూ విడుచుకు పడిపోయాడు. అతడి
చేతిలోని కత్తి దూరంగాపోయి పడింది.
"ఛీ. ఛీ. యిది కత్తియిద్దమా? మల్ల
యిద్దం కన్న కూడా అభయంగా వుంది."
అంటూ సర్పసఖుడు లేచి నిలబడ్డాడు.

"అయితే మల్లయిద్దంలోనే నమ్మ
జయించు." అంటూ జియోకిలుడు
అతడిపై కలబడి, నడుము పుచ్చుకుని,
పైకత్తి, గొంచెం దూరంలో నిలబడి అంతా
చూస్తూ ఎనేదీస్తున్న సిద్ధసాధకుడితో,
"సాధకా, ఈ సుహృదుడు నిలబడి
చాపకుండా పట్టుకుని, తరవాత కావా
లంటే ని శూలంతో పొడిచి చంపు!"
అని, విసిరివేశాడు.

సిద్ధసాధకుడు, సర్పసఖుణ్ణి గాలిలోనే
'ట్టుకోబోయే ప్రయత్నంలో' అతడి చేతు
లకు వాడి మెచా. ఒక కాయా దొరికినై.
సాధకుడు పరమానందపడిపోతూ, సర్ప
సఖుణ్ణి గాలిలో గిరగిరా తిప్పి, "అహో,
ఏడు సుహృదుడికి ప్రకృతమైన బలివశు
వవుతాడు, సంభోహం లేదు," అంటూ
నేల మీద పడవేశాడు.

సర్పసఖుడు వెర్రికలాపడి లేచి
కూర్చున్న, భయంతో గడగడ పనికి
పోతూ, "అయ్యలారా, నన్ను చంప
కండి. నేనూ, నా తమ్ముడు సర్పస్వరు
దనెవాడూ కలిసి, మంత్రకళకు అనే
వాణ్ణి వెతుకుతూ యీ ప్రాంతాలకు
వచ్చాం. నా తమ్ముణ్ణి భయంకరమైన

షరవాసరం ఎత్తుకుపోయింది. వాడింకా బతికేస్తుంటే, వాణ్ణి యీ అరణ్యంలో వెతికే పట్టుకుని, నా దారిన నేను పోతాను." అన్నాడు.

"సర్వసఖా. ఆలా బాధితిరా." అని జయశిలలుడు, సిద్ధపాదకుడితో, "హీదగా, పిట్ట బలిపెట్టమీనికి యింకా వసుధుని పుచ్చింది. ప్రస్తుతానికి అగు." అని, సగ్గునకుందితో. "ఒరే, నీ తమ్ముణ్ణి ఎత్తుకుపోయిన షరవాసరం యింకామాని కృపాబలెత్తు యింకా బతికే పున్నాడు. చాడు వాడు కక్రూపు. నీ తమ్ముణ్ణి వెతికే ప్రయత్నంలో నేను సాయపడతాను. కాని, సుప్రసాదే మా యాసరం వంశీయుడుంటే జోటుకు మమ్మల్ని తీసుకుపోతానని మాత్రం ముందుగా వాగ్దానం చేయి." అన్నాడు.

"మా యా సరం వరిశ్యుడుంటే నోముడు, అయిన అనుమతి లేకుండా మానవమాత్రుడెవడూ ప్రాణాలతో బెరలేడు." అన్నాడు సిద్ధసఖుడు.

"అలా అయితే ఆ సరం వరిశ్యు జోటుడ మాకు ఉప్పు. అక్కడికి చేరే ప్రయత్నమేదో మేమే చేస్తాం. ఆ ప్రయత్నంలో మా ప్రాణాలు పాలునా నీవు బాధ్యుడివి కాదు, ఏమంటావు?" అన్నాడు జయశిలలుడు.

ఈ సారి సిద్ధసఖుడు వెలచెలిపారూ, గుడ్డు తెలచేసి, "ఆ సరం వరిశ్యు జోటు చేపితే, నా తల బద్ధంవుతుంది. ఆలా ఆసే గావం!" అన్నాడు.

"అకావశ్యతే నీదే ఆమలు చేస్తాను," అంటూ జయశిలలుడు కత్తిని, సర్వసఖుడి తలను గురిచేసేంతలో, దూరంగా కీకలు చనిపించివై. అంతరూ తలబుతిప్పి అటు తేసి చూశాడు.

కృపాబలెత్తు ఒక బలాశ్వన్ను సక్కి. కత్తి తిప్పుతూ. "జయశిలు కెక్కడ? వాడినెవ్వం కావారిటుకెక్కడ? వాళ్ళను నా కత్తి బలి పెడతాను," అంటూ జయశిలలుడు వాళ్ళున్న వైపుకు వేగంగా రాసాగాడు. —(నంకావంద)

మాయాసరోవరం

19

[నరవాసరం ఎత్తుకుపోయిన తన తమ్ముణ్ణి వెతుకుతూ బయలుదేరిన సర్పనఖండు, బయటి నిద్రాసాధకులకు ఒక చెట్టు కింద కనిపించాడు. వాళ్ళు ఆకట్ట పట్టినది, మాయా నరవాసరి వెళ్ళి దారి చెప్పకపోతే చంపుతామని భయపెడుతూండగా, కృపాబుజిత్తు ఒక బాగాన్ని ఎక్కి, కత్తి రిప్పతు వాళ్ళున్న వైపుకు రాసాగాడు. తరువాత—]

కృపాబుజిత్తు పెట్టిన కేక వింటూనే బయట నుండి కత్తిని సర్పనఖండు తల మీది మీంచి నైకత్తి. తల తిప్పి చూశాడు. కృపాబుజిత్తు చాలా దూరంలో, బాగాశ్వం మీద ఆరడికి కనిపించాడు. నిద్రాసాధకుడు కూలాన్ని గుప్పెటులో గట్టిగా బిగించి, "అహా, ఎంత కాలానికి యీ కృపాబుజిత్తు నా కూలం పోటాకు అందబోతున్నాడు!" అంటూ బయలుదేరాడు.

సర్పనఖండు చచ్చిన పొయి నిద్రాసాధకుడి చేయిపట్టుకుని, "అయ్యా, ఆగండి. ఒక్కమాట! మరొకసారి దృవపరుచుకునేందుకు అడుగుతున్నాను. ఈ కృపాబుజిత్తు అనేవారే గదా. భయంకర నరవాసరానికి యజమాని?" అని అడిగాడు. "అవును, ఆ నరవాసరమే. నితమ్ముణ్ణి ఎత్తుకుపోయింది." అన్నారు నిద్రాసాధకుడు.

'చందమామ'

"అలా అయితే, యీ దుష్టుణ్ణి చంపే ముందు, ఆ నరవాసరం నా తమ్ముణ్ణి అరణ్యంలో ఎక్కడికి ఎత్తుకుపోయిందో విజ్ఞుంది తెలుసుకోనివ్వండి," అన్నాడు సర్పసఖుడు.

"ఏ. చెయ్యి వదులు! నీ తమ్ముడు ఏమయితే నా కెం! పేరు ముఖ్యంగా జయశిలుడినీ, నాకూ ప్రణల శత్రువు. ఏట్టె యీ లోకం నుంచి మరో లోకానికి పంపాలి. ఆ తరవాత నీ పంతు పస్తుంది. బాగ్రత్త!" అంటూ నిర్దాపాధకుడు పళ్ళు కొరికాడు.

చాళిష్యుని సంభాషనా వింటున్న జయశిలుడికి హఠాత్తుగా ఒక ఆలోచన కలిగింది.

గింది. సర్పసఖుణ్ణి మంచి చేసుకోవడానికి యిది చక్కని అవకాశంగా అతనికి తోచింది.

"సర్పసఖా! మాయానలోపరం ఎక్కడ వున్నదో చెప్పేందుకు నువ్వు నిరాకరించినా, నీ తమ్ముడు సర్పస్వదుష్టుణ్ణి వెతికే పనిలో నేను సహాయపడదలచాను. నేనూ, సాధకుడూ ఆ నెట్లచాటుకు పోయి నిలబడతాం. నువ్వు, కృపాణిజిత్తును గెతవేసి విరిచి, నరవాసరం, నీ తమ్ముడూ ఎక్కడ వున్నారో కనుక్కో." అన్నాడు జయశిలుడు.

"అయ్యా, కృకజ్జుణ్ణి. నా చాచానాన్ని, కత్తిని ఉపయోగించుకోవచ్చా?" అని అడిగాడు సర్పసఖుడు.

జయశిలుడు కత్తిని సర్పసఖుడికి తిరిగి యిచ్చివేస్తూ, "ఆ కృపాణిజిత్తు కత్తి యుద్ధంలో ఆరితేరినవాడు. తగు బాగ్రత్తతో వుండు." అని సాధకుడితో కలిసి, కొంచెం ఎడంలో వున్న గుబురు చెట్ల చాటుకు వెళ్ళాడు.

సర్పసఖుడు తన జలాశ్వాన్ని ఎక్కి కూర్చున్నాడు. కృపాణిజిత్తు యింకా కేకలు వేస్తూ, అరణ్య పృథ్వీలో అక్కటా యిక్కటా వెతుకుతూ జలాశ్వం మీద స్వారి చేస్తున్నాడు. సర్పసఖుడు ఒక క్షణం ఆలోచించి తానే పోయి ఆ కృపాణి

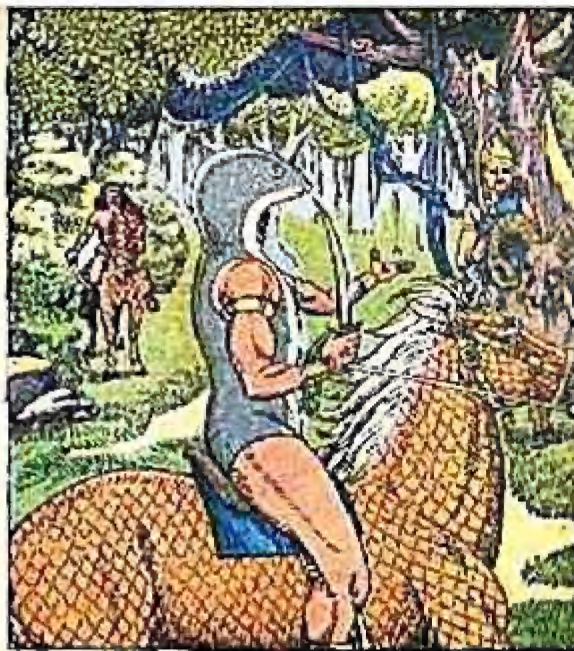
బిత్తును కలుసుకోవటం మంచిదని అగ్వన్తి అదరించబోయేంతలో, అతడి వెన్నుమీద ఏదో గుచ్చుకుని, చురుక్కు పున్నది.

సర్పనఖుడు అత్తనం మీద అదిరిపది, కత్తి పైకెత్తి వెనుదిరిగిచూశాడు. అతడికి గొర్రెల-పేట మీద కూర్చునివున్న మరు గుజ్జాసేనాని కనిపించాడు. అతడి చేతిలో బల్లెల వున్నది.

"ఒరే, మరుగుజ్జా బాతి వెదనా, సువ్వేదా సన్ను బల్లెంతో వెన్నులో పొదిచింది?" అంటూ సర్పనఖుడు కోపంతో ఈగితా. మరుగుజ్జా సేనానిని ప్రశ్నించాడు.

ఆ ప్రశ్నకు మరుగుజ్జా సేనాని నవ్వి, "ఒయో, నీటి గుర్రం మనిషి, నేను శైలింగా బల్లెంతో పొదిచి వున్నట్లయితే నువ్వీపాటికి నెలమీద పది, బెట్లతూండే వాడివి, నెన్ను వలకరించేందుకు బల్లెంతో నీ వెన్ను మీద అలా గీరాను, అంత," అన్నాడు.

"నన్ను వలకరించటానికి అదా పద్ధతి? ఏ," అంటూ సర్పనఖుడు. అగ్వన్తి ముందుకు సదపదోయినదాదల్లా అగి. "వాతో ఏకేం చని? నేను సర్వకత్తి సంపన్నుడైన మాయాసరోవరెక్కయిది బంటును; సువ్వే యా కీకారబద్ధంలో

బతికి నేలవారు మనుమల్లో ఒకరివి," అన్నాడు.

అ చూటలకు మరుగుజ్జా సేనాని కోరం తెచ్చుకుని బల్లెల ఎత్తబోయేంతలో, కృపాణతెత్తు జలాశ్వం మీద చెట్ల చాటు నుంచి బయటికి వస్తూ, పర్వవిబుణ్ణి చూసి అగి, "ఎవరు సువు? గడకొంద గూటిలో నా మెదకు తాడు విగించిన వాడివా?" అన్నాడు.

"అవును, ఆ ఈరికారు నుంచి సువ్వే ఎలా బయటపడ్డావో నాకు తెలియటం లేదు. పైగా సువ్వే యిచ్చేడు ఎక్కి వున్న జలాశ్వం నా తమ్ముడైన సర్ప న్బరుగిది. చాణ్ణి ఏం చేశావు? అంటూ

సర్పనలుడు తన గుర్రాన్ని నెమ్మదిగా, కృపాపూరితముగా తన నడవసాగాడు.

కృపాపూరితముగా చెడుటా పైకెత్తి, "నువ్వే వున్న చోటునే అగు. మనం మాట్లాడవలసింది చాలా వుంది," అన్నాడు.

సర్పనలుడు బలాశ్యాన్ని అని, "ఏమిటా మాట్లాడవలసింది? నా తమ్ముడెక్కడ?" అని అడిగాడు.

"నరవానరం హతాత్తుగా సైవపది జలాశ్వం మీదినుంచి నీ తమ్ముణ్ణి ఎత్తుకు పోతుండగా, అతను, 'అన్నా సర్పనబా!' అంటూ అరవటం నేను విన్నాను. నీ పేరు సర్పనలు డన్నమాట! నే ఎక్కె వున్న

యీ గుర్రం నీ తమ్ముడిది: దీన్ని గూడెం పక్క చెట్లలో పట్టుకున్నాను." అన్నాడు కృపాపూరితము.

"నే నడిగినదానికి మాత్రం జవాబివ్వ లేదు, నా తమ్ముడెక్కడ?" అంటూ సర్పనలుడు కత్తి పైకెత్తాడు.

"సర్పనబా, తొందరపడకు. విధి జరియం అన్నాడు. నీ తమ్ముడికి ఆ నర వానరం చేతిలో చావు రాసిపెట్టి వుంటే— ఈ పాటికి అంతే జరిగి వుంటుంది. అలా కానప్పుడు అతడు నరవానరాన్ని లొంగ దీసుకుని, దాని సాయంతో, మనిషిని కత్తువులైన జయశిల, సిద్ధపాదకుల్ని వేటాడెందుకు ఆరణ్యమంతా గాలిస్తూంటాడు! నీ తొలిచాడైన మకరకేతుణ్ణి, వాళ్ళిద్దరూ ఎంతగా హింసపెట్టారో, ఆరణ్యంలోని పల్లెవాసుల ద్వారా లొంగడ నేను విని వున్నాను," అన్నాడు కృపాపూరితము.

కృపాపూరితము మాట ముగించే లోపలే సర్పనలుడు పెద్దగా అరిచి, "దుర్మార్గుడా, నా తమ్ముడి చావుకు కారణం నువ్వు. ఇతర కత్తువుల మాట తరవాత చూస్తాను; ముందు నీ తల నరికి, నా తమ్ముడి అర్మకు శాంతి చేయాలి," అంటూ కేకపెట్టి, అశ్యాన్ని కత్తివిడిచి గట్టిగా కొట్టాడు.

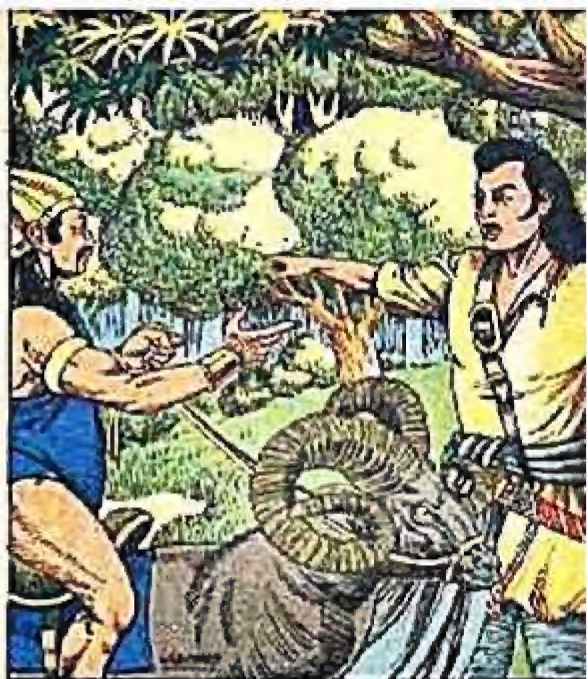

జలాశ్వుం వేగంగా తన కేసి రావటం చూస్తూనే కృపాణుడిర్తు భయంతో కంపించిపోతూ, తన అశ్వాన్ని వెనక్కు తిప్పి, "నా గర్భశత్రువైన జయశీలుణ్ణి చంపిగాని, నేను దావను. అందువల్ల ప్రస్తుతానికి నీతో నేను పోవడంలేదు." అంటూ అశ్వాన్ని దోడు తీయించసాగాడు.

సర్పనలుడు అతడి వెంటబడ్డాడు. చెట్ల చాటున వుండి యిదంతా చూస్తున్న జయశీలుడు, నిర్దాసాధకుడితో, "పాథకా, ఈ పారిపోతున్న వాళ్ళలో ఒకడు మనకు పరమ శత్రువు. రెండోవాణ్ణి మిత్రుడిగా చేసుకోగలిగితే, మనం మాయాసరవచాన్ని చేరవచ్చు." అన్నాడు.

"మంచి అలోచన. కాని, ఇద్దరూ మనకు అండనుండా పారిపోయేలా వున్నారు. ఇప్పుడేం చేసేట్టు?" అని అడిగాడు నిర్దాసాధకుడు.

జయశీలుడు చెట్ల చాటునుంచి జయితికి వచ్చి, ఆశ్చర్యపోతూ దిక్కులు చూస్తున్న మరుగుజ్జు సేనానితో, "సేనాని, అ గుర్రాల మీద పారిపోయేవాళ్ళను పట్టుకోవాలి. ఈ చుట్టూపక్కల అంతటా మీ జాతివాళ్ళున్నారనిగా. వాళ్ళను హత్యరించి, వాళ్ళిద్దర్నీ ప్రాణాలతో పట్టుకుని ఇంధించగలవా?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, అదెంత పని. ఈ చుట్టూ పక్కల వున్న అరణ్యాలూ, కొండలూ, కోవలూ—అన్నీ మా సవాప స్థానాలే. దప్పులు వాయించి, అంచెల మీద మా వాళ్ళందర్నీ హత్యరిస్తాను," అని మరుగుజ్జు సేనాని, తన పాపిలు వాసానాన్ని గూడెం కేసి పరిగెత్తించాడు.

"నిర్దాసాధకా, యిక యిక్కడ మనం చేయవలసిందేమీ లేదు. ఆ కనబడే గుట్ట మీదికి పోయి, మరుగుజ్జు జాతి వాళ్ళు ఏం చేస్తారో చూద్దాం," అంటూ జయశీలుడు జయితిదేరాడు.

"ఐ, మహాశాళా! మనం హిరణ్య పురాస్తుంచి బయలుదేరిన వేళా విశేషం

మందిరి కాదు. ఎన్ని చిక్కులు! ఎన్న
యిక్కట్లు!" అంటూ సద్దసాధకుడు
నిట్టార్చి, జయశిలయిడి వెంట నడిచాడు.

జయశిలయ్యా, సద్దసాధకుడూ వాళ్ళ
గుడ్డ మీదికి పోయి నిలబడె సరిక,
ముందుగా గూడెం వైపునుంచి దిగ్గరగా
ఒక దప్పు మోగటం వినిపించింది.
ఆ వెంటనే ఆరణ్యంలో అన్ని ప్రాంతాల
నుంచి దప్పుల మోతలా, ఆయుధాలు
ధరించిన మరుగుజ్జు వటులు అరణ్యం
అన్ని వైపులకూ గుంపులు గుంపులుగా
పరిగెత్తుతూండటం వాళ్ళ కంటబడింది.

ఈ లోపల కృపాణజిత్తును రహస్యముకు
పోతున్న సర్పనఖుడు, అరణ్య ఆ ఆరణ్య

వృక్షాల మధ్య తరిమి పట్టుకుని చంపటం
సాధ్యమయి వని కాదని గ్రహించి, పెద్ద
గొంతుతో, "ఒరే, కృపాణజిత్తు, ఆగు!
ఒకవేళ నా తమ్ముడు బతికే వున్నాడేమో
మనకు తెలియదు గదా. సువ్వు,
మా జలాశ్వాన్ని యిచ్చి, దీ దాచిన
సువ్వు పా." అన్నాడు.

"అశ్వాన్ని తీసుకుని నన్ను కత్తికి
లలి పెట్టవన్న నమ్మకం ఎమిటి?" అట్లని
నాను. సీత పోరాడేందుకు భయపడు
తున్నాననుకోను. యుద్ధంలో నిజాయితీ
ఎవరివస్తుంటే, ఒక్క దేవతలను తప్ప
మరెవరినీ తెలియదు. నేను, ముందు
ఆ జయశిలయిట్టి చంపాలి. ఆ తదనాత
నీ సంగతి చూస్తాను." అంటూ కృపాణ
జిత్తు జలాశ్వాన్ని వేగంగా పరిగెత్తిస్తూ,
నదీతీరాన్ని చేరాడు.

సర్పనఖుడు యిక మంచి మాటలతో
కృపాణజిత్తును పట్టుకొవటం సాధ్యం
కాదని గ్రహించి, తనూ జలాశ్వాన్ని గట్టిగా
అదిరించి శిద్ధిసేపటికల్లా నదీతీరాన్ని
చేరి, వాని ఒడ్డు వెంట పారిపోతున్న
కృపాణజిత్తు వెంటపడ్డాడు.

ఆ సరికి మరుగుజ్జు వారి వాళ్ళలో
నొందదు కృపాణజిత్తునూ, సర్పనఖుణ్ణి
చూసి, వాళ్ళ దారిన అటకాయించేందుకు
ఒక వేట ఆయుధాలిత్తి పట్టుకుని

గుంపుగా నిలబడ్డారు. కృపాబుజ్జుతు
వాళ్ళను అంతదూరంలో వుండగానే
చూశాడు. ముందుకుపోతే, రను అంతను
పూర్వం నానా హింసలపాలు చేసిన
మరుగుజ్జువాళ్ళు, వెను తిరిగితే తన
తమ్ముడికి జరిగిన పనికీ, వగ తీర్పు
కునెందుకు వస్తున్న సర్పనబురు!

అ స్థితిలో కృపాబుజ్జుతుకు అశ్వంతో
పాటు నవిలో చూకట మొక్కట మేలైన
మార్గంగా కనిపించింది. ఇలా అలోచించి
ఆతడు అశ్వాన్ని గట్టా మీదినుంచి, నది
కేసి మర్చించేసరికి, అక్కడ నది
జలంలో తేలియాడుతూ రెండు మొసళ్లు
కనిపించినై. వాటిని చూస్తూనే కృపాబు
జ్జు గుంటే గుజేలుమన్నది. గుండెలో

గుచ్చుకునే బల్లెంపోటు మంచిదా?
వెన్నుమీడ వడే కత్తివేటుమంచిదా? లేక
నిశ్చయే తేలుతున్న కరకుకరల పట్టు
మంచిదా? అనుకుంటూ ఆతడు ఒక
క్షణం నివ్వెరపోయి, అంతలోనే రనకు
ఎదాగూ వాపు తప్పడన్న నిస్సృహలో
మొందిభైర్యం తెచ్చుకుని, "మరుగుజ్జు
వాళ్ళకన్నా, సర్పనబుడికన్నా—ఈ
మొసళ్ళే శాస్త్ర సాధుజీవులు. వైగా
నేనెక్కివున్నది నీటిగుర్రం కనక. నీటిలో
దస రక్షణ చూసుకునే ప్రయత్నంలో
నన్ను రక్షించక పోదు," అనుకుంటూ
అశ్వాన్ని నదిలోకి దూకించాడు.

కృపాబుజ్జుతు వెనక వస్తున్న సర్ప
వఖుడు యిది చూసి, "బావా, తెలివి

మాలినవెధవా, ఎంతవనిచేకావు? మొనల్లు నీతపాటు, జలాశ్వాన్ని కూడా తినకుండా కాపాడుకోవాలి. మాయానరేవరాన్ని చేర దానికి, ఒకచేత నా తమ్ముడు బతికుంటే యీ అశ్వమొక్కటే ఆధారం," అంటూ తనూ గుర్రాన్ని నడిలోకి దూకించాడు.

మొనళ్ళు రెండూ, నీటివాలున పడి కొట్టుకుపోతున్న కృపాణజిత్తు వెంట వదిలై. వచ్చినబుడు తత్తివెత్తి, వాటిని పొడిచి తంపించుకు వెంట బడ్డాడు. ఒడ్డునవున్న మరుగుజ్జువాళ్ళు అక్కడ దొరికిన రాళ్ళనూ, ఎందుకట్టలనూ కృపాణజిత్తు కేసి విసరసాగాడు. సర్వ నఖుడు గంతెత్తి, "నేను మిమిక్రుణ్ణి. ఈ దుర్మార్గుణ్ణి ప్రాణాలతో పట్టుకో బోతున్నాను: రాళ్ళతో కొట్టకండి!" అని అరుస్తూ, మొనళ్ళలో ఒకటి నేరు తెంచి కృపాణజిత్తు నడుంపట్టుకో బోయేంతలో దాని వెన్నుమీద కత్తితో జలంగా కొట్టాడు.

ఆ దెబ్బకు మొసలి బాగా గాయపడి నిళ్ళను అల్లకల్లోలం చేస్తూ తన్నుకో

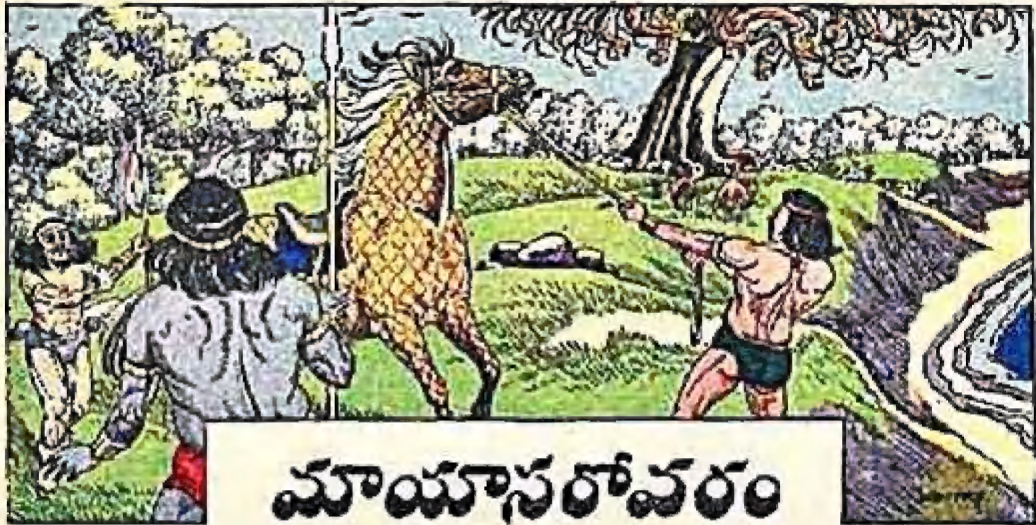
సాగింది. రెండవ మొసలి నది దిగువకు పోయి, పెద్దగా నేరుతెంచి కృపాణజిత్తు కేసి రాసాగింది. ఇది చూసిన జలాశ్వం వెదిరి, కృపాణజిత్తు ఎంత గట్టిగా కళ్ళిం పట్టుకులాగుతున్నా అగకుండా, నది ఒడ్డుగేసి వెగంగా ఈడుకుంటూ పోయి, ప్రాణులను పట్టుకు తెనే మృత్యువృక్షం వున్న ప్రదేశాన రొప్పితూ గట్టుమీదికి ఎక్కింది.

ఆ మృత్యువృక్షానికి కొంచెం దూరంలో నిలబడివున్న మరుగుజ్జువాళ్ళు పెద్దగా కేకలు పెడుతూ, "ఒరే, మహాకాయా! గుర్రాన్ని వెపక్కుచివ్వు. లేకపోతే నువ్వు చెట్టుకు బలైపోతావు," అంటూ కృపాణ జిత్తును హెచ్చరించారు.

కాని, జలాశ్వం అతడు ఎంత ప్రయత్నించినా అగకుండా మృత్యువృక్షం కిందికి వచ్చేసింది. అందుబాటులోవున్న కృపాణజిత్తును, మృత్యువృక్షం కొమ్మ ఒకటి గట్టిగా వట్టుకుని పైకి గుంజాకో సాగింది. —(అంతావుంది)

మాయాసరోవరం

20

[మాయాసరోవరాన్ని చేరటానికి, సర్వసేనాధి సహాయం అవసరం అని జయశీలరు భావించాడు. సర్వసేనాదు ముందుగా తన తమ్ముడు ఎక్కడ వున్నాడో తెలుసుకోవలసివచ్చింది. సరవాసరం యజమాని కృపాణజిత్తు కంటబడగానే, అతడు జలాశ్వుం మీద వెంట బడ్డాడు. పారిపోతున్న కృపాణజిత్తును మృత్యువృక్షం కొమ్మ పట్టుకున్నది. తరవాత-]

మృత్యువృక్షం కొమ్మ ఒకటి కృపాణ జిత్తు తల పట్టుకుని కొంచెం పైకి గుంజ గానే, ఆ కొమ్మకు దాపులనున్న మరి రెండు చిన్న కొమ్మల్లో ఒకటి అతడి భుజాన్ని, మరొకటి చేతిని ఒడిసిపట్టుకుని చచ్చిన పైకిలాగనై. కృపాణజిత్తు వాటి పట్టును విడిచించుకునేందుకు కాళ్ళూ, చేతులూ అడిస్తూ, "రక్షించండి! రక్షించండి!" అంటూ అరవసాగాడు.

కృపాణజిత్తు అర్థనాదాలు విన్న మరుగుజ్జు లెవరూ అతడికి సాయపడేందుకు ప్రయత్నించలేదు. ఏ సరిస్థితుల్లోనయినా సరే, మృత్యువృక్షాన్ని సమీపించటం అంటే వాళ్ళకు రగని భయం. పైగా, యీ కృపాణజిత్తుపల్ల వాళ్ళు లోగడ నానా అగవాట్లూ వడిపున్నాకు. జలాశ్వాన్ని మాత్రం మరుగుజ్జుల్లో కొందరు పారిపోకుండా పట్టుకున్నారు.

'తం ద మా మ'

కంచెం దూరంలో రాళ్ళగుట్ట మీద నిలబడివున్న జయశీలుడూ, సిద్ధసాధకుడూ, గుట్టదిగి పరుగు పరుగున మృత్యు వృక్షం దగ్గరకు వచ్చేలోపలే, పర్వనఖుడు జలాశ్వం మీద ఒక్కడికి వచ్చి, "నా తమ్ముడు ఎక్కడవున్నది ఎరిగిన ఒక్కగా నొక్కడూ చచ్చిపోతున్నాడు. కాపాడాలి!" అంటూ కృపాపాతకత్తును పట్టుకున్న కొమ్మల్లో ఒకదాన్ని తన కత్తితో బలంగా కొట్టాడు.

ఆ దెబ్బకు మృత్యువృక్షం వోదెనుంచి, చివరికొమ్మల వరకూ బలమైన గాలి రాకి దికి ఊగినట్టు ఊగిపోయింది. ఆ వెంటనే చిన్న మూలుగులాంటిది వినిపించింది.

మరుక్షణం బొటనవేలంత లావుగల పాద వాటి కొమ్మ ఒకటి పాములా మెలికలు తిరుగుతూ కిందికి వంగి, పర్వనఖుడి మెదడు చుట్టుకుప్పటి, పర్వనఖుడు, "హా, మాయాసరోవరేశ్వరా, రక్షించు!" అంటూ కీచుమన్నాడు. జలాశ్వం బెదిరి ముందుకు పరిగెత్తింది.

జయశీలుడూ, సిద్ధసాధకుడూ ఒక్కడూనున అక్కడికి వచ్చారు. సిద్ధసాధకుడు పర్వనఖుడి రెండు కాళ్ళూ పట్టుకుని కిందికి లాగుతూండగా, జయశీలుడు కత్తి దూసి, పర్వనఖుడి మెదడు చుట్ట చెట్టిన కొమ్మను ఒక్కవేటున నరికాడు. సిద్ధసాధకుడు, పర్వనఖుడి తల నేలకు కొట్టుకోకుండా, ఆరణ్ణి తలకిందులుగా ఎత్తి పట్టుకుని, "ఒరే, నీటిపక్షి వెధవా! నువ్వు చెప్పిన దుస్సహసంపల్లి, మాకు మాయాసరోవరానికి వెళ్ళి మార్గం చెప్పే వాడు లేకుండా పోయేవాడు!" అంటూ పర్వనఖుణ్ణి కాళ్ళమీద నిలబెట్టాడు.

పర్వనఖుడు రెండు చేతులతో మెద పట్టుకుని బాధగా ఒకసారి మూలిగి, "నాకు తెలుసు, మాయాసరోవరేశ్వరుడు తన సేవకులను అపదలనుంచి తప్పక కాపాడతాడు," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు సిద్ధసాధకుడు శోకంగా వళ్ళు కొరికి, "ఒరే, పర్వముఖం!

అప్పుడు నిన్ను కాపాడింది ని యజమాని అనుకుంటున్నావా?" అని అడిగాడు.

"స్వయానా ఆయన యిక్కడికి రాక పోవచ్చు: కాని మీ యిద్దర్నీ అవేళించి, నన్ను రక్షించాడు!" అంటూ సర్ప సఖుడు తల ఎత్తి మృత్యువృక్షం కిని చూసి, అక్కడ కొమ్మలనుంచి వెళ్ళాడు తున్న శృపాణజిత్తు గంటబడగానే, "హా, వా తమ్ముడు సర్పస్వరూప డెక్కడ ఉన్నాడీ తెలిసినవాడు చచ్చిపోతున్నట్టున్నది, రక్షించాలి!" అంటూ వృక్షం కిని పరిగెత్తబోయాడు.

జయశీలుడు అతడి భుజం పట్టుకుని వెనక్కువారి, అక్కడ చేరిన మరు గుఱ్ఱులతో, "మీ సేనాని ఎక్కడ? ఇతగాదికి ప్రాణభయంకే మతిస్థిమితం కచ్చింది. సదిలో నాలుగైదు పార్లు మూంచి, గట్టున ఎండబెట్టండి," అన్నాడు.

మరుగుజ్జు సేనాని, అతడి అనుచరులూ ఏచ్చి పట్టుకోగానే సర్పసఖుడు పుద్గళా కేకలుపెట్టి, "నాకేది మతి స్థిమితం తప్పలేదు, అంతా తెలుస్తూనే ఉన్నది! మీరు మరుగుజ్జులు; వాళ్ళు జయశీలుడూ, కాపాలికుడూ; మన ముందున్నది మొనళ్ళ నది!" అన్నాడు.

"ఒరే, నీటి మనషి, యిక నేరు ముయ్యి. నిన్నా మొనళ్ళకే ఆహారంగా

వేయబోతున్నాం," అంటూ మరుగుజ్జులు, సర్పసఖుణ్ణి సదీజరంలోకి లాక్కు పోయారు.

అనమయంలో అక్కడికి మరుగుజ్జు రాని తన రథం మీద వచ్చింది. గతె కొండా, అతడి అనుచరులూ చేతులు కట్టుకుని, తరలు పంచి రథం వెంట ఉన్నారు. రాతని చూస్తూనే జయశీలుడు, "మీ జాతి శలహన్ని తన లాభంకోసం ఉపయోగించుకో చూసిన కృపాణజిత్తును మృత్యువృక్షం బలికిమకున్నది, అందరూ హయిగా బతకండి. ఇక మా దారిస మేం పోతాం. పోయేముందు యీ మృత్యు వృక్షాన్ని అగ్నికి ఆహుతి చేయడలిచాం,

అది ఏమయిపోతున్న పున్న చాలామంది ప్రాణాలను పోట్టన పెట్టుకుని వుంటుంది," అన్నాడు.

"అయ్యా, అలాగే చెయ్యండి. మీ సహ యానికి చాలా కృతజ్ఞులం. ఆ నర వానరం యజమాని అంతమయ్యాడు కాని, ఆ భయంకర వానరం మాత్రం యింకా యీ అరవ్వాల్లోనే ఎక్కడో తిరుగు కున్నది. రాత్రింబవళ్లు మా జాగ్రత్తలో మేం వుండక, తప్పదు," అన్నది రాణి.

జయశీలుడు జాలిగా అమె కేసి చూసి, "జలాశ్రయ మీద వచ్చిన సర్పనఖుడనే వాడు మాకు దొరికాడు. వాడి తమ్ముణ్ణి ఆ నర వానరం ఎత్తుకుపోయింది.

సర్పనఖుణ్ణుంచి మాకు సాయం అపసరం కనక, అతడి తమ్ముణ్ణి వెతికే ప్రయత్నంలో ఆ భయంకర వానరం మాకు తటస్థపడితే, చాన్ని తప్పక దంపి తీరుకాం," అన్నాడు.

"చాన్ని వంపటం కాదు. మద్దిక చేసి నేను వాహవంగా వాడుకోతున్నాను. నిప్పక్కడ? మృత్యువృక్షాన్ని కాల్చి బూడిద చెయ్యాలి," అంటూ నిర్ద సాధకుడు మట్టూ కలయచూశాడు.

మరుగుజ్జుల్లో నలుగురైదుగురు భగ భగ మందుతున్న కాగదాలతో ముందుకు వచ్చారు. నిర్దసాధకుడు వాళ్ళల్లో ఒకడి చెయ్యించి కాగదా తీసుకుని, "ప్రాణు లను తిసి అతికేది గనక, యీ వృక్షంలో కొంత మాంస లక్షణాలూ, కొవ్వు లక్షణాలూ గల పదార్థం వుండకపోదు. దూరంగా వుండి యీ మండే కాగదాలు విసిరి చూద్దాం, ఏమవుతుందో!" అంటూ కాగదాను చెట్టు కొమ్మల మీదికి విసర బోయాడు. అంతలో వెనకనుంచి, "అగు! పాపి, చిరంజీవి మృత్యువృక్షాన్నే బూడిద చేయదలిచావా? అది నీ వల్లనవువా?" అన్న కేక వినిపించింది.

నిర్దసాధకుడూ, జయశీలుడూ తలలు తిప్పి ఆ కేక వేసినవాడెవడా అని చూశారు. మామూలు మరుగుజ్జు జాలివాడయివా,

వాళ్ళకన్న రెండు మూడంగుళాల పొడవు
వున్న వాడొకడు, మెడలో పూసలూ,
కుబాస గడ్డలి పెట్టుకుని—జాట్లు విర
బోసుకుని, కుప్పిగంతులు వెస్తూ వచ్చి
బయటికి, సాధకుల ముందు నిలబడ్డాడు.

నిద్ర సాధకుడు కూలంతో వాణ్ణి
మృదువుగా కాకి చూసి, "ఎవడవురా
మవ్వు? మహాకాళుడి కత్తులయిన నన్ను,
పాప అవగరిగిన సాహసం పీకక్కణ్ణించి
వచ్చింది?" అని అడిగాడు.

ఆ పచ్చినవాడు నిర్భయంగా నిద్ర
సాధకుడి ముఖంలోకి చూసి, తరవాత
చేయి ఈ పుకూ, "నేనీ చిరంజీవి
మృత్యువృక్షం పూజారిని. ఇంతకు
ముందు మీరు వృక్షాన్ని కత్తితో కొట్టి
నవ్వుడు, అది పెద్దగా మూలగటం
చిన్నాడుగదా?" అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే జయశిలుడు,
ఆ పొట్టి పూజారి కేసి అపమానంగా
చూసి, "చెట్టు వెనక వుండి అలా
మూలిగింది నువ్వేకదా? నిజం చెప్పు,"
అని మెడ వట్టుకున్నాడు.

పొట్టి పూజారి ఏ మాత్రం తిణ
క్కుందా, "అవును, అలా మూలిగింది
నేనే! కాని మూలగమని కావించినది
వృక్షాన్ని అపహరించున్న మృత్యుదేవి.
నేనామె పూజారిని, సేవకుణ్ణి," అన్నాడు.

జయశిలుడు, యిప్పుడు పట్టి
నించెడ్డాం అన్నట్టు నిద్రసాధకుడి కేసి
చూశాడు. సాధకుడు పొట్టి పూజారి
కుబాస పున్న గడ్డలిని తన చేతికి
తీసుకుని, దాని వదువేపాటో వర్షించి
చూసి, "ఒకే, కత్తులమరి పొట్టి
వెధవా! ఈ నాటికే మృత్యువృక్షానికి
అయిదు తీరిపోయినట్టే. దాని పూజారి
వైన నీ ఉడ్డోగం కూడా పోయింది.
చేతిలో వదువైన గడ్డలి పున్నది గనక,
అరణ్యంలో ఎక్కడైనా కత్తెలు కొట్టుకుని
బతుకు. అచాయక జీవుల ప్రాణాలు
లలిగినే మృత్యువృక్షం కాలి బొగ్గు
కాలోతున్నది," అంటూ భగభగ మందు

కున్న కాగడాను చెట్టు కిని వివరబోయిం తలో, పాట్టి పూజారి ఎగిరి ఆతడి చేయి పట్టుకున్నాడు.

“దుర్మార్గుడా, యీ మహాకాలుడి భక్తుణ్ణి తాకేంత దుస్సహసం చేస్తావా?” అంటూ సిద్ధసాధకుడు పూజారిని విదిలించాడు.

పాట్టి పూజారి అంతదూరాన పోయి వదిలేచి, “అయ్యా, యీ మృత్యువృక్షం దుర్మార్గుల్ని, మోసకారుల్ని తప్ప ధర్మ వరుల్ని చంపదు,” అన్నాడు.

“అప్పటివరకూ అంతా మాస్తూ మౌనంగా పూరుకున్న జయశీలుడు చప్పుస ముందుకు పోయి పాట్టి పూజారిని పట్టు

కుని, “మృత్యు ధర్మవరుడవే గదా? ఎన్నడూ ఎలాంటి మోసాలూ చేసిన వాడివి కాదు; అవునా?” అని అడిగాడు.

“అయ్యా, అందుకు సందేహమా?” అన్నాడు పాట్టి పూజారి.

పూజారి యిలా అనగానే జయశీలుడు అతణ్ణి సైతత్తి, మృత్యువృక్షం కిని విసిరి వేయబోయాడు. పూజారి ఒక చావు కేశ పెట్టి, “అయ్యా, నన్ను పదలంది, భయంకర మరణంపాలు చేయకండి,” అంటూ గడగడ వణికిపోసాగాడు.

జయశీలుడు నవ్వుతూ అతణ్ణి నేల మీదికి దించి, “సాధకా, యిక యిక్కడ మనం కాలం వృథాచెయ్యటం ఎందుకు? మృత్యువృక్షానికి నివ్వెట్టు,” అన్నాడు.

నిర్దోషాధకుడు మరుగుజ్జుల చెతుల్లో సుంచి మందుతున్న కాగడాలు రీసుకుని పృక్షం తోదే కిని, కొమ్మల మీదకి విసిరాడు. మరుక్షణం నూనెలో తడిచిన ఎండుకట్టెలా మృత్యువృక్షం మూట్టు కుని, పెద్ద మంటలతో, పొగలతో కాలి పోసాగింది.

జయశీలుడు చెట్టు కొమ్మల నుంచి వేళ్ళాడుతున్న కృపాబుజిత్తు శవం కిని చూసి, విట్టూరుస్తూ, “వీడు అమరావతి వగర రాజాగారి ఆశ్వదశవాయకుడు. ఒక జాడగృహంలో వీడికి, నాకూ వచ్చిన

తగూ మూలంగానే, వే నిలా అరణ్యాల్ని
సాలు కావలసివచ్చింది. దుర్మార్గుడికి
మంచి దావు దుర్లభం! అదే జూదశాలలో
నా మిక్రుడైన దేవశర్మ అనే అడనుండే
వాడు. అతనూ దేశాలు పట్టిపోయాడు.
ఏళ్లకడ చెరుగుకున్నాడే ఏమో!" అన్నాడు.

"మనం మాయాసరోవరాన్ని చేరి,
పారణ్యపురం రాజాగారి పిల్లల్ని బంధ
విముక్తుల్ని చేసేలోపల, అతడూ మన
శక్కిడే తటస్థపడకపోడు. తప్పిపోయిన
వాళ్ళను మహానగరాల్లో వెతికి పట్టాకో
వటం కన్ను, అరణ్యాల్లో వెతికి పట్టటం
తేలిక," అన్నాడు సెద్దసాధకుడు.

"అవును, సాధకా! ని మాటలు
వింటూంటే, నాకూ వమ్మబుడ్డవుతున్నది.
సర్వసఖుడెక్కడ?" అంటూ జయశీలుడు
దుడ్డా కలయచూశాడు.

సర్వసఖుడు ఒక జలాశ్యాన్ని ఎక్కి
దురంగా వున్న కొండల శేని యాత్రా.
విడో దీర్ఘంగా యోచిస్తున్నాడు. జయ
శీలుడు అక్కడ వున్న రెండవ జలాశ్యాన్ని
సెద్దసాధకుడికి చూపుతూ, "సాధకా,
ఈ అశ్యాన్ని పుధాగా యిక్కడ వదలటం
ఎందుకు? మనలో ఎవరో ఒకరం ఈ
యోగించుకోవచ్చుగదా?" అన్నాడు.

"జయశీలా, ఆ జలాశ్యం నిదే. నమ
కాలినడకన నిన్ను అనుసరించగలను.

ఎప్పటికైనా అభయంకర పరవాపరం
నా కంటబడితే, దాన్ని క్షణాలమీద మచ్చిక
చేసి వాహనంగా చేసుకుంటాను,"
అన్నాడు సాధకుడు.

"సాధకా, మవ్వన్నంత పసి చేయ
గలవు. పరే, యిక జయలుదీరదామా?"
అని జయశీలుడు అక్కడ వున్న రాబీ,
గడెకొండలతోపాటు మిగతా మరుగుజ్జు
లందరినీ ఉద్దేశించి, "మీ ప్రబలశక్తు
నైన కృపాణదీప్తు, అదుగో కలిపాతున్న
మృత్యువృక్షంతోపాటు చూడిద అయిపో
కున్నాడు. ఇక మీకు పచ్చిన భయం
ఏమీ లేదు, సుఖంగా జీవించండి. ఇక
మా దారిన మేం పోతాం," అన్నాడు.

జయశీలుడు ముందు జలాశ్వం మీదా, కొంచెం వెనకగా నిద్రిస్తాడకుడా జయలు జేరేసరికి, మరుగుజ్జాదాతి వాళ్ళందరూ, జయజయధ్వనాలు చేశారు. అది విన్న సర్పనఖుడు చప్పున తలతిప్పి, దూరంగా పోతున్న జయశీల, నిద్రిస్తాడకుడాను నేకపేసి పిలుస్తూ, "జయశీల, నిద్రిస్తాడకుదా, కొంచెం అగండి! నా తమ్ముడి శిశం వెతకాలిగదా, నేనూ పస్తున్నాను," అంటూ తన అక్కాన్ని వెగంగా వాళ్ళ దగ్గరకు పరిగెత్తించాడు.

జయశీలుడు అతణ్ణి ఒకసారి పరీక్షగా చూసి, "నది స్నానం నీకు మేలు చేసినట్లున్నది, యిక నీ దారిని సువ్యస్తా పావమ్మ. మంచి ద్వారం మాయాసరోవరం ఎక్కడ వున్నదో వెతికి రెలుమకుని, దాని యజమానిని ముక్కలు ముక్కలుగా నరికి, నీటి పటలకూ, జంతువులకూ ఆహారంగా వేయబోతున్నాను," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు సర్పనఖుడు ముఖం ఆయి వ్యంగం పెట్టాడతప్ప, జవాబేమీ

యివ్వలేదు. తరవాత ముగ్గురూ ఒక అరగంట శాలం అరణ్యంలో ప్రయాణించి, లోగడ జయశీలుడూ, నిద్రిస్తాడకుడూ జలపాతం నుంచి నదిలో పడిన ప్రాంతాన్ని చేరారు.

జయశీలుడు పూర్వం తమకు ఆ ప్రాంతాల కలిగిన అనుభవం గురించి సర్పనఖుడికి చెప్పబోయేంతలో, సర్పనఖుడు చేయిత్తి కొంచెం దూరంలో వున్న కొండ గుహల్లో ఒకదాన్ని వాళ్ళకు చూపుతూ, "ఆ గుహలో నుంచి తొంగి చూస్తున్న భయంకర మృగం నరవానరం కాదా?" అన్నాడు.

"అవును, నరవానరమే!" అంటూ జయశీలుడు అశ్చర్యపోయేంతలో నరవానరం భయంకరంగా అరుస్తూ గుహ నుంచి బయటికి దూకింది. ఆ మధ్య క్షణం పెద్దగా ఘీంకరిస్తూ, మకరకేతు వాహనమైన జలగ్రహం గుహ నుంచి వెలువడి, నరవానరాన్ని తొండంతో పడిన పట్టుకున్నది. —(అంతావుంది)

మాయాసరోవరం

21

[ఈ అధ్యాయమున కృపాపాత్రు, ధృత్యుష్మకనికి జరి అయినాగానే, జయశిలకు నిర్దేశానుసారముగా కలిసి మాయాసరోవరం వద్దకు వచ్చి యెరి తెలుసుకొనెందుకు యులు చేరారు. సర్వసఖుడు వాళ్ళను అనుసరించాడు. ఒక గుహలోంచి బయటికి వచ్చిన సరహసాన్ని, జలగ్రహం అందంతో విష్ణుగోపము వాళ్ళ కంటికివచ్చింది. తరవాత -]

జలగ్రహాన్ని చూస్తూనే జయశిల, నిర్దేశానుసారముగా కలిసి మాయాసరోవరం వద్దకు వచ్చి యెరి తెలుసుకొనెందుకు యులు చేరారు. సర్వసఖుడు వాళ్ళను అనుసరించాడు. ఒక గుహలోంచి బయటికి వచ్చిన సరహసాన్ని, జలగ్రహం అందంతో విష్ణుగోపము వాళ్ళ కంటికివచ్చింది. తరవాత -]

సర్వసఖుడు యిలా అనగానే నిర్దేశానుసారముగా, "జై, మహాకాళా!" అంటూ శూలం వ్రేకెత్తి, "ఒరే, నిటి మనస్సి, యిక జోరు ముయ్యి! ఆ మకరగతు శక్తి ఏపాటిదో మాకు తెలియండి కాదు. దాకు వాహనం జానున్న సరహసాన్ని పంపజూస్తున్న ఆ జలగ్రహాన్ని ముందరం చంపి, ఆ తరవాత దాని యజమాని అయిన మకరగతును, మహాకాళుడికి

బలిపెట్టబోతున్నాను," అంటూ గుహల
శేని పరిగెత్తబోయాడు.

జయశిఖరమ, "సాధనా, అగు,
కొండరవడగు!" అంటూ సద్దసాధకుణ్ణి
వారించి, తానెక్కి వున్న జటాకాన్ని
ఆతడి ముందుకు నడిపి, చిన్న గొంతుతో,
"సాధనా, మనం మాయానరవరాన్ని
చేరటానికి యిప్పుడు చక్కని అవకాశం
గలగబోతున్నది. ఆ మకరశేతుతో
మంచిగా మాట్లాడి, ఏదో విధంగా మనం
రాజా కనకాసుధి నిల్లలను అవహరించుకు
పోయిన మాయానరవరేశ్వరుడి దగ్గరకు
చేరాలి. నువ్వు కొంచెం శాంతించు,"
అన్నాడు.

సద్దసాధకుడు ఎత్తిన కూలాన్ని వింటి,
"ఆ మకరశేతు యింకా బతికి వున్నా
దన్న సమ్మకం ఏమిటి? దొక్కలో
గుచ్చుకుపోయిన కత్తి, భుజం మీద
బోయభిమన్న బాణం చేసిన గాయాలతో,
వాడిన్నీడో మరచించి వుంటాడు.
ఈ బలగ్రహం యజమానిని కోల్పోయి,
యీ కొండల్లో, జరణ్ణాల్లో విచ్చలవిడిగా
తిరుగుతూంది వుంటుంది," అన్నాడు.

జయశిఖరమ, సద్దసాధకుడూ యిలా
మాట్లాడుతూండగా జలగ్రహం, నర
వానరం గుహ ముందున్న మైదాన
ప్రదేశంలో భయంకరంగా అరుస్తూ
సాదాడుతున్నది. ఏనుగు తొండం పట్టు
నుంచి బయటపడి, నరవానరం దాని
వెన్ను మీదికి లంఘించి, వాడి నోరలతో
దాని కుంభస్థలాన్ని పీకుతూ, చేతులతో
పతా పతా కొడుకున్నది. అంతలో
ఏనుగు దాన్ని కొండంతో పట్టి కిందికి
బూదీర్చి, కాళ్ళతో మత్తగించి చంపాలని
ప్రయత్నిస్తున్నది.

"సాధనా, యీ దుష్టస్థుగాలు లెందూ
ఒకదానికొకటి తీసిపోనివి. మకరశేతు
మరణించి వుంటాడని ఎందుకనుకుంటు
న్నావు? ఆమెగో చూడు, గుహ సైబాగాన
వున్న వాళ్ళ మీద ఒకడు కాదు; మొత్తం
సలుగురు మనుషులు నిలచింది.

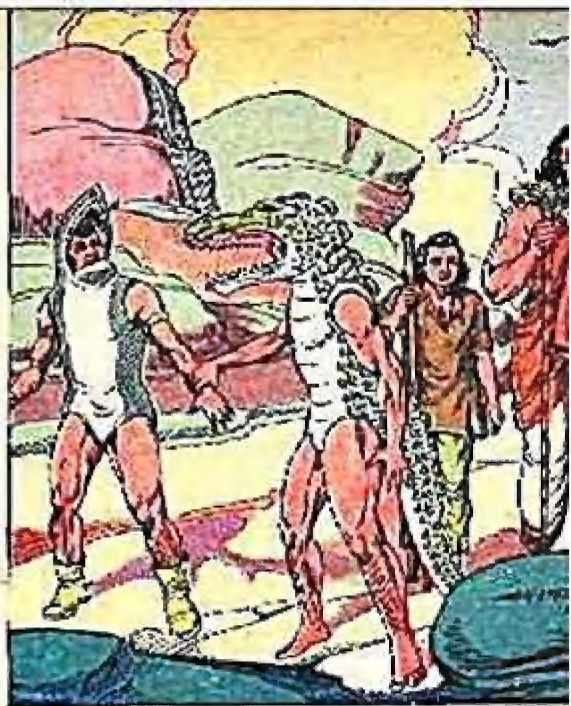

యీ భయంకర పోరాటాన్ని చూస్తున్నారు." అన్నాడు జయశీలుడు.

సద్దసాధకుడు జయశీలుడు చెప్పిన వైపుకు దృష్టి పారించాడు. జయశీలుడు చెప్పినట్లు ఆక్కడ నలుగురు మనుషులు నిలబడి వున్నారు. ఆ నలుగురిలో వెపాన్ని చిట్టి చిక్క మకరకేతు నే పాథకుడు పోల్చుకోగలిగాడు. కానీ, అక్కడ వున్న మకరకేతుతోపాటు మరిద్దరు జయశీలుణ్ణి గుర్తించారు. అయినా, వాళ్ళల్లో ఒకడు అశ్చర్యంతో, మరొకడు దయంతో కళ్ళప్పుగించి అదా చూస్తూ వుండిపోయారు.

మకరకేతు అంపచేసి ఓ మామి చూసి, వాళ్ళల్లో నిండుగా ఒల్లెవాటు వేసుకుని, నల్లని చిన్న గడ్డంతో, పజ్రాలు తాపిన బంగారు పాన్ను కర్ర చేత పట్టుకున్న ఆతడితో, "వైద్యుడేవా! జలాశ్వుం మీద వున్న యువకుడే జయశీలుడు: కాలంపట్టి నెలమీద నిలబడిన వాడు సద్దసాధకుడు: అనూదేవాడు—తెలుస్తూనే వున్నది గదా, నా ఆసుచరుల్లో ఒకడు—ఈ నర్మస్వరుడి అన్న," అన్నాడు.

"మా అన్నను ప్రాణాలతో తిరిగి చూస్తానని, నెనసుకోలేదు," అంటూ సర్పస్వరుడు బయలుదేరజోయేంతలో,

మకరకేతు శోపంగా ఆతడి చేయి పట్టుకుని వెనక్కు లాగాడు.

"ఒరే, నర్మస్వరా, విశమైనా మతి పోయిందా? ఆ జయశీలునూ, పాథకుడూ ఒక రకంగా మనకు శత్రువులు. అయినా, మాయానరోపరేశ్వరుడి అజ్ఞ ప్రకారం మనం వాళ్ళతో స్నేహం సవించవలసి వున్నది. అందుకు అవసరం అయిన సభకం జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి," అని మకరకేతు పర్మస్వరుణ్ణి గట్టిగా కోప్పడి, పజ్రాలు తాపిన చేతికర్ర వట్టు కున్న ఆతడితో, "వైద్యుడేవా, మీ అధి ప్రాయం ఏమిటో తెలవిచ్చారు కాదే?" అన్నాడు.

ఆ నైద్యదేవుడని పిలవబడిన అరసు కొండ దిగువకు ఒకసారి అశ్వీర్యహిరూచాసి, "మకరశేఖర, నువ్వు ఆ మైదానంలో ఏం జరుగుతున్నదో గమనిస్తున్నట్టు లేదు. నరవానరం చేతకాక, నువ్వనే ఆ బయలుదేరి శక్తి దెబ్బకు నిజలగ్రహం త్వరలోనే ప్రాణాలు విడపడుతున్నది." అన్నాడు.

మకరశేఖర మైదానం శని తల లెప్పించాని, "హే, మాయాసరోవరేశ్వర!" అంటూ ఒక కేకపెట్టి, గజగజా కొండ దిగసాగాడు. అతడి వెనకగా తక్కిన వాళ్ళు బయలుదేరారు. వాళ్ళల్లో పాతిక ఏళ్ళ వయసు గలవాడొకడున్నాడు. వాడి

కుడి కాలు కొయ్య కాలు. వాడు ఒక లావుపాటి కర్ర చేతిజట్టుకుని, దాని ఆసరాతో, తతిమ్మావాళ్ళ వెంట, చుట్టిగా కొండ దగ్గరగాడు.

తను వాహనంగా చేసుకుందామనుకున్న నరవానరం, జలగ్రహం వాటికి తట్టకోలేక పారిపోజూస్తున్నదని నిర్ధారించుకుంటున్నాడని, అతడు శూలం ఎత్తి మైదానం శని బయలుదేరాడు. జమశిలుడు అరణ్య హెచ్చరిస్తూ, "నిర్ధారితం, మనం యీ పారి ఒక్క మకరశేఖరేగాక, అతడి వెంట వున్న ముగ్గురుని కూడా ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. తగు జాగ్రత్తతో వుండు." అన్నాడు.

"జయశీలా, మనం యీ లోకంలో ఎవరికీ భయపడవలసిన అవసరం లేదు. సాక్షాత్తు మహాకారుడి బంటు యిచ్చిన మహత్తు గల శక్తి నిర్భీర వున్నది; ఇక నా శూలం శక్తిని గురించి చెప్పనవసరమే లేదు గదా!" అన్నాడు.

సర్వసమయ వాళ్ళ వెనక జలాశ్వం మీద వస్తూ, "అయ్యో, అ నరవానరాన్ని చంపండిగాని, జలగ్రహానికి మాత్రం హని చేయకండి. దాని యజమాని పొరుష శాలి; మహాపత్వం," అని బిగ్గరగా కేకపెట్టాడు.

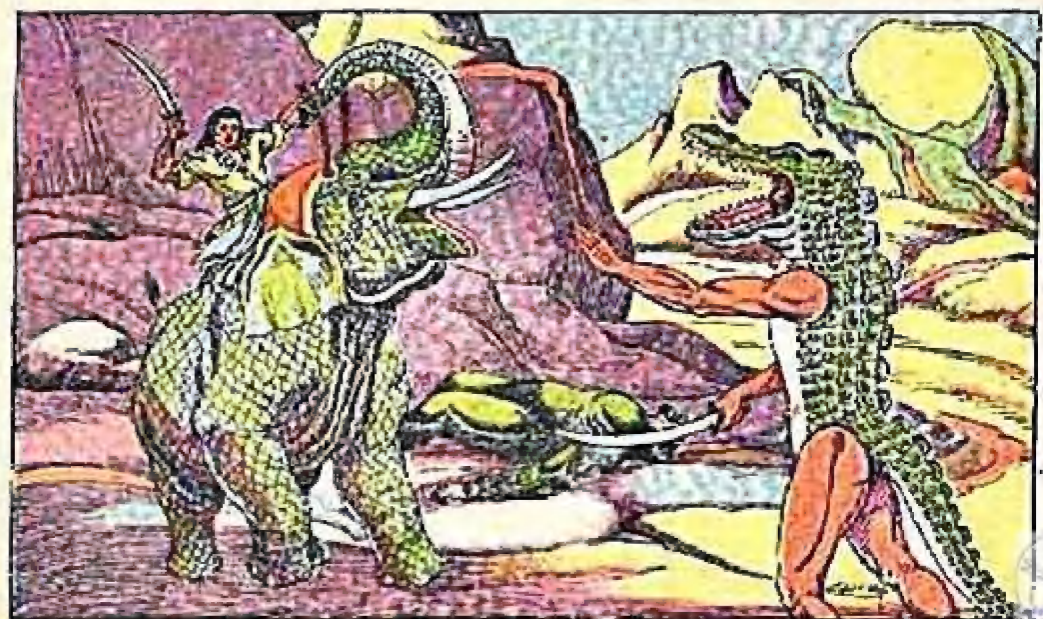
“నువ్వనే ఆ మహానత్తుణ్ణి, నా కూలానికి గుచ్చి, చర్మం ఒలపిపోతున్నాను, తెలిసిందా? ఇక, నేరు మూనుకో.” అని సాధకుడు పట్ల కొరికి, “ఐ, మహాకాళా!” అంటూ వేగంగా ముందుకు పరిగెత్తాడు.

సాధకుడు పొరడుతున్న బంతువులను సమీపించే లోపలే జయశీలుడు జలాశ్వం మీద చాట దగ్గరకుపోయి, నేలమీద వెల్లడిలా పడివున్న నరవానరాన్ని జలగ్రహం తొందంతో పట్టుకోలేదు సమయంలో, దాని తొందం మీద కత్తిపడితే బలంగా కొట్టాడు. అదెప్పుడు జలగ్రహం దాధతో ఒకపారి మీంకరించి, జయశీలుడి తన దూకబోయింది. జయశీలుడు

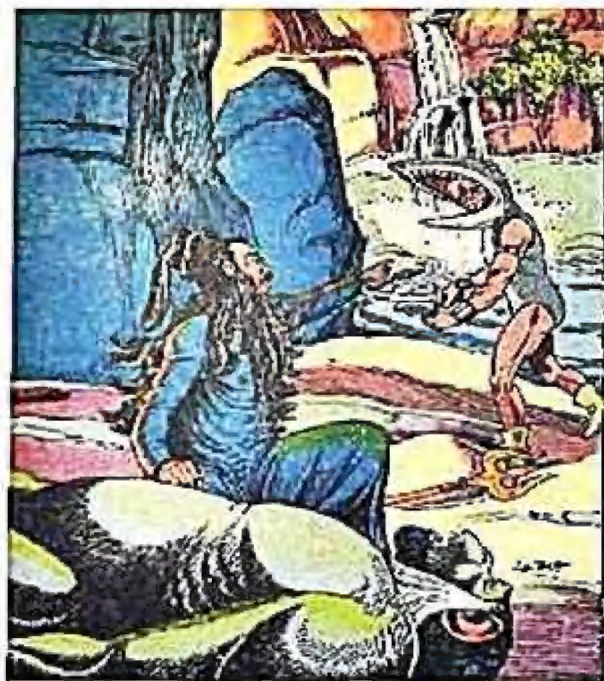
ఒదువుగా జలాశ్వాన్ని పక్కకు నడిపి, ఎగిరి జలగ్రహం మీదికి దూకాడు.

ఇప్పుడు జలగ్రహం తన శత్రువైన నరవానరాన్ని వదిలి, జయశీలుణ్ణి తన వెన్నుమీది నుంచి కందికి లాగేందుకు తొడాన్ని తలమీదుగా వెనక్కు తిప్పి, అతణ్ణి పట్టుకోబోయింది. జయశీలుడు ఆ తొడాన్ని ఎడమ చేతితో దిగించి పట్టుకుని, కుడిచేత గల కత్తిపడితే దాని కుంభస్థలం మీద గట్టిగా మోదసాగాడు.

అ నమయానికి మకరకేతు అక్కడికి పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. అతణ్ణి చూస్తూనే జయశీలుడు, “కేతు, ముందు నీ జలగ్రహాన్ని పుతమార్చి, తరవాత నీ అంతేదే తెలుస్తాను. నీ నారణంగా

నేనూ, సాధకుడూ యీ ఆరణ్యాలలో నానా యాతనలూ అనుభవించాం." అన్నాడు.

"అయ్యోలా, నీ పుణ్యం వుంటుంది, జలగ్రహాన్ని చంపకు! ఈ క్షణం నుంచీ మనం మిత్రులం. నీక్కావలసింది మాయాసరోవరాన్ని ఎలా చేరటం అన్నదే గదా? ఆ మార్గమేదో నేను చెప్తాను." అన్నాడు మకరకేతు.

ఆ మాట వింటూనే జయశిలుమ చప్పన జలగ్రహం మీదెమంది నింపికి యానీ. "నాక్కావలసింది, మాయా సరోవరానికి మార్గమొక్కట కాదు, అక్కడ బంధించబడి వున్న కనకాక్ష

రాజుగారి కొడుకూ, కూతురూ కూడా బంధ విముక్తులు కావటం. అందుకు నిప్పొక్కడ ఏ గుహలోనో బంధించి, స్వేచ్ఛువుమాయాసరోవరేక్కురుడినకబురు చేయటం ఎలావుంటుంది?" అన్నాడు.

మకరకేతు జవాబిచ్చే లోపలే సిద్ధ సాధకుడు, "తై, మహాకా! " అంటూ ఒక కకపెట్టి, "జయశీలా, నువ్వు చేయమన్న పని దివ్యంగా వుంటుంది, పారిపోకుండా వుండేందుకు వాడి పీక పగం సరిగ్ గుహలో కాళ్ళూ, చేతులూ కట్టి వదిలొద్దు. వాడి స్నేహితులు ముగ్గురినీ, యీ సరవానరానికి తరవాత ఆహారంగా పేర్చాం," అని సరవానరం గుండెల దగ్గర చెవిపెట్టి వినీ. దాని నాడి పిక్కించి చూసి, "ఇది తావలెదు.గాని, ఆ నీటి ఏసుగు బిల్లులకు స్పృహ కోల్పో యింటి. ఒరే, ఎక్కడరా నీటి పక్షి సర్పవదా! వెంటనే నదికిపోయి, ఏదైనా వస్త్రాన్ని బాగా వీళ్ళల్లో తదివి తీసుకురా," అని, సర్పనలుజ్జి అజ్ఞాపించాడు.

పర్వతముడు పొంగి కోపాన్ని అపు కంటూ, మకరకేతు కేసి చూశాడు. అది గమనించిన సిద్ధసాధకుడు కూలం ఎత్తి పట్టుకుని అతడి దగ్గరకు వచ్చి, "ఒరే, నీటి పక్షి వాదవా! ఇక్కడ యజమాని ఎవరనుకుంటున్నావు; నేను!

ఈ చెప్పిన వని త్వరగా వెయ్యి." అంటూ మంకనించాడు.

మకరకేతు మాట వలుకూ లేకుండా నిలబడి దిక్కులు చూడటం గమనించిన సర్పనలుడు, "వంటపె నదిలో కొద్ది దూరంలో పుస్తా నది కెని వెళ్ళాడు. నిద్ర పొధకుడు, మకరకేతును కనిపించి, "ఒరీ, కేతు! నీ వెంట పురి ముగ్గుడు నీటి మనుషుర్ని తెచ్చావులా వుంది!" అంటూ సమీపానికి వస్తున్న వాళ్ళు కని చూసి, "అశ్రురంగా వుంటే: వెంట కొయ్యకాలు వాణ్ణి కూడా తెచ్చా వెందుకు?" అని అడిగాడు.

"సాధకా, అతడు మాతాగా మాయా సరసన ప్రాంతాల పుట్టి పెరిగినవాడు

కాదు, మీ లాంటి పెట్టమనపే. అతడూ తనకు చేతనైన వద్దకుల్లో, మీ కనకాక్ష రాజుగాదిపెట్టర్ని వతుకుతూ బయలుదేరి, అరణ్యంలో చిరుతపురి నెదిరి చిక్కి, కాలు పొగట్టించున్నాడు. అతడి మీరు, మంగళవర్మ." అన్నాడు మకరకేతు.

"చిరమ్యువుర సేనాని కాయకు, మంగళవర్మా? బయటిలుడితోపాటు పోలిపడి, పులులతో పోరాడబోయి పారి పోయిన పిరికి వెధవా?" అంటూ నిద్ర పొధకుడు అశ్రుర్యతోయి, "బయటిగా, ఆ కొయ్యకాలు వాడు మంగళవర్మ: గుర్తించావా?" అన్నాడు.

బయటిలుడు, అంతకుముందే మంగళ వర్మను గుర్తుపట్టాడు. కాని, అతడు

మకరతలు 'వైద్యదేవా!' అని పిలిచే
 ప్యక్షని గుర్తించి, సంభ్రమాశ్చర్యాలతో
 నిలువెల్లా కంపించిపోతూ, "జపశక్తి!"
 అని పిలవబోయి నేట్ర మూటపెగలక
 రత్తరపడుతున్నాడు. అది గమనించిన
 వైద్యదేవుడనే అతను, చిన్నగా నైగ
 చేశాడు. దాని అర్థం తనమే గుర్తించినట్టు
 ప్రపత్రించవద్దని.

నదికి నీటికొనం పోయిన వర్షనలుగు
 పట్టానొకదాన్ని నీట రదిపి, అది నీరయ
 తుండగా తద్వి సద్దసాధకుడి చేతికి
 యిచ్చాడు. సాధకుడు గవిగలా పోయి
 నీటిని నరవాసరం తలమీద పించి,
 అరచేతితో దాని రలమీద గట్టిగా నెడుతూ,
 "నరవాసరా, నువ్వు నిశ్చయంగా బతికే
 వున్నావు. లే, లే! బోగంలో ఈ సద్దసాధకుడి
 మాటకు తెరుగులేదు," అంటూ చిగ్గడగా
 అరిచాడు.

నరవాసరం మరుక్షణం కళ్లు తెరిచి,
 చుట్టూ కనిచుచూని, అద్భుత దూరంలో
 నది పడ్తున్న తొండం ఎత్తినిలబడిన జల

గ్రహాన్ని చూస్తూనే, భయంకరంగా అరిచి,
 రిపబోయింది.

సద్దసాధకుడు దాని భయం పట్టుకుని
 అని, "ఒరే, నరవాసరా, శాంతింతు!
 నను, నీకు ప్రాణదానం చేసిన సద్ద
 సాధకుణ్ణి, గుర్తుపెట్టుకో! ఈ నిమిషం
 నుంచీ నువ్వు, నా బంటువు; వాహనానివి,
 అవునా!" అన్నాడు కూలాన్ని దాని పిక
 మీద అనించి.

నరవాసరం లేచి నిలబడి,
 గుడ్డురుముతూ, పళ్ళుకరికి, సాధకుడి
 మీదికి ధూశించుకు సద్దపదబోయేంతలో,
 సాధకుడు దాని నుదుటి మీద అరచేతితో
 గట్టిగా కొట్టాడు. ఆ చెబ్బు తింటూనే
 నరవాసరం చిన్నగా మూలిగి, వెనుదిరిగి
 పారిపోబోయినదల్లా అగి, చప్పున సద్ద
 సాధకుడి పాదాల ముందు బొర్లావది,
 చేతులు పైకెత్తింది. అది చూసి సద్ద
 సాధకుడు అనంపం పట్టలేక పాట్ట
 చెక్కిలయేలా నవ్వుతూ, కూలాన్నిగిగిరా
 రెప్పసాగాడు.

—(ఇంకా వుంది)

మాయాసరోవరం

22

[మదిరంలోని కొండ గుహల ముందున్న మైదానప్రదేశంలో జయశీల, నిర్దోషాదకులకు మకరతేతు కనిపించాడు. అతడి వెంట జయశీలురీ జాల్మమిత్రుడైన దీపకర్కా, సేవాని కొడుకు మంగళవర్మ కూడా వున్నారు. నిర్దోషాదకుడు బల్లగ్రహస్తుంచి సరవాసరాన్ని కాపాడాడు. అది చేతులెత్తి పాదకుడి ముందు బోల్లపడిపోయింది. రరవాత—]

సరవాసరం, నిర్దోషాదకుడికి మచ్చిక ప్రాణాలతో జయటవర్ధాద తలెరుటుం అయిపోవటం చూసి, మకరతేతుతోపాటు లెరు." అన్నాడు.

అందరూ అశ్చర్యపోయారు. జయశీలుడు తృప్తిగా ఉసాదే నవ్వి, "గన్నాళ్ళకు నిర్దోషాదకుడు ఒక వాహనాన్ని సంపాదించి నట్టుంది! కాని, అది చాలా ప్రమాదకరమైన వాహనం. కృపానిజిత్తు అనేవాణ్ణి, అది చంపినంతవరం చేసింది. ఈ సర్పస్వరుణ్ణి ఎత్తుకుపోయింది. అయినా ఎలా

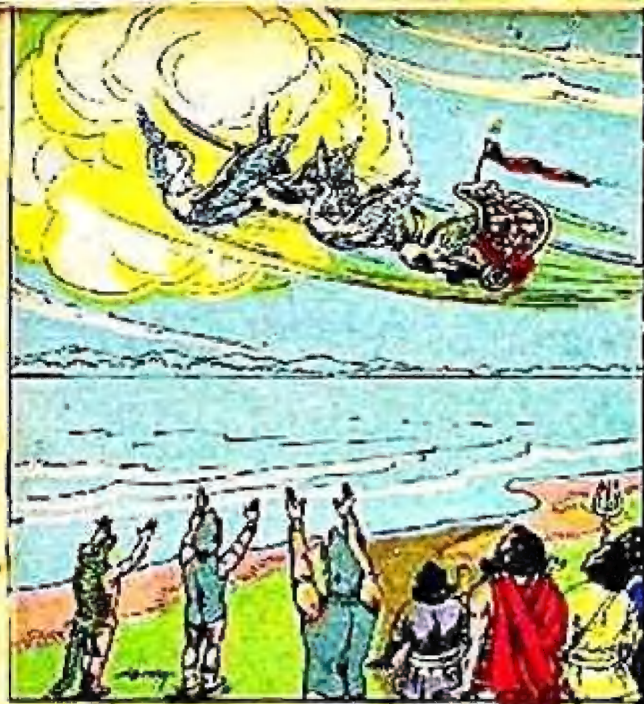
"సర్పస్వరుణ్ణి, నేనే సరవాసరం సుంచి రక్షించాను. అతడి ద్వారా నువ్వు ప్రాంతాలవున్నట్టు తెలిసింది." అన్నాడు మకరతేతు.

జయశీలుడు, మకరతేతును అపాద ముత్తకం ఒకసారి పరీక్షగా చూసి, "సువ్య రిస్తు ప్రాణాంతకమైన గాయాల

'చందమామ'

మా పైమిటి? ఇంత త్వరలో నువ్వు గోలు
కవటం, నా కెంతో ఆశ్చర్యంగా వుంది." అన్నాడు.

మొరకెడు, జైవకర్మను చూపుతూ,
"కొందల్లో ఒకచోట చావుబతుకుల మధ్య
వున్న సన్ను, ఈయన తన చికిత్సతో
రక్షించాడు. అందరూ వైద్యుడి వుడని
పలుస్తారు గనక, నేనూ వీరిని ఆపేరు
తోనే పిలుస్తున్నాను. ఆ మధ్య ఒకసారి
వీరితో మాయాసరోవరానికి వెళ్ళి, తిరిగి
యిక్కడికి వచ్చి, నీ కోసం గాల్చిస్తు
న్నాను," అన్నాడు.

అమరావతి సగరంలో బాల్యమిత్రుడూ,
జూచగృహంలో తనతోటి జూదరి అయిన

జైవకర్మ. ఎప్పుడు వైద్య విద్య
యిలా వైద్యుడేపు శయాతో జయశి
ఆర్థం శాలేడు. అతడు జైవకర్మ
సమస్కరించి, "అయ్యా, వైద్యు
ఈ మంగళవర్మ తమ అనుచరుడ
అని అడిగాడు.

అ మాటలకు జైవకర్మ సవ్య, "మ
వర్మ నా శిష్యుడు. నా చగ్గిర వైద్యు
నేర్చుకుంటున్నాడు. ఒకప్పుడు
మాయాసరోవరం చేరాలని పుం
అవునా, వర్మా? " అన్నాడు.

మంగళవర్మ బాధగా నిట్టూరుస్తూ
వంచి ఒక్కక్షణం తన శిష్యుకాలు
చూస్తుకుని, ఏమో చెప్పబోయేం
అకాశంమీది నుంచి పెట్టగా రె
చప్పుడు వినిపించింది. అందరూ త
ఎత్తి చూశారు.

అకాశంలో చిన్న హంసల గుండ్ల
ఒక రథాన్ని తాగుతూ ఎగురుతు
అ దృశ్యం చూస్తూనే మొరకెడు
సర్పనఖ, సర్పస్వరులూ చేతు
"బై, మాయాసరోవరేళ్ళరుడికి!" అ
విక కంతగా కేకపెట్టారు.

ఆ కేక హంసల వధంలో వున్న
విని పుంటారు! మరుక్షణం
అకాశంలో ఒక క్షణకాలం అగ్ని,
శిలుడూ వాళ్ళువున్న చోటుకు వే

ఎగురుతూవచ్చి, దావులనున్న నదీజలంలో
దిగింది.

నది తీరంలో వున్న మకరకేతూ,
అరడి అనుచరులైన సర్పసఖా, సర్ప
స్వయలూ రథం ఏట దిగగానే, ఆశ్చర్య
పోతూ దానితేసి చూసి, "సరోవరేశ్వరు
దెక్కడ? ఆయన అదిగరక్షకుడు
ఒంటరిగా రథం మీద ఎందుకొచ్చినట్టు?"
అని ఒకళ్ళనొకళ్ళు ప్రశ్నించుకుంటూ,
తీరంనుంచి నీటిలోకి దూకి, రథం
దగ్గరకు పోయారు.

ఇప్పుడు ఒడ్డున జయశీలుడూ, పెద్ద
సాధకుడూ, వైద్యదేవుడి పేరుతో చెలామణి
అవుతున్న దేవశర్మ, పేనాని కొడుకు
కొయ్యకారి మంగళవర్మ మాత్రమే

వున్నారు. జయశీలుడు, దేవశర్మకు
కమస్సెగజేసి, మంగళవర్మతో, "వర్మా,
మనం ఏ నాడూ శత్రువులం కాదు;
మిత్రులం కూడా కాదు. నువ్వు మాయా
సరోవరానికి వెళ్ళివచ్చినవాడివెలా గని
పెన్నున్నావు. ఆ మాట నిజమేగదా?
అక్కడ కనకాక్షరాజుగారి పిల్లలు కాంచన
మూలా, కాంచనవర్మా ఎలావున్నారు?"
అని అడిగాడు.

మంగళవర్మ ఏటి జవాబివ్వతోయి,
తలవంచి తన కొయ్యకాలు తేసి ఒకసారి
చూసుకుని, తరవాత తలఎత్తి దేవశర్మ
కేసి చూస్తూ, "జలాంటి ప్రశ్నలకు
జవాబివ్వాలంటే వైద్యదేవుల అనుమతి
కవాలి," అన్నాడు.

"ని గురుభక్తి మెచ్చదగింవే, నర్మా!" అని జయశీలుడు అతణ్ణి మెచ్చుకుని, "అయితే, నా ప్రశ్నను వైద్యదేవుణ్ణి అడుగుతున్నాను," అన్నాడు.

అంతలో అక్కడికి, "శ్రీ, మహాకాళా!" అంటూ సిద్ధసాధకుడు నరవానరం మీద ఎక్కి వచ్చి, "జయశీరా! శుభ్రులా కాపిగా యీ నీటి వక్ష వధపల్లో మాల్లాడ రావేం? అవతల ఆ మొసలి ముఠం వాడూ, వాడి నేస్తాలూ, అదిక్కుమాలిన పీక్షుల కథం ఎక్కి, పారిపోవాలని మాస్తున్నట్టున్నది," అన్నాడు.

"సాధకా, నిజంగా వాళ్ళు పారి పోవాలని చూస్తే, మనం అపగలమా?

ఒకవేళ వాళ్ళుపోయినా, అక్కడ వా అనుచరులిద్దరున్నారు కదా!" అన్నా జయశీలుడు.

సిద్ధసాధకుడు మంగళవర్మ క దేవశర్మ కేసి కళ్ళురుముతూ ఒకసా చూసి, "ఈ మంగళవర్మ మనం ఏరి వాడే! ఈ రెండో అతను నీటిమనిషి లేదు. మనం మాయాసరోవరం వెటానిక సాయవడేవాళ్ళు నదిలోకి వెళ్ళా వాళ్ళు అటునుంచి అటు పారిపోవడం జరిగితే, ఇక యిప్పుట్లో మనం మాయ సరోవరాన్ని చేరలేం," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు దేవశర్మ చిన్నగా కోతెచ్చుకుని, "సాధకా, నీలో అలోచి కన్నీ, ఉద్రేకంపాలెక్కువలో వుం ఆ మకరకేతు పనిగట్టుకుని, యీ గొం ప్రాంతాలకు ఎందుకొచ్చాడనుకున్నావు నిన్నూ, నీమిత్రుణ్ణి ఆ మాయాసరోవరా: తీసుకుపోయేందుకే. అక్కడ కయంక లైన జలవృక రాక్షసుడి అనుచరుల: మీ యిద్దరూ పోవాలి, ప్రాణాలతో బయ పడవలసి వుంటుంది," అన్నాడు.

"జలరాక్షసులా? వాళ్ళను మ కాలుడి అందతో, యీ శూలానిక గుచ్చ నీటి నుంచి లాగి, షడ్గున పడవేయగలం ఇక జయశీలుడా! అతడి దగ్గర మ కాలుడి బంటు కాలకాలుడు స్వయా

మిత్రులం. మా యిద్దరిది ఆమరావతి నగరం. ఆ నగరంలో ఒకప్పుడు అందె వేసిన జూదగాళ్ళు—అదంతా పెద్ద కత్తి! ఇప్పుడు మేం యిద్దరం మిత్రులం అనే సంగతి మనరకేతుకు తెలియకూడదు. అలా తెలిస్తే, మనం ఆ మాయాసరోవ రేశ్వరుడనే వాణ్ణి చిత్రవధ చేసి, కాంచనమాలా, కాంచననర్మలను బంధ విముక్తుల్ని చేసి అవకాశం వుండదు.” అన్నాడు.

“అదా సంగతి! ఇప్పుడిది పట్టలరథం గొడవ వచ్చిపడింది. దీని వెనక పున్న రహస్యం ఏమిటి? ఈ రహస్యం ఏమిటో మన యిద్దరికీ మిత్రుడైన దేవకర్మకు

తెలిసివుండాలి!” అంటూ సాధకు ఒక్క ఈపున పొయి దేవకర్మను ఆజ్ఞ యంగా కోగలించుకున్నాడు.

దేవకర్మ నవ్వుతూ సిద్ధసాధకు భుజం తట్టి, “మాయాసరోవరంలోని కప్పకరాక్షసుణ్ణి, నువ్వు చంపగలిగితే, నీ మహాకాళుడి నుంచి సర్వకక్షులూ సిద్ధం గలవు. ఆ జలమ్మకుడు, నువ్వు అరాధించి మహానాళుడికి బద్ధవిరోధి!” అన్నాడు.

“అలాగా! వాణ్ణిపట్టి, నా వాహనమై యీ సరవాసరానికి మేతగా నేస్తాననిం బంటూ సరవాసరా!” అంటూ సాధకుడు సరవాసరం భుజాన్ని కూలం చిన్నగా తాకాడు.

సరవాసరం ఎగిరి గంతేసి, నడి ఒడ్డు నిలిచిదివున్న ఎనుగు జలగ్రహం కై ఖయలుదెరింది. సాధకుడు చచ్చి ముందుకుపోయి, దాని చేయి పట్టుకుంటూ “అగు, సరవాసరా, అగు! ఇప్పుడు మనం ముకరకేతూ, ఆరడి యజమా ఆయిన మాయాసరోవరేశ్వరుడి మిత్రులం. ఆ నీటి ఎనుగు నీ ఆస్తిలాంటిది! గుర్తుంచుకో!” అన్నాడు.

ఆ మిత్రులకు దేవకర్మ దిగ్గరగా నవ్వి తన చేతిలోని వజ్రాలు తావిన కత్త, పైకెత్తి, నడికేసి చూపుతూ, “ఒక్క మాయాసరోవరంలో ఏదీ గంపరగోక

జరిగివుండాలి. అలా కాకపోతే, సరో
వరేశ్వరుడు జలవిహారం తిరిగి, యీ
హంసలరథం యిలా అకాశంలోకి ఎగిరి,
యిక్కడ యీ సదిలో వాలివుండడు." అన్నాడు.

దేవకర్మ యిలా అంటూండగా ముందు
మంగళవార్ష, అతడి వెనకగా విచారంతో
తల పంచుకుని మకరశేఖా ఆకర్షణ
వచ్చారు. మకరశేఖు కళ్ళనీళ్ళు
పర్వంతమైపోతూ, "నైద్యదేవా! ఇంతకు
ఒక గంటకాలం ముందు సరోవరంలో
హంసలరథం మీద జలవిహారం చేస్తూన్న
మాయాసరోవరేశ్వరుణ్ణి, అయిన వెంట
వున్న రాజకుమారి శాంతనమాలనూ,
జలవృక్షుడి రాక్షసులు హఠాత్తుగా సీద

నుంచి పైకి తెలి, పట్టుకోవామని చూశారు.
రథాన్ని సదిపేవాడూ, అంగరక్షకుడూ
ఆ ప్రమాదం తప్పించేందుకు రథాన్ని,
నీటిలో నుంచి అకాశంలోకి ఎగిరించారు.
కాని....." అంటూ యిక మాట్లాడలేక
కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుకుంటూ నిలబడి
పోయాడు.

దేవకర్మ ఎక్కడలేని ఆదుర్దాకన
బరుస్తూ, "రథంలో వుండవలసిన సరోవ
రేశ్వరుడూ, రాజకుమారి శాంతనమాలా
ఎవరూరు?" అని అడిగాడు.

మకరశేఖు తనను తాను సంభాళించు
కుని, "ఘోరం జరిగిపోయింది, నైద్య
దేవా! హంసలరథం అలా అకాశంలో
ఎగురు తూండగా, వాటి మీదికి రాబందు

పక్షుల గుండాకట్టి వచ్చి పడిందట. హంసలు బెదిరి, చెల్లా చెదరుగా పారి పోయే ప్రయత్నంలో రథాన్ని తలకొందులు చేసినై. ఆ సమయంలో సరోవరేశ్వరుడు, రాజకుమారి, రథాన్ని తోలేవాడూ— ముగ్గురూ పట్టుకొచ్చి, మహారణ్యంలో ఎక్కడో పడిపోయారు.” అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే దేవశర్మతో పాటు, జయశీలుడూ, సిద్ధసాధకుడూ నిర్విణ్ణులయిపోయారు. “రాజకుమారి కాంచనమాల అంత ఎక్కువ సుందరి పడి ప్రాణాలతో వుండటం అసంభవం! సాధకా, యంతకాలంగా మనం చేసిన శ్రమా, పడిన కష్టాలూ—అంతా పూర్తా!” అన్నాడు. జయశీలుడు ఒరలోని కత్తిని జయటికి లాగి, దూరంగా విసిరివేస్తూ,

“తన తండ్రికి జరిగిన ప్రమాదం సంగతి వింటే పద్మమణి ఏ అమా యుక్తానికి ఒదికట్టుతుండో!” అంటూ దేవశర్మ చేతిలోని పత్రాలు కాచిన క్రమ గల్గిగా నెలకేసి కొట్టాడు.

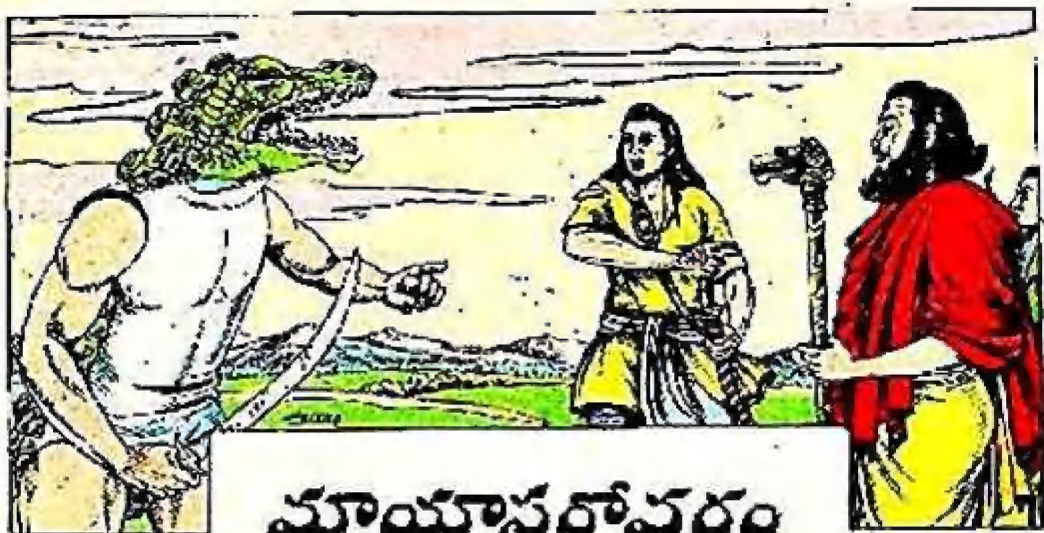
సిద్ధసాధకుడు నిల్చురంగా అంద ముఖాల తేనీ ఓమాడు చూసి, “నరా పితకంఠి! రథం నుంచి జారిన ఆ ఇద్దర ఏ కలుచకొలనులోనో, గుబురుకొమ్మ ఏ పటప్పక్షం మీదనే పడి నుర తంగా వుంటారు. మనం వాళ్ళను వె కేందుకు కొందరిని పంపి, మిగతావాళ్ల పోయి ఆ జలరాక్షసులను మహాకారుడి బలియిద్దాం. ఆ చూయానకొపరం ఎం దూరంలో వుంటుంది?” అన్నాడు.

సిద్ధసాధకుడు మాట ముగిం లోపలే నదివైపు నుంచి, “జలరాక్షసుల జలరాక్షసులు!” అన్న శబ్దాలు వి పించినై.

జయశీలుడితో పాటు అక్కరున వాళ్ళందరూ చప్పున తలలు తిప్పి నే నేనీ చూశారు. తోడెటు తలలుగ కొండకు రాక్షసులు, రాతి గదలం వైకిత్తి. నదిలో ఈడుకూ హంసల రథం చుట్టుముట్టెందుకు, చాని నేనీ వెగలం వస్తున్నాడు. —(జంకాపుం

మాయాసరోవరం

23

[జయశీల, విద్యసారథులకు నది దగ్గర మకవశేషులపాటు దేవకర్మకూడా జనిపించాడు. ఆ నదు యంలో హంసలరదం ఒకటి వచ్చి నదిలో దిగింది. ఆ రదం మిగిలించి జారి అరణ్యంలో చేరిపోయిన మాయాసరోవరపుట్టి, కాంచనమాలనూ ఎలా రక్షించబడతూ అని వాళ్ళు ఆలోచించేంతలో జలప్యకరాక్షసులు హంసలరదం మిగిసి వారి వచ్చారు. తరవాత—]

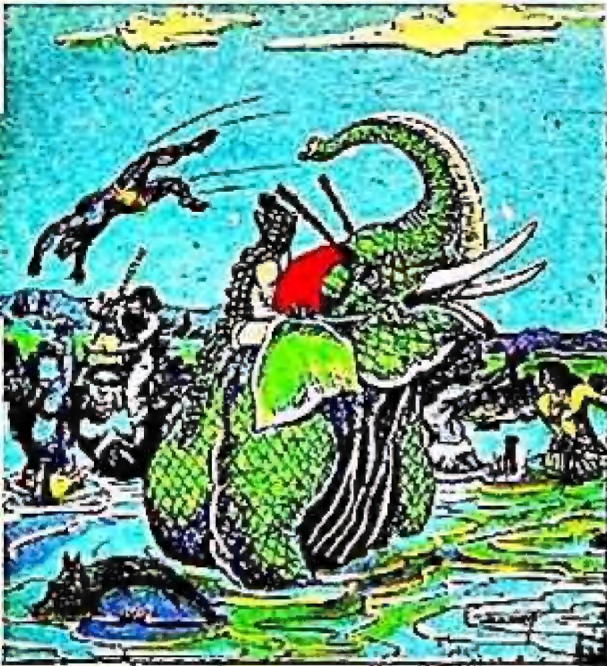
హంసల రదాన్ని చుట్టూముట్టి పట్టు పోతూ నాలుగడుగులు నడి కేసి నడిచి, గోవాలని చూస్తున్న జలరాక్షసులు గంట అంతలోనే అగిపోయి, జయశీలుడితో, బడగానె, జయశీలుడు దూరంగా పార "జయశీలా! ఈ జలరాక్షసులు హంసల రదాన్ని పట్టుకోవాలని చూస్తున్నారు. వాళ్లను హానమార్చుకు మును సాయం చేసిన కత్తిని చచ్చిన తెలిక తీసుకుని, వాళ్లను హానమార్చుకు మును సాయం చేసిన కత్తిని చచ్చిన తెలిక తీసుకుని, "ఏళ్ళనా జలప్యక రాక్షసులు! తోడెళ్ళ తలలా, మానవ కడిరాలూ—ఏంతగా రాలేవా?" అని అడిగాడు.

జయశీలుడు తాపిగా తన కత్తిని చూడగోతు తన చేతగం అయిదాన్ని ఒరలో పెడుతూ, "మా కనకరాజు పైకెత్తి పట్టుకుని, ఏంత అదుర్దా పడ గారి పిల్లలను మీ మాయాసరోవరపు

'నందమమ'

రాజు అపహరించుకుపోయాడు. నాకు వాళ్ళను రక్షించవలసిన బాధ్యతే కాక, ఈ దుష్కర్మచారిని పాల్పడిన మీ రాజు మీద వగ తీర్చుకోవలసిన అవసరం కూడా వున్నది. ఆ హంసల రథంలో మీ రాజు లేకపోవటం, అతేగాది ఉదృష్టం, తలి సెందా?" అన్నాడు కొపంగా.

ఆ జవాబుకు ముకరకేతుడు వెలవెల పోయి, దేవకర్మతే. "వైద్యదేవా, జయ శీలుడికి మా మీద యింత గౌరవమైన శత్రుత్వం వుంటుందని నేనూహించలేదు. రాచపిల్లల కెలాంటి హాస, మాయాసరోప రోశ్వరుడు చేయకపోగా, వాళ్ళిద్దరినీ ఎంత ప్రేమగా సోకుతున్నాడు." అన్నాడు.

"జయశీలా, నా మాట విని, సుబంధు కత్తిని ఒకలోనుంచి బయటికి తాగు. సరోపరోశ్వరుడి మీద వగ సాధించేందుకు యిది సరి అయిన కరుణం కాదు," అన్నాడు దేవకర్మ.

ఆ మరుక్షణం జయశీలుడు కత్తి దూకాడు. ఆ వెంటనే సిద్ధసాధకుడు, "త్తి, మహాశాళా!" అంటూ ఎగిరి సరవాసరం మీద కూర్చున్నాడు. కను మూసి తెరిచేంతలో అందరూ భీకరంగా అరుస్తూ పోయి, నదిలో మార, జల రాక్షసులను ఎదుర్కున్నారు.

ఈ లోపల హంసల రథంలో వున్న అంగరక్షకుడు రథాన్ని జలరాక్షసుల చేతబడకుండా నదిలో అటూ ఇటూ పరిగెత్తడంసాగాడు. ఏమిట జలగ్రహం మీద ఎక్కి, కత్తి తిప్పుకూ తమ పైకి వచ్చిన ముకరకేతుణ్ణి, నరనారం మీద పవారి చేస్తూ వచ్చిపడిన సిద్ధసాధకుణ్ణి చూసి జలరాక్షసులు హడలిపోయారు. వాళ్ళు పారిపోయేందుకు ఏటా మునగ బోయేంతలో, ముకరకేతుడు ఉనికొల్పిన జలగ్రహం, వాళ్ళను తొందంతో పట్టి పిత్తి, నది ఒడ్డును విసిరి వెయసాగింది. జయశీలుడు నీళ్ళలో ఉడుతూ, అందిన శత్రువులను లందినట్టు తన కత్తితో చాడవసాగాడు.

ఒక పావుగంట కాలం గడిచే లోపలే జలవృక్ష రాక్షసుల్లో గొండులు మరణించాయి. చాలామంది చాగా గాయపడి, నీట మునగలేక, తలచీక నదీజలం వాలున పడి బొట్టుకుపోసాగారు. జల గ్రహం కొండంతో చుట్టి ఒడ్డుకు వినివిన వాళ్ళు, సదుమూ, కాళ్ళూ చేతులూ బెంకటంతో, లేచి నీటి దగ్గరకు పోజోయి, అది సాధ్యంకాక గీచుమని అరుస్తూ గిలగిలా తప్పుకోసాగారు.

నిద్రాసాధకుడు ఎక్కి, వున్న సరవాసరం -క జలవృక్ష రాక్షసుణ్ణి రెండు చేతులతో గట్టిగా పట్టుకుని, సాధకుడితోపాటు నీటి నుంచి దూరమై పచ్చింది. అతడి వెనకగా మకరశేతురూ, పర్వసఖ, సర్ప

స్వయం ఒడ్డు చేరాడు. జయశిలయి మూత్రం హుసలు రథంలో ఎక్కి కూర్చుని, అందులో వున్నవాడికి కత్తి చూపి బదిరిస్తూ, "ఒరే, సరోవరేశ్వరుడి అంగ రక్షకుడా, రథాన్ని ఒడ్డుకు చేర్చు! రథంతో పాటు ఆకాశంలోకి ఎగిరి పారిపోవాలని చూశావే, ముందు నీ తల ముందం నుంచి వెల్లపాతుంది, జాగ్రత్త!" అని హెచ్చరించాడు.

ఆ మాటలకు అంగరక్షకుడు కళ్ళెర్ర చేసి, "మహాశక్తి సంపన్నుడైన మాయా సరోవరేశ్వరుడి అంగరక్షకుణ్ణి, నేను! అలాంటి నన్ను యింతవరకూ యిలా యాపించి అవమానపరిచిన వాతమదూ లేడు!" అన్నాడు.

“నేనున్నాను! ఏదీ చూస్తాను. కత్తి చూయగలవా?” అంటూ జయశిలుడు తన కత్తిని నిందపెట్టి, ఏడమ చెట్లో అంగ రక్షకుడి మెడను గట్టిగా వదిసి పట్టు కున్నాడు.

అంగరక్షకుడు ఆ గుప్పెట చిగింపుకు విలవిల్లాడిపోతూ, “మవ్వెవరోగాని గొప్ప ధైర్యశాలివేగాక: బలవంతుడివి కూడా. నా మెడ వదులు,” అన్నాడు.

జయశిలుడు అతడిని వదిలి, “ఇక మారు మాట్లాడకుండా, నీ రథాన్ని ఒడ్డుకు నడుపు. నీ యజమాని గురించి, నీతో మాట్లాడవలసింది చాలా వున్నది,” అన్నాడు.

అంగరక్షకుడు మరి నెర్రెత్తుకుండా హంసలను అదిలించి, వాటిచేత రథాన్ని నది ఒడ్డుకు లాగించాడు. రథం ఒడ్డుకు చేరగానే సిద్ధపాథకుడు ఉత్సాహంగా నరవానరం మీది నుంచి కిందికి దూకి, వానరం చేతుల్లో భయకంపితుడై వున్న బలవృక రాక్షసుడి చెవులు రెండూ పట్టు కుని నెలమిడక దిగివ. “ఒరే, నీటి తోడేలు చెధవా, పారిపోవాలని చూశావో చిత్రవధ చెయ్యగలము!” అని నాచ్చు దించి, హంసల రథం దగ్గిరకుపోయి, “జయశీలా! ఈ రథంమీద వరవావరంతో హిమాలయ శిఖరాలకుపోయి, అక్కడ తపస్సు చేసుకోవాలని వున్నది. మా ఇద్దర్నీ యిది మోయగలదంటావా?” అని అడిగాడు.

ఆ వ్రళ్ళకు చిరుసత్వ సత్వతూ జయశిలుడు, రథంలో వున్న అంగ రక్షకుడి కిసి చూశాడు. అంగరక్షకుడు రథచక్రాన్ని కళ్ళకడ్డుకుని, “అయ్యా, యిది మహాత్ముగని రథం. ఈ హంసలు కేవలం అలంకార ప్రాయమైనవి. సరేవకేశ్వరుడు కోరితే రథం, ఏడేడు పద్నాలుగు లోకాలూ చుట్టబెట్టి రాగలదు. నా మాట నమ్మండి,” అన్నాడు.

“అలాగా! అంత మహత్తైన రథం అరణ్యంలో రాలిండుల దాడికి తలకిందు

లెందుకైంది? ఆ సమయంలో నువ్వనే
మామాసరోవరేశ్వరుడు కూడా రథంలోనే
వున్నాడు కదా? అక నేరుముయ్య.
శూలానికి గుచ్చెనది మధ్యకు విసిరివేయ
గలను." అంటూ నిర్దాసాధకుడు అంగ
రక్షకుడి పైకి శూలం ఎత్తాడు.

జయశీలుడు అతణ్ణి శాంతించమని,
"సాధకా, రథంమీది నుంచి అరణ్య
వృక్షల్లోకి జారిపడింది ఒక్క సరో
వరేశ్వరుడే కాదు : పాపణ్యాపురం రాజు
కనకాక్షుడి కుమార్తె శాంచనమాల కూడా
ఆ ప్రమాదానికి గురైంది. ఆ మాట
మరవకు." అన్నాడు.

మగదక్షకుడు విచారంగా ముఖంపెట్టి,
"జయశీలా, మా రాజును వెతికి
రక్షించేందుకు మేల యీ హంసల రథం
మీద బయలుదేరుతున్నాం. ఆ మహారాజు
ఎలా వున్నాడో ఏమో?" అన్నాడు.

"మేమూ జయలుదేరుతున్నాం. రాజు
కుమార్తె శాంచనమాల ఏమైందో తెలుసు
కోవాలి. ఒకవేళ ఆమెకు పెద్ద ప్రమాదం
ఏమైనా జరిగివుంటే, అందుకు మీ రాజుడే
పూర్తి బాధ్యత. అతడి తల్లిను కనకాక్ష
రాజుకు శానుకగా యిప్పట్లోతున్నాను." అన్నాడు జయశీలుడు.

అంతవరకూ తలవంచుకుని దీర్ఘంగా
అలోచిస్తున్న దేవకర్మ, ఆపస్త్యుడు చప్పన
చందమామ

తల పైకెత్తి, "జయశీలా, లోగడే
చెప్పాను. పగ సాధించేందుకు యిది
సమయం కాదని. వెంటనే బయలుదేరి
ఆ సరోవరేశ్వరుడూ, శాంచనమాల
అరణ్యంలో ప్రాణాలతో వున్నారే లేదో
తెలుసుకోవటం ముఖ్యం." అన్నాడు.

"అవునవును, సరోవరరాజు మామమో
గాని, శాంచనమాల సజీవురాలు అవునో
కాదో తెలుసుకోవటం నాకూ, నిర్ద
సాధకుడికీ ముఖ్యం. ఏం, సాధకా, యిక
ప్రయాణం అవుదామా?" అన్నాడు
జయశీలుడు.

నిర్దాసాధకుడు చుట్టూ ఉమాయ కలయ
చూసి, "ఇంత భీకర మహారణ్యంలో

వాళ్ళు ఎక్కడ పడిపోయారో తెలుసుకోవటం ఏలా?" అన్నాడు.

సాధకుడు యిలా ప్రశ్నించగానే హిమలయరథంలోని అంగరక్షకుడు ఒడ్డును దిగి, సాధకుణ్ణి సమీపించబోయాడు. నరవానరం కల్పరమగానే వెనక్కు లెంపడు గురువేసి, "ఓయ్యా, మౌనంగా ఉండండి. కాంచనమాల అనే రాజకుమారి అరణ్యంలో పడిపోయిన చోటు వాకు వాగా తెలుసు. ఆ ప్రదేశానికి దాపులనే ఒక గొంపవున్నది: ఆకాశాన్నంటే మహావృక్షాలున్నవి: ఒక జంట చెట్టారాజమాణిని బాటిప్రదేశాన్నుంచి, తెల్లని పాగ ఆకాశం నేని లేస్తున్నది," అన్నాడు.

"అది సంగతి! అంగరక్షకుడి సాయంత్రే మనం ఆ ప్రదేశాన్ని చేరగలం. ఇక వధం ఏక్కొంది," అంటూ దేవశర్మ రథం నేని జయలుబేరాలు.

"దైద్యదేవా! రథంలో అందరినీ చోటుంటుందా? నిద్రసాధకుడూ, అరడి వాహనం మాత్రమిటి? మకరకేతు తన జలగ్రహంతో ఆకాశంలోకి ఎగిరి, మనమే అనుసరిస్తావా?" అన్నాడు జయశిలుడు.

దేవశర్మ అందరినీనీ ఒమారు చూసి, "వాహనాలున్న వాళ్ళంతా, తమ వాహనాల మీద రావలసిందే. ఏం, సాధకా? ఏం, మకరకేతు?" అన్నాడు.

మకరకేతు, నిద్రసాధకుడి కేసి చూశాడు. నిద్రసాధకుడు పట్టుకొరుకుతూ మకరకేతు కేసి గుచ్చి చూస్తూ, "మేము, మీ ఆంత వేగంగానూ, ఆ అరణ్య ప్రాంతాన్ని చేరగలం. కానీ, చారిలో యీ మకరకేతు ఏదైనా మోసం చేయాలని చూశాడో యితగొట్టి నా నరవాసరానికి మేతగా వేస్తాను," అన్నాడు.

"సాధకా, కోప్పడకు. ఇప్పుడు మన మంతా మిత్రులం," అన్నాడు మకరకేతు నవ్వేడుకు నానా హైరానాపడిపోయా.

"ఈ మాట చాలాసార్లు విన్నాను! రాజుగారి విల్లలు కాంచనమాలా, కాంచన పల్క సురక్షకంగా చూకు దొరికితరగూ,

మీ మాయానరేపరం తుటాగాళ్ళందరూ
మాకు పరమ శత్రువులు!" అన్నాడు
నిద్రసాధకుడు.

ఆ తరువాత సాధకుడూ, మగవనేతూ
తప్ప మిగతావాళ్ళందరూ హంసల
రథంలో ఎక్కారు. అంగరక్షకుడు
వాళ్ళిద్దరినీ బావలనిన దిక్కు చూపించి,
"ఒక పెద్దకోండా, మేమాలను తాళే
మహావృక్షాలూ.... బాగా గుర్తుంచుకోండి,"
అన్నాడు.

హంసలరథం అకాశంలోకి లేచింది.
అది అలా కనిపిడకుండా పోగానే నిద్ర
సాధకుడు నరవాసరం భుజాల మీద
ఎక్కి కూర్చున్నాడు. "కీతూ, యింక బయట
దేరువామా?" అన్నాడు.

మగరక్షకుడు తల చూపి, జలగ్రహం
మీదికి పోయాడు. అంతలో సాధకుడికి
లందిగా దొరికిన జలవృక్షరాక్షసుడు,
అతనికి ప్రాణాచారం వదిలొస్తూ, "మహా
పిరుడా, నన్ను మీ బంటుగా పెంట్
లినుకుపాండి. ఈ నాటినుంచీ నేను తమ
సేవకుణ్ణి!" అన్నాడు.

ఆ మాటలకు నిద్రసాధకుడు ఉప్పొంగి
పోయి, "ఓరే, జలవృక్షా, దెప్పి పలికావు!
నా నరవాసరం అంత వేగంగా నన్ను
పరించి రాగలవా?" అన్నాడు.

"బాబో, నాకు రెక్క లోకమే తక్కువ,
అయినా నేలమీద అకాశంలోని పక్షి
అంత వేగంగానూ పరిగెత్తగలను,"
అన్నాడు జలరాక్షసుడు.

“అహా, మిచ్చదగిన మాటరా, నెవరూ!” అంటూ నిద్దసాధకుడు, జల రాక్షసుడి భుజంతట్టి, నరవానరాన్ని అదిరించుకోయేంతలో అక్కడికి, మరు గుఱ్ఱాసేనాని కొందరు అనుచరులతో కలిసి పోలేళ్ళ వానాల మీద వచ్చాడు.

“ఓహో, వీర మరుగుఱ్ఱా సేనానా! ఏమిటి విశేషం?” అని అడిగాడు నిద్దసాధకుడు.

మరుగుఱ్ఱా సేనాని, నవీ ఒడ్డున గాయపడి గిరిగిల్లాడుతున్న జలప్యేక రాక్షసులను సాధకుడికి చూపుతూ, “జీరా, యిక్కడ జరిగినదంతా ప్రేమా గుట్టచాటున వుండి చూశాం. ఈ జోడెలు తలల మనుమల్ని ఏం చేయ మన్నారు? ఏళ్ళనిలా చికిత్స లేకుండా చావనివ్వటం ధర్మంకాదు గదా?” అన్నాడు.

“మంచి మాట పలికావు! అదుర్దా ధైర్వి చికిత్స చేసే పరలోకానికి వంపు. కాని జాగ్రత్త, కాస్త ఈపరీ, కక్షి రాగానే

వాళ్లు మిమ్మల్ని పట్టుకులినేసే ప్రమాదం వున్నది.” అన్నాడు నిద్దసాధకుడు.

నిద్దసాధకుడు మాట ముగించే లోపలే, మరుగుఱ్ఱా సేనాని నదికి అవలివైపునున్న అరణ్యం కేసి అశ్వర్యంగా చూస్తూ, “జీరా, అటుకేసి చూడండి! అతా న్నుంటుతున్న అతెల్లని పొగ ఏమిటి? మహారణ్యం నిలుపునా కలిపాతున్నవా?” అన్నాడు.

“అరణ్యం కాలటం కాదు; ఆ పొగకు కారణం అయిన మంటల్లో మాయా నరోపదేశ్వరు డనే దుర్గాధుడి శరీరం, సజీవదహనం అవుతున్నది! నరవానరా, ఆ జెస్తున్న పొగకేసి వాయువేగంతో పరిగెత్తు,” అంటూ నిద్ద సాధకుడు వానరాన్ని అదిరించాడు.

నరవానరం అవణ్యం ప్రతిధ్వనించేలా ఒక కెకపెట్టి, వేగంగా బయలుదేరింది. చాని వెనకగా జలప్యేక రాక్షసుడూ, ఏమిగూ ఆచగ్రహం మీద ముగరకేతుడూ కదిలారు.

—(ఇంకా వుంది)

మాయాసరోవరం

24

[హంసలరం మిడికి దాడి వచ్చిన జలవృక్షానలను జయశిలుడూ, అతడి అనుచరులూ ఎదుర్కుని, హతమౌతారు. మాయాసరోవరుడూ, రాజకుమారి శాంషునూలా రథం మీది నుంచి అరణ్యంలో పడిపోయిన తోలి, తెల్లని పాగలస్త్రాంతటం మాసి, అందరూ ఆ ప్రదేశానికి దియలుబెరారు. తరువాత—]

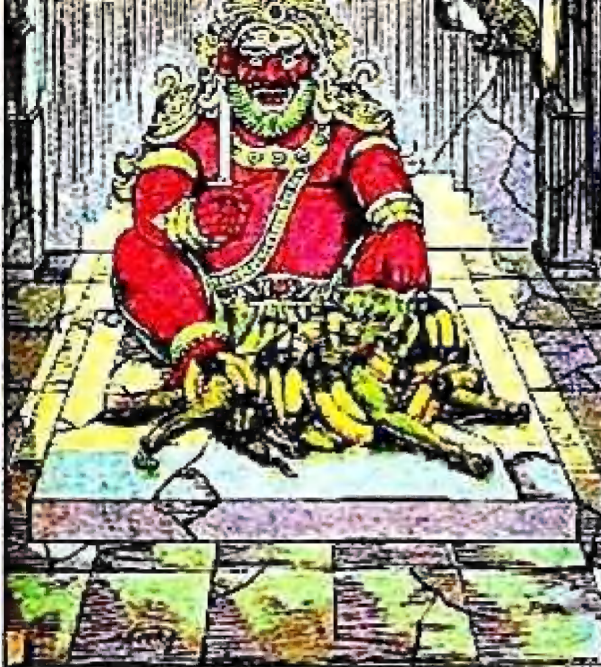
హంసల రథం తలకిందులైనప్పియ, అందులో నుంచి జాడిపడిన మాయా సరోవరేశ్వరుడూ, శాంచనమాలా, రథం తోటెవాడూ—ముగ్గురూ అరణ్యంలో ఒకే ప్రదేశాని కాక, వెరు విరు ప్రదేశాల్లో పడిపోయారు. అలా పడటంలా మాయా సరోవరేశ్వరుడు నెలనుకాకి ప్రాజులు కోల్పోలేదుగాన చాలా విచిత్రమైన అనుభవానికి మాత్రం గురయ్యాడు.

అతడు హంసలరథం నుంచి పడిన ప్రదేశాన, నరభక్షకులు నివసిస్తున్నారు. వాళ్ళను అప్పటిక వారం రోజులుగా అరణ్యంలో వేదాడెందుకు ఏ జంతువు తొకకలేదు. అందుకార్తరణం, అక్కడికి చాలా దూర, ప్రాంతం నుంచి అహారం వెతుక్కుంటూ ఒక పులుల గుంపు రావటం! ఆ పులులు కనబడిన తేల్లనూ, ఇతర సాధు ప్రాణులనూ వెంటబడి

'వంధమామ'

తరిమి, దొరికిన వాటిని తినపొగిస్తే, ఆ పెట్టిలో అవి చేసే భయంకర శిక్షలకు దెదిరి అవచి జంతువులన్నీ దాపులనున్న కొండలు దాటి, అవతలికి పారిపోయినై.

నరభక్షకుల నాయకుడి పేరు దెబ్బురి దొర. అతడికి తన అనుచరులలో నమ్మకస్థుల ద్వారా, తన వాతి వాళ్ళల్లో కొందరు పలాయనం చేయబోతున్నారని తెలియపచ్చింది. అతడికి తన పూర్వులు ఎన్నో తరాలుగా ఉట్టి పెరిగి గిట్టిన ఆ అరణ్య ప్రాంతాన్ని పదిలి పాపటం మహా పాపంగా తోచింది. కామం అక్కడ లేకపోతే, శూదలమర్రి నీడలో ఉన్న శిథిలదేవాలయంలోని అరణ్యదేవరను,

నువత్సరాని కొకసారి అయినా, సరమాంసాన్ని నైవేద్యం పెట్టవాల్సివచ్చు?

తెబ్బురిదొర యిలా ఆలోచించి, ఏ విధంగా అయినా నర తన జాతి వాళ్ళను ఆ ప్రాంతం వద్దలిపాకుండా శక్తుపట్టం చేయాలనుకున్నాడు. అందుకవసరం అయిన శక్తినివ్వమని ప్రార్థించేందుకు ముందుగా అతడు శూదలమర్రి గింజ ఉన్న అరణ్యదేవర ఆలయానికి వెయలువేరాడు.

ఆ ఆలయం లతి పురాతనమైనది, దానికి తలుపులూ, దర్వాజాలంటూ ఏమీ లేవు. వానాకాలంలో పెనుతుఫాను వారికి తట్టుకోలేని అరణ్య మృగాలు కొన్ని అవ్వచచ్చయూ రాత్రివేళల్లో అందులో తలదాచుకోవటం బరుగు తూంటుంది.

ఆ రోజు సూర్యోదయం వేళ తెబ్బురి దొర శిథిల దేవాలయంలోకి పోతూనే ఒక అద్భుతం చూశాడు. ఒక పెద్ద కొండచెలువ, అరణ్యదేవర విగ్రహం ముందు, ఒక తోడేలును తన శరీరంతో చుట్టబెట్టి ఉన్నది. కాని, దాని తల తోడేలు నోటికి చిక్కివున్నది. ఆ రెండూ ఒకదాన్నొకటి చంపేందుకో, లేక ప్రాణాలతో బదులుపడేందుకో తీవ్రంగా పెనుగులాడుకున్నవి.

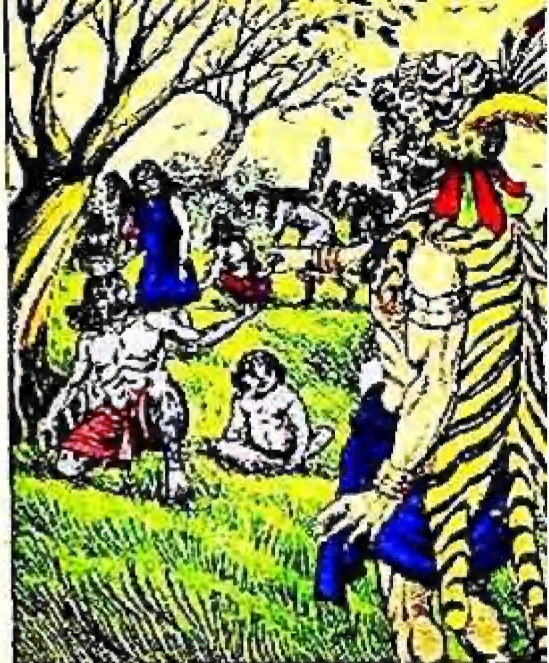
ఈ దృశ్యం చూసి బెబ్బులిదొర తయ
కంపితుడై, వెనుదిరిగి పారిపోబోయి,
అంతలోనే దైత్యం తెచ్చుకుని, మారంగా
అరణ్యదేవర రాతివిగ్రహం ముందు
ప్రాణాచారం పడితేది. "అహో, అరణ్య
దేవరా, నీ మహాత్ములు మహా చిత్రమైనవి
గదా! వారం రోజులుగా నీ భక్తులమైన
మా జాతివాళ్ళం అశక్తితో నీకనక
లాడుతున్నాం. వాళ్ల నాయకుడైన
యీ బెబ్బులిదొరకు, యీ అద్భుతం కళ్ల
గట్టేట్టు చూపించి, ఏమని అడ్డాపెస్తు
న్నావు?" అన్నాడు.

ఆ వెంటనే కూలిపోయిన గొడ
వాళ్ళల్లోంచి ఒక అడవిపిల్లి తం బయటికి
పెట్టి, చెవులు గింగురైతేట్టు, "మ్యావ్!
మ్యావ్!" అన్నది.

"కది మరాక మహాత్ము! నీలి
గూఢాల్లాలు ముసలి గణాచారి చెప్పా
ల్సిందే!" అంటూ బెబ్బులిదొర పెద్దగా
ఒక శకపెట్టి, తన జాతివాళ్ళ దగ్గరకు
వరుగు, వరుగున పచ్చాయు.

ఆ సమయంలో నరభక్షకులు అదా,
మగా, పెద్దా, ఏన్నా అందరూ అరణ్యం
లోని ఒక చిన్న మైదాన ప్రదేశంలో
కూర్చుని, అశక్తి పోగొట్టుకునేందుకు
ని చెట్లకాయలో, డుంపలో, వళ్ళో
తినటం ఏలా ఉంటుందని, కడబట్టిన

చందమామ

ప్రాణాలతో వర్పించుకుంటూ, మధ్య
మధ్య నీరులాడుకుంటూ, బాట్లు బాట్లు
పట్టుకోబోతున్నారు.

బెబ్బులిదొర శిథిలదేవాలయం నుంచి
వాళ్ళ మధ్యకు రప్పితూ 'లేస్తూ పచ్చి,
"అరణ్యదేవర మనసు కనికరించాడు!
గణాచారి ఎక్కడ?" అంటూ అరిచాడు.

నరభక్షకులంతా ఒక్కసారిగా తమ
నాయకుడి తేని చూశారు. అతడి మోటల్లో
వాళ్ళకు లేళ్ళ గుంపులా, అడవి పండుల
మందలా కనిపించినై. బాళ్ళల్లో కొందను
కుర్రవాళ్ళు ఎగిరి గంతేని. "బెబ్బులి
దొరా, అరణ్యదేవర గుళ్ళో లేళ్ళూ,
దుప్పలూ ఏమైనా చేరినయ్యా? ఈ బెబ్బా,

కత్తు చూ అందుకోమిలదావా? " అని అడిగాడు.

బెబ్బులిదొర చుట్టూ ఓమారు కలయ చూసి, గణాచారి కనబడకపోయేసరికి గట్టిగా విసుక్కుని, "ఒరే, చచ్చు పెధపల్లారా, నేనడిగిందేమిటి? మీ రని దేమిటి? ముసలి గణాచారి ఏమయ్యాడు? అరణ్యదేవర గుళ్ళో కంటబడినదాంట్లో, ఎటో గూడార్యం వున్నది. విప్పి చెప్ప గలవాడు గణాచారాక్కడె. పిలవండి!" అన్నాడు.

గణాచారి మారంగా వున్న ఒక చెట్టు నిడన కూర్చుని, అకలితో ప్రాయం పోషకు రాగా కునికిపాట్లు పడుకున్నాడు. అరెడు

చెట్టు కింద వున్న సంగతి కుర్రవాళ్ళు చెప్పగానే, బెబ్బులిదొర గణాచారి దగ్గరకుపోయి, తాను గుళ్ళో చూసిన దేమిటో చెప్పి, "గణాచారి, దాని అర్థ మేమిటి? " అని అడిగాడు.

గణాచారి ఆ మాటలు సరిగా విని పించుకోక, యింకా కునికిపాట్లు పడు తూనే. "మన జాతి గణాచారిగా, నా జాట్లు చెరిసిపోయింది. అరణ్యదేవర ఏదీ సూటిగా చెప్పడు: అన్నీ గూడార్యాలే! నాకు తేస్తున్నదేమంటే, మన జాతినాళ్లు సూడా, తతిమ్మా అరణ్య జాతుల్లాగే, దొరికినప్పుడు మాంసం, అది దొరక నప్పుడు వెదురు వియ్యం, కాదా కనుపూ తిని అతకటం నేర్చుకోవటం మంచిదని." అన్నాడు.

ముసలి గణాచారి మాట ముగించే లోపలే బెబ్బులిదొర పక్కన వున్న ఒకట్టుంచి కర్ర చాక్కుని, "ఒరే, దుర్మార్గుడా! మన జాతి మాంసం తప్ప మరేమీ ముట్టనూడదని కట్టిది వున్న సంగతి మరిదావా? " అంటూ గణాచారి వీపు మీద గట్టిగా ఒక చదువు చదివాడు.

ఆ బెబ్బుకు గణాచారి లేచి నిలబడి, జాట్లు వెదిలించుకుని, "అరణ్యదేవరో!" అంటూ ఒక నేకపెట్టి, "ఒరి బెబ్బులి, యిప్పుడు చెప్పు! సంగతేమిటి? నీ బెబ్బుతో

అకలిపోయి, ఒంటకి శవమెక్కుతున్నది." అని, ఎగిరి అందుబాటులో వున్న చెట్టు కొమ్మ పట్టుకుని, నోరెలా తీగసాగాడు.

బెబ్బులిదొర చెప్పిన మీదట ఇద్దరు ముగ్గురు సరభక్షక కుర్రాళ్లు చేసి గణాచారి కాళ్లు పట్టుకు గుండె, అడడు కిందపడె నమయానికి నడుం పట్టుకుని నిలబడ్డారు. బెబ్బులిదొర మరొకసారి తాడు గుళ్ళో చూసినవంతా మునలి గణాచారికి చెప్పారు.

ఈసారి గణాచారి అంతా క్రద్దగా నిని, తల పైకెత్తి కొంచెంసేపు ఆకాశం నేసి చూసి, చెప్పిన సంగి, యింత మట్టి తినుకుని, ఏదో మంత్రాలు చేసివి, అక్కడ వున్న వాళ్ళందరి తలలమీదా పడలా వెడజిల్లి, "అక్కడ, చెట్టా చెమటేని బాళివోలు, నిప్పుచేసి, దాని మీద బాన విండుగా నిళ్ళు కాచండి. ఈ లోపల కొండరు పోయి అరణ్య దేవర గుళ్ళో వున్న కొండ చిలువనూ, తడేలునూ, అడవిపిల్లని యిక్కడికి తెండి," అన్నాడు.

"ఆ అడవిపిల్లి యింకా విరిగిపోయిన గుడి రాళ్ళ సంచున వుంటుండనుకోను. కొండచిలువా, తడేలూ అలా సరికి ఒక దానిొకటి చంపుకొని వుంటవి. వాటిని తప్పిస్తాను," అన్నాడు బెబ్బులిదొర.

చందమామ

"ఆ అడవిపిల్లి దొరక్కపోతే, అది కూర్చుని మ్యానే అన్న రాయి నైనా తేవాలి. దాన్ని కూడా సలసల కాగే నీది బాసలో వుంచి కిరాలి." అన్నాడు మువలి గణాచారి గుడ్లరుముడు.

"ఇంతకీ అరణ్యదేవర తన గుళ్ళో, యీ కొండచిలువా, తడేలూ అద్భుతం ఎందుకు చూపాడు? మనకు త్వరలోనే వేటాడెందుకు జంతువులు దొరికేనా?" అని అడిగాడు బెబ్బులిదొర భయపడుతూ.

ఆ ప్రశ్నకు గణాచారి ఎగిరి గలతేసి, పూనకం పచ్చినవాడిలా జుట్టు పిక్కుని, అటూ యిటూ తీగుతూ, "నేనెవర్ని? అరణ్యదేవర్ని! నేను కరుణిస్తే జంతు

మాంసమేకాదు. మనిషి మాంసం కూడా
దొరుకుతుంది. ఇక కదలండి!" అంటూ
అరిచాడు.

ఆ మరుక్షణం కొండకు వెళ్లి మధ్య
జాళి ప్రదేశంలో పెద్ద గుంట తవ్వి,
నిప్పుచేసి, దానిమీద పెద్ద నిళ్ళవాస
పెట్టారు. ఉత్సాహం పట్టలేన గుర్రవాళ్లు
కొందరు దొరికిన ఎండుకట్టెనల్లా తెచ్చి,
నిప్పులో వేయసాగారు. శొద్ధిపెప్పకల్లా
తెల్లని పొగ ఆకాశం కేసి రేచింది.

అలాంటి సమయంలోనే మాయా
సరోవరేశ్వరుడు ఎక్కిపెన్నున్న హంసల
రథం మీద, ఆకాశంలో కొన్ని రాజులు
వచ్చిపడినై. హంసలు రథాన్ని తలా

ఒకవైపుకూ చాగి, దాన్ని తలకిందులు
చేసినై. రథం కొయ్యల్లో ఒకదాన్ని
వట్టుకుని అంగరక్షకుడు మాత్రం నింప
పడకుండా వుండిపోయాడు. రథం తోలే
వాడూ, కనకాక్షరాజు మమూర్తి శాంచిన
మాలా, మాయాసరోవరేశ్వరుడూ ఒక్క
ఉప్పున అంత ఎత్తునుంచి పల్లటెలు
గొడుతూ నెలకేసి రాసాగారు.

ఆ సమయంలో పైన పిస్తున్న గాలి
తాకిడికి ముగ్గుడూ ఒకచి నుంచి ఒకరు
యారమై పోయాడు. శివమూర్తి జాట్టు
విరబోసుకుని గంతులు వెస్తున్న ముసలి
గణాచారికి, ఆకాశం నుంచి భూమికిని
వస్తున్న మాయాసరోవరేశ్వరుడు శివట
బడగానై, "హే, ఆకలికి అలమటించి
పోతున్న మన జాతివాళ్ళను అరణ్యదేవర
కనికరించాడు. ఆడు గో, చూడండి!
మనకు అపారంగా మనిషినే పంపు
తున్నాడు! దానలో నిళ్ళు కొండరగా
వెచ్చుపడేట్టు చూడండి. మనిషి, కొండ
చలువా, తేలేలూ, అరవిచిల్లి—ఇన్ని
జీవాలు కలిసిన మాంసాన్ని పుండుగా
అరణ్యదేవరకు నైవేద్యం పెట్టాలి.
ఆ తరవాత మనకు శావలనిసంక వేట
మాంసం దొరుకుతుంది!" అన్నాడు.

నరభక్షక జాతివాళ్ళందరూ తలబెత్తి
ఆకాశం కేసి చూస్తూ, ఉత్సాహంగా

చప్పట్లు చరచసాగారు. హంసలరదం
మీది నుంచి జారిపడటం మరదృష్టమే
అయినా, మాయానరోపరేశ్వరుడు అంత
ఎత్తు నుంచి భూమిమీద పడి చావకుండా,
అస్పృశకాత్మా సూరిగావచ్చి సరళక్ష
కులు నీళ్ళు కాస్తున్న పెద్ద బాసలో
పడ్డాడు. అతడు నీటిలో ఒక మునక వేసి,
చిన్నగా అరుస్తూ లేచి, బాస అంచులు
పట్టుకుని చుట్టూ కలయచూస్తూనే, సర
ళక్షకులు కంటబడగానే అదివిపడ్డాడు.

ముసలిగజాచారి సపుష్కూ అతడి
వగ్గిరకు వచ్చి, "అరణ్యదేవర ఏ బక్క
చిక్కిన తీవినేకాకుండా, కాస్త ఒంట
కంది, మోంసం వున్నవాణ్ణి బహుశరిం
బాదు. ఆ బహుమానాన్ని కూడా మాకు
క్రమలేకుండా, మోంసాన్ని ఉడకబెట్టే
బాసలోకే సరాసరి చేర్చాడు," అన్నాడు.

గజాచారి యిలా అన్నీతరవాత గాని,
మాయానరోపరేశ్వరుడిని తాను అరణ్య
బాకుల బేత చిక్కలమేకాకుండా.
ఆ చిక్కటంలో సరమోంసం తినేవాళ్ళు
చేతుల్లో చిక్కినట్టు అర్థంకాలేదు.
ఇప్పుడు తానేం చేసేట్టు? ఎంత వాడికి
ఎంత దుర్గతి? అనుకుంటూ అతడు
విచారించేంతలో, బాసలోని నీళ్ళు
క్రమంగా చేదెక్కుతుండటంతో, శరీరం
చుర్రుమన్నది.

చంద్రమామ

మాయానరోపరేశ్వరుడు బండిలు పడి
పోతూ, బాసలో నుంచి బయటికి
రానోయాడు. ముసలిగజాచారి కాలు
తున్న ఒక కట్ట తీసుకుని, అతడి తేని
గురిచేసి, "ఒరే, అరణ్యదేవర అహరంగా
పంపిన మనిషి! బాసలోని నీళ్ళు వేడిగా
పుస్తువని బయటికి వచ్చావే, బాస కింది
సప్పల్లోవేసి కాలుస్తాను, జాగ్రత్త!"
అన్నాడు.

అమాటలతో మాయానరోపరేశ్వరుడిని
తనకు చావు తప్పదని రోచింది. అయినా
ఆ చావటం వేడినీళ్ళల్లో కలి కలి
చావటం బాధాకరంగావా? ఎలా అయినా
సరే ముందు బాసలో నుంచి బయట

వదారి: గలా అనుకుంటూనే చప్పున అతడికి ఈపాడుంట్లోచింది. అతడు గలాచారితో రహస్యం చెబుతున్న వాడిలా చిన్న గంటుతో, "నువ్వు, ఆరణ్యదేవర గలాచారివిగదా? అయితే నీతోనే యీ రహస్యం చెప్పాలి. మీ దేవర నా తోపాటు అకాశంలోంచి మరి ముగ్గుర్ని కూడా మీను అహంకారంగా పంపాడు," అన్నాడు.

గలాచారి ఆశ్చర్యపోతూ, "మరి వాళ్ళెక్కడ?" అన్నాడు.

"వాళ్ళు దారికప్పి, అరణ్యంలో మరెక్కడో దిగివెళ్తుంది. నన్ను వెంట వెళ్తుకు పోయావంటి, వాళ్ళను వెతికి పట్టిస్తాను," అన్నాడు మాయాసరోపరేశ్వరుడు.

ఆ మాటలు నమ్మదగినవిగా తోచింది. గలాచారికి. అతడు వెంటనే సరోపరేశ్వరుణ్ణి కాగుతున్న బాసనటిలోంచి బయటికి తాగించి, అరణ్యదేవర గుడికి తోయిన బెబ్బులిచెరకు బరిగిన సంగతి చెప్పుమని ఒకణ్ణి పంపి. నలుగుర్ని వెంట

తీసుకుని మాయాసరోపరేశ్వరుడితో అరణ్యంలోకి బయలుదేరాడు.

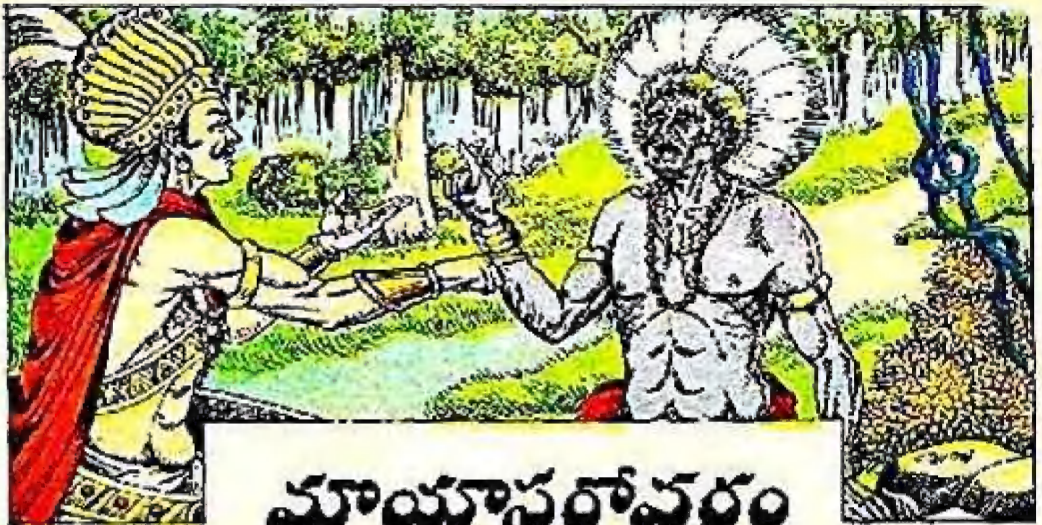
వాళ్ళు అరణ్యంలో మాయుడు వడమటి దిక్కుకు వాటిపరకూ. ఎన్నో ప్రదేశాల్లో వెతికారు. హఠాత్తుగా మాయాసరోపరేశ్వరుడికి ఒక చెట్టు కింద రదం తేలేవాడి చర్మాకోల కనిపించింది.

"నా రథవోచకుడు, యీ చెట్టుకొమ్మల్లో వదివుంటాడు!" అనుకుంటూ మాయాసరోపరేశ్వరుడు తల ఎత్తి చూశాడు. అతడికి చెట్టుకొమ్మల్లో నిద్రయా కనిపించ లేదుగాని, పైన ఎగురుతూ హంసలరథం కంటబడింది.

ఆ సమయంలో పైకి లేస్తున్న పొగను గుర్తుగాపెట్టుకుని నిద్రసాధకుడూ, మగర నేతూ కూడా సరభక్షకులున్న ప్రాంతానికి వస్తున్నారు. నిద్రసాధకుడు తన వాహన మైన నరవానచాన్ని ఆదరిస్తూ, "శై, మహాకాళా!" అంటూ పెట్టిన కేకపని. మాయాసరోపరేశ్వరుడూ, వెంటవున్న వాళ్ళూ చణికిపోసాగారు. —(అంతావుంది)

మాయాసరోవరం

25

[అకాశంలో ఎగురుతున్న హంసల రథంలో నుంచి తారిపోయిన మాయాసరోవరేశ్వరుడు, అరణ్యంలో ఒకచోట వరభక్షక జాతి వాళ్ళు కాగజుడుతున్న నిద్రాసనం వచ్చిపడ్డాడు. అతడు వాళ్ళతో తన వెంట వున్న వాళ్ళను గురించి చెప్పాడు. అందరూ వాళ్ళ కోసం అరణ్యంలో వెళుకుకొండగా, నిద్రాసనం వచ్చిన కేక వినిపించింది. శరవార—]

నిద్రాసనం వచ్చింది. "జై, మహా కాళా!" అంటూ పెట్టిన కేకకు మాయాసరోవరేశ్వరుడు ఉన్న చోటనే ఆగి, దిక్కులు చూస్తూ, నరభక్షకుల గజాచారి చాలా అశ్చర్యపోయాడు. అతని వెంట వున్న నిద్రాసనం నరభక్షక జాతివాళ్ళూ, చప్పున కూర్చుంటున్నారు. ఆ కేక వినిపిస్తున్న వైపుకు చూస్తుంటే...

మాయాసరోవరేశ్వరుడు అంతలోనే తెప్పరిల్లి, గజాచారితో, "మీ వాళ్ళను తెరిగి రమ్మని పిలవటం క్షమం, ఆ కేక వేసినవాడు మహాకాళుడి భక్తుడు. వాళ్ళ మంత్రశక్తుల ముందు, మీ ఊటలు పూచికపుల్లల పాటిరావు," అన్నాడు. ఆ మాటలకు గజాచారి విగ్గరగా నవ్వి, "మా నరభక్షకులను చూడండి మంత్ర తంత్రాల భయం ఏమిటేడు. మాకు

అహరం అయిందకు, అరణ్యదేవర
కరుణవల్ల మరొక మనిషి పస్తున్నాడు,"
అన్నాడు.

గణాచారి మూట ముగించేంతలో,
ఈలలు సైతం ఉత్సాహంగా నుండుకు
పోయిన నలుగురు నరభక్షకులూ బావు
తెకలు పెడుతూ, చిట్టకు అడ్డంపడి
పరిగెత్తి, గణాచారి చిగ్గరకు వచ్చి,
"గణాచారయ్యా, మన ప్రాణాలు
చక్కపు! ఏమిగంట నరవాసరం మీద,
యమకింకరు డొకడు కేకలు పెడుతూ
యిటుకేసి పస్తున్నాడు," అన్నారు.

ఈ సారి మాయాసరే వరేళ్ళయితితో
పాటు, గణాచారి కూడా వదిలిపోయాడు.

అతడికి దూరంగా ఒక చెట్టుచాటు నుంచి
శూలం వైతెత్తి, నరవాసరాన్ని దేగంగా
పరిగెత్తిస్తూ, తమను సమీపిస్తున్న నిద్ర
సాధకుడు కనిపించాడు.

"ఒరే, యిక మనం యిక్కణ్ణించి
పారిపోవటం మంచిది. ఒకడు ముందుగా
పరిగెత్తిపోయి దెబ్బులివ్వరకు, యా యమ
కింకరుణ్ణి గురించి చెప్పండి. ఏడి
వేతిలో పట్టామో మన తాతి సర్వ
వాళనమే!" అంటూ ముసలి గణాచారి
పారిపోయేందుకు వెనుదిరిగాడు.

నిద్రసాధకుడు, "మహాకాళా!"
అంటూ మరోసారి కేకపెట్టి, పారిపో
జాస్తున్న నరభక్షకుల ముందుకు నర
వాసరంతో వచ్చి వెలచిడి, "కదిలా
రంటే, మిమ్మల్ని నా నరవాసరానికి
బలిపెడతాను. ఏమడు మీరు? కాంచన
మాల అనే రాజగుమారి పాంచలరథం
మీది నుంచి యిక్కడ జారిపడింది.
చూశారా?" అన్నాడు కళ్ళెర్రచేసి.

నిద్రసాధకుడు అన్నమూటల్లో ఒక్కటి
గణాచారికిగాని, అతడి వెంట పున్న
సరభక్షకులకుగాని అడ్డం కాలేడు.
గణాచారి చప్పున ఏదో గుర్తుకువచ్చిన
వాడిలా పక్కకు తలతిప్పి, ఒక
చెట్టునొమ్మల చాటున నెలబడి, పారి
పోయే ప్రయత్నంలో పున్న మాయా

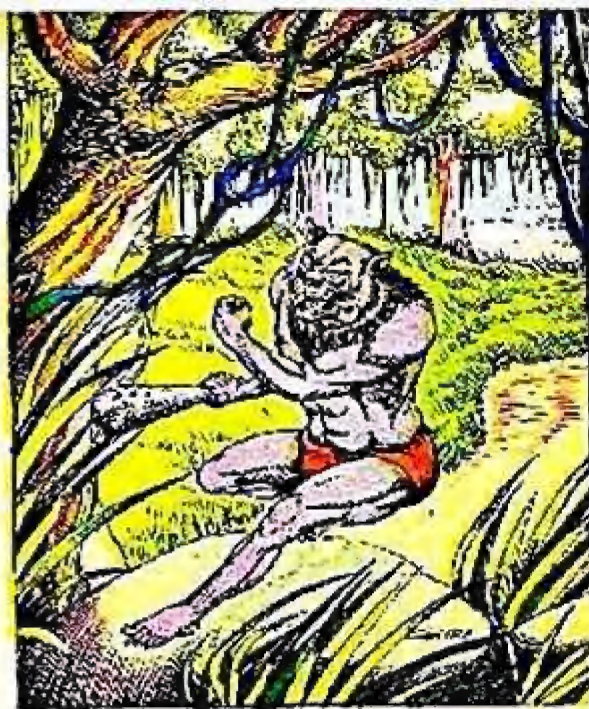

సరోవరేశ్వరుణ్ణి చూసి, సాధకుడికి చేయి తెలియజేసి, "నా ఆరణ్య దేవర ఆశాశం నుంచి మాకు అహంకారం వినవద్దన్నాడు? మీరు చెప్పి రాజకుమారి సంగతి వాడికి మైనా తెలుసేమో అడగండి," అన్నాడు.

ఆ క్షణంవరకూ నిద్రపాడకుండా, సరభక్షకుల్ని పొరిపోకుండా చూసి నయ త్నంలో పుండి, కొంచెం ఎడంగా చెట్టు చాటున నిలబడిన సరోవరేశ్వరుణ్ణి చూడలేదు. అప్పుడతడు చప్పన తల తిప్పి చూసి, "ఒరే, నెత్తిన దిప్ప కిరిపం సుప్తా! నువ్వేనా మాయా సరోవరేశ్వరుడిని? బెంగలా పారిపోవాలని చూస్తున్నావా? బాగ్రత్త, శూలానికి గుచ్చి చూపిలో పాతెయ్యగలను," అన్నాడు.

సాధకుడి మాటలు సరోవరేశ్వరుడికి చాలా గోపం తెప్పించినై. అతడు విసురుగా కత్తి పడిమీద చేయివేసి, కత్తి దూయ బోయినవాడల్లా తమ యింట్లోకి వెళ్ళి, "నీ వెవభావలు చూస్తూంటే, నువ్వేదో కాపాడుకుడివని తప్ప నీ శూరూ, పేరూ తెలియటం లేదు. పరిసమానులైన మాత్రమే నేను కత్తి దూయగలను. ఇక యింతటితో నీ సరుష వాక్యాలు చాలించి, నీ దారిన సుప్తాపో," అన్నాడు యానదిస్తున్నట్టు.

చంద్రమామ

"నేను నిద్రపాడకుండా, మహాశాకుడి వక్రుణ్ణి. నీ అంతస్తుకు తగిన శత్రువు నా బంటుగా వున్నాడు. వాణ్ణి నేనిటు పచ్చేప్పుడు చుట్టూపక్కల్లా రాజకుమారి కాంచనమాల కోనం వెతకమని వంపాను. వాణ్ణి విలవమందావా?" అని, నిద్ర పాడకుండా గంతెత్తి, "ఒరే, అలప్పుకా, ఎక్కడ? మీ శాతశత్రువైన మాయా సరోవరేశ్వరుడిక్కడున్నాడు. పచ్చి, వాడి జలదర్శనమిటో పరీక్షించు," అంటూ శేకపెట్టాడు.

ఆ వెంటనే సాధకుడి బంటుయిన అలప్పుకరాక్షసుడు దూరం నుంచి జవాబుగా ఒక శేకపెట్టి, ముళ్ళపాదం

మీదుగా దూకుతూ, జబ్బలు వదుస్తూ,
 "ఎక్కడ? ఆ దురాత్ముణ్ణి. నా రాతి
 గదతో పిండికింద కొడతాను," అంటూ
 అరిచాడు.

జలవృక రాక్షసుడు అలా వేగంగా
 వస్తూన్న సమయంలో ఒక పెద్ద పుసు
 మాను వాటునుంచి చప్పన మకరకేతు
 తన జలగ్రహం మీద ముందుకువచ్చి,
 అతడి వారిని అడ్డగించాడు. జలగ్రహం
 పెద్దగా ఘోరమైంది తొందర సాచి జల
 రాక్షసుణ్ణి పట్టుకోబోయింది. జల
 రాక్షసుడు ఒక్క ఎగుయిన వక్కకు
 సాయి, మెయపు దేగంత వెనుదిరిగి,
 చేతగల రాతి గదతో, జలగ్రహం తం
 మీద ఒక్క బాదు బాదాడు. ఆ రెబ్బను

జలగ్రహం వక్కను ఒరిగింది. మకర
 కేతుడు భీకరంగా ఒక కేకపెట్టి, "ఒరే,
 జలవృక రాక్షసుడా! నిన్నుదే యమ
 లో నానిది పంపుకున్నాను," అంటూ
 కత్తితో అతడి శరీరం మీద పొడవ
 బోయాడు. కాని, కత్తి సువికల్ప జల
 వృకరాక్షసుడి భుజాన్ని చిరించి.

నిరవాసరం మీద వుండి యుదంతా
 చూస్తున్న సిద్ధసాధకుడు, తన బంటు
 గాయపడగానే "ఎక్కడచెని అవేగంత
 ఒక కేకపెట్టి, "తరవాత జయశిలయ
 ఎమైనా అనుగాక, ముందు చూ సరోవరం
 గాట్టి, ఆ నీటి మొసలిని నా కూలంత
 చిత్రవీధి చెస్తాను," అంటూ నర
 వానిరాన్ని అదిరించాడు.

ఆ మరుక్షణం చుట్టూ చప్పట్లు, ఈలలూ చెలరేగినై. నిద్రాసాధకుడు ఆశ్చర్యపాతూ తల తిప్పి చూశాడు. గావ్వుడు ఆ చుట్టంపక్కంపున్న చెట్ల వెనకా, పొదలవాటునా చూచా మంది సరభక్షకులు చేరారు. వాళ్ళల్లోంచి వాళ్ళ వాడుకుడైన తెచ్చులియర ఈటె భుజాన పెట్టుకుని ముందుకువస్తూ, గణాచారితే, "గణాచారి: ఆరణ్యదేవర మనసు ఆహారంగా యింతమందిని ఒక్కసారిగా పంపటం ఆశ్చర్యంగా లేదా? అహా, ఆయన భక్తుల పాలిది తేనెపట్టుగదా!" అన్నాడు.

జెబ్బులియర మాటలూ, ఆరది జాతి వాళ్ళయిన సరభక్షకులు లోట్టలువేస్తూ తమనుచుట్టూ ఘుమ్మేందుకు వస్తూండటం గమనించిన నిద్రాసాధకుడు, యిప్పుడు తన కృతువులతోపాటు తనకూ ప్రాణాపద రాసున్నదని గుర్తించి, ఒక్కదూకైన సరవానరాస్తి మనదగ్గకు దగ్గరకు పది గెత్తించాడు.

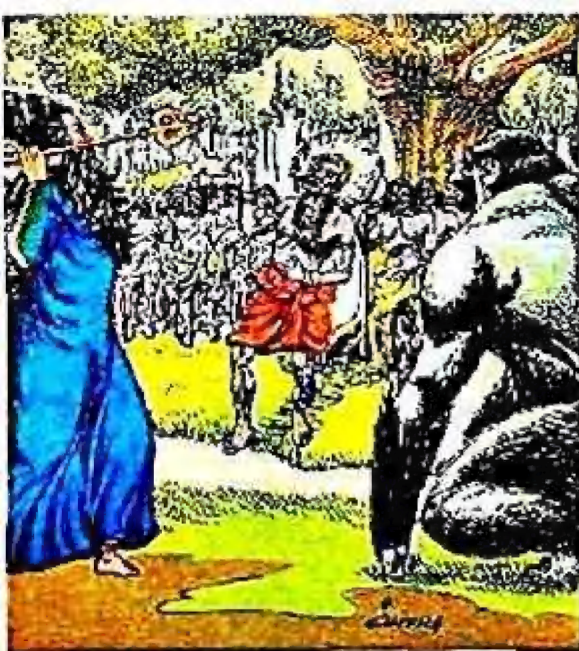
మనరశేతు గాయపడిన జలగ్రహం తల మీద చేతులతో తట్టి, అది లేచి నల బడగానే, దాని మీద ఎక్కి, కూర్చో బోయిన వాడల్లా అగి, అంత దూరంలో వున్న మామూసరోపరేక్ష్యగుడితో, "నరో వరేక్ష్యరా, దయచేసి యీ జలగ్రహాన్ని

ఆధిష్టించండి. ఈ నిద్రాసాధకుడు చురా నేకపడుడోగాని, మంచివాడు. ఇరది మిత్రుడైన జయశీలుడు మనందరికీ మిత్రుడు. వైద్యబేవుడూ, ఆరమా కలిసి హంసలరథంలో త్వరలోనే యిక్కడికి రానున్నారు." అన్నాడు.

నది ఒడ్డున ఉరిగిన సంగతు తెలి తెలియని మామూసరోపరేక్ష్యరుడికి, మకర శేతు మాటలే మాత్రం అర్థంకాలెదు. అయినా జలగ్రహం మీద వుండటం తనకు రక్షణగా వుంటుందని అతడు అడుగులో అడుగువేసుకుంటూ దాన్ని సమీపించాడు. ఈలోపల మకరశేతు వల్ల కత్తి దెబ్బ తిని బాధతో కిలవ వడిపొయిన జలవృక

రాక్షసుడు. మొలుగుతూ చెట్టుపైదే వెళ్ళ
వాన్ని వట్టుకుని లేచి నిలబడి, నిద్ర
సాధకుడు కంటబడతాడే. "దేరా, ఏమిటి
సెలవు?" అన్నాడు.

"నీకు తగ్గిలిన గాయం అంత ప్రమాద
కరమైనది కాదనుకుంటాను. ముందు
ని కాత్తిగదను చేతికి తీసుకో." అని నిద్ర
సాధకుడు మరకేతును. "నన్ను ఎవరి
నుంచి ఎవరికి ప్రమాదం రాబోతున్నదో
గమనించావా?" అని అడిగాడు.

"ఈ నరభక్షకులు అరణ్యదేవర
మనసు, తమకు అహరంగా పంపాడని
ప్రమాపడుతున్నట్లున్నది. ముందు యీ
క్రూరులనుంచి మనం మనసు కాపాడుకో

వాలి." అన్నాడు మరకేతు కత్తి విడిచి
గట్టిగా గుప్పెట్ట బిగించి వట్టుకుంటూ.

"నేనూ, నీ వెలివికి మచ్చాను. రాజు
గజకాటని విల్లలను వెతికి రక్షించి,
ఆయనకు ఒప్పుచెప్పకుండా వేనుగాని,
అయితేలుడు గాని వి నరభక్షకులకు
అహరం అయిపోదలచలేదు. ఈ ఆనా
గరికులకు ముందు మంచిగా చెప్పి
చూస్తాను. విసకపాపాల్లో, అందరినీ—
అదవాళ్ళనూ, పిల్లలనూ పదిరి—
అడవిలోతగ్గిద్దాం." అన్నాడు సాధకుడు.

నరభక్షకుల గణాచారి అప్పటికరకూ
పూసకం వచ్చిన వాడిచా కళ్లు మూసుకుని
అటూ యటూ అగుతున్న పాదల్లా,
చచ్చిన ఎగిరి ఒక గంటేని. "అరణ్య
దేవరో!" అంటూ ఒక శేక పెట్టి,
"అశలి! అశలి! ఒకే, అరణ్యదేవర
అహరంగా పంపిన మనుషుల్లారా, అలా
చూస్తారే? కదలండి, అరణ్యదేవర
అలియా వెళి. ఆక్కడ ముందుగా
మిమ్మల్ని వైదేద్యం పెట్టి, తరవాత
తినేస్తాం." అన్నాడు.

నిద్రసాధకుడు జెబుక్కుండా శూలం
ఎత్తి వట్టుకుని, "ఎరే, నరమాలస
భక్షకులారా, మీరు పొరబడుతున్నారు.
మేం ఎవరిచేతా మీకు అహరంగా పంప
బడ్డ వాళ్ళం కాదు. హంసలరథం మీది

నుంచి జారి ఆరణ్యంలో పడిన మావాళ్ళ కోసం వెతుకుతూ యిటువచ్చాం. ఆ పడిన వాళ్ళలో మాయాసరోవరేశ్వరుడనే వాడు మాకు దొరికాడు. ఇక మా బారిని మేం పోతాం. మీరు కూడా మంచిగా, బుద్ధిగా మీ వారిని మీరు చాండి." అన్నాడు.

"నూ ఒకటి మాటేమిటి? వారాల తరబడి మేం తినేందుకేం తొరక్క ఉపవాసాలు చేస్తున్నాం." అన్నాడు బియ్యలిదొర ఈయన రూపువస్తూ. నిధ సాగకుడి ముందుకువచ్చి.

"నువ్వు, మాయాసరోవరేశ్వరుడనే మనిషిని, మా ఆరణ్యదేవర ఆకాశం నుంచి మాటిగా మేం మూసరి ఉడక బెట్టే బానేలోకి దింపాడు. ఆ మాట

అబద్ధమా?" అంటూ గజాచారి చెందులు ప్రారంభించాడు.

నిధసాధకుడు హెచ్చరించగానే సర వాసరం, బియ్యలిదొరను చెందుచేతులతో ఒడిసి పట్టుకుని పైకెత్తింది. మాయాసరోవరేశ్వరు డెక్కి పున్న జలగ్రహం ఒక్కదూకున ముందుకువచ్చి జెండం పాచి, గజాచారిని నడుంపగ్గర పట్టుకుని గాలిలో గిరిగిరా తిప్పుసాగింది. బియ్యలిదొర, గజాచారి చావుకెకలు పెడుతూనే మధ్య మధ్య, "మన ఆహారం అయిన యీ మనుమల్ని వేడలకొంది. ఈ లలతో పొడవంది!" అంటూ అరవసాగారు.

"యీస్తావేం, జలపృథకటా! ఈ నర భక్షకుల్ని నీ రాతిగడతో పిండికింద

కొట్టు." అంటూ నిద్రసాధకుడు బలస్పృక శాశ్వతుణ్ణి హెచ్చరించాడు.

"నిద్రసాధక దొరకూ, ఇది!" అంటూ బలస్పృకరాక్షసుడు రాతిగవ ఎత్తి, నర భక్షకుల మీదికి విరుచుకుపడ్డాడు. అకలితో ప్రాణాలకు తెగించిన నర భక్షకులు వాణ్ణి ఎదిరించారు. జల రాక్షసుడు గదతో అందిన వాళ్ళను అందినట్టు ఎదాపెదా కొడుతుండగా, నరభక్షకులు వాణ్ణి ఈలెత్తే పాడి చేందుకు ప్రయత్నిస్తూ, తమ కేకలూ, అరుపులతో ఆ అరణ్య ప్రాంతమంతా ప్రతిధ్వనించేలా చేయసాగారు.

నిద్రసాధకుడు కొంచెం సెపు తన బలస్పృకభటుడు పోరాడుతున్న తీరు చూసి, "భేష, జలస్పృకభటా! నిద్ర సాధకువారిపై, భిక్షపలకుడివి! నీకు సాయం వస్తున్నాను." అంటూ కేకపెట్టి, నరవాసరం చేతుల్లో వున్న బెబ్బలి దొరను దూరంగా విసిరి వేయించి, "వై, మహాకాళా!" అంటూ కూలం

ఎత్తి, నరభక్షకుల మీదికి నరవాసరాన్ని ఉరికించాడు.

ఆ మరుక్షణం పదిమంది అశ్వకులు వేగంగా అక్కడికొస్తూ, "అగండి! అగండి! నది హరణ్యపురం చాత్తిన కనకాక్ష సుహారాజాగారి ఆజ్ఞ!" అంటూ అరిచారు.

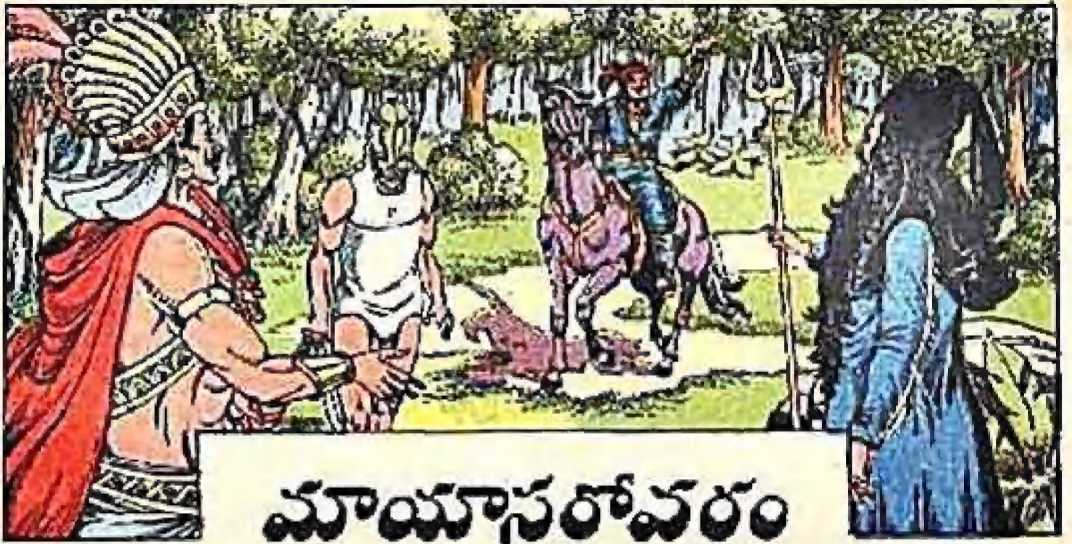
అశ్వకుల హెచ్చరిక వింటూనే నిద్ర సాధకుడూ, నరభక్షకులూ పోరాటం మాని ఆశ్చర్యంగా వాళ్ళ కేసి చూడ సాగారు. మాయాపటోపరేక్ష్యుడు వచికిపోతూ, "మకరకేతూ! మనం వేగంగా మాయాసరోపరాన్ని చేరటం క్షమం గదా?" అన్నాడు.

ఆ మాటలు విన్న నిద్రసాధకుడు కొంతంత కల్లైరవేసి, "ఎరె, దుష్ట నరోపరేక్ష్యరా! సువ్య ఎక్కడికీ పారి పోలేవు. సువ్య క్షమం ఆనుకునేది, తడుగా పరిణమించబోతున్నది, కాగ్రత్త!" అంటూ కూలాన్ని అతడి గుండెలకు ఆనించాడు.

—(నంకావుంది);

మాయాసరోవరం

26

[నరరక్షక బాధివాళ్ళకు, మాయాసరోవరేశ్వరుడు దొరికిన సమయంలో, అక్కడికి నిద్ద సాధకుడు వచ్చాడు. తన యజ్ఞమానిని రక్షించబోయి, మకరకేతు, సారకుడి బంటయిన జలమ్మకరాక్షసుణ్ణి గాయపరచాడు. పరభక్షకులు వాళ్ళను పట్టబోయేసరికి, అందరూ ఏకమై వాళ్ళపైద తిరగబడ్డారు. అంతలో కొందరు అశ్వకులు అక్కడికి వచ్చారు. తరవాత—]

నిద్దసాధకుడు వచ్చునైన శూలాన్ని తన ని బలదర్శాలే సాటిలే చూస్తాను," గుండెలకు ఆనించగానే, మాయాసరోవ అన్నాడు.

రేశ్వరుడు భయంతో కంపించిపోతూ, "ఇది అన్యాయం! పిరుదైన వాడెవరూ శత్రువును అదమించి వుండగా చంపేందుకు ప్రయత్నించడు," అన్నాడు.

అ బంటునే నిద్దసాధకుడు శూలాన్ని నేలకు ఆనించి, "నేను పిరుల్లోనూ, విరాధిపిరుల్లో! ఏదీ కత్తి దుయ్యి,

మాయాసరోవరేశ్వరుడు కత్తి దూయ బోయినవాడల్లా అగి, మకరకేతు కేపి చూశాడు. అంతలో అశ్వకుల నాయకుడు వచ్చి గుర్రం దిగాడు..

నిద్దసాధకుడు కోపంగా అతడి తని చూస్తూ, "ఎవరు నువ్వు? మారగాదాల్లో ఏకం పని?" అని అడిగాడు.

'వందమామ'

అశ్వకుల నాయకుడు ఆ ప్రశ్నకు హేళనగా నవ్వుతోయినవాడల్లా, నర వాచరాన్ని, ఏనుగు జలగ్రహాన్ని చూసి శాంతంబు బిదురుకుని, "నే నెవరినో, ఇంతకుముందే, నే చేసిన హెచ్చరికవల్ల నీకు అర్థమైవుందా?" అన్నాడు.

"ఆ హెచ్చరికతో నేను సరిగా వినలేదు. నేను, నా శత్రువైన యీ నరో పరం పక్షిని పారిపోకుండా చూసి ప్రయత్నంలో వున్నాను. ఇప్పుడు మరో సారి అడుగుతున్నాను. ఈ గుర్రాలనో, కంచర గాడిదలనో ఎక్కి, మా మధ్యకు వచ్చిప నువ్వెవరివి?" అన్నాడు సిద్ధ సాధకుడు.

ఆ ప్రశ్నకు అశ్వకుల నాయకుడు వెంటనే బవాబు చెప్పుకుండా సాధకుణ్ణి నిలువెల్లా ఒకసారి పరీక్షగా చూసి, "ఆ, నువ్వా! నువ్వు సిద్ధసాధకుడివి కాదా? నన్నాళ్ళ కిందట హిరణ్య పురంలో, కాళికాపరిని తల సరికిన నేరానిక, మరొకరితోపాటు నువ్వు, రాజు గారి దగ్గరకు ఈ నుగు పోబడ్డావు, అవునా?" అన్నాడు.

"నే నెవరైనది నీకు తెలిసింది. నువ్వెవరో గుర్తుకొచ్చిందిగాని, పెరు మాత్రం తెలియటం లేదు," అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు.

"నా పెరు ఏర సేసుడు. అపహరించుకుపోబడ్డ కనకాక్ష రాజుగారి కుమారుణ్ణి, కుమారులనూ వెతికి తెచ్చిం దుకు బయలుదేరిప జయశిలు తెక్కడ?" అన్నాడు వీరసేనుడు.

"ఆ బయశిలుడు హంసల రథంలో, ఆకాశంలో ఎక్కడో ఎగురుతూంటాడు. సరే, నువ్వు కాస్త వక్కకు తప్పకొ, వీరుడిలాగా ప్రగల్భాలు పలికే యీ ధీరు వైన నీటిమనిషి అంతం చూడాలి ముందు," అంటూ సిద్ధ సాధకుడు కూలాన్ని పైకెత్తాడు.

"ఇక్కడ రక్తపాతాన్ని నేను సహించను!" అంటూ వీరసేనుడు, తన

అనుచరులైన అశ్వకులను ముందుకు
రావలసిందిగా హెచ్చరించాడు.

అశ్వకులు కత్తులెత్తి పట్టుకుని తనను
సమీపించేంతలో సిద్ధసాధకుడు చుట్టూ
ఒక మారు కలయడూని, వీరసేనుడితో,
"మన చుట్టూ కొన్నాళ్ళుగా చెందిలెక
అకలితో నకనకలాడుతున్న నరదక్షకు
లున్నారు. కావారంటే క్షణాల మీద
నిన్ను, నితటి అశ్వకులనూ కాల
రాయగలను. కాని, అందువల్ల నర
దక్షకులకు తప్ప మరెవరికీ మేలు
కలగదు," అన్నాడు.

"మేలూ, కదుల సంగతి నాకనవసరం,
జక్కడికి దాపులనే కనకాక్షరాజుగారు
వెదిన వున్నారు. అందరూ అక్కడికి
రండి," అన్నాడు వీరసేనుడు.

సాధకుడు కళ్ళెర్రచేసి, వీరసేనుడి
తేని చూస్తూ, "ఇది అజ్ఞా? విన్నపమా?
నేనీ ధూత్రవంచంలో ఒక్క మహాకాళుడి
అజ్ఞతప్ప, మరెవరి అజ్ఞలనూ పాటించను,"
అన్నాడు.

తన యువమాని కొత్తగా వచ్చిన
అశ్వకులపై కోపగించి వున్నాడని
గ్రహించిన అలవృతరాక్షసుడు, చాతి
గడను భుజం మీద పెట్టుకుని, గట్టిగా
ఒకసారి నేలను కాళ్ళతో తాటించి, పెద్దగా
హుంకరించాడు. నరవానరం జచ్చాయి

చందమామ

చదుస్తూ, అరణ్యం ప్రతిధ్వనించేలా
బొబ్బరించింది. ఆ వికృతాకారాలనూ,
అవి చేసే వికచాట్రహావలనూ చూసి ఒక
అశ్వకుడి గుర్రం బెదిరి, చప్పున వెనక
కాళ్ళమీద నిలబడి, రోతు కింద పడగానే
దూరంగా పారిపోయింది.

ఇదంతా చూసి భయశంపితుడై
పోయిన వీరసేనుడు, సిద్ధసాధకుడితో,
"అయ్యా, మీరు కూడా నాలాగే హిరణ్య
పుర పోయాయి. మహారాజుగారిని దర్శిం
చేందుకు, ఎందుకు రాకూడదు?"
అన్నాడు తలవంచి నమస్కరిస్తూ.

అ మాటలకు సిద్ధసాధకుడు పరమా
నంద పడిపోతూ, "అలా అన్నావ్.

వాళ్ళు అరణ్యదేవర పంపిన అహరం! పట్టుకునేందుకు మా జాతివాళ్ళు వాళ్ళు. వెనకగా వెళ్ళారు," అన్నారు.

"వాళ్ళు పారిపోతున్న సంగతి నాకెందుకు చెప్పలేదు? వాళ్ళు ప్రాణాలతో దొంగవరకూ మీ ఇద్దరూ మాకు బందిలు," అని నిర్దాపిస్తున్నారు, జలవృక్ష రాక్షసుడితో, "జలవృక్ష భద్రా! చిల్లిద్దర్నీ పట్టుకుపోయి, ఒక గుర్రం మీదవేసి, రాళ్ళతో బిగించు," అన్నాడు.

జలవృక్ష రాక్షసుడు మెరుపులాపోయి వెబ్బులిదరనూ, ముసలిగజాచారిని పట్టుకొని, ఒక గుర్రం మీదిమించి రోతు దిగిలోపలే చాణ్ణి మోచేతి చెబ్బితో దూరంగా పట్టుకొట్టి, వాళ్ళను దాని పిపుమీద బిగించి కట్టాడు.

అ పని ముగిసినాక నిర్దాపిస్తున్నారు, ఏరసేమేడితో, "ఇక నువ్వు ముందుండి దారి తెయ్యి, కనకాక్షరాజుగారి దర్శనం చేసుకుందాం," అని నరవానరాన్ని ఆదిరించి, తమ నాయకులను బంధించిన వాళ్ళను, ఏమి చేయటమో అని తమలో తాము తర్కించుకుంటున్న సరభక్షకులతో, "ఒరే, మనుషుల్ని తినే, దుష్ట మానవుల్లా! మీ వాళ్ళు వెరకటోయిన సరోవరంవక్షగాడికి గాని వాడి బంటయిన ముసలిముఖం వాడికిగాని, మీరు

జాపుంది! రాజుగారి దగ్గరకు వస్తున్నాను పద. ఈ నరభక్షకుల్ని, సరోవరం దుర్భాగ్యులైతే, అయిన దగ్గరకు పట్టుకుపోవాలి," అని చుట్టూచూసి, మాయా సరోవరేశ్వరుడూ, మగరజేతుడూ కనబడక పోయేసరికి అదిరిపడి, "ఏరీ, ఆ దుష్టులు? ఏమయారు?" అన్నాడు.

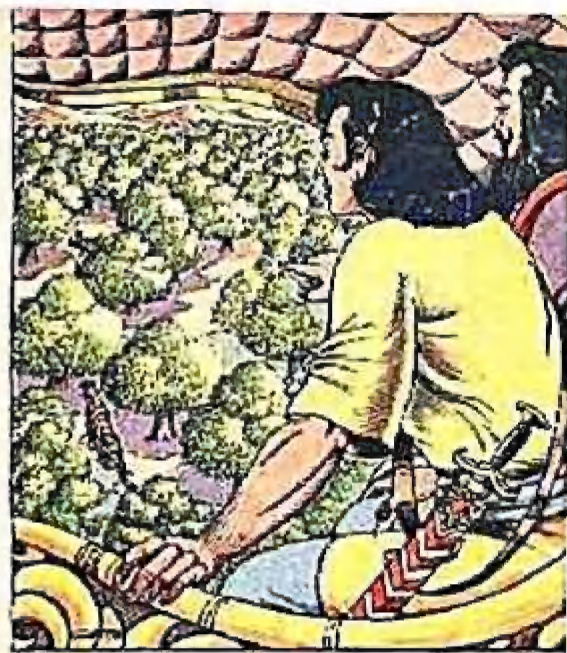
ఆ వెంటనే సరభక్షకులంతా ఒక్కసారిగా పొట్టలు చెక్కిరియేలా నవ్వారు. వాళ్ళనాయకుడు వెబ్బులిదారా, ముసలిగజాచారి ముందుకువచ్చి, నిర్దాపిస్తున్నారే, "నువ్వు, యీ గుర్రాల వాళ్ళు తగూలాడుతున్న బదసు చూసి వాళ్ళిద్దరూ చల్లగా బెట్టల్లోకి పరిగెత్తారు.

విమాత్రం హనికలిగించినా, మీ నాయకుణ్ణి గణాచారిని ముందు సరవానరానికి మెతగా వేసి, తరవాత మిమ్మల్ని క్రూర మృగాల కింద వేటారతాసు." అన్నాడు కూలాన్న రుశిపెయ్య.

నరపక్షకులు నేరు మెదపలేదు. వాళ్లు ముఖాలు దీనంగా పెట్టి, తమ నాయకుడి కేసి, గణాచారి కేసి చూడసాగారు. ఇక వాళ్ళిద్దరూ గుర్రం మీద గిరిగిల కొట్టు కుంటూ, "అరణ్యదేవతా, మాకు యీ పుమసున్ని అహరణగాపంపి, మాప్రాణాల మీదికి తెచ్చావు. రక్షించు!" అంటూ ఆదవసాగారు.

అశ్వికనాయకుడు తన ఆనుచరుల్ని రాజా కనకాక్షుడు విడిచిదేసిన ప్రాంతానికి బయలుదేరమన్నాడు. వాళ్ళకు వెనకగా నరభానరం మీద సిద్ధసాధకుడు కవితాడు. అదే సమయంలో అరణ్యంలో షురొక ప్రాంతాన హంసల రథంలో సోతున్న బయకీబుదూ, అతడి మిత్రులకు హతాత్తుగా ఒకచోట పులి చేత తరమబడుతున్న ఒక యువతి కనిపించింది. అమె పులికి దొరకకుండా చెట్లలోచెల చుట్టూ గిరిశీలు కొదురూ, చుద్య పుష్ప అందుబాటులో వున్న చెట్టుకొమ్మలను పట్టుకుని, పైకి పోయి ప్రాణరక్షణ చేసుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నది.

హంసలరథంలో వుండి, కింది అరణ్యాన్ని పరిక్షగా చూస్తున్న వైద్య జేవుడని పిలవబడే దేవకర్మకు ముందుగా, యీ దృశ్యం కంటబడింది. అతడొక తృటికాలిని భయాత్మ్యాలతో కంపించి పొయి, పక్కనే వున్న బయకీబుణ్ణి భుజం పట్టుకులాగి, "జయశీలా, పులి తరుముతున్న ఆ ప్రిని చూశావా? అమె కాంచనమాల — మాయాసదోపరిక్ర్యుడి బంట్లు అవహరించుకుపోయిన, కనకాక్ష రాజాగారి కుమార్తె! ఇప్పుడెం చేయటం?" అన్నాడు.

జయశీబుడు, దేవకర్మ చెప్పిన అరణ్య ప్రదేశాన్ని చూస్తూనే రథంలో లేచి

నిలబడి, రథాన్ని కొలుకున్న వాడికొ,
“ఒరే, రథాన్ని వెంటనే కిందికి దించు!”
అన్నాడు.

అంగరక్షకుడు తలవంచి ఏగువసున్న
మహా వృక్షాలను చూసి, “అయ్యా,
యిక్కడ రథాన్ని దింపటం సాధ్య
పడదు. మరికొంచెం దూరం పోయి,
వెట్టూ చేమా లేచి ఆ కనబడే బాళి ప్రదే
శంలో రథాన్ని దింపకుతాను,” అన్నాడు.

ఆ మాటలకు జయశీలుడు కోపంగా,
“ఒరే, మరి మరొకరినాదా! నువ్వు
రథాన్ని అక్కడ వించే లోపం. రాజు
కుమార్తె పులికి అహరం అయిపోతుంది.
చచ్చిన రథాన్ని కాస్త కిందికి నడుపు,

నేను ఏ చెట్టుకొమ్మల్లోనో దూకి, అమెను
కాపాడెందుకు ప్రయత్నిస్తాను,” అన్నాడు.

అంగరక్షకుడు హంసల మెడలకున్న
తాళ్ళను కిందికి లాగాడు. అవి చెట్ల
చిదారు కొమ్మల సమీపానికి రథాన్ని
లాగినై. వెంటనే జయశీలుడు రథంలో
నుంచి కిందికి దూకురూనే. కెందు
చేతులతో ఒక చెట్టుకొమ్మను వదిలి
పట్టుకున్నాడు. కాని, అది అతడి
బరువుకు ఫెళ ఫెళమంటూ విరిగి,
నవ్వు, యాబై అడుగుల ఎత్తునుంచి,
అతడితోపాటు కిందపడింది.

చెట్టుకొమ్మ నేలను తాకే లోపలి
జయశీలుడు ఒడుపుగా ఒక వల్లటికొట్టి,
దాను వేగంగా నేలమీద పడి కాళ్ళూ,
చేతులూ విరగగొట్టుకోకుండా, తనను
తాను కాపాడుకున్నాడు. ఆ సమయంలో
కాంచనమాలను వెంటబడి తరుము
తున్న పులి, కొమ్మ విరిగిపడిన శబ్దానికి
అదిరివడి, వెనక్కు తిరిగి చూసింది.
అది ఆవకాశంగా తీసుకుని కాంచన
మాల దాపుల అందిన ఒక చెట్టుకొమ్మను
పట్టుకుని, పైకి పాకసాగింది. కాని,
పులి అంతలోనే పెద్దగా గాండ్రించి,
అమె కేసి పరిగెత్తిపోయి, ఛెంగున
పైకిగరజోయేంతలో, కత్తిదూ సెందు
క్కుడా వ్యవధిలేని జయశీలుడు ఒక్క

ఉరుకున పోయి, దాని వెనకకాళ్ళు
విలదూ పట్టుకుని, గుంజి దూరంగా
విసిరివేశాడు.

కాంచనమాల చెట్టుకొమ్మల్లో చేతులకు
సరి అయిన పట్టు దొరకక, గాలికి తూగు
తున్న తొమ్మలతోపాటు అటూ ఇటూ
దూగుతూ, "అయ్యా, సమయానికి వచ్చి
నన్ను పులి చారినుంచి రక్షించారు.
కృతజ్ఞురాలిని!" అన్నది.

జయశీలుడు అమె సౌందర్యానికి
ఆచ్చెరువు చెందాడు. తను ఎంతో
కాలంగా ఎన్నో శ్రమలకోర్చి, ప్రాణాపాయ
పరిస్థితుల నుంచి బయటపడి - ఎలా
గైతే నేం కనకాక్షరాజుగారి పుమారై
కాంచనమాలను రక్షించగలిగాడు. ఈమె
అన్న అయిన కాంచనవర్మ ఎమయినట్టు?

"నీ పేరు కాంచనమాల! మువ్వె
దేశపు రాజకుమార్తెవో కూడా నాకు
తెలుసు. మీ అన్న కాంచనవర్మ ఎక్కడ?
హంసల రథం మీదినుంచి కిందపడి,
ఏ విధంగా ప్రాణాలు కాపాడుకో
గలిగావు?" అని అడిగాడు జయశీలుడు.

జయశీలుడు యిలా మాట్లాడుతున్న
సమయంలో కాంచనమాల చెట్టుకొమ్మల
లోంచి నేలమీదికి దిగి, అండగాదూ,
వైర్యకాలి అయిన యీ యువకుడికి తన
పేరు ఎలా తెలుసునా అని అశ్చర్య

పోతూ, "అయ్యా, నేను హంసల రథం
మీదినుంచి, అదృష్టవశాత్తూ ఒక వాగు
నీటిలో పడటం వల్ల, బతికిపోయాను.
నాతోపాటు రథంలో ఉన్న సరోవరేశ్వ
రుడూ, అయిన రథం తోలేవాడూ బహుశా
యీ అరణ్యంలో ఎక్కడో, నారాగే
ప్రాణాలతోనే వుండి వుంటాడు. ఇక
నా సోదరుడైన కాంచనవర్మ; అతడు
మాయాసరోవరంలోని తవనంలోనే
వున్నాడు." అన్నది.

"మాయాసరోవరేశ్వరుణ్ణి గురించి
నాకు కొంత తెలుసు. అతడి సేవకులైన
సర్పనటుడు, సర్పన్యరుడు అనే వాళ్ళే
తాక, మరొక ముఖ్యుడు కూడా నాకు

పరిచయం అయ్యాడు. మాయాసరోవరం నుంచి నీ అన్నను కూడా బంధవిముక్తుణ్ణి చెయ్యాల్సి. అక్కడికి వెళ్ళి మార్గం నీకు తెలిసే వుంటుంది. ముందు మనం యీ దావులనే వున్న నా మిత్రుడైన సెద్ద సాధకుణ్ణి కలుసుకోవాలి." అన్నాడు జయశీలుడు.

కాంచనమాల అతడితోపాటు కడల బోయంతలో, అప్పటివరకూ జయశీలుడి దెబ్బకు నడుం విరిగి స్పృహ కోల్పోయిన సెద్దవుడి, చప్పున తల ఎత్తి కోరలు చాచి, సెద్దగా గాంధ్రించి, వాళ్ళ కేసి దూశేందుకు లేచి నిజజడబోయి, దళి మంటూ తిరిగి నేలమీద పడింది.

"ఎంత క్రూరమృగమైనా, గాయపడిన దాన్ని జాభలోపదిలి పోగూడదు. ఇప్పుడే దీని తల నరుకుతాను," అంటూ జయశీలుడు పులికేసి నడిచాడు.

"నలైలకటి భయంకరమైన పులి! మీరు రాపటం కొంచెం అలశ్యం అయితే, నన్ను గొంతుకోరికి చంపి, తినివుంచేది!"

అంటూ కాంచనమాల, జయశీలుడి వెంట పులిని నమిపించింది.

అప్పటివరకూ పక్కనేవున్న గుబుడు చెట్లచాటున జలగ్రహం మీద వుండి యిడంతా చూస్తున్న మాయాసరోవరేశ్వరుడు, తల తిప్పి, పక్కనే గుర్రం మీదవున్న మకరకేతుతో, "ఈ జయశీలు డనేవాణ్ణి బంధించటానికే యిదే మంచి అవకాశం. తామరవాళ్ళ తాడును అతడి కంచాని కేసి విసిరి, పట్టుకో," అన్నాడు.

"ప్రభూ, ఈ జయశీలుడు మహా నర్వుడు. అతడితో విరోధం మనకు కైమం కాదు," అంటూ మకరకేతు విద్దుముఖం పెట్టాడు.

"చీ, పిరికిపందా!" అంటూ మాయాసరోవరేశ్వరుడు, మకరకేతు నుంచి బలమైన తాడును గుంటుకుని, జలగ్రహంతో కొంచెం ముందుకు వచ్చి, తాటి ఉచ్చును గాలిలో రెండు మూడు సార్లు గిరగిరా తిప్పి, గురిగా జయశీలుడి కంఠం కేసి విసిరాడు. —(అంకావృందీ)

మాయాసరోవరం

27

[కెబ్బులిచేరనూ, గణాచారిని బంధించి, నివృత్తాదుడు, హరహరిస్తవ రాక్షస కపటాబ్ధి చూడబోయాడు. హంసల రథంలో వున్న జయశీలుడికి, అరణ్యంలో ఒకచోట పులిచేత తలవదిలించును కాంచనమాల కనిపించింది. అతడామెను రక్షించాడు. ఆ సమయంలో చాటువపుండి మాయాసరోవరేశ్వరుడు, అతడి మీదికి ఉచ్చుకాడు విసిరాడు. రహస్య—]

జయశీలుడు తన మెడను ఉచ్చుకాడు తాకగానే ఒక తృప్తికావలం నివ్వడటాయి. చచ్చిన వెనుదిగి చూశాడు. అతడికి జలగ్రహం మీద మాయాసరోవరేశ్వరుడూ, పక్కనే గుర్రం మీద మకరశేఖా కనిపించారు.

జయశీలుడు చచ్చిన తేరుకుని తన కంఠానికి బిగుసుకుపోతున్న రామరక్షాణ తాడును కత్తిలే నరకబోయిన వాడల్లా

అగి, నరోవరేశ్వరుడి కెసె తెరిపార చూశాడు.

మాయాసరోవరేశ్వరు తన చేతిలోపున్న తాబెగొనను కొంచెం తాగి, జయశీలుడితో, "నువ్వెగదా, జయశీలుడనే మహా పిరుదువి! తాడును కత్తిలే నరకబోయిన వాడివి, నిండుకు అగవు?" అన్నాడు.

"అఁ, ఇప్పుడు తెలిసింది, సువ్వు ఘాయాసరోవరేశ్వరుడి వన్నమాట!

తాడును కలకానికి ఉచ్చువేసిన వాడిని, దాన్ని గట్టిగా బిగించి, నా ప్రాణాలు తీయకుండా ఎందుకు వూరుకున్నావు ?" అని అడిగాడు జయశీలుడు.

"నేను ఒక సరోవరానికి రాజును, చింత సుహాసత్వరైన మానవుడి ప్రశ్న క్షణ నేను జవాబివ్వనవసరం లేదు," అన్నాడు మాయాసరోవరేశ్వరుడు.

జయశీలుడు యింకా కొంతగా విచిత్ర అనబోయేంతలో, అంతపరకూ యీ జరుగుతున్న దానికి నిర్విణ్ణుడైపోయి చూస్తున్న కాలచనమాల తెప్పరిల్లి. "మాయా, సుపు హంసలరథంలోంచి కిందపడి, ప్రాణాలతో వున్నందుకు చాలా

అనందంగావున్నది. కాని నువ్వు జయశీలు డనే యీ యువకుడికి హాని కలిగించకు. ఈయన నన్ను పులిబారి మంచి రక్షించాడు," అన్నది.

"అమ్మా, కాంచనా! అదంతా నేను స్వయంగా నా కళ్ళతో చూశాను. ఇతణ్ణి చంపాలని లేదు! ప్రాణాలతో బంధిగా మాయాసరోవరానికి తీసుకుపోవడం తున్నాను," అన్నాడు మాయాసరోవరేశ్వరుడు.

కాలచనమాల, జయశీలుడి కేసి తల తిప్పి, "మామగారు నీ కలాంటి హాని కలిగించనంటున్నారు గదా! నువ్వు ఇష్టంగానే, అయిన వెంటి మాయాసరోవరానికి ఎందుకు రాకూడదు?" అన్నది.

"కాంచనా, ఇందులో నా యిష్టాయిష్టాలకు తావెక్కడిది? ఈ సరోవరేశ్వరుడు నన్ను జయించి బంధిగా తీసుకుపోతున్నా సమయం కలుస్తాడు. కావాలంటే యీ క్షణాన ఒక్కకత్తివేటుతో, నా కంఠానికి చుట్టిన తాడును తెగనరకగలను," అన్నాడు జయశీలుడు.

జయశీలుడు యిలా అనగానే మాయాసరోవరేశ్వరుడు, తన పక్కన వున్న మకరశేతులో, "వేతూ, నువ్వు యీ జయశీలుడు పారిపోకుండా దారి అడ్డగించు. ఈ లోవల నేను ఉరితాడును

కొంచెం బిగలాగి, బలపన్నరణం అంటే ఎలా వుంటుందో, యితడికి తెలిసేలా చెప్తాను," అన్నాడు.

మకరకేతు అయిష్టంగా ముఖం పెట్టి, రాజాజ్ఞ గనక చేసేదేమి లేనందున గుర్రాన్ని ఆదిలించి, జయశీలుడి కేసి నడిపాడు. అంతలో కాంచనమాల భయ కంపితురాలై చిన్నగా కేకపెట్టి, జయశీలుడి కంఠాన్నుంచి చేలాడుతున్న తాడును రెండు చేతులతో గట్టిగా పట్టుకుని, "మామయ్యా, ఈ తాడును మరే ముత్రుల గట్టిగాలాగి, ఈయన కంఠాన్ని దిగించినా, నేను సహించను. నేనూ, ఈయనతో పాటు యిదే తాడుతో ఉండిపోను కుంటాను," అన్నది.

"అశ్చర్యం: ఈ గొడ్డిగజాల్లోన్నై కథ యింతదూరం వచ్చిందన్న మాట!" అంటూ సరోవరేశ్వరుడు అశ్చర్యపోయి, తల వంచుకుని ఒకటి రెండు క్షణాలు ఆలోచించి, అయినా ప్రయత్నించి చూడటంలో తప్పేదండీ, అని మనసులో ఆనుకుని, చప్పన తలపెట్టి, "జయశీలా, నువ్వన్నట్టు కత్తితో నీ మెడను చుట్టిన తాడును తెగకట్టగలవేమో కాని, ఈ జల గ్రహస్థుంచి పారిపోలేవు. అది నిన్ను కాళ్ళతో మట్టగించి, కోరలతో పాడిచి భూస్థాపితం చెయ్యగలదు," అన్నాడు.

చందమామ

"ఏదీ ప్రయత్నించి చూడు!" అంటూ జయశీలుడు కత్తిని పైకెత్తి, తాడును సరకబోయేంతలో మకరకేతు చిన్న గొంతుతో, "జయశీలా, తొందర పడకు! సరోవరేశ్వరుడు నిన్ను మాయా సరోవరానికి తీసుకుపోదలచటంలో చిన్న రహస్యం వున్నది. పైగా, సువ్వా పరో పరాన్ని చేరాలని ఎలాగూ ప్రయత్నిస్తున్నావు గదా?" అన్నాడు.

జయశీలుడికి, మకరకేతు మాటలు తన మంచినోరి చెప్పినట్టుగా తోచినై, కనకశరాజుగారి ఏల్లల్లో కాంచనమాల ఒక్కతే దొరికింది; ఆయన కొడుకు కాంచనవర్మ యింకా ఆ మాయాసరో

వరంలో ఇందిగానే వున్నాడు. కాని, యీ శాంచనమాల తనను అపహరించుకు పోయిన మాయాసరోవరేశ్వరుణ్ణి, మామయ్య, అంటూ ఎంత గౌరవంగా పిలవటం ఆతడికెంత ఆశ్చర్యంతోపాటు, అనుమానం కూడా కలిగించింది....

“సరే, మాయాసరోవరేశ్వరా! నువ్వు నా కన్న బలపంతుడివని తెలిపోయింది, లొంగిపోయాను. ఇప్పుడు నన్నేం చేయబోతున్నావు?” అని అడిగాడు జయశీలుడు.

“ఈ లొంగిపోయానటంలో మోసం ఏమీ లేదు గదా?” అని ప్రశ్నించాడు మాయాసరోవరేశ్వరుడు. జయశీలుడి పుణంలోకి పరిశీలించాస్తూ.

“బలదర్పాలు లేనివాడు, మోసాన్ని అర్థంపెట్టుకుని ఉపస్థాడు. నే వెలాంటి వాడిన. యీ మకరశేతుడు కొంత అయినా తెలిసి వుండాలి, అప్పునా, మకరశేతూ?” అన్నాడు జయశీలుడు.

“నేను మహారాజాగారికి లోగడే మనవి చేశాను: నువ్వు సామాన్యుడివి కాదు, మహాసత్వుల కోపకు బెండినవాడివని,” అన్నాడు మకరశేతుడు.

“నత్వం ఏపాటిదో సరోవరం చేరిం తరవాత చూస్తాను, మనం యింతకు ముందే బలపుకుదొకట్టి చూశాంగదా, శేతూ! మిగిలిన దుర్మార్గులు అక్కడ ఎలాంటి భీభత్సం చేస్తున్నారో,” అంటూ మాయాసరోవరేశ్వరుడు పెద్దగా నిట్టూర్చాడు.

“అయితే యిప్పుడు నా మెడను చుట్టిన, యీ ఉరితాటి మూలెమిటి?” అని అడిగాడు జయశీలుడు.

మాయాసరోవరేశ్వరుడు జవాబిచ్చే లోపలే శాంచనమాల సత్వతూ, జయశీలుడి కంఠానుంచి తాటి ఉచ్చును ఉడదీసి, “బది ఉరిరాదు కాదు, మామయ్య నీ మెడలో వేసిన శామర తూండ్ల పొరం!” అన్నది.

“కర మెరుపు చేగంతో ముగింపుకు వస్తున్నట్టున్నది. పాపం, పచ్చములి

అన్నిటా దురదృష్టవంతురాలే! కనిపించు
యితడు జలవృక్షరాజును హతం చేయ
టానికి సాయపడినా, నాకు గొప్ప పులు
జరిగినట్టే." అనుకున్నాడు మాయాసరోవ
రేశ్వరుడు తనలో తాను.

"మహారాజా, ఇప్పుడు ఏం చేయమని
అబ్బి?" అని అడిగాడు మకరశేతు.

"అందరం సరోవరానికి పోతున్నాం.
ముందుండి దారితీయి." అన్నాడు
మాయాసరోవరేశ్వరుడు.

"జయశీలుడు కాలినడకన మనసు
అనుసరించి చాగలడా?" అంటూ
మకరశేతు, జయశీలుడి కేసి చూశాడు.

"కాంచన నాతోపాటు జలగ్రహం
మీద వస్తుంది. నువ్వు, జయశీలుడూ
గుర్రంమీద బయలుదేరండి." అన్నాడు
మాయాసరోవరేశ్వరుడు.

కాంచనమాల కూడా తిరిగి మాయా
సరోవరానికి తీసుకుపోబడుకున్నదని
వింటూనే జయశీలుడు గతుక్కుమని,
మకరశేతుతో, "కేతూ, కాంచనమాలను
తిరిగి మాయాసరోవరానికి తీసుకు
పోయేందుకు నే నొప్పును. కనకాక్షరాజు
గావీక, అవహరించుకుపోబడ్డ పిల్లలిద్దర్నీ
తెచ్చి ఒప్పచెప్పటానని వాగ్దానం చేశాను.
దొరికిన యానిట్టి మళ్ళీ నిర్బంధానికి
గురిచెసేందుకు వీల్లేదు." అన్నాడు.

చందమామ

మాయాసరోవరేశ్వరుడు కోపంగా జయ
శీలుడి కేసి చూశాడు. కాంచనమాల
కూడా అతడికేసి కోపంగా మాస్తూ,
"నేనూ, మా అన్న కాంచనవర్మా
అరణ్యంలో నుంచి అవహరించుకు
పోబడిన మాట నిజమేగాని, ఎవరి
నిర్బంధంలో మాత్రం లేము. అన్న వెంట
లేకుండా నేను ఒక్కడాన్నే, నా తలి
దండ్రుల పద్ధతు ఎలా చెప్పేది? చేకనైతే,
నా అన్నమే కూడా నువ్వనే నిర్బంధా
స్తుంచి విముక్తుణ్ణి చెయ్యి." అంటూ
చకచకా జలగ్రహం దగ్గరకు పోయి,
మాయాసరోవరేశ్వరుడు అందించిన చెయి
ఆధారంతో, దానిమీద ఎక్కి సూర్యున్నది.

“కేతూ, అంతా చిత్రంగా వున్నది! రాజుగారి పిల్లలు అవహరించబడటం, మాయాసరోవరం — అంతా అబద్ధం కాదుగదా?” అన్నాడు జయశీలుడు ఆశ్చర్యపోతూ.

“ముందు వచ్చి గుర్రంమీద కూర్చో. పరోవరం చేరాక, వంగతి సందర్భాలన్నీ నువ్వే గ్రహించగలవు.” అన్నాడు మహారాజు.

జయశీలుడు మారుమూల ప్రాంతానికి వెళ్ళి, మహారాజుకు వెనక గుర్రం మీద కూర్చున్నాడు. మాయాసరోవరపురుషుడు జలగ్రహాన్ని అదిరించాడు. అది కదిలి వేగంగా నడచిపోయింది. దానిని అను

సరించి మహారాజు గుర్రాన్ని పరిగెత్తించ సాగాడు. జయశీలుడికి ఆ సమయంలో సిద్ధపాథకుడు వచ్చిన జ్ఞాపకం వచ్చాడు. ఎంతోకాలంగా అరణ్యాల్లో తనతోపాటు కష్టాలనుభవించిన సాధకుడు, తాను కనిపించకపోయేవరకీ, ఏమనుకుంటాడు? తను మరణించాడని భావించడు గదా? హింసచరణంలో వున్న తన బాల్యమిత్రుడు దేవతార్క తాను, కాదననూలను రక్షించ బోయి, పులివాతబడినట్లు శంకించటం జరిగితే!

జయశీలుడు యదాంచి ఆలోచనల్లో మునిగివున్న సమయంలోనే, అశ్వకుల నాయకుడు వీరసింహుడు, సిద్ధపాథకుణ్ణి అరణ్యంలో కనకాక్షరాజు విడిచివేసి వున్న చోటుకు తీసుకుపోయాడు. రాజు ఆకట్టే గుర్తించి, అప్యాయంగా పరిశ రించి, “నీతోపాటు, నా పిల్లలను వెతక తెచ్చేందుకు బయలుదేరిన జయశీలుడనే యువకుడెక్కడ? మీరెన్నాళ్ళకూ తిరిగి రాకపోయేవరకీ రాజ్యాన్ని మంత్రులకు ఒప్పగించి, నేనే స్వయంగా బయలుదేరి, యీ అరణ్యాలన్నీ గాలిస్తున్నాను.” అన్నాడు.

“మహారాజా, యువరాజునూ, యువ రాణినీ ఎత్తుకుపోయినవాళ్ళు మాయా సరోవరం అనేచోట నివసించే ఎంత

మనుషులు. వాళ్లు, ఏళ్ళల్లోనూ, ఏళ్ళ బయటా కూడా మామూలుగానే జీవించ గలరు. వాళ్ళల్లో కొందరిని పట్టుకున్నాం. వాళ్ళ రాజైన మాయానరోపర్యేచు దనే వాడు ముందు సరభక్షకులకు డొరికి, తరవాత నా చేత చిక్కి, తప్పించుకు పోయాడు. అయినా మునిగిపోయిందేమీ లేదు. అదే మాయానరోపరం లో మరొక ప్రాంతాన ఐతికే యీ బలవృక్ష రాక్షసుడు నాకు బంటు అయ్యాడు. ఇతడివ్వారా మనం ఆ సరోవరం ఎక్కడ వున్నదో, తెలుసుకోవచ్చు," అన్నాడు.

"అలాగా!" అంటూ కనకాక్షరాజు, చాతి గదను ఘటం మీద పెట్టుకుని, నిద్రసాధకుడి వెనకగా నిలబడిన బల వృక్షుడి శిరం చూసి, "ఏడు, ఏగు బంటు కావగినవారే! మరి, ఆ బలవృక్షులు తేమయ్యారు?" అని అడిగాడు.

"అతడు, ఇద్దరు మాయానరోపరం రాజు సేవకులతో కలిసి హంసల రథంలో, ఆ రాజుకొనం ఆరణ్యంలో గలిప్తున్నాడు. ఆ రాజు నా కంటబడి పొనిపోయిన సంగతి అతడికింకా తెలియదు," అన్నాడు నిద్రసాధకుడు.

"హంసల రథమా?" అంటూ రాజు కనకాక్షుడితోపాటు, అతడి ఉద్యోగులంతా ఎక్కడలేని ఆశ్చర్యంపొందారు.

"ఒక్క హంసల రథం ఏమిటి, మహారాజా? ఈ జంరాక్షసుడేమిటి? ఈ సరవానదం ఏమిటి? ఇంకా—మూడడుగుల ఎత్తయినా లేని మనుషులు, ప్రాణులను పట్టి తినే వృక్షాలు—యిలా, ఒకసారి మనం సగరాలను వదిలి ఆరణ్యాల్లో ప్రవేశిస్తే, మన కెదురయేవి వింతలుతప్ప మరేం వుండవు," అన్నాడు నిద్రసాధకుడు.

అంతలో కొంచెం దూరంగా వున్న చిట్ట కొండ. కలకలం బయలుదేరింది. అక్కడ వున్న రాజకుటులతో యిద్దరు సరభక్షకులు వాదులాడుతున్నారు. తమకొక గొప్ప రహస్యం తెలుసునని, అది చెప్పేందుకు తమను సరవానరాన్ని

ఎక్కి తిరిగే యాతాలరాయుడి వద్దకు
 తినుకుపామ్మని అడుగుతున్నారు.

భటులు వాళ్ళను, "మీరెవరు?
 ఎక్కణ్ణించి వచ్చారు?" అని చూమూలు
 భీరణిలో ప్రశ్నిస్తున్నారు.

సిద్ధసాధకుడు ఒక రాజభటుణ్ణి సంపె,
 సంగతి తెలుసుకుని, వాళ్ళనిద్దర్నీ తన
 దగ్గరకు తినుకురమ్మన్నాడు. నరభక్షకు
 లిద్దరూ వస్తూనే సాధకుడికి ప్రాణాచారం
 వదిలేచి, "దొరా, మా నాయకుణ్ణి,
 గణాచారిని విడిచిపై, మీకు గప్పు
 రహస్యం చెప్తాం," అన్నారు.

సాధకుడికి వాళ్ళేవో ముఖ్యమైన
 సంగతి తెలుసుకుని వచ్చారన్న
 అనుమానం కలిగి, జడవృకభటుడికి,
 గుర్రాలకు కట్టివున్న నరభక్షకుల్ని
 విడిపించి తెమ్మని అజ్ఞాపించాడు. వాడు
 పోయి, వెళ్ళుచిదొరా, మొసలి గణాచార్ల
 కట్టుకాళ్ళు విప్పి, యిద్దర్నీ చిరక జేతై
 ఎత్తిపట్టుకులేచ్చి, సాధకుడి ముందు
 నిలబెట్టాడు.

"ఇప్పుడు చెప్పండి, మీకు తెలిసిన
 రహస్యం ఏమిటి?" అని అడిగాడు
 సిద్ధసాధకుడు, నరభక్షకులను.

"యాతాల దొరా, మి నుంచి పారి
 పోయిన మొసలి ముఖంవాణ్ణి, పంతు
 ఎనుగునెక్కి వచ్చినవాణ్ణి పట్టుకు
 తినెందుకు అరణ్యంలో వెతుకుతూండగా,
 వాళ్ళకు మీలాంటి మనిషి, మరొక
 అడవిల్లా తటస్థపడ్డారు. మేము వాళ్లందర్నీ
 మీదపడి పట్టుకోవటం ప్రమాదమేమో
 అని సంశయిస్తూ, చెట్లచాటున పొంచి
 వుండగా, చింత ఎనుగువాడూ, మొసలి
 ముఖంవాడూ వాళ్ళను తమ వాహనాల
 మీద ఎక్కించుకుని, కొండల లేని దోడు
 తిశారు. ఇంకో రహస్యం ఏమంటు
 హంసలరథంలో నుంచి నెల దిగిన
 కొందరు మనుషులు, తూర్పు దిక్కున
 యిక్కడికి ఒక ఆమడ దూరంలో, మధ్య
 మధ్య కేకలు పెడుతూ, ఎవరికోసమో
 చెట్లూ, పుట్టలూ గాలిస్తున్నారు," అన్నారు
 నరభక్షకులు.

— (ఇంకా ఉంది)

మాయాసరోవరం

28

| మాయాసరోవరేశ్వరుడు వింగదాటు బెప్పుకోర్చి, జయశీలుని మెడకు ఉచ్చు
తాడు విగించాడు. దానిని తగినదుమువానుకున్న అతడితో, మాయాసరోవరేశ్వరుడు
మంచిగా మాట్లాడి, కాంచనమాలతో పాటు, అతణ్ణి సరోవరం క్రింది తిడుతుపోసాగాడు.
ఆ నయగతి సరభక్షకుల ద్వారా, నిర్భాసాధకుడికి తెలిసింది. తరవాత—

సరభక్షకులు అంతా చెప్పి, వింత
వినుగు మీదవాడు, పట్టుకుపోతున్న మనిషి
దూపులేఖలు వర్ణించగానే నిర్భాసాధకుడికి.
అతడు తన ముక్రుడైన జయశీలుడని
తెలిసిపోయింది. కాని, అతని వెంట
వున్న యువతి ఎవరు?

సరభక్షకులు చెప్పింది విని అశ్వరథ
పోతున్న రాజు కనకాక్షుడితో, నిర్భా
సాధకుడు, "మహారాజా, యిక్కడ నాకు

సెలవిచ్చించండి. నా స్నేహితుడైన జయ-
శీలుణ్ణి, ఆ మాయాసరోవరం దుష్టులు
బంధించి తిడుతుపోయాడు. అంత మహా
భూరుడు నాళ్ళకు ఎలా బెరిగిపోయాడో
నాకు అర్థం కావడంలేదు. అతణ్ణి రక్షిం-
చటం నా హాధ్యత," అంటూ సరవాసరం
భుజాలమీద ఎక్కచోయాడు.

రాజు కనకాక్షుడు అతణ్ణి వారించి,
"సాధకా, ఆ జయశీలుణ్ణి రక్షించవలసిన

బాధ్యత నాకూ వుంది. కొందరు భటుల్ని, అక్కకుల్ని వెంటబట్టుకుని వెదూ, నీతో పాటు వస్తాను. మనం కాలయాపన చెయ్యకుండా, ఆ మాయాసరోవరం ఎక్కడ వున్నదో తెలుసుకోవటం అవసరం. నీ సలహాకే భటుల్ని అదిగి తెలుసుకోరాదా?" అన్నాడు.

నిర్దేశాధకుడు తల వూపి, శూలాన్ని జలప్పుక రాక్షసుడి గుండెల నీటి గురి చేసి, "ఓరే, జలప్పుకభటా! నువ్వు, నాకు ఏక్వాన పాత్రుడివైన భటుడివా లేక, నీ పాతయజమాని ఆ మాయాసరోవర రాక్షసుడి వశాన, నా మీద చేసుకు వచ్చావా? నిలం చెప్పు," అన్నాడు.

ఆ స్రగ్గుకు జలప్పుకుడు ఏ మాత్రం లదరక, రాతిగదను నిర్దేశాధకుడి పాదాల ముందు పెట్టి, "దేరా, నిజమైన జల ప్పుకుడు అదినమాట తప్పదు. అలా తప్పినవాణ్ణి, నీటిసక్కిరించ వెబాడతాం. నీను తమకోసం ప్రాణాలైనా యివ్వ బానిక సంకోచించని స్వామిత్వ గల సేవకుణ్ణి," అన్నాడు.

"ఆ మాట నిజమైతే, యిప్పుడు చెప్పు. ఆ మాయాసరోవరం ఎక్కడ వున్నది?" అన్నాడు నిర్దేశాధకుడు.

"దేరా, లోగడ ఒకసారి తమకు మనవిచేశాను. ఆ సరోవరం ఎక్కడ వున్నదో చెప్పితే, నా తలి వనిలి చస్తాను. అది మా బాతివాళ్ళకు, సరోవర రాజుతో పాటు, మా రాజు కూడా యిచ్చిన కావల," అన్నాడు జలప్పుకుడు.

ఆ మాటలకు సాధకుడు పెద్దగా సవ్వి, "ఆ సరోవరం వల్లవెధవకు శాపాలిచ్చే శక్తివుంటే, నాడు హంసలదధం అకాశంలో తల కిందులైనప్పుడు, అక్కరి నుంచి వల్లదిలుకొడురూ మాటిగావచ్చి, నర భక్షకుల కాగినిళ్ళ బాసలో పడడు. తెలిసించా?" అన్నాడు.

జలప్పుకుడు నిలువెల్లా పనికిపాటూ, "దేరా, మీరు నా మాట సమ్మటంలేదు గనక, నాకు చావు ఎలానూ తప్పదు.

అయినా, నేటికే చెప్పకుండా, సంజలలే తెలియవరిస్తే, ఒకవేళ బతికివుంటా నేమో!" అంటూ పోయి, చెట్టునుంచి, ఒక ఎందువల్లడు విరిచి తెచ్చాడు.

"మృతవా, నీ సానానా చ్చిన కుయం ఏమీ లేదు. నేను మహాకాలుడి బ్రతుణ్ణి. ఒకవేళ మువ్వ చావటమే జరిగితే, నిన్ను క్షణాలమీద కైలాసానికి పంపి. లక్కడ ముఖపడేలా చేస్తాను," అన్నాడు సాధకుడు.

జలమృగుడు తాను తెచ్చిన ఎందు వుల్లతో నేలమీద గిట్టు గిట్టూ, మధ్య మధ్య, "అయ్యో, రుచి బద్దలవుతున్నది, గుండెలు చిక్కపట్టావున్నవి." అంటూ అరవసాగాడు.

కసకాక్షరాజు, జలమృగుణ్ణి సమీపించి సాధకుడితో, "సిద్ధసాధకా, నా చిల్లర్ని తగినంత మంచి అంగరక్షకులతోను లేకుండా, ఆరణ్యంలోకి పాపివ్వటం, ఎంత మంచి చెక్కులకు కారణమైంది! పాపం, యీ నీటికడేలు వెడవ నిజంగానే రుచివగిలి చస్తాడేమో," అన్నాడు.

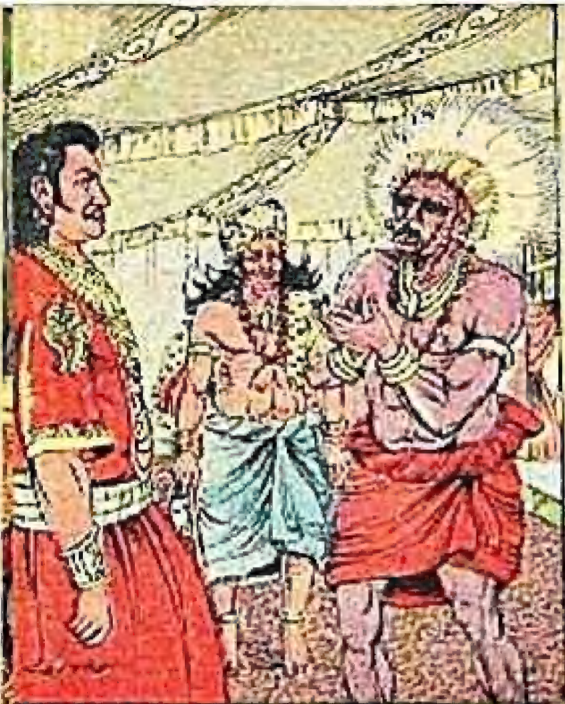
"మహారాజా, మీరు ఒడ్డిమూడుడు! మహాకాలుడి దర్శనం అయి, ఆయన దీవించంటే, ఏ సరమానవుడినీ యితర్లను కనిపించగల శక్తిరాదు," అంటూ సిద్ధ సాధకుడు, జలమృగుడు మట్టిలో గిట్టున్న

గిట్టు కేసి పరీక్షగా చూస్తూ, "ఒరి, భద్రా! ఈ నిలువు గీతలేమిటి? ఈ మంగరటింగర గట్టెమిటి?" అని అడిగాడు.

జలమృక రాక్షసుడు రిల ఎత్తకుండానే నిలువెల్లా పడవద పటికిపాతూ, "దేరా, ఇవి, యీ వావులనున్న కొండలు, యివన్నీ ఆరణ్య వృక్షాలు. వాటిలో ఎత్తయిన యీ వృక్షం ఒక చాతి గుట్ట మీద వున్నది. ఆ చెట్టు ఎక్కి, చితారు కొమ్మకు పోయి ఒకసారి తూర్పుకూ, మరొకసారి పడమరకూ చూసి, తరవార ఈ త్రరంగా చూస్తే, మాయాసరోవరం కంటబడుతుంది!" అని, రెండు చేతులతో గట్టిగా తలపట్టుకుని, "దేరా, రహస్యం

చెప్పేశాను. తల పేలిపోతున్నది. హా, చస్తాని!" అంటూ దభిమనె కింద పడిపోయాడు.

సిద్ధసాధకుడు చప్పున వంగి, పృకుడి ముక్కు దగ్గర చేయి పెట్టి, "వాడింతా గాలి పిల్చి వదులుతూంటే గమనించి, "మహారాజా, మూడ సమ్మకాలు ముప్పు తగలవనెందుకు, యీ జలవృకుడే మనకు సాక్ష్యం. వాడు కావళయంతే, గుండెలవిసి నిండపడ్డాడే తప్ప, చావలేదు." అని, దాపులనున్న సరభక్షకులతో, "ఒరే, తక్షణం పోయి సాలుగ్రదు కుండల నిండుగా నిక్కు తెంది," అన్నాడు.

సరభక్షకులు ఆశగా జలవృక వాడినుండి తేసి చూస్తూ కదలా మెడలకే వుండి పోయారు. వాళ్ళ వాలకం గమనించిన సిద్ధసాధకుడు శూలం పైకెత్తి, "దుర్మార్గులారా! నా ఆజ్ఞ విన్నారా? కదలరెం?" అని కళ్ళెర్ర చేశాడు.

సరభక్షకుల నాయకుడు సంజ్ఞ చేయగానే, వాళ్ళ ముసలిగనాచారి ముందుకు వచ్చి, రాజు కనకాక్షుడికి సాష్టాంగపడి లేచి, "మారుమూల అరణ్యాల్లో జతితే మాకు, మంచి, పుర్యావలూ ఎలా పొందించాలో తెలీదు. పుహరాజనేది మీ పేరు కాదని, అధికార దిరుదని అనుకుంటున్నాను. తమరు, యీ వయ్యాలపోతును అవతరికి నెట్టించి, యీ నీటి రాక్షసుణ్ణి మాకు యిప్పించండి: మీ పేరు చెప్పేకుమరి తింటాం," అన్నాడు.

ముసలిగనాచారి మాట ముగించే సరికి సిద్ధసాధకుడు వాడి జుట్టు పట్టుకుని, "ఒరే, సరభక్షక గ్రూరమ్మగమా! నన్ను, నా శూలానికి గుచ్చి మహాకాలుడికి జరిచెయ్యబోతున్నాను," అంటూ శూలం పైకిత్తాడు.

సిద్ధసాధకుడు, గనాచారిని శూలంతో పొడవబోయి నమయానికి, దూరం నుంచి జలాశ్వం మీద చెగంగా వస్తున్న సర్ప నఖుడు అది చూసి, పెద్దగా గొంతెత్తి,

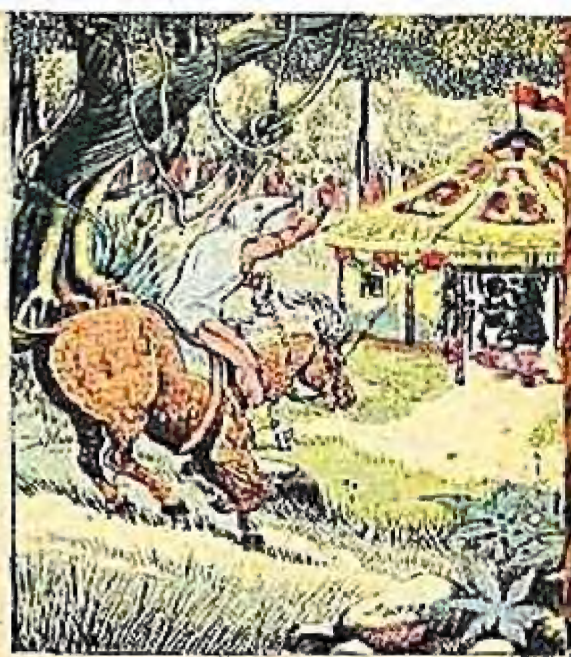
"సద్దసాధకా, తొందరపడకు! మనం మాయాసరోవరంలోని బలవృక్ష రాక్షసులతో పోరాడవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. అందుకు మన వేజాన, యా సరభక్షకులు కూడా కలిసి వస్తారేమో ప్రయత్నించి చూడాలి," అంటూ శేకపెట్టాడు.

ఆ శేక ఎంటూనే సద్దసాధకుడు శూలాన్ని దించి తలతిప్పి చూశాడు. అది అదనుగా తీసుకుని సరభక్షకుల గణాచారి దూరంగా పారిపోయి, వాళ్ళ జాతెవాళ్ళ గుంపులో కలిసిపోయాడు.

సర్పనఖుడు సద్దసాధకుడి దగ్గిరకు వచ్చి గుర్రం దిగి, నెలమీద వచ్చినట్టు పదిపున్న బలవృక్షలటుణ్ణి చూసి, "సాధకా, యింతటి పరలోకానికి పంపావా ఏం! ఏడు నీకు నమ్మిన బంటుగదా?" అన్నాడు.

"ఏడు నమ్మిన బంటు. కాని, మీలాగే నిడికి, వాళ్ళ రాజేశాక, సరోవరేశ్వరుడి శక్తిలో కూడా నమ్మకం వున్నట్టున్నది. ఏదో కావం అంటూ, మాయాసరోవరానికి వెళ్ళి దారి గుర్తులు నెలమీద గీస్తూ గింప పదిపోయాడు," అన్నాడు సద్దసాధకుడు.

అంతలో నెందరు కనకాక్షరాజుగారి భటులు పాత్రల్లో నిట్లు తెచ్చి, బలవృక్ష రాక్షసుడి మీద పోశారు. ఆ చల్లని నీరు పైన పడగానే వారు నెలమీద అటూ

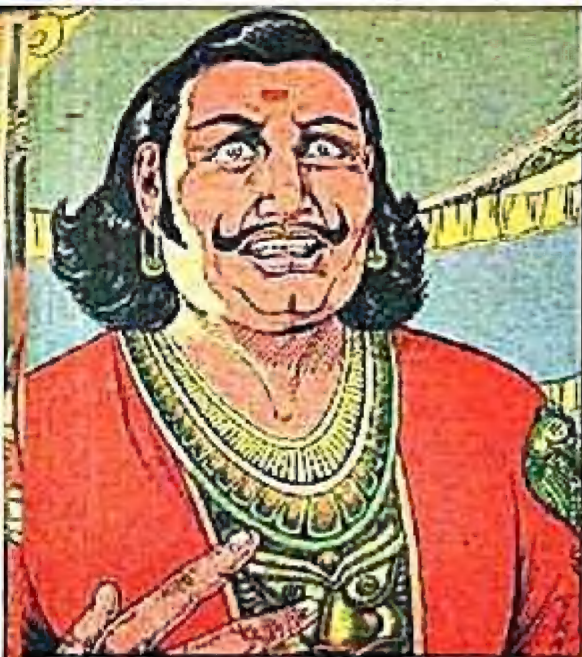

యిటూ పొద్దుటూ, కళ్ళు తెరవకుండానే, "నె నెక్కడున్నాడు? సరకంలోనా, సరోవరంలోనా?" అంటూ అరవసాగాడు.

సద్దసాధకుడు వాడి వెన్నుమీద కాలితో గట్టికా లగపారి తన్ని, "బలవృక్షభటా! నీకు కాపరిముక్తి కలిగింది; బతికించాను, లే!" అన్నాడు.

ఆ మాటలతో బలవృక్షుడు లేచి కూర్చున్నాడు. సర్పనఖుడు తృప్తిగా తలాదించి, దాపులనున్న రాజభటుల్ని, రాజు కనకాక్షుణ్ణి చూసి, "వైద్యదేవుడు హంసల రథంలో ఎగురుతున్నప్పుడు చెప్పుగా తెలిసింది, ఏరేగదా హిరణ్యపుర రాజులైన కనకాక్షయింగాడు?" అన్నాడు.

చివరకు. "మహారాజా, ఆ వైద్యదేవుణ్ణి గురించి, మాయాసరోవరంలో పరమ శత్రువులుగా నివసించే జలస్పృశ రాక్షసులకూ, మాయాసరోవరేశ్వరుడి అనుచరులకూ తెలియని చిన్న రహస్యం ఒకటి వున్నది. ఆయనా, బయటినుండి రాగే అమరావతి సగరవాస!" అన్నాడు.

"అమరావతి సగరం వాడా, జయశిలుడు! ఆ దేశపు రాజు దుద్రసేనుడు నాకు ప్రజల శత్రువు. నేను కట్టెల్లో వున్నానని తెలిసి, నా మీద యుద్ధ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్లు, వేగుల ద్వారా నమ్మకంగా తెలిసింది," అన్నాడు రాజు కనకాక్షుడు గోపంగి.

"మహారాజా, బయటినుండి నిజాయతీని శంకించకండి. అరదు ఏ దేశపు పౌరుడైనా, తమకు మాట యిచ్చిన మేరకు, యువరాజీ, యువరాజులను వెతికి తెచ్చేందుకు సాయపడతాడు. మీ దేశ పౌరుడుగా నేను యిందుకు మాట యిస్తున్నాను," అన్నాడు సిద్ధ సాధకుడు.

సాధకుడు యిలా మాట్లాడుతూండగా, కొంచెం దూరంలో వున్న సరస్వతీకుల గుంపులో కలకలం బయలుదేరింది. దానికి కారణమేమిటా అని నిర్ధారణకు అటవైపు భూసేంతలో, వాళ్ల నాయకుడు

రాజు కనకాక్షుడు అక్షణంవరకూ సర్పనలుడి వింత వేషాన్ని, వాడెక్కి వచ్చిన జలాశ్యాన్ని చూస్తూ అశ్చర్య పోతున్నాడు. ఇవ్వడాయన అతడన్న మాట అర్థంకాక, "ఎవరా, వైద్యదేవుడు? నా రాజ్య పౌరుడేనా?" అని అడిగాడు.

"మహారాజా, ఆ సంగతి నాకు తెలియదు. ఆయన, వా చనకగా బయలుదేరి యిక్కడికి వచ్చున్నాడు," అన్నాడు సర్పనలుడు.

"సాధకా, దువ్వెరుగుడువా, యీ వైద్యదేవుణ్ణి?" అన్నాడు కనకాక్షుడు. నిర్ధారణకు కొంచెంసేపు వెప్పుటమా, మానటమా అని తటవతాయించి,

బెబ్బలిదేరా, గనాదాచి లకడి దగ్గరకు పరిగెత్తుకుంటూ పిచ్చి. "మీ లాంటి మనుషులు నలుగురు, పది వయ్యెందు మంది జలవృక్ష రాక్షసులతో బెబ్బలిచారున్నారని. మమ్మల్ని సాయం పొమ్మంటారా, యింత అపారం అయినా దొరుకుతుంది?" అన్నారు.

అమరుక్షణం సర్పనకుడు తన గుర్రం మీద ఎగిరి కూర్చుని, "సావకా, వాళ్లు వైద్యదేవుడూ, నా తమ్ముడూ, హంసల రథం తీసి రాజుగారి అంగధక్షకుడూ," అంటూ బయలుపెరచాడు.

"బై, మహాకాళా!" అంటూ సద్ద సాధకుడు సరవాసరం శుభాలమేషికి ఎగిరి, రాజు కనకాక్షితీ, "మహారాజా ముందు ఆ సీటి రాక్షసుల్నించి మన వాళ్ళను కాపాడాలి," అంటూ పర్వ నఖుణ్ణి అనుపరిచాడు.

"అరణ్యదేవరా, నువ్వే, మా లకలి తిర్పాలి!" అంటూ సరభక్షకులు గుంపుగా వాళ్ళ వెంట పరిగెత్తసాగారు.

పర్వనఖుడూ, సద్దసాధకుడూ వెళ్ళి సరికి గుర్రం మీద పుండి జలవృక్షులతో పోరుతున్న సర్పస్వరుడు, తన కత్తితో వాళ్ళను పోదవాలని చూస్తున్నాడు. కాని జలవృక్షులు ఎగుపుగా తప్పించుకుని వైద్యదేవుడిని పిలవబడే చేనశర్మనూ,

చందమామ

హంసలరథం వేలేవాణ్ణి, కుంటి మంగళ వర్మనూ స్రావాలతో పట్టుకోవాలని చూస్తున్నారు. కాని, దేవశర్మ, వాళ్ళను తన పత్రాలు తాపన చేతికర్రతో లటకాయస్తూ, "ఒరే, మూడులారా, జాగ్రత్త! ఈ కర్ర విపర వున్న ముల్లు, నిష ఫూరితం. మీ శరీరాలకు తాగిందానో, ఓబాబ మీద చచ్చిపోగలరు," అంటూ వాళ్ళను హెచ్చరిస్తున్నాడు.

అంతలో లక్కడికి సద్దసాధకుడూ, సర్పనఖుడూ వచ్చారు. దూరంనుంచి శక్తులు పెడుతూ సరభక్షకులూ, రాజు కనకాక్షిడి భటులూ కూడా అది వస్తున్నారు, వాళ్ళను చూస్తూనే వెనుదిరిగి పారి

పోవాలని ప్రయత్నిస్తున్న బలవృక రాక్షసులతో వారి నాయకుడు, "అగండి! మన రాజు, పిళ్ళను ప్రాణాలతో పట్టలేకపోతే, చంపి రమ్మని గదా?" అంటూ ఎగిరి రాతిగదతో దేవశర్మను కొట్టబోయాడు.

దేవశర్మ ఒకడుగు వెనక్కు వెన, "నీకు చావు రావడెట్టి వుండగా, వెనెం చేయగలను!" అంటూ తన చేతికర్రను వాడి శరీరానికి తాకించాడు. ఆ వెంటనే బలవృక రాక్షసుల నాయకుడు ఒక చావుకేక పెట్టి, కిందపడి గిరిగిల రమ్మకొ సాగాడు.

దేవశర్మ తన చేతికర్రను పైకెత్తి, "ఒరే, ప్రాణాలతో వున్న బలవృకులారా, యిదే నా హెచ్చరిక! సరోవరంలో వున్న మాయాసరోవరేశ్వరుడి కుమార్తె పద్మ ముఖిగిగాని, కాంచనవర్మకుగాని ఏ కొద్ది పాటి హని జరిగినా, మీ రాజుతోపాటు మీమ్మల్నందర్నీ, దుర్మరణం పాలు చేస్తాను, బాగ్రత్ర, వెళ్ళి మీ రాజుతో చెప్పండి!" అన్నాడు.

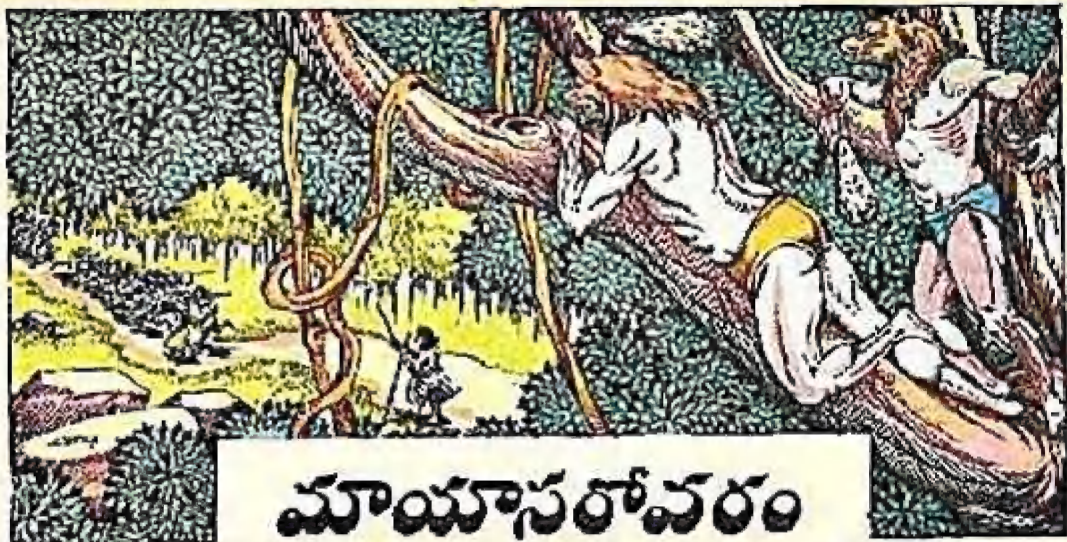
బలవృక రాక్షసులు హాహాకారాలు చేస్తూ, అరణ్యానికి అంతంపడి పారిపో సాగారు. సర్పనఖుడు, దేవశర్మను సమీపించి, గుర్రం దిగి, "వైద్యుడేవా! మాయాసరోవరేశ్వరుడూ, కాంచనమాలా, బయకీలుడూ బలవృకరాక్షసుల నుంచి రానున్న ప్రమాదం తెలియక, సరోవరాని కిని పోతున్నారు గదా, వాళ్ళను హెచ్చరించవద్దా?" అన్నాడు.

"అవని మీ అన్నదమ్ములూ, హంసల రథంతోనే సరోవరేశ్వరుడి అంగరక్షకురూ చేయాలి, బయలుదేరండి!" అన్నాడు దేవశర్మ.

సర్పనఖ, సర్పస్వరులు బలాశ్వాలను అదిరించి వేగంగా పరిగెత్తించసాగారు. అంగరక్షకుడు చావుజనున్న చెట్ల వెనక్కు పోయి హంసల రథాన్ని క్షణాలమీద ఆకాశంలోకి ఎగిరించాడు. నరభక్షకులు ఉత్సాహంగా శేకలుపెడుతూ, పారి పోతున్న బలవృకరాక్షసుల వెంటబడి, తరచుసాగారు. —(నంకావుంది)

మాయానరోవరం

29

జయశిల్పి, మాయానరోవరేశ్వరుడు తన వెంట తిమకుపోతున్నాడని తెలిసి, ఏడ్వసాదకుడు జయలుదేరిపోతున్న నమయంలో, జలవృక్షరాక్షసులను గురించిన వార్త తెలిసింది. రాజు కనకాక్షిదూ, సాదకుడూ బెళ్ళినరికి జలవృక్షులలో మర్దనపడుతున్న జెహగర్నా. యితరులూ కనిపించారు. పారిపోతున్న జలవృక్షులను నరభక్షికులు తడవసాగారు. తరువాత—]

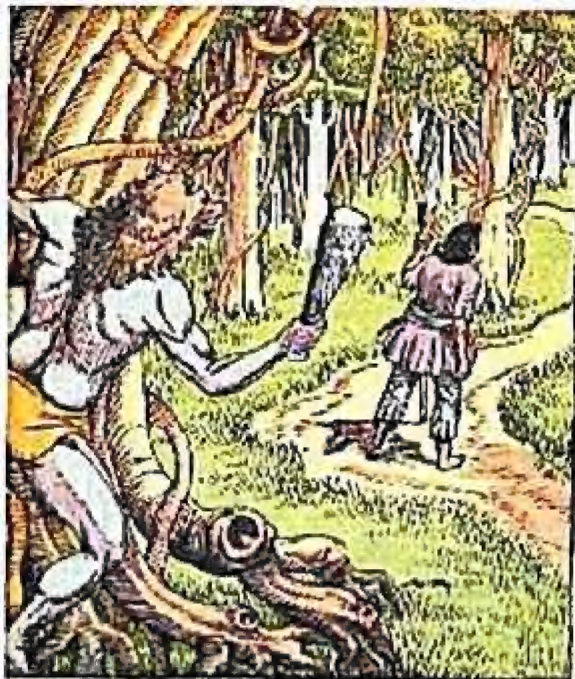
తమ ఆకలి తీర్చుకునేందుకు, జలవృక్ష రాక్షసుల్లో ఏ ఒకరిద్దరినైనా పట్టుకోవాలనే ఉత్సాహంలో, నరభక్షకులు పదిగత్తు తున్నారే తప్ప. రాక్షసులు తమను ఏ మార్గాన తిమకుపోతున్నది వాళ్ళు గమనించటం లేదు. ఆ సమయంలో యిద్దరు జలవృక్షులు గుఱురుగావున్న ఒక ఎత్తయిన చెట్టుకొమ్మల్లో దాగివుండి, యీ జరుగుతున్నదంతా గమనిస్తూనే వున్నారు.

వాళ్ళు, తమ రాజైన జలవృక్షనాథుడు వంపగా, ఉదయం నుంచి, ఆ ప్రాంతాల వెగుకాస్తున్నారు.

చెట్టు మీది జలవృక్షరాక్షసుల్లో ఒకడు, తన పక్కనున్న వాడితో, "ఒరే, మన రాజుకు క్రుజలం ఎంత పెద్దదో పూర్తిగా తెలిసినట్టాలేదు. ఇంతకుముందు నరోవరంలో జరిగిన యుద్ధంలో, ఆ మాయానరోవరం రాజు 'బంట్లనందర్నీ, తన్ని

తరిమేకాం గాని, అతడికి మరికొందరు సాయం వస్తున్నట్టున్నది!" అన్నాడు.

రెండో జలవృక్షరాక్షసుడు, మొదటి వాడు యింత మాట్లాడినా, వినిపించు కున్నట్టేలేదు. వాడి దృష్టి, మాయాసరోవరం కేసి పొరుగున ఉన్న తన జాతివాళ్ళ మీదా, వెనకవస్తున్న నరభక్షకుల మీదే కాక, మరికొంచెం దూరంలో కొయ్య కాలుతో కుంటుతూ, చేతికర్ర ఊతంతో నడిచివస్తున్న, హరియ్యపుర సేనాని కొడుకు మంగళవర్మ మీద వున్నది.

జలవృక్షుడు తనబోటి వాడికి కుంటి మంగళవర్మను చూపుతూ, "ఒరే, ఏడ్చి పట్టుకుపోయి మన రాజుగారి ముందు

పెదితే ఎలా వుంటుందంటావు? ఏడి నుంచి, కొత్తగా యీ అరవ్యానికొచ్చిన చాజా వెంట ఎంత బలగంపున్నదో తెలుసుకోవచ్చు," అన్నాడు.

"అది బాగానేవుందిగాని, మరి రెండు గుంపులై, మాయాసరోవరం కేసి పోతున్న శత్రువుల మాటెమిటి? వాళ్ళను ఒక కంట కనిపెట్టివుండి, వాళ్ళు ఏం చేయ దోతున్నారో మన రాజును ముందుగా హెచ్చరించవద్దా?" అన్నాడు రెండో జలవృక్షుడు.

"అ పనేదో నువ్వు చూడు. వాళ్ళు పోతున్నది మాయాసరోవరం కేసి. అందులో తెలియరాని రహస్యం అంటూ ఏమీ లేదు. నేను యీ పొట్టవెధవను, భుజాన వేసుకుపోయి మన రాజుగారికి ఒప్పుచెబుతాను," అంటూ మొదటి జలవృక్షరాక్షసుడు, చెట్లకమ్మల్లోంచి దిగి, మంగళవర్మకు వెనకగా నడవసాగాడు.

మంగళవర్మ తనకు రానున్న ప్రమాదాన్నిగురించి శంకించేస్థితిలో లేడు. కాళ్ళున్న వాళ్ళూ, గుర్రాలున్న వాళ్ళూ, హదావిడిలో తనమాట మరిచి, మాయాసరోవరం కేసి పోతున్నారు. తాను వెనక బడిపోయాడు! సాధ్యమైనంత త్వరగా సరోవరాన్ని చేరి, అక్కడ జలవృక్ష రాక్షసులతో జరగబోయే యుద్ధంలో తనూ

తప్పుక పాల్గొనారి. ఒక మనిషి వీరుడవునో
కాదో నిర్ణయించేది కాటా, కత్తికాదు;
గుండెబలం!

మంగళవర్మ యిలా ఆలోచిస్తూ
పోతున్నంతలో, వెనక నుంచి పెద్ద
చప్పుడై, అతడు చప్పున తల తిప్పి
చూశాడు. జలవృకరాక్షసుడు అతణ్ణి వెనక
నుంచి హఠాత్తుగా మీదపడి పట్టుకుందా
మనే అదుర్దాలో, తను నడుస్తున్నదారి
ఎలావున్నదో చూసుకోక పోవటంతో, వాడి
కుడికాలు లోతైన ఒక నెల్రెలో పడగానే,
వాడు ముందుకు తూలటంతో రాతిగద
పోయి దూరంగాపడింది. వాడు నిశ్శబ్దంగా
కాలును బయటికి తాక్కుండా మని
ప్రయత్నించాడు గాని, వాడు పడ్డపాటుకు
అది మోకారి దగ్గర వెనకిపోయింది.

జలవృకరాక్షసుడు బాధతో గంతెత్తి,
"హే, జలవృకనాదా, నువ్వేకరణ్ణం!"
అంటూ పెద్దగా అరిచాడు.

మంగళవర్మకు తనకు ఎంతస్వల్పంలో
ప్రమాదం తప్పిపోయిందో అర్థమైంది.
అతడు జలవృకుడి దగ్గరకుపోయి,
"ఒరే, నన్ను పట్టకోదోయి నువ్వు కాలు
వెరగ్గట్టుకున్నావు. మంచికాస్తే జరిగింది.
ఇప్పుడు నీక్కావలసింది వైద్యసహాయం.
అంతేగాని, ఎక్కడోవున్న మీ రాజు జల
వృకనాడును నీకు చేయగలిగిందేమీ

లేదు. ఇంతకుపూర్వం మీ జలరాక్షసులు,
సరోవరేశ్వరుడి భవనాలమీద దాడిచేశారు
గదా? అందులో ఎవరు గెలిచారు?
నిజం చెప్పితే, సంజీవిలాంటి మూలికలతో
నీ విరిగిన కాలుకు కట్టుకట్టి, నడిచేలా
చేస్తాను," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు జలవృకుడు మూలు
గుతూ జవాబివ్వబోయేంతలో, చెట్టు
కొమ్మల్లోవుండి యిదంతా చూసిన జల
వృకుడి రోషివాడు, రాతిగదను పైకెత్తి
పట్టుకుని కేకలుపెడుతూ, "ఒరే, మాయా
సరోవరేశ్వరుడి బంటూ! నిన్ని క్షణం
లోనే, యీ లోకం నుంచి ప్రయాణం కట్టి
స్తాను," అంటూ పరిగెత్తుకురాసాగాడు.

మంగళవర్మ మూడు ఆనెలోపల జల
వృక్షుడు రాతిగదను దూరంగా విసిరి,
మోకాళ్ళనూ, చేతులనూ నేల మీద
అనించి, "లోంగిపోయాను. నా మిత్రుణ్ణి
చంపకు!" అన్నాడు వాడికిపోతూ.

"ఒరే, నీచిలోదేలు వెధవ్వయినా,
నీ స్నేహభర్మం మెచ్చదగింది. నా వెంటరా
నీకు ఓషధీవస్త్రాలు చూపుతాను," అంటూ
మంగళవర్మ, దావుల్లో చిత్త ఒత్తుగా
పెరిగిన పొదలూ, చిన్నచిన్న మొక్కల్లోకి
దారితికాడు.

మంగళవర్మ బాగ్రత్తగా పరిశీలించి,
అక్కడ కొన్ని పండుటాకులూ, చిగుళ్ళూ
కొని, వాటిని అరచేతుల్లో మర్చించి,
ఉండగా చేసి, దాన్ని జలవృక్షరాక్షసుడికి
యిస్తూ, "ఒరే, ఈ ఔషధాన్ని నీ మిత్రుడి
మోకాలికి అంటించి, కట్టు కట్టు. వాడు
ఉన్నచోటనే తనీనం పన్నెందు గంటల
పాటు కదలకుండా వుండాలి. అలా
చేయకపోయాడే, మోకాలు వరకూ తెగ
నరకవలసి వస్తుంది," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు జలవృక్షరాక్షసు రిద్దరూ
విడ్పు ముబాలు పెట్టారు. చాళ్ళు
అరణ్యంలో ఏడే ముఖ్యమైన పనిమీదే
తిరుగుతున్నారనీ, అడిగినా నిజం చెప్ప
రనీ అనుకుంటూ మంగళవర్మ ముందుకు
కదిలాడు. అతడు కొంతకాలం పాటు

మంగళవర్మ మెరుపు వేగంతో తన
ఉత్కర్ష పిడిని పట్టుకుని పైకి గుంజాడు.
లోపలినుంచి తళతళ మెరుస్తున్న పదు
నైన కత్తి బయటికి వచ్చింది. అతడు,
ఆ కత్తిని కాలువెరుచుకున్న జలవృక్ష
రాక్షసుడి కంఠం మీద పెట్టి, తనను
సమీపిస్తున్న జలవృక్షుడితో, "ఒరే,
దుర్మార్గుడా! నేను ఒకటి నుంచి—
మూడు అని పలికేలోపల నువ్వు రాతి
గదను దూరంగా పారేసి, మోకాళ్ళమీద
పాకుతూ నన్ను సమీపించాలి. అలా
చేయకపోయావో ముందు నీ నేస్తగాది
రం తెగిపోతుంది. తరవాత నీ పంతు!
అదిగో, ఒకటి, రెండు...." అన్నాడు.

మాయాసరోవరంలో నివసించినవాడు. అతనికి అక్కడికి వెళ్ళేందుకు దగ్గర దారి ఏటి తెలుసు. కాని, కొడుక్కాలుతో, ఎత్తు పల్లాలుగావున్న నలమీద నడవటం అతనికి చాలా ప్రయాసగావున్నది.

మంగళవర్మ అలా కుంటుకూ, నాలుగైడు నిమిషాలకాలం నడిచేసరికి, అతనికి ఒక ఎత్తయిన చెట్టు మీది నుంచి, "మంగళవర్మా!" అన్న పిలుపు వినిపించింది.

అడరకం వృక్షపిశాచి, ఆసుకుంటూ మంగళవర్మ తల ఎత్తి చూశాడు. ఒక పెద్దచెట్టు చివారు కొమ్మల మీద, అల్లి చిల్లిగావున్న అడవికిగలలో చిక్కుకుని, ఒక మనిషి అతనికి కనిపించాడు. వాడు

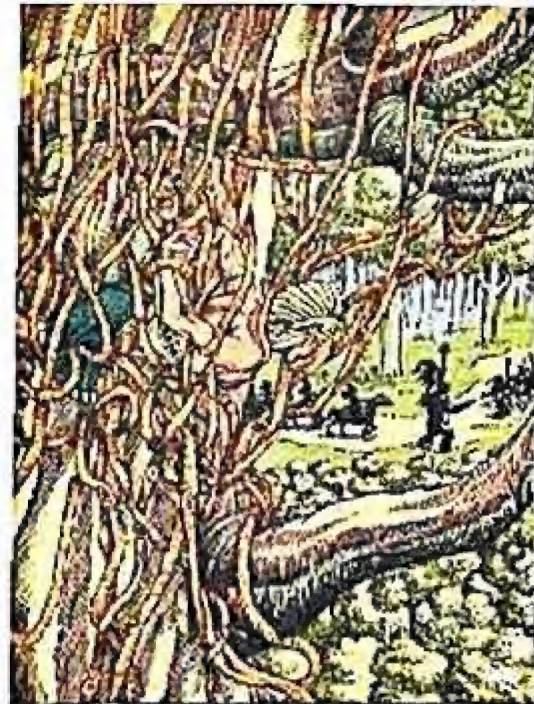
మాయాసరోవరేశ్వరుడి హంసలరథంతోలే వాడు. ఆ రథం ఆకాశంలో తలకిందులైనప్పుడు, వాడు దానిలోనుంచి దారి, ఆ చెట్టుపైగల అడవికిగల్లో చిక్కుకుపోయి, వావు తప్పుకున్నాడు.

"ఓహూ, సుప్త్య దిశిశే పున్నానవు మాట! చాలా సంతోషం. కిందికి దిగి రావటానికి, దావుల్లో ఏదైనా కొమ్మ ఊతం దొరకలేదా?" అన్నాడు మంగళవర్మ.

హంసలరథం తోలేవాడు అవునన్నట్టు తలవూచి, "పద్మా, శంకం మెల్లగా మాట్లాడు. యమకింకరుడిలాటి వాడొకడు భయంకరమైన నరవానరాన్ని ఎక్కి, యీ మార్గానే పస్తున్నాడు. అతడి వెంట శంకరు సైనికులుకూడా పున్నారు. ఏళ్లు

మన శక్రువులైన జయశిలుదూ, సాధకుడూ అనుకుంటాను." అన్నాడు.

మంగళవర్మకు అమాటలు వింటూనే ఉత్సాహం కలిగింది. ఆ వచ్చేవాళ్ళలో వైద్యదేవుడని విలవలడే దేవశర్మ కూడా ఉంటాడు. ఇప్పుడు వాళ్ళతో కలిసి, సాధ్యమైనంత త్వరగా మాయాసరోవరాన్ని చేరవచ్చు!

"ఒరే, బాబూ, యిప్పుడు వాళ్ళు మనకు శక్రువులు కాదు; కాని మిత్రులవునే కాదో మాత్రం నాకు తెలియదు. మాయాసరోవరేశ్వరుడు, ఆ జయశిలుడనే అతన్ని పట్టుకుని, సరోవరం కిని వెళ్లాడని తెలిసింది. ఇక యిప్పుడు నువ్వు చెప్పే

వీళ్ళలో మనవాడైన వైద్యదేవుడున్నాడు; నేను ఒంటికారివాణ్ణి, చెట్టెక్కలేను. నువ్వు దిగలేవు. ఆ వచ్చేవాళ్ళను చప్పట్లు చరిచి పిలుపు." అన్నాడు మంగళవర్మ.

వైద్యదేవుడు, ఆ సరవారం ఎక్కివచ్చే వాడి వెంట ఉన్నాడని తెలియగానే రథం తోలేవాడికి ప్రాణం లేచి వచ్చింది. తనను మరి కొద్దికాలం అలా చెట్టుకొమ్మల్లో చిక్కుకుపోయివుంటే, ఏ సరభక్షకులో, జలవృకవాక్షసులో తనను పాతమార్చి వుండేవాళ్ళు!

రథం తోలేవాడు, తానున్న చెట్టుకు కొంచెం దూరంగా పోతున్న విద్ధ సాధకుడూ, రాజా కనకాకుడూ, అతడి వెంట ఉన్నవాళ్ళనూ ఉద్దేశించి, పెద్ద గొంతుతో, "అయ్యరాల్లా, నన్ను రక్షించండి! ఇక్కడ చెట్టు చివారు కొమ్మల్లోని, అడవికిగట్లో చిక్కుబడిపోయాను," అంటూ అరచాడు.

అంతదూరం నుంచి వచ్చిన ఆ కేకను ముందుగా తన వాడి చెవులతో సరవాసరం విన్నది. ఆ వెంటనే అది జగి, తల ఎత్తి చూస్తూ, భుజాలమీద ఉన్న నిద్దసాధకుడికి సాంజ్ఞ చేసింది. అంతలో రథం తోలేవాడు, మరొకసారి పెద్దగా కేక పెట్టాడు.

ఈ సారి వాడి కేకను అందరూ స్పష్టంగా విన్నారు. దేవశర్మ ముందుకు

ప్రాంతాన నివసించే జలవృక్ష రాక్షసులు. అందరం కలిసి వాళ్లను వాశనం చేస్తే తప్పు. కనకాక్షరాజుగారి పిల్లల్ని రక్షించే అవకాశం వుండదు. ఇప్పుడా సదావరం జలవృక్షుల చేతుల్లో వుందని నాలను మానం," అన్నాడు. అంతలో అక్కడికి కనకాక్షరాజు కొందరు సైనికులతో వచ్చాడు.

"అయ్యలారా, వా మాశుమిద? పెద్ద కొండచిలువ ఒకటి, కొమ్మల మీద పాకుతూ, నా శిశు వస్తున్నది!" అంటూ రథం తోలేవాడు ఫీతితో పెద్దగా అరిచాడు.

అ వెంటనే నిద్రపాథకుడు, సరవాసరం విపు చరిచి, చేయైతొ చూపుతూ, "అ చెట్టు కొమ్మల్లోని అడవి తిగిల్లో చిక్కుకు పోయినవాణ్ణి, పోయి కిందికి తీసుకురా," అని అజ్ఞాపించాడు.

సరవాసరం చప్పున కదిలి, మెరుపు వేగంతో చెట్టు చిరారు కొమ్మల్లోకి పోయి, ఒక చేత్తో రథం తోలేవాణ్ణి సమీపిస్తున్న కొండచిలువను నడిని పట్టుకుని, దండప

చేత్తో రథంవాణ్ణి. అడవి తిగిలనుంచి బయటికి లాగింది. వాడు, వానరామ్మ చూసి గడగడలాడిపోతూ, ఒక బలమైన కొమ్మ పట్టుకుని, "తక నన్ను వదులు, కిందికి దిగి రాగలను!" అన్నాడు.

అంతలో హఠాత్తుగా జలవృక్షరాక్షసుల గుంపాకటి రాతిగడవెత్తి, అక్కడికి వదిగత్తుకు నివస్తూ, "జై, జలవృక్ష వాడుడికి!" అంటూ వాళ్లమీద వడ్డారు.

జలరాక్షసుల్లో ఖడ్గమృగం మీద ఎక్కి వున్న వాడెకడు రాతిగడను గిరగిరా తిప్పుతూ, "శత్రువుల్లో ఒక్కగానెక్క రైనా ప్రాణాలతో పారిపోగూడదు," అంటూ జలవృక్షుల్ని హెచ్చరించాడు.

చెట్టుకొమ్మల్లో వుండి యిది చూసిన సరవాసరం, అరణ్యం దద్దరిల్లెలా ఒక కేకపెట్టి, చేతిలో చిక్కిన కొండ చిలువను తర్వాకేలలా తపిమంటూ మోగించి, అంత ఎత్తునుంచి ఖడ్గమృగం ఎక్కి వున్న జలరాక్షసుడి మీదికి సూటిగా దూకింది.

—(ముగింపు రాబోయే సంచికలో)

వచ్చి, "అగంతు మాయాసరోవరేశ్వరుడి రథం తోలేవాడిదిలా వున్నది. వాడు హంసలరథంలోంచి, యీ ప్రాంతాలకి కింద పడిపోయాడు," అన్నాడు.

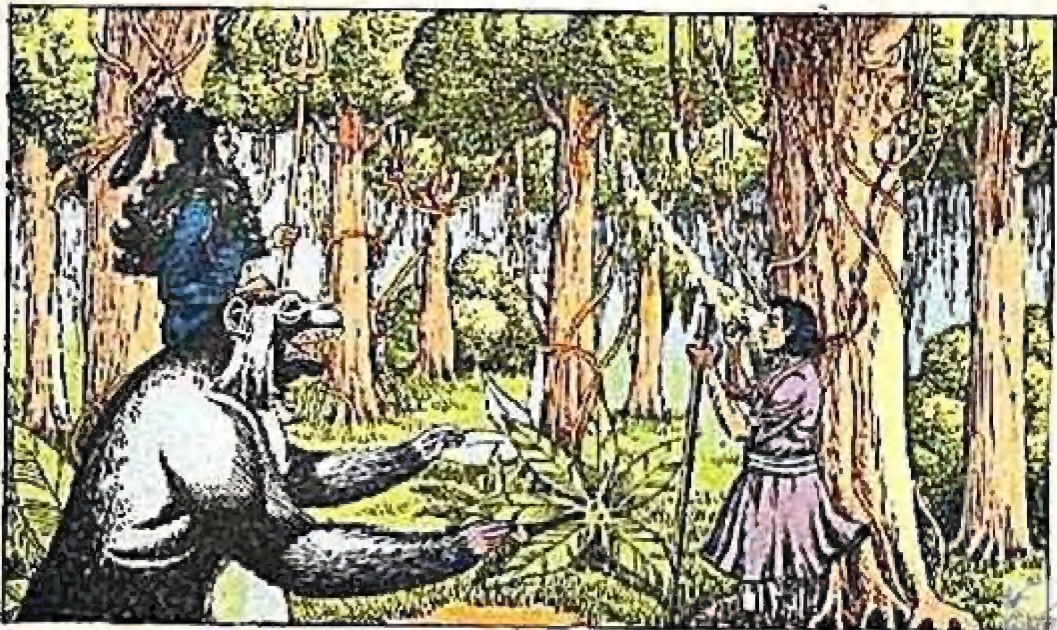
"అహా, వాణ్ణి దొరకపుచ్చుకుని, వాడి యజమాని అనిటిపడిగాది రహస్యా లన్నీ జయిటికి లాగుతాను. జయశీలుడు కంటబడిం తరవాత, యీ గుంపుసంతా చెట్లకు కట్టి, మహాకాలుడికి బలి యిస్తాను," అంటూ నిద్దసాధకుడు, నరవాసరాన్ని గట్టిగా అపిలించాడు.

నరవాసరం వెగంగా పరిగెత్తుతూ వచ్చి, రథం తోలేవాడున్న చెట్టు కింద ఆగింది. మంగళవర్మ సాధకుడి ముందుకు పోయి, "సాధకా, నువ్వే చెట్లకొమ్మల్లో చిక్కుకు

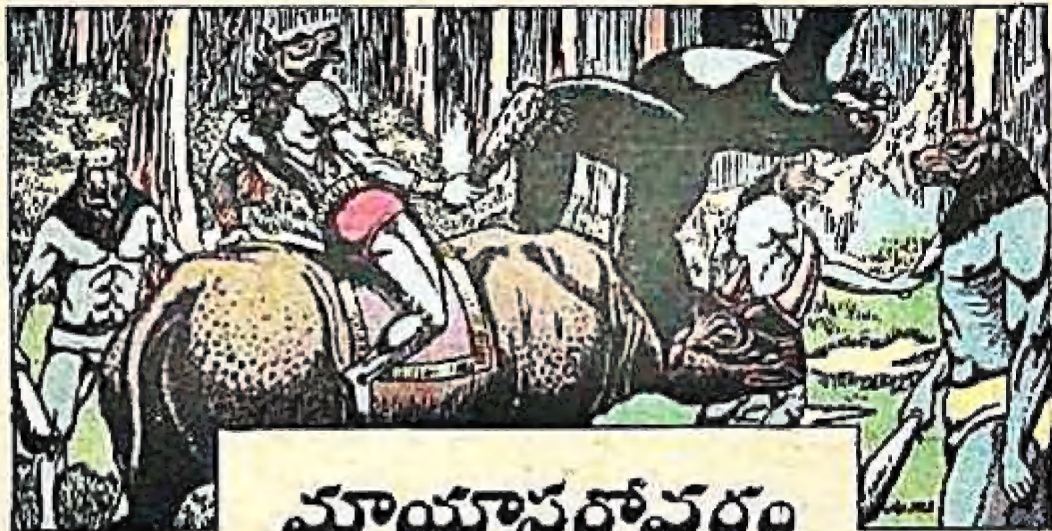
పోయిన మా వాణ్ణి కిందకు దించాలి. అదెలా సాధ్యం అంటావు?" అన్నాడు.

నిద్దసాధకుడు, "చై, మహాకా! అంటూ కేకపెట్టి, "అంతా నాకు అయో మయంగా వున్నది. మాయాసరోవరేశ్వరు డనేవాడు. కనకాక్షరాజుగారి పిల్లల్ని అపహరించుకుపోవటమేగాక, ఇప్పుడు నా మిత్రుడైన జయశీలుణ్ణి కూడా పట్టుకు పోయాడు. ఆ దుర్మార్గుణ్ణి ఎరిగిన మీరేమో, వాణ్ణి మిత్రుడన్నట్టు మాట్లాడు తున్నారు," అన్నాడు.

దేవశర్మ, అతణ్ణి కాంతపరుస్తూ, "సాధకా, ఇప్పుడు మనకూ, ఆ మాయా సరోవరేశ్వరుడికీ—అందరికీ ప్రమాదకర మైన శత్రువులు, నరవాసరంలోని మరక

మాయానరవరం

30

[మాయానరవరం రేసి పోతున్న కుంది మంగళవర్షకు, చెట్టుకొమ్మల్లో విక్కుకుపోయిన రదం తోలినాడు కనిపించాడు. వాడి అస్త్రనాదాలు విని నిద్రసాధకుడూ, రాజు కనకాక్షిడూ అక్కడికి వచ్చారు. ఆ సమయంలో జలవృకుల్ని ఉసికొల్పుతూ, ఖడ్గమృగం మీద ఎక్కి పుప్ప వాడెకడు రావటంతో, చెట్లూ నీడినుంచి నరవానరం వాడి మీదికి దూకింది తరవాత—]

జలవృకులు తమ నాయకుడికి రానున్న ప్రమాదాన్ని చూస్తూనే, గుంపుగా వచ్చి, తమ గదలతో నరవానరాన్ని ఎడపెడ కొట్టసాగారు. నిద్రసాధకుడు కూలం పైకెత్తి, “బై, మహాగాళా!” అంటూ ముందుకుదూకి, జలవృకుల్ని అందిన బోట అందినట్లు పొడవసాగాడు.

ఈ విధంగా భయంకరమైన పోరాటం రెండు. మూడు నిమిషాలకాలం జరి

గేంతలో నరవానరం చాలి గదల బెచ్చులు బలంగా తగలటంతో సామ్మనెల్లి ఖడ్గ మృగం మీది నుంచి దిండికి పడిపోయింది. ఆ వెంటనే జలవృకుల నాయకుడు తన వాహనాన్ని భుట్టుముట్టిన సైనికుల నుంచి ముందుకు దూకించి, గదను పైకెత్తి “ఓరే, మానవాధములా రా. నేనెవరనుకున్నాడు? మాయానరవరానికి సర్వాధిపతి నైన జలవృకనాథుణ్ణి! అప్పుడే

పోయి, నాకు బండిటుగా దొరికిన వాళ్లలో పద్మమూఖ అనే కన్యను మాత్రం పదిలి, తరిమూవాళ్ళ నందరినీ, నా రాతిగడకు బలియివ్వ బోతున్నాను," అన్నాడు.

నరవానరానికి యింకా చాలా స్పృహ రాలేదు. అది చేతుల్ని అటూ యటూ రిప్పుతూ, గట్టిగా పళ్ళు కొరుకుతున్నది. దానికి స్పృహ తెప్పించటం తన కుటులైన బలపుకుదికొక్కడికే సాధ్యం. అనుకుంటూ సిద్ధసాధకుడు తల తెప్పి. "ఒరే, వృశభదా, ఎక్కడ? నువ్వు. నీ పాత నేస్తగాళ్లతో పారిపోలేదు గదా!" అన్నాడు.

ఆ వెంటనే బలపుకుడు ముందుకు వచ్చి, ఎద్దసాధకుడికి సాగిలపది లేచి,

"దేరా, బలపుగరాక్షసుల స్వమిత్రుల ముందు, పట్టు బానిసలు కూడా దిగదుడుపే! బలపుకుడు మా బలతప్పదు, చిం నెలపు?" అన్నాడు.

"ఒరే, పృశభదా, నరవానరానికి తగిలిన రాతిగడ బల్బులు ప్రాణాపాయం కలిగించిపడుకోడు. దాన్ని ఎత్తి, కాళ్ళ మీద నెలవెట్టు," అన్నాడు సిద్ధసాధకుడు.

"దేరా, యిలాంటి మృగానికి చావు భయం ఎక్కడ చివరిపోయగలదు," అంటూ బలపుగనటాడు. నరవానరాన్ని నమించి, ఎడమచేత్త దాని గొంతు గట్టిగా పట్టుకుని, రాతిగడను దాని తల మీద అనించి, "నరవానరా, నీ రాచ్చిప్పకల బద్దలపడోతున్నది!" అంటూ అరిచాడు.

ఆ మరుక్షణం నరవానరం విచ్చం గొంతు ఎగిరి గలతని నెలబడి, భయం కథంగా అడుస్తూ, బలపుగరటుణ్ణి పెండు చేతులతో పట్టుకుని ఎత్తి, వెనరివేసింది. వాడు నెలమీద పడేలోపలే కొందరు సైనికులు వాణ్ణి పట్టుకున్నారు.

నరవానరం మరొకసారి బలపుగ కుటుడి మీదకి పాబోయంతలో, సిద్ధ సాధకుడు కూలం అడ్డంపెట్టి ఆవి, "నాక గాంతియ. నరవానరా! మీ యిద్దరూ నా సేవకులే, పొట్లాతగండి," అని, బల రాక్షసుల నాయకుడు బద్దమ్మగం మీద

సారిపోయిన నైపుకు చూచి, "ఈ ఆడుక్కాళ్ళు పట్టటం ఏలా? వారు మాయాసరోవరం చేరినట్టేనా? అదెంత దూరంలో వున్నది?" అన్నాడు.

నైపుదేవుడని పిలిపబడే దేవశర్మ అతణ్ణి సమీపించి, "సోదనా, ఆ మాయా సరోవరం యిక్కడికి మరింత దూరాన లేదు. అందరూ నా వెంట కదలండి," అన్నాడు.

సద్దేశాభిమతి అంగీకార సూచకంగా తల ఊపాడు. దేవశర్మ ముందుండి దారిడియగా అందరూ కదిలారు. రాజు కనకాక్షుడు అతడి పక్కనే గురుస్తూ, "శర్మా, అజలరాక్షసులు పద్మముఖి అనే శిష్యునిక్కడాన్ని మాత్రం ప్రాణాలతో పడుచుకొనంటున్నాడు. అందుకైతరణం ఏమిటో నా శరణం కలెడు," అన్నాడు.

"మహారాజా, మనం విన్నవాన్నిబట్టి, యాస్తిస్సుదాన్నిబట్టి మాయా సరోవరం పూర్తిగా జలరాక్షసుల స్వాధీనమైపోయి నట్టు తెలుస్తున్నది. పద్మముఖి మాయా సరోవరేళ్ళరుది కుమార్తె. అజలరాక్షసుల నాయకుడు అమెడు చంపననటంలో మరింత విశేషం లేదు; వాదికొక కొడుకున్నాడు- ఆచీ సంగతి!" అన్నాడు దేవశర్మ.

"నా కుమార్తె కాంచనమాలను కూడా మరొక అజలరాక్షసుడు వివాహమాద ప్రయ

త్పించవచ్చు!" అంటూ రాజు కనకాక్షుడు ఉద్రేకపడిపోయాడు.

"మహారాజా, మీరు ఆ సరస పర భయానికి లోనుకాకండి. ఆ మాయాసరో వరం కేసి మహాపత్నులైన బయశిలుదూ, సరోవరేళ్ళరుదూ ఎప్పుడో వెళ్లారు," అన్నాడు దేవశర్మ.

దేవశర్మ, రాజు కనకాక్షుడికి యిలా ధైర్యం చెప్పుతున్న సమయంలోనే బయ శిలుడు మిగతావాళ్ళతో కలిసి మాయా సరోవరాన్ని చేరాడు. ఆ సరోవరం అతి వికాలమైనది. దానిచుట్టూ ఎర్రయిస కొండలూ, నీటి అందువరకూ పరుమకు పోయిన మహారణ్యం వున్నది.

జయశీలుడు పరోవరం నిద్రని కత్తికొకెలుకుతూ, "జడన్నమాట, నువ్వు నిద్రనించే మాయాసరోవరం! కాంచనమాల కోరగా, నా మెడకు బిగించిన ఉప్పును తొలగించావు; బాగానే వున్నది! ఇప్పుడు మనం మిత్రులమీ లేక శత్రువులమా?" అని అడిగాడు.

మాయాసరోవరేశ్వరుడు దిగులుగా ముఖం పెట్టి, కాంచనమాల కేసి చూశాడు. కాంచనమాల తడబడే గొంతుతో, "జయశీలా, యిక్కడ శత్రువులంటూ ఎవరూ లేరు. మగరకతు జెప్పగా నిన్నాను. నీ చేతగల కత్తిని, మహానాలుడు అనే నించిన వాడెవడో ప్రస్తావించాడని దాని

సాయంతో నువ్వు జలవృక్షరాక్షసులను చూచారే కని, వాళ్ళకు బందీలుగా వున్న నా అన్న కాంచనపర్వతా, మాయాసరోవరేశ్వర మాయాగారి తుమారై వచ్చి మునిసి రక్షించాలి," అన్నది.

"నేను బంటిపిగా అంతమంది జలవృక్షరాక్షసులతో యుద్ధం చేయటమా? ప్రయత్నిస్తాను. మీ వాన్న కనకాక్షరాజు గారిని వాగ్దానం చేసిన విధంగా నిన్ను. నీ అన్ననూ జలరాక్షసుల నుంచి కాపాడ వలసిన భారం మాత్రం నా మీద వున్నది," అన్నాడు జయశీలుడు.

జయశీలుడు యిలా అనగానే మాయాసరోవరేశ్వరుడు ముందుకువచ్చి, అతడి రెండు చేతులూ పట్టుకుని, "జయశీలా, నేను హిరణ్యపుర రాజుగారి పిల్లల్ని అపహరించి, యీ సరోవరానికి తెప్పించటంలో పెద్ద నెరం చేశాననుకోను. మగరకతుణ్ణి నేను వంపించి, రాజకుమారుడు కాంచనపర్వత వెక్కణ్ణి పట్టుకు రమ్మని మాత్రమే. అతడు బుద్ధిహినుడవటం వల్ల, అతడితోపాటు సమయానికి కంట బడిన కాంచనమాలను కూడా పట్టుకుని యిక్కడికి పంపాడు. ఆ సమయంలో రాజవటుంపల్ల గాయపడి మగరకతు మీకు కనిపించి, మంజొంక గొడవకు కారణం అయ్యాడు," అన్నాడు.

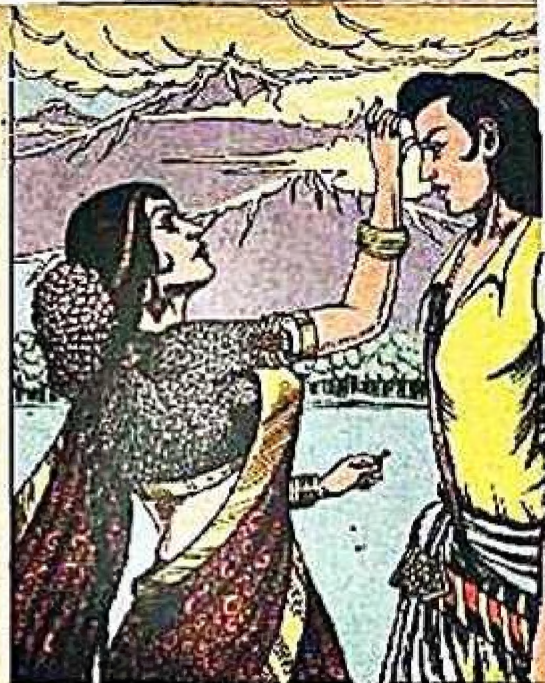
"ఇంతకూ యువరాజును ఆపహరించుకు రావటంలో నీ ఉద్దేశం ఏమిటి?" అని అడిగాడు జయశీలుడు.

"ఇంకెలా పెద్ద రహస్యం ఏమి లేదు. నా ఒక్కగానెక్క ఈ మార్తె పద్మముఖిని అరడించి వివాహం చేసి, హిరణ్యపురానికి పంపి. నేనీ సరవరాన్ని వదిలి మరెక్కడికైనా పోదామనుకున్నాను. కానీ పద్మముఖి, కాంచనపర్మను వివాహమాడనన్నది," అన్నాయ నరసరేశ్వరుడు.

జయశీలుడికి అతడి మాటలు నమ్మదగినవిలాగే కనిపించినై. అతడు కాంచనమాల శని చూశాడు. కాంచనమాల నీటి అంచుకుపోయి, ఒక రామరకాడను తుంచి తెచ్చి, దాన్ని మెలిపెట్టగా వచ్చిన రసాన్ని, జయశీలుడి ముందు మీద లోట్టుగా పెట్టి, "మామయ్య చెప్పినదంతా నిజం. ఇప్పుడు మామానరసరహస్యం కూడా చెప్పిస్తున్నాను. ఈ సరసరంలో పుట్టి పెరిగిన రామర కాడనుంచి వచ్చిన రసాన్ని ఎవరైనా పాలాగానికీ రాసుకుంటే, యింకా వాళ్ళకు నీటిలో నివసించే శక్తి, అతికున్నాళ్ళూ పుంటుంది," అన్నది.

"అలాగా! అయితే, పరీక్షించి చూస్తాను!" అంటూ జయశీలుడు ఎగిరి సరసరం నీటిలోకి దూశాడు.

చందమామ

ఒడ్డున వున్న మాయానరసరేశ్వరుడూ, కాంచనమాల, మకరకేతూ ఒకటి రెండు నిమిషాలు జయశీలుడు నీటిపైకి తేలి గలదని చూశాడు. కానీ, నాలుగైదు నిమిషాలు గడిచినా అతడు నీటిపైకి రాకపోయేనదీ ముందుగా కాంచనమాల అద్భుతపడుతూ, "జయశీలుడి కేమైంది? ఇంకొక్క రాక్షసులు నీటి అడుగున పొంచి వుండి, అతణ్ణి పట్టుకోలేదు గద?" అన్నది.

ఆ మరుక్షణం నీటిలో పెద్ద కల్లోలమైంది. జయశీలుడు, ఒక యువ జంతుకుట్టి మడపట్టుకుని పైకి తేలి, వాణ్ణి బరబర ఒడ్డుకు దూచుకు వచ్చాడు.

వాణ్ణి చూస్తూనే మకరతేతు. "హా, మనకు చొరకపలసిన వాడే దొరికాడు! వీడు జలప్యకుల నాయకుడి కొడుకు. బండిలుగా చిక్కిన మనవాళ్ళకు వీడి తండ్రి ఏమైనా పాని కలిగిస్తే, వీణ్ణి చిత్రవధ చేద్దాం," అన్నాడు.

"ఒరే, శుప్రస నిటి అడుగున పొంచి వుండి, మా సంభాషణ అంతా వింటున్నావా? నీ తండ్రి—అ దుర్మార్గుడు జలప్యకులనాయకాడెక్కడ?" అని అడిగాడు మాయానరసరేశ్వరుడు కత్తిరైతెత్తి.

"మా నాన్న అరణ్యంలో శున్న ఎడలో రాజానూ, కాపాలికుణ్ణి హతమార్చడానికి వెళ్ళాడు. తిరిగివచ్చి మిమ్మల్నందర్నీ

సరికి కాకులనూ, గడ్డలనూ, మొసళ్ళనూ ఆహారంగా వేస్తాడు," అన్నాడు యువరాక్షసుడు.

"ఆ సలగతి తరవాత చూద్దాం. కాంచనవర్షా, పద్మముఖి ఎక్కడున్నాడు?" అని అడిగాడు జయశీలుడు.

"వాళ్ళను దాచిన రహస్యప్రదేశం మా నాన్న ఒక్కడికే తెలుసు," అన్నాడు యువరాక్షసుడు.

అంతలో మారంగా కలకలం లేచింది. ముందు ఖడ్గమృగం మీద జలప్యకుల నాయకుడూ, వెనకగా ఒక గుంపు జలప్యకులూ రాతిగడవెత్తి, అక్కడికి వస్తూ, "లొంగిపోండి!" అంటూ అరిచారు.

ఆ వెంటనే జయశీలుడు, మకరతేతుతో, "కేకూ, ఈ జలరాక్షసుడి కొడుకును, నీ జలగ్రహం తొండంతో వట్టి, పైకి ఎత్తేలా చేయి," అన్నాడు.

మకరతేతు, "జలగ్రహ!" అని హెచ్చరించగానే, అది యువరాక్షసుణ్ణి తొండంతో పట్టి పైకిఎత్తింది.

జయశీలుడు తమను సమీపిస్తున్న జలప్యకులతో, "ఒరే, దుర్మార్గులారా! మా మీద దాడి చేయాలని చూకలో, ముందుగా మీ నాయకుడి కొడుకు జలగ్రహం కాళ్ళకింద సరిగిపోతాడు," అని గట్టిగా కేకపెట్టాడు.

అంతలో వాళ్ల వెనకనుంచి నరవానరం మీద ఎక్కి పేగంగా పుస్తున్న పిద్ద సాధకుడు. "మహారాజా, మీ సైనికులతో యీ యుద్ధార్థుల్ని చుట్టుముట్టండి. అయ్యో, జయశీలుడు!" అంటూ అతడి పగ్గరకు వచ్చి నరవానరాన్ని దిగాడు.

జయశీలుడు, సద్దసాధకుడిని తన వెంట వున్న వాళ్ళను సరిచేయం చేస్తున్నంతలో, జలపుక రాక్షసుల నాయకుడు ఒడ్డుమృగం మీద లేచి నెలబడి, రాతి గదను దూరంగా విసిరివేస్తూ, "నేనూ, నా అనుచరులం లొంగిపోయాం. బండిగా చిక్కిన నా కొడుకును చంపగండి. నేను పట్టుకున్న మీ వాళ్ళనుందర్నీ యిప్పుడే యిక్కడికి తెప్పిస్తాను." అన్నాడు.

అంతలో జయశీలుడి పగ్గరకు రాజా కనకాక్షుడు కూడా వచ్చాడు. కాంచన మాల పోయి కండ్లిన కావలిచుకుని, "నాన్నా, మామ ముయాసరోపకర్షణుడికి ఎలాంటి హాస్ కలిగించకు. బరిగిన దానికి పశ్చాత్తాపపడుతున్నాడు," అన్నది.

"అయినా కుమార్తె పద్మముఖి, మీ కొడలు కావటం శిష్టిలో తప్పిపోయింది," అంటూ జయశీలుడు పవ్వాడు.

"పద్మముఖి మనసు నాకు తెలుసు: ఆమె దేవశర్మను వివాహం ఆదాలను గుంటున్నది," అన్నది కాంచనమాల.

చందమామ

దేవశర్మ. జలపుక రాక్షసుల నాయకుణ్ణి పెదచిక్కలు విరిచి కట్టించి, నలుగురు సైనికులు వెంటరాగా జయశీలుడి పగ్గరకు వచ్చి, "జయశీలా, యీ యుద్ధార్థుడు అంధితులై వున్న పద్మముఖి, కాంచనపల్లవను తప్పేందుకు తన అనుచరులను పంపాడు. ఇందులో మోసం వుండవనుకుంటాను," అన్నాడు.

"ఏదైనా మోసం జరిగితే ఏదో, తన కొడుకురాగే జరిగిపోనికి ఇలాంటిదాడు," అన్నాడు జయశీలుడు.

పావుగంట జాలం గడిచే లోపలే నలుగురు జలపుక రాక్షసులు కాంచన పర్మనూ, పద్మముఖిని అక్కడికి రిసుకు

చచ్చారు. మాయాసరోపరేశ్వరుడూ, రాజు కనకాక్షుడూ పొందిన ఆనందం అంతా యింతా కాదు.

నిద్దసాధకుడు. "వై. మహాకళా!" అంటూ కేకపెట్టి, "నేను చిన్నదాన్ని బట్టి, వద్యముఖికి, దేవశర్మతో వివాహం చెక్కియమైనట్టే, కుభం: మరి రాజకుమారి కాంచనమాల సంగతేమిటి?" అన్నాడు.

రాజు కనకాక్షుడు, జయశీలుడి కేసి తల తిప్పి, "ఆవహరింపబడ్డ నా పిల్లల్ని తెచ్చిన ఏరుడికి అర్ధరాజ్యం యిస్తానని ప్రకటించాను. బయశీలుడు ఆ కార్యం సాధించటమే గాక, మహాపీరుడని కూడా అనిపించుకున్నాడు," అన్నాడు.

"కాంచనమాలకు ఆలాంటి మహా పీరుడే తగిన భర్త! ఆవునా, కాంచనా?" అన్నాడు నిద్దసాధకుడు.

కాంచనమాల నిగ్గువడుతూ, తల పంచుకుని పోయి తండ్రి చాటున నిల బడింది. నిద్దసాధకుడు పెద్దగా నవ్వి, "జయశీలుడినీ, కాంచనమాలకూ;

వద్యముఖిని, దేవశర్మకూ హారణ్య పురంలో మహా వైభవంగా వివాహాలు జరగవలసి వున్నది! అక మరంతా బయలుదేరండి," అన్నాడు.

"సాధకా, మరి నీ సంగతేమిటి?" అని అడిగాడు జయశీలుడు.

"నేనీ మాయాసరోవరం ఒడ్డున మహా కాలుణ్ణి మరికొంతకాలం ఉపాసిస్తాను. ఇక్కడ వున్న జలవృక్షరాక్షసులూ, అరణ్యంలోని నరభక్షకులూ నా బంట్ల!" అంటూ నిద్దసాధకుడు శూలం ఎత్తి వట్టుకున్నాడు.

జయశీలుడూ, రాజు కనకాక్షుడూ, మాయాసరోపరేశ్వరుడూ తమ తమ విల్లలతో, అనుచరులతో ఆక్కణ్ణించి బయలుదేరారు. వాళ్ళు కొద్ది దూరం పోగానే జలవృక్షరాక్షసులూ, చెట్లదాటు నుంచి దిలదిలమంటూ వచ్చిన నర భక్షకులూ, నిద్దసాధకుడి చుట్టూ చేరి, అతడికి జేబలుకొడుకూ, నాట్యాలు చేయసాగారు. —(అయిపోయింది)

